

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

KIRSAL ALANLARDA YÖRESEL DOKU VE
MİMARİ MİRASIN ANALİZİ:
NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ KÖYÜ
ÖRNEĞİ

Nur GEMİ

Ekim, 2020
İZMİR

KIRSAL ALANLARDA YÖRESEL DOKU VE MİMARİ MİRASIN ANALİZİ: NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ KÖYÜ ÖRNEĞİ

Dokuz Eylül Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü

Yüksek Lisans Tezi

Mimarlık Anabilim Dalı, Restorasyon Programı

Nur GEMİ

Ekim, 2020

İZMİR

YÜKSEK LİSANS TEZİ SINAV SONUÇ FORMU

NUR GEMİ, tarafından **DOÇ.DR. NEZİHAT KÖŞKLÜK KAYA** yönetiminde hazırlanan “**KIRSAL ALANLARDA YÖRESEL DOKU VE MİMARİ MİRASIN ANALİZİ: NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ KÖYÜ ÖRNEĞİ**” başlıklı tez tarafımızdan okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

.....
Doç. Dr. Nezihat KÖŞKLÜK KAYA

Yönetici

.....
Doç. Dr. Neriman YÖRÜR

Jüri Üyesi

.....
Doç. Dr. Öncü BAŞOĞLAN AVŞAR

Jüri Üyesi

.....
Prof. Dr. Özgür ÖZÇELİK

Müdür

Fen Bilimleri Enstitüsü

TEŞEKKÜR

Tarihi değer niteliği taşıyan yapı ve yapı gruplarının tespiti için gerekli belgelenmeler yapılarak, koruma önlemlerinin alınması geçmişin izlerinin silinmeden yaşatılması için önem taşımaktadır. Bu çalışma, sevgili anne ve babama ait izler barındıran Suvermez köyü (Phloita) ve Til köyü (Dila) gibi tarihsel öneme sahip Anadolu köylerinin nitelikli dokusunun ve kültürel miras değerlerinin yok olmadan belgelenmesi ve korunarak yaşatılabilmesi hususunda farkındalık oluşturabilmek amacıyla hazırlanmıştır. Bu amaçla çıkmış olduğum umut dolu yolda duyduğum heyecan ve mutluluğu sizlerle paylaşmak isterim.

Bu süreçte emeği geçen Fakültemiz Mimarlık Bölümü ve Fen Bilimleri Enstitüsü' ne, lisans ve yüksek lisans eğitimim boyunca destekçim olan, tez hazırlık sürecimde değerli bilgileri ile çalışmalarına katkıda bulunan tez danışmanım Sn. Doç. Dr. Nezihat Köşklük Kaya' ya, çok değerli bilgileri ile çalışmamı yönlendiren tez sınav jürisi üyeleri Sn. Doç. Dr. Neriman Yörür ve Sn. Doç. Dr. Öncü Başoğlu Avşar'a ve eğitim hayatım boyunca emeği geçen bütün hocalarıma;

Suvermez köyü belge araştırmalarımnda gerekli desteği veren Nevşehir Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü ve İl Özel İdare çalışanlarına;

Mübadele ile Selanik-Manastır' dan gelerek bu topraklara yerleşen rahmetli babaannem dâhil tüm din ve dillerdeki mübadillere, mübadele öncesinde Suvermez köyünde yaşamış olan başta anneannem ve taş ustası dedem olmak üzere bütün atalarım, Til köyü ve Suvermez köyü halkına;

Varlığımın sebebi olan, beni bugünlere getiren ve yüksek lisans çalışmalarım sırasında vefat eden kıymetli annem Münire Gemi' ye, hayatım boyunca attığım her adımda arkamda olup beni destekleyen canım babam Mehmet Ali Gemi' ye, üzerimde çok emeği bulunan ve ihtiyaç duyduğum her an yanımda olan sevgili ablam Naime Gemi' ye, alan çalışmalarında ve bildiri sunumlarında destekçim olan sevgili kardeşim Beyza Gemi' ye, ölçüm, fotoğraflama ve köy halkı ile iletişimimde yardımcım olan sevgili dayım Adem Ünal' a ve tüm sevdiklerime sonsuz teşekkürlerimle...

Nur GEMİ

KIRSAL ALANLARDA YÖRESEL DOKU VE MİMARİ MİRASIN ANALİZİ: NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ KÖYÜ ÖRNEĞİ

ÖZ

Bu çalışmada, geleneksel konut mimarisi ve temellerini oluşturan kırsal mimarlık anlayışına özgü plan tipolojisi, yerel yapı malzemeleri ve yapım teknikleri ile ilgili çalışmalar araştırılmıştır. Alan çalışması için, sahip olduğu yer altı ve yer üstü kültürel miras değerleri ile adından sıklıkla söz edilen, Kapadokya bölgesinin kalbi olan Nevşehir ili sınırları içerisinde yer alan, atalarının da yaşamış olduğu, hakkında yapılmış araştırma ve çalışmalara çok az sayıda rastlanan, tarihi açıdan nitelikli bir dokuya sahip, Derinkuyu ilçesine bağlı Suvermez köyünde yapılmıştır. Çalışma alanının seçilmesinin öncelikli nedeni; yörenin üst kuşaklarına dair oldukça kıymetli izler barındırması ve farklı din ve kültürlere sahip toplumların hoşgörü içerisindeki etkileşimleri sonucunda ortaya çıkan özgün tipolojideki bir yerel dokunun varlığıdır.

Çalışmanın amacı, kırsal alanların, günümüz koruma yaklaşımına uygun biçimde, içinde bulunduğu çevre ile bir bütün olarak korunması ve yaşatılmasının sağlanması ve somut adımların atılması yönünde farkındalık oluşturabilmektir. Bu çalışma kapsamında; Suvermez köyünün sahip olduğu doğal ve kültürel miraslar tespit edilerek, yapıların yöresel özellikleri, malzeme niteliği ve mevcut plan tipolojisi belirlenmiş, dokuya yönelik analizler yapılmış ve yapıların mevcut durumları belgelenmiştir.

Çalışma alanının, daha önce köy ölçeğinde incelenmemiş olması nedeniyle, mevcut tarihi doku analizinde, yüksek oranda yerinde gözlemlerden faydalanılmıştır. Ayrıca Nevşehir Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunca tespit edilen ve tescillenen anıtlar ve sivil mimari kültür varlıkları, ada parsel bilgileri tespit edilerek ölçüm ve fotoğraflama çalışmalarıyla cephe ve plan tipolojileri çıkarılmış, yapı sahipleri ile görüşmeler yapılmış ve bu bilgiler fotoğraflarla desteklenmiştir.

Anahtar kelimeler: Nevşehir, Derinkuyu, Suvermez köyü, Flogita, Til köyü, Dila, kırsal mimarlık, geleneksel doku, tarihi yapılar, nüfus mübadelesi, koruma ve sürdürülebilirlik

LOCAL PATTERN ANALYSIS AND ARCHITECTURAL HERITAGE OF RURAL AREAS: NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ VILLAGE

ABSTRACT

In this study, studies on traditional residential architecture and plan typology specific to rural architecture understanding, local building materials and construction techniques that form its foundations were investigated. For the field study, it is a historically high quality project, which is located within the borders of Nevşehir province, the heart of the Cappadocia region, whose underground and aboveground cultural heritage values are frequently mentioned, and where my ancestors also lived, with very few researches and studies. It was built in Suvermez Village of Derinkuyu district. Primary reason for choosing the study area; It is the existence of a local texture in a unique typology that emerges as a result of the tolerant interactions of societies with different religions and cultures and the region's precious traces of my upper generations.

The aim of the study is to ensure that rural areas are protected and kept alive as a whole with the environment they are in, in line with today's conservation approach, and to raise awareness in terms of taking concrete steps. This scope of work; By determining the natural and cultural heritages of Suvermez Village, the local features of the buildings, the material quality and the current plan typology were determined, textural analyzes were made and the current status of the buildings was documented.

Due to the fact that the study area has not been previously examined at the village scale, in the present historical texture analysis, high on - site observations have been used. In addition, monuments and civil architectural cultural assets, island parcel information determined and registered by Nevşehir Cultural Heritage Preservation Regional Board were determined, measurement and photographing studies, facade and plan typologies were taken, interviews were held with the building owners and this information was supported by photographs.

Keywords: Nevşehir, Derinkuyu, Suvermez village, Flogita, Til village, Dila, rural architecture, traditional texture, historical buildings, population exchange, conservation and sustainability

İÇİNDEKİLER

Sayfa

YÜKSEK LİSANS TEZİ SINAV SONUÇ FORMU.....	ii
TEŞEKKÜR	iii
ÖZ	iv
ABSTRACT	v
ŞEKİLLER LİSTESİ	xvi

BÖLÜM BİR - GİRİŞ..... 1

1. 1 Çalışmanın Amacı	1
1.2 Çalışmanın Kapsamı.....	2
1.3 Çalışmanın Yöntemi	3
1.4 Çalışmanın İlgili Literatür İçindeki Yeri	4

BÖLÜM İKİ - KIRSAL YERLEŞMELER VE YÖRESEL MİMARİ..... 9

2.1 Genel Kavramlar ve Yaklaşımlar	9
2.2 Kırsal Mimarinin Korunması ile İlgili İlkeler ve Düzenlemeler	10
2.3 Türkiye’de Kırsal Mimarinin Korunmasına Yönelik Çalışmalar	21

BÖLÜM ÜÇ - SUVERMEZ KÖYÜ GENEL ÖZELLİKLERİ24

3.1 Coğrafi Konumu ve Ulaşımı	24
3.2 Fiziksel Özellikler	25
3.2.1 Topografik Özellikler	25
3.2.2 İklim Özellikleri ve Bitki Örtüsü	27
3.2.3 Jeolojik Özellikler	28
3.3 Geçim Kaynakları.....	30
3.4 Peyzaj.....	31
3.5 Enerji Kaynakları ve Potansiyelleri	34
3.6 İdari Yapı	36
3.7 Demografik Durum	38

3.8 Ekonomik Yapı	39
3.8.1 Tarım	39
3.8.2 Hayvancılık.....	40
3.8.3 El Sanatları	40
3.8.4 Maden ve Turizm	41
3.9 Eğitim Yapısı	41

BÖLÜM DÖRT - SUVERMEZ KÖYÜ TARİHSEL DOKUSU VE ALAN ÇALIŞMALARI43

4.1 Tarihsel Gelişimi	43
4.1.1 20. Yüzyıl Başlarında Nevşehir	43
4.1.2 Derinkuyu Tarihi.....	49
4.1.3 Suvermez Köyü Tarihi	55
4.2 Suvermez Köyü Çalışma Alanı Sınırı	63
4.3 Suvermez Köyü Tarihi Kalıntıları.....	65
4.3.1 Tarihi Suvermez Kalesi	65
4.3.2 Tarihi Mezarlık	67
4.4 Fiziksel Dokuyu Oluşturan Öğeler	68
4.4.1 Kamusal Boşluklar	69
4.4.1.1 Meydanlar ve Parklar	69
4.4.1.2 Sokak Dokusu.....	71
4.4.2 Anıtsal Yapılar	72
4.4.2.1 Tarihi Orta Cami.....	72
4.4.2.2 Tarihi Suvermez Kilisesi (Agios Georgios Kilisesi)	76
4.4.2.3 Şapeller	81
4.4.2.4 Tarihi Okul	84
4.4.3 Sivil Yapılar/Konutlar	86
4.4.3.1 Temel Birimler ve Yerleşim.....	87
4.4.3.2 Plan Kurgusu ve Mekân Özellikleri	99
4.4.3.3 Cephe Kurgusu	115
4.4.3.4 Yapım Tekniği ve Malzeme Özellikleri	120
4.4.3.5 Yapı Tescil Durumu Analizi	126

4.4.3.6 Sokak Dokusu - Ana Arterler Analizi.....	128
4.4.3.7 Boşluk Kullanım Analizi	130
4.4.3.8 Dini Yapılar Analizi	132
4.4.3.9 Doluluk - Boşluk Analizi	134
4.4.3.10 Yapı Girişleri Analizi.....	136
4.4.3.11 Yapıların Kat Adetleri Analizi	138
4.4.3.12 Mevcut İşlev Analizi.....	140
4.4.3.13 Ticari Faaliyet Analizi	143
4.4.3.14 Sınırlar.....	145
4.4.3.15 Tescilli Geleneksel Yapıların Spesifik Özellikleri	145
4.4.3.15.1 Konut - E 7.....	146
4.4.3.15.2 Konut - E 8.....	149
4.3.3.15.3 Konut –E 9.....	154
4.4.3.15.4 Konut - E 10.....	157
4.4.3.15.5 Konut - E 11.....	158
4.4.3.15.6 Konut - E 12.....	160
4.4.3.15.7 Konut - E 13.....	161
4.4.3.15.8 Konut - E 14.....	163
4.4.3.15.9 Konut - E 15.....	165
4.4.3.15.10 Konut - E 16.....	167
4.3.3.15.11 Konut - E 17.....	171
4.4.3.15.12 Konut - E 18.....	174
4.4.3.15.13 Konut - E 19.....	176
4.3.3.15.14 Konut - E 20.....	179
4.4.3.15.15 Konut - E 21.....	182
4.4.3.15.16 Konut - E 22.....	184
4.4.3.15.17 Konut - E 23.....	186
4.4.3.15.18 Konut - E 24.....	188
4.4.3.15.19 Konut - E 25.....	189
4.4.3.15.20 Konut - E 26.....	192
4.4.3.15.21 Konut - E 27.....	195
4.3.3.15.22 Konut - E 28.....	197

4.3.3.15.23 Konut - E 29.....	199
4.4.3.15.24 Konut - E 30.....	202
BÖLÜM BEŞ - SONUÇ.....	212
5.1 Suvermez Köyünde Korunması Gereken Değerler	213
5.2 Yapısal Sorunlar ve Kullanıcı Müdahaleleri.....	215
5.3 Sonuç ve Değerlendirme.....	222
KAYNAKLAR.....	226
EKLER.....	238
EK - 1: Suvermez Köyündeki Kültür Varlıklarının Yapı Katalogları	239

ŞEKİLLER LİSTESİ

	Sayfa
Şekil 3.1 Suvermez köyü yerleşimi	24
Şekil 3.2 Derinkuyu girişi, Til Tepesi.....	25
Şekil 3.3 Suvermez köyü, Kabak Tepe görünüşü.....	26
Şekil 3.4 Suvermez köyü yer şekilleri	27
Şekil 3.5 Nevşehir'in deprem durumu	30
Şekil 3.6 Suvermez köyünde otlanan küçükbaş hayvanlar	31
Şekil 3.7 Parsel sınırlarını belirlemek için kullanılmış kavak ağaçları.....	32
Şekil 3.8 Atatürk heykeli (solda) ve Derinkuyu Park camii (sağda)	33
Şekil 3.9 Derinkuyu ilçesi Suvermez köyü GES nazım imar planı (sağda).....	35
Şekil 3.10 Nevşehir ilçeleri arasında Derinkuyu'nun konumu	36
Şekil 3.11 Ürgüp, Nevşehir ve Aksaray kazaları ve bu kazalara bağlı köyler	37
Şekil 3.12 Suvermez köyü cinsiyet ve yıllara göre nüfus dağılım grafiği	38
Şekil 3.13 Suvermez köyü cinsiyete göre nüfus dağılım yüzdesi	39
Şekil 3.14 1931 Yılında hizmete giren Tarihi Suvermez Rum İlkokulu	41
Şekil 4.1 20.yy başlarında Kapadokya.....	43
Şekil 4.2 Niğde kazasında tespit edilen yerleşme merkezleri ve Suvermez köyü, 1500-1522	47
Şekil 4.3 20.yy başlarında Kapadokya köyleri ve Suvermez (Phloita) köyü ve Til köyü (Dila) ve Derinkuyu (Malakopi).....	49
Şekil 4.4 Nevşehir ilçeleri haritası.....	50
Şekil 4.5 Derinkuyu ilçesine bağlı köyler ve Suvermez' in konumu	51
Şekil 4.6 1446 öncesinde Anadolu siyasi haritası, Karaman Emirliği sınırları.....	51
Şekil 4.7 Derinkuyu ve Suvermez köyünün de içinde bulunduğu Niğde Sancağı, sancaktaki kaza merkezleri	52
Şekil 4.8 Solda Derinkuyu ilçesi Til köyünde bulunan Dolayhan ve sağda 1. derece olarak tescillenmiş yer altı şehri girişi.....	53
Şekil 4.9 Til köyü Dolay Han görünüşleri	54
Şekil 4.10 Til köyü Dolay Han görünüşleri-2	54
Şekil 4.11 Kapadokya haritası, Suvermez 'in konumu.....	55
Şekil 4.12 Suvermez köyü eski zamanlarda kuşbakışı görünüm	56

Şekil 4.13 1909-1911 Yılları arasındaki Kapadokya köylerinin eski ve yeni isimleri	57
Şekil 4.14 Phloita (Modern Suvermez) sabanla harmanlama 1909-1911 yıllarına ait bir fotoğraf	58
Şekil 4.15 Suvermez köyü sınırları 1/100.000 ölçekli çevre düzeni planı	59
Şekil 4.16 Phloita (Modern Suvermez) su kuyusu 1909-1911 yıllarına ait bir fotoğraf	60
Şekil 4.17 Ürgüp, Nevşehir ve Aksaray kazaları ve bu kazaların köyleri	61
Şekil 4.18 Suvermez köyü genel görünüm	62
Şekil 4.19 Suvermez köyü genel görünüm	62
Şekil 4.20 Suvermez köyü 1/1000 ölçekli koruma amaçlı imar planı	64
Şekil 4.21 Kırşehir, Nevşehir, Niğde, Aksaray 1/100.000 ölçekli çevre düzeni planı açıklama raporundan düzenlenmiştir	64
Şekil 4.22 Suvermez köyü genel görünümü	65
Şekil 4.23 Suvermez Kalesi kalıntıları	66
Şekil 4.24 Suvermez Kalesi ve yakın çevresi görünüşü	66
Şekil 4.25 Suvermez Kalesi ve yakın çevresi	67
Şekil 4.26 Suvermez köyü merkezinde bulunan fes ve sarık biçiminde mezar taşları	67
Şekil 4.27 Köy meydanı, dini yapılar odağı	69
Şekil 4.28 Phloita (Modern Suvermez) Meydanı, 1909-1911 yıllarına ait fotoğraf	70
Şekil 4.29 Köy Meydanı ve yakın çevresinde yer alan ticari mekânlar	70
Şekil 4.30 Köy meydanında yer alan ticari işlevler	70
Şekil 4.31 Suvermez köyü kuşbakışı görünümü	71
Şekil 4.32 Solda kilit taşı ile döşenmiş tali araç yolu, sağda toprak yol	72
Şekil 4.33 Vaziyet planında caminin konumu, sağda tarihi cami görünüşü	73
Şekil 4.34 Caminin iç mekân güncel görünümü	73
Şekil 4.35 Suvermez köyü tarihi Merkez Cami minaresi ve âlem görünüşü	74
Şekil 4.36 Tarihi cami güncel görünüşleri	74
Şekil 4.37 Tarihi kapının üzerinde sağ ve sol en başta çarkıfelek, sağdan üçüncü sembol papatya tekeri ile ortadaki kırmızı güneş hacı sembolü	75

Şekil 4.38 Soldan sağa, papatya tekeri sembolü, çarkıfelek sembolü ve gelveri gelini	76
Şekil 4.39 Agios Georgios Kilisesi, 1950' lerde Flogitaines'in Kapadokya'ya ilk gezisinden yıkık tapınağın fotoğrafı.....	77
Şekil 4.40 Solda vaziyet planında tarihi kilise (A2 envanter nolu) ve sağda kilise güncel görünüşü	78
Şekil 4.41 Phloita (Modern Suvermez) Kilise 1909-1911 yıllarına ait bir fotoğraf...78	
Şekil 4.42 Solda karşılıklı iki duvarı bağlayan kolon izleri, sağda batı duvarının ve giriş kapısının kalıntıları.....	79
Şekil 4.43 Solda içten yuvarlak kemerli, dıştan dikdörtgen formlu pencereler, sağda apsis nişleri ve arasındaki demir gergi çubukları.....	79
Şekil 4.44 Solda apsis cephesi, sağda duvarlarda kemer izdüşümleri ve orta alanda kolon parçaları	80
Şekil 4.45 Suvermez Kilise Planı.	81
Şekil 4.46 Solda vaziyet planı, sağda ise ön cephe görünüşü	81
Şekil 4.47 Solda şapelin apsisinin bulunduğu tonozlu iç mekan görünüşü, sağda ise dışa taşkın apsis cephesi	82
Şekil 4.48 Şapel vaziyet planı ve ön cephe görünüşü.....	83
Şekil 4.49 Solda apsis cephesi görünüşü, sağda ise giriş cephesi içten görünüşü.....	83
Şekil 4.50 Temel Eğitim Okulu ön cephe görünüşleri.....	84
Şekil 4.51 Tarihi kilise arka cephesi ve kapı üzerindeki kitabe, en sağda geometrik profilli söve ve lento birleşimi	84
Şekil 4.52 Solda ön cephede geometrik formlu süslemeler, ortada Yunan hacı formunda açıklık, en sağda yapının sütun başları ve kemerlerinin görünüşü	85
Şekil 4.53 Tarihi Temel Eğitim Okulu iç mekân görünüşleri	85
Şekil 4.54 Viran durumdaki konut örneğinin başoda duvarında bulunan yüklük ve nişler	86
Şekil 4.55 Suvermez köyünde iç sofalı bir konut örneği	87
Şekil 4.56 E7 ve E8 nolu evlerin hayat plan şeması.....	88
Şekil 4.57 1-1 Kesiti	89
Şekil 4.58 2-2 Kesiti	89

Şekil 4.59 E-9 nolu konuta ait vaziyet plan yerleşimi ve sokaktan yaklaşım	90
Şekil 4.60 E-9 nolu konuta sokak silüeti.....	91
Şekil 4.61 E-19 nolu yapının solda restorasyon öncesi(2014), sağda ise restorasyon sonrası(2019) cephe örneği.....	91
Şekil 4.62 E-15 nolu konuta ait sokak silüeti.....	92
Şekil 4.63 E-14, E-15, E-19 ve E-31 nolu konutlara ait vaziyet plan yerleşimi ve sokaktan yaklaşım	94
Şekil 4.64 E-19 nolu konuta ait sokak silüeti.....	95
Şekil 4.65 E-20 nolu konutlara ait kesit ve üst kat planı.....	95
Şekil 4.66 E-31 nolu konuta ait restitüsyon planı sokak silüeti	96
Şekil 4.67 E-31 nolu konuta ait restitüsyon planı (Çizim: Mimar Nur Gemi, 2020)	97
Şekil 4.68 Suvermez köyünde iç sofa, hayat ve sokak bağlantısının görüldüğü tipik bir avlulu konut örneği	98
Şekil 4.69 Konut başoda iç mekân örnekleri.....	101
Şekil 4.70 Suvermez köyünde E-31 numaralı konut örneği.....	102
Şekil 4.71 Başoda duvarlarında bulunan duvar nişleri ve dolap örnekleri	103
Şekil 4.72 Odalarda bulunan duvar nişleri ve dolap örnekleri	103
Şekil 4.73 Tandır evi örnekleri	104
Şekil 4.74 Suvermez köyünde bulunan, 31 envanter numaralı ve tescilli, yapı ustası dedem Nuri Ünal'a ait konutun tandır evi görünüşleri	105
Şekil 4.75 Suvermez köyü konut örnekleri avlu giriş düzenlemeleri	106
Şekil 4.76 E-31 Nolu konutun parsel yerleşimi ve hayata ayrılan alan	106
Şekil 4.77 Suvermez köyü E-14 nolu konut hayat iç görünüşü	107
Şekil 4.78 Suvermez köyü E-14 nolu konut hayat kapısı cephesi görünüşü.....	107
Şekil 4.79 Solda sokaktan doğrudan girilen konut örneği, sağda girişi sokaktan izole edilmiş konut örneği.....	108
Şekil 4.80 Yapının geometrik bezemelerle zenginleştirilmiş giriş düzenlemelerinden örnekler.....	108
Şekil 4.81 Konutun giriş kapısındaki kitabe	109
Şekil 4.82 Suvermez köyünde 31 envanter nolu konutun hayat giriş kapısı örneği.	109
Şekil 4.83 Suvermez köyü konut giriş kapısı örneği	110
Şekil 4.84 Suvermez köyünde bir konuta ait bezemeli hayat giriş kapısı örneği.....	110

Şekil 4.85 Suvermez köyü envanter 15' de bulunan 186 ada 4 parseldeki konutun cephe ve avlu giriş düzenlemesi.....	111
Şekil 4.86 Suvermez köyü envanter 17 de bulunan 200 ada 2 parseldeki konutun avlu giriş düzenlemesi.....	111
Şekil 4.87 Suvermez köyünde solda tescilli avlusuz ve bahçesiz geleneksel bir konut örneği ve sağda ise yine tescilli hayatlı konut örneği.....	112
Şekil 4.88 Hayat girişinde konumlandırılmış yekpare taştan yalak örnekleri.....	112
Şekil 4.89 E-31 Nolu konut hayat duvarlarının işlevsel kullanım örneği.....	113
Şekil 4.90 E-15 Nolu konuttaki helanın hayat içerisindeki yeri.....	114
Şekil 4.91 E-14 Envanter nolu konuta ait tahıl ambarı	114
Şekil 4.92 Konut cephe örnekleri	115
Şekil 4.93 Konut cephesi süsleme örnekleri	116
Şekil 4.94 Suvermez köyü hayat giriş kapısı örneği.....	117
Şekil 4.95 E-9 nolu konut cephe görünüşleri ve cephe çizimi ve oranları.....	117
Şekil 4.96 E-8 nolu konuta ait cephe fotoğrafları ve çizimi	118
Şekil 4.97 E-7 nolu konuta ait cephe fotoğrafları ve çizimi	118
Şekil 4.98 Konut cephe düzenlemesi örneği	118
Şekil 4.99 E-19 nolu konuta ait cephe fotoğrafları ve cephe çizimi.....	119
Şekil 4.100 Tescilli bir konuta cephe ve iç mekân tonoz görünüşü (160 Ada 1 Parsel)	120
Şekil 4.101 Tescilli Bir konuta ait tonozlu üst örtü katmanları ve demir kenetler (156 Ada 6 Parsel)	121
Şekil 4.102 Çatısı ve tek cephesi yıkılmış, tarihi yapının duvar katmanları (116 Ada 335 Parsel)	122
Şekil 4.103 Suvermez köyünde 156 ada 6 parselde bulunan tescilli bir konuta ait 1. kat planı ve ön cephe çizimi	123
Şekil 4.104 Suvermez köyünde bulunan tescilli bir konutta başoda ahşap zemin kaplaması ve ahşap seki görünüşü.....	123
Şekil 4.105 Suvermez köyünde bulunan tescilli konut örnekleri - solda ahşap kirişleme ile sağda ise tonozla geçilen tavan örnekleri.....	124
Şekil 4.106 Suvermez köyünde bulunan tescilli bir konuta ait ahşap kirişleme tavan kesiti.....	125

Şekil 4.107 Solda 194 ada 4 parselde bulunan, sağda ise 214 ada 4 parselde bulunan tescilli iki ayrı konuta ait taş merdiven görünüşü	126
Şekil 4.108 Yapı tescil durumu analizi paftası.....	126
Şekil 4.109 Ana arterler analizi paftası.....	126
Şekil 4.110 Boşluk kullanım analizi paftası.....	126
Şekil 4.111 Dini yapılar analizi grafiği	132
Şekil 4.112 Dini yapılar analizi paftası.....	132
Şekil 4.113 Doluluk-boşluk analizi grafiği	134
Şekil 4.114 Doluluk-boşluk analizi paftası	134
Şekil 4.115 Yapı girişleri analizi paftası.....	134
Şekil 4.116 Kat adedi analizi grafiği	138
Şekil 4.117 Kat adedi analiz paftası.....	138
Şekil 4.118 Mevcut işlev analizi grafiği	140
Şekil 4.119 Mevcut işlev analizi paftası	142
Şekil 4.120 Ticari faaliyet analizi grafiği.....	143
Şekil 4.121 Ticari faaliyet analizi paftası.....	144
Şekil 4.122 Sınırlar paftası	145
Şekil 4.123 Suvermez köyünde bulunan, 1991 tarihinde tescillenen, 7 envanter numaralı 176 ada 14 parselde bulunan yapının konumu ve tarihi görünüşü.....	146
Şekil 4.124 Solda yapının ana cephe çizimi.....	146
Şekil 4.125 Hayat giriş kapısı tarihi fotoğrafı	147
Şekil 4.126 Hayat giriş kapısına ait detaylar	147
Şekil 4.127 Tarihi yapılara yaklaşımlar	148
Şekil 4.128 Tescilli yapının cephe, iç mekân ve geçmişten kalan mutfak raf görünüşü	148
Şekil 4.129 Solda eyvanın görünüşü ve sağda yapının yan cephe görünüşü	149
Şekil 4.130 Yapının hayat giriş kapısı ve eyvanın üzerinde konumlanan taş çörten	149
Şekil 4.131 Suvermez köyünde bulunan, 1991 tarihinde tescillenen, 8 envanter numaralı 176 ada 15 parselde bulunan yapının konumu ve tarihi görünüşü.....	150

Şekil 4.132 Suvermez köyünde bulunan, 1991 tarihinde tescillenen, 8 envanter numaralı 176 ada 15 parselde bulunan yapının konumu ve tarihi görünüşü.....	150
Şekil 4.133 Eyvanın solunda bulunan birinci kata yaklaşım ve iç mekân görünüşleri	151
Şekil 4.134 Solda yapının eyvan ile birleşimi, ortada oyma ve kabartma motifli kat silmesi ve sağda beşik tonozlu eyvanın görünüşü.....	151
Şekil 4.135 Solda yapının ön cephe görünüşü, sağda ise duvar nişleri ve bezemeler	152
Şekil 4.136 Yapının ana cephe çizimi ve görünüşü	153
Şekil 4.137 Solda düzgün yontulmuş küfek taşına oyularak Kiril alfabesi ile yazılmış kitabe, sağda ise koruyucu motiflerle süslenmiş kat silmesi	153
Şekil 4.138 Toprak dam üst örtü üzerindeki aydınlatma bacalarının görünüşü	154
Şekil 4.139 Suvermez köyünde bulunan, 1991 tarihinde tescillenen, 9 envanter numaralı 202 ada 3 parselde bulunan yapının konumu ve tarihi görünüşü	154
Şekil 4.140 Yapının ön cephe çizimi ve görünüşü	155
Şekil 4.141 Solda hayat duvarı içten görünüşü ve sağda yapının ön cephe görünüşü	155
Şekil 4.142 Solda 1. kata ulaşım sağlayan taş merdiven görünüşü ve sağda bir kısmı hayat duvarının içinde bir kısmı dışında olarak konumlandırılmış yekpare taş yalak	156
Şekil 4.143 Yapıya bitişik olarak inşa edilmiş tonozlu eyvanın ve bacanın görünüşü	156
Şekil 4.144 Suvermez köyünde 202 ada 2 parselde bulunan yapının konumu ve ön cephe görünüşü.....	157
Şekil 4.145 Yapının ön cephe çizimi ve görünüşü	158
Şekil 4.146 Yapının komşu yapı ile ilişkisi.....	158
Şekil 4.147 Suvermez köyünde 116 ada 335 parselde bulunan yapının konumu ve tarihi görünüşü	159
Şekil 4.148 Taş lentolu kemerli kapı ile girişi sağlanmış avluda girişin tam karşısında bulunan kaburga tonozlu eyvan	159

Şekil 4.149 Suvermez köyünde 160 ada 1 parselde bulunan yapının tarihi görünüşü	160
Şekil 4.150 Konutun ön cephe çizimi ve görünüşü	160
Şekil 4.151 Suvermez köyünde bulunan yapının birinci kat planı	161
Şekil 4.152 Suvermez köyünde 194 ada 4 parselde bulunan tarihi yapının konumu ve görünüşü.....	161
Şekil 4.153 Solda yapının ön cephe çizimi ve sağda yapının görünüşü	162
Şekil 4.154 Solda yapının kitabesi.....	162
Şekil 4.155 Suvermez köyünde 186 ada 8 parselde bulunan tarihi yapının konumu ve eski görseli	163
Şekil 4.155 Suvermez köyünde 186 ada 8 parselde bulunan tarihi yapının konumu ve eski görseli	163
Şekil 4.156 Yapının ön cephe çizimi ve görünüşü	163
Şekil 4.157 İstiridye motifi işlenmiş pencere süslemeleri	164
Şekil 4.158 Yapının ana cephe görünüşü ve bitişik nizamdaki ek yapı.....	164
Şekil 4.159 Suvermez köyünde 186 ada 4 parselde bulunan tarihi yapının konumu ve eski görseli	165
Şekil 4.160 Tarihi yapıya yaklaşımın görünüşleri.....	166
Şekil 4.161 Yapının ana cephe çizimi ve görünüşü.....	166
Şekil 4.162 Kemer formda pencere lento süslemeleri ve oyma işlemeli silme detayı	167
Şekil 4.163 Köşelerde kesme taş ile üretilen kabartma dendanlar	167
Şekil 4.164 Suvermez köyünde bulunan 1991 yılında tescillenmiş 156 ada 6 parselde yapının görünüşü	168
Şekil 4.165 Tarihi yapının ön cephe görünüşü	168
Şekil 4.166 Solda yapının kuzey duvarındaki yüklük, sağda ise yapının doğu duvarında iç mekânda bulunan istiridye motifi süslemeli niş	169
Şekil 4.167 Tarihi yapının ön görünüşü ve birinci kat planı	169
Şekil 4.168 E-16 nolu konutun ön cephesi (Kişisel arşiv, 2018; Nigdelis, 905).....	170
Şekil 4.169 Yapının oyma ve kabartma motiflerle bezemeli kat silmesinin görünüşü	170

Şekil 4.170 Suvermez köyünde bulunan, 17 envanter numaralı 200 ada 2 parselde bulunan yapının konumu ve tarihi görünüşü.	171
Şekil 4.171 Yapının ön cephe çizimi ve görünüşler	171
Şekil 4.172 Solda ahşap kirişleme tavan ve sağda ilk haliyle korunmuş ahşap giriş kapısı.....	172
Şekil 4.173 Solda yapının ön cephesi, sağda ise zemin kat iç mekân görünüşü ve tonozlu tavanı	172
Şekil 4.174 Yapının birinci kat planı	173
Şekil 4.175 Solda birinci kat, sağda ise zemin kat giriş kapısı	173
Şekil 4.176 Solda hayat girişi, sağda ise zemin kat girişi	174
Şekil 4.177 167 Ada 4 Parselde bulunan konutun vaziyet planı ve ön görünüşü	174
Şekil 4.178 Yapının ana cephe çizimi ve görünüşü.....	175
Şekil 4.179 Yapının ön görünüşü ve kat silmesi	176
Şekil 4.180 Suvermez köyünde 188 ada 4 parselde bulunan tarihi yapının konumu ve ön cephe görünüşü.....	176
Şekil 4.181 Tarihi yapının görünüşleri	177
Şekil 4.182 Yapının ön cephe çizimi	177
Şekil 4.183 Yapının kat planı çizimi	178
Şekil 4.184 İç mekân duvarında bulunan nişler ve gömme dolap görünüşü	178
Şekil 4.185 Pencere arası kavsaralı istiridye niş ve tonoz üst örtü.....	179
Şekil 4.186 Suvermez köyünde bulunan 20 envanter numaralı 181 ada 9 parselde bulunan tarihi yapının konumu ve eski görseli	179
Şekil 4.187 Tarihi yapı ve cephe algısını bozan ekleri	180
Şekil 4.188 Solda yapının ön cephe çizimi, sağda ise ön cephe görünüşü	180
Şekil 4.189 Solda hayat duvarı içten görünüşü ve nişler, sağda iç mekân duvarında bulunan niş, yüklük ve gusülhane	181
Şekil 4.190 Tarihi yapının 1. kat planı ve kesit çizimi	181
Şekil 4.191 Suvermez köyünde bulunan 11 envanter numaralı 202 ada 1 parselde bulunan tarihi yapının konumu ve eski görseli	182
Şekil 4.192 Solda tarihi yapının ön cephe çizimi ve sağda ön cephe görünüşü.....	183
Şekil 4.193 Yapının testi havalandırma elemanları.....	183
Şekil 4.194 Solda yapının kat silmesi, sağda ise kitabesinin görünüşü	183

Şekil 4.195 Solda yapının bahçe giriş kapısı ve sağda tarihi yapı ve ek yapının görünüşü	184
Şekil 4.196 Tarihi yapının vaziyet planı ve görünüşü	185
Şekil 4.197 Tarihi yapının ön ve yan cephe görünüşü.....	185
Şekil 4.198 Tarihi yapının ön cephe çizimi ve görünüşü.....	186
Şekil 4.199 Suvermez köyünde 23 envanter numaralı, 209 ada 13 parselde bulunan yapı.	187
Şekil 4.200 Tarihi yapının yenilenmiş cephesi.....	187
Şekil 4.201 Solda Suvermez köyünde bulunan 209 ada 13 parselde bulunan yapının tarihi görünüşü, sağda ise güncel hali.....	188
Şekil 4.202 Solda, tarihi yapının cephe görünüşü ve çizimi	188
Şekil 4.203 Tarihi yapının iç mekânı, solda giriş kapısı, ortada yüklük, sağda duvarda görülen gömme dolabın ahşap kapağı ve en sağda ise bahçede bulunan yekpare taştan üretilmiş yalak taşı.....	189
Şekil 4.204 Suvermez köyünde bulunan 06/10/1994 Tarihinde tescillenen, yapının tarihi görünüşü	189
Şekil 4.205 Üst katta bulunan yaşama mekânına ulaşım sağlayan güneydeki tek kollu taş merdiven ve değişmediği düşünülen ahşap giriş kapısı	190
Şekil 4.206 Tarihi yapının ön cephe çizimi ve görünüşü.....	190
Şekil 4.207 Solda yapının ana cephesi ve sağda yekpare taş çörteni	191
Şekil 4.208 Tarihi yapıya ait görünüşler	191
Şekil 4.209 Suvermez köyünde 1994 tarihinde tescillenen 116 ada 335 parselde bulunan yapının konumu ve görünüşü.....	192
Şekil 4.210 Yapının nişler ve yüklü birimlerinin görülebileceği kat planı	192
Şekil 4.211 Solda yapının giriş ana cephesi duvarı, sağda ise üst örtüsü çökmüş yapının tavan kesiti	193
Şekil 4.212 Solda yapının beden duvarı çökmüş batı cephesi ve sağda birinci kat girişinin bulunduğu doğu cephesi.....	193
Şekil 4.213 Solda ön cephede yer alan çiçeklikler ve cephe görünüşü, sağda ise kaburga tonozlu üst örtü kesiti	194
Şekil 4.214 Solda yapının ön cephe çizimi	194

Şekil 4.215 Yapının 1. katında iç mekânda bulunan süslemeler, nişler, pencereler ve dolap görünüşü	195
Şekil 4.216 Tarihi yapının vaziyet planı ve tarihi görünüşü	195
Şekil 4.217 Tarihi yapının günümüzdeki görünüşleri	196
Şekil 4.218 Solda tarihi yapının cephe çizimi, sağda ise birinci kat planı	197
Şekil 4.219 Suvermez köyünde bulunan 1991 yılında tescillenmiş 214 ada 4 parselde bulunan yapının tarihi görünüşü	197
Şekil 4.220 Solda ana cephe ve sağda yapının yoldan görünüşü	198
Şekil 4.221 Yapının zemin kat girişinin ve merdivenin bulunduğu arka cephe görünüşü ve yapıya sokaktan yaklaşım	198
Şekil 4.222 Yapının 1. kat ön cephe çizimi	199
Şekil 4.223 Yapının ön cephesine işlenmiş yazı ve motifler	199
Şekil 4.224 Suvermez köyünde bulunan 29 envanter numaralı, 1991 yılında tescillenmiş 221 ada 2 parselde bulunan yapının konumu, tarihi görünüşü	200
Şekil 4.225 Solda yapının ön cephe çizimi ve sağda birinci kat planı	200
Şekil 4.226 Tarihi yapının ön cephesine eklenen müstemilat birimi	201
Şekil 4.227 Solda yapının giriş cephesinin görünüşü ve sağda ahşap kirişleme üst örtü kesit görünüşü	201
Şekil 4.228 Solda yapının ön cephe penceresi, ortada tonozlu eyvan görünüşü, sağda iç mekânda niş olarak görülen testilik	202
Şekil 4.229 Suvermez köyünde bulunan 30 envanter numaralı, 1991 yılında tescillenmiş 216 ada 7 parselde bulunan yapının konumu ve tarihi görünüşü	202
Şekil 4.230 Sıva ve boya ile tarihi özelliğini kaybetmiş tarihi yapının güncel cephe görünüşü	203
Şekil 4.231 Suvermez köyünde bulunan 31 envanter numaralı 188 ada 5 parselde bulunan tarihi yapının konumu ve tarihi görseli	203
Şekil 4.232 Yapının birinci kat cephe görünüşü	204
Şekil 4.233 İç mekânda bulunan gömme dolap kapakları ve sağda ahşap giriş kapısı	204

Şekil 4.234 Solda seki ve kemer bitiş süslemeleri, ortada duvar nişleri, en sağda ise gusülhane	205
Şekil 4.235 Solda yapının kitabesi, sağda ise tonoz kaburga üst örtüsüne sahip tandır evi ve hayat giriş kapısı görünüşü	205
Şekil 4.236 Tarihi yapının birinci kat ön cephe çizimi ve görünüşü	206
Şekil 4.237 Tarihi yapının solda vaziyet planı, ortada eski tarihli görsel ve sağda yeni cephe görünüşü.....	206
Şekil 4.238 Yapının solda ana cephe çizimi, sağda ise görünüşü	207
Şekil 4.239 Eski yapı ile yeni yapının birleşim detayı ve restorasyon sonrası yapıya eklenen kırma çatı ve baca detayı	207
Şekil 4.240 Suvermez köyünde 162 ada 199 parselde bulunan tarihi yapının konumu ve tarihi görünüşü.	208
Şekil 4.241 Suvermez köyünde bulunan tarihi yapının ana cephesi	209
Şekil 4.242 Tarihi yapı hayat giriş kapısı (solda) ve kat silmesinde istiridye motifleri (sağda).....	209
Şekil 4.243 Solda konutun kitabesi, sağda ise vitray süslemeli pencere	210
Şekil 4.244 Solda yapının ön cephe çizimi, sağda ise ön cephe görünüşü	210
Şekil 4.245 Solda cepheden okunabilen gusülhane birimi ve sağda üçgen motifli süslemeli saçak silmesi	211
Şekil 5.1 Suvermez köyündeki koruma problemleri sonucunda yok olmak üzere olan özgün yapı örnekleri	216
Şekil 5.2 Özgün doku ile uyumsuz cephe müdahaleleri	216
Şekil 5.3 Bakımsızlıktan yok olmak üzere olan özgün yapılara ait iç mekân örnekleri	217
Şekil 5.4 Yapıların günümüzdeki durumları	217
Şekil 5.5 Tarihi dokuyla uyumlu olmayan yapı örnekleri	218
Şekil 5.6 Tescilli tarihi yapılardaki kullanıcı müdahaleleri ile sağlanan adaptasyon	218
Şekil 5.7 170cm' lik modele göre kapı ölçeği.....	219
Şekil 5.8 Bitişik nizamda ek yapı müdahalesi.....	220
Şekil 5.9 Tarihi yapıya bitişik nizamda ek yapı müdahalesi.....	220
Şekil 5.10 Tarihi yapıya ihtiyaçlar sonucunda eklenen birimler	221

Şekil 5.11 Kullanım dışı kalmış nitelikli bir yapı örneği	221
---	-----

BÖLÜM BİR

GİRİŞ

1.1 Çalışmanın Amacı

Kırsal mimarinin etkin ögesi insan ve evdir. Evin oluşumu ve biçimlenişi dokunun sahip olduğu kültürün izlerini yansıtmaktadır. Evlerin yakın çevresi ve komşuları ile ilişkisi ise, sokak, mahalle, köy ve doku birimlerini oluşturmaktadır. Kırsal yapılar, yapı ustaları tarafından sahip oldukları kişisel tecrübeleri, deneyimleri ve öngörülerini doğrultusunda, yöresel teknikler ve yerel malzemeler kullanılarak üretilmiş, iklim ve ihtiyaçlara göre şekillenmiştir.

Çalışmanın amacı, tarihi açıdan nitelikleri bulunan, yerel ve özgün somut ve somut olmayan kültür varlıklarını barındıran kırsal yerleşmeleri oluşturan, mekânsal ve biçimsel özellikleri, yaşayış biçimi ile bağlantısı, iç mekân ve cephe özellikleri, yapı öğeleri gibi başlıca özelliklerinin incelenerek ortaya konulmasıdır.

Yapılan akademik araştırmalarda, örneklem alana ait bilgiler içeren yeterli kaynağa ulaşılamamıştır. Bu nedenle akademik literatürdeki bu eksikliğin giderilmesine katkıda bulunmak ve yeni yapılacak olan araştırma çalışmalarına fikir verebilmek ve çıkış noktası oluşturabilmek amacıyla belgelenmemiş olan alan özelinde bir çalışma oluşturulmuştur.

Ayrıca, tarihi açıdan nitelikli alanlar yakın zaman içerisinde belgelenemez ve korumaya alınamazlarsa, geçmişin izlerini günümüze aktaran birer belge niteliğinde olan geleneksel yapılar ve kültürel mirasımız süreç içerisinde yok olacaktır. Tarihin aktarımının sağlanabilmesi, geçmişin anlaşılabilir şekilde günümüz yaşantısında doğru bir yer edinmesinin gerekliliği düşüncesiyle Suvermez köyünde bulunan nitelikli eserlerin alana özgü değerleri ve mevcut durumlarının belgelenmesi bu bağlamda değerlidir.

Kırsal yerleşmelerde yer alan özgün mimari mirasın analizi ve belgelenmesi, yapıların korunmasının sürekliliği kadar önemlidir. Bölgede, 1991 yılından beri çeşitli koruma faaliyetlerine rastlanmış ancak yapılan belgeleme ve tespit çalışmalarının yetersiz kaldığı düşünülmüştür. Yapılan araştırmalarda, alana ait çok az sayıda

akademik belgenin olduğu, elde edilen bilgilerin Türkçe kaynaklarda oldukça kısıtlı yer verilmiş olduğu, yörenin tarihi fotoğraflarının daha çok Rum kaynaklarında yer aldığı fark edilmiştir. Suvermez köyünün daha önce detaylı olarak hiç belgelenmemiş bir alan olması nedeniyle yörede bulunan çok sayıda nitelikli eserin sahip olduğu yapısal ve mekânsal özelliklerin analizi ve gelecek kuşaklara aktarımının sağlanabilmesi amaçlanmıştır.

Tüm bu etkenler göz önünde bulundurularak, Suvermez köyü örneklem alanında yer alan yapıların tasarım modelinin, dilinin, bağlamının ve yakın çevresi ve sokak ile ilişkilerinin analiz edilerek yöreye özgü niteliklerinin tespit edilmesi, kültürel miras niteliklerinin analiz edilmesi ve tüm bu verilerin elde edilecek sonuçlar üzerinden belgelenmesi, çalışmanın temel amacını oluşturmaktadır.

1.2 Çalışmanın Kapsamı

Suvermez köyü yerleşmesinde geleneksel dokunun bir parçası sayılan doğal ve özgün oluşumlar, oda biriminden başlayarak tarihi dokunun bir parçası olan birimlerin bir araya geliş metodları, dokuya olumlu veya olumsuz katkısı olan tüm yapılar, bu yapıların bir araya geliş yöntemleri, yapıları birbirine bağlayan sokaklar ve toplanma alanları, yörenin tarihi niteliği, yerleşimin özellikleri, somut ve somut olmayan kültürel miras değerleri, yaşam kültürü ve alışkanlıkları, bölge iklimi ve tüm bu bileşenlerin yapı tipolojisine yansımaları çalışma kapsamını oluşturmaktadır.

Suvermez köyünde bulunan, Nevşehir Bölge Koruma Kurulu tarafından 28.1.1991 tarihinde “Korunması Gereken Sit Bölgesi ve Korunması Gereken Arkeolojik Sit Alanı” olarak tescillenen alanların ve bu alanda yer alan taşınmaz kültür varlıklarının, modern hayata adapte edilmemesi ve yöre halkının yapıların korunmasının önemi konusunda yeterince bilgilendirilmemesi sonucunda zarar gören mimari kimlik günden güne kaybolmaktadır.

Kullanıcıları tarafından terk edilen veya hala kullanım durumunda bulunan tüm tescilli yapı ve yapı grupları, bu yapıların birbirleri ile ilişkileri, cephe tipolojileri, plan şemaları, malzeme özellikleri ve özgünlüğünü sağlayan unsurlar çalışma kapsamında incelenmiştir.

1.3 Çalışmanın Yöntemi

Suvermez köyü kırsal yerleşiminin oluşum sürecini anlayabilmek ve oluşumuna etki eden tüm etkenleri görebilmek için, Suvermez köyüne ait tüm verilerin tarandığı detaylı literatür araştırması yapılarak, 1900’ lerde çekilen fotoğrafların temini için Rum ve mübadil arşivleri de taranmıştır.

Bu bilgiler doğrultusunda, tescilli yapılardan E-31 nolu yapının restitüsyonu ve güncel rölövesi, diğer tescilli yapıların rölövesi, arazideki konumu ve bağlamı, komşuları ile ilişkileri, cephe özellikleri, Suvermez köyünü oluşturan sokak ve yapı elemanlarının analizleri yapılmış ve yapıların iç mekân kurguları irdelenmiştir. Yapılan bu çalışmaların sonucunda, özgün dokunun korunması hususunda tehdit oluşturan etmenler de göz önünde bulundurularak, yapıların ve köyün tipolojik özelliklerinin anlaşılabilmesi için belgeleme çalışmaları yapılmıştır. Tescilli yapıların tespit edilen tüm bilgileri, A4 boyutunda yapı envanterleri hazırlanarak detaylı olarak işlenmiştir.

Yapılan çalışma ile Koruma Kurulu tarafından belgelenmiş olan, Derinkuyu ilçesi’ ne bağlı Suvermez köyünde bulunan, anıtsal ve sivil mimari yapıların özellikleri incelenerek yöreye has mimari üslup ve oranlar belirlenerek, yöre kültürü ile yapı üretim şemalarının ilişkilendirilmiştir. Tescile değer görülen her bir yapının yapılan ölçümler sonucunda girilebilen yapılar için vaziyet ve konut ölçeğinde şematik plan rölöveleri, çekilen fotoğraflar ve alınan ölçülere uygun olarak ise cephe rölöveleri çıkarılmıştır.

Yöresel mimari ve kırsal mimari hakkında dünyada ve ülkemizde yer alan tüzük ve sözleşmeler detaylı olarak incelenerek değerlendirilmiştir.

Çalışma alanı yerel hayat köy halkı ile birlikte deneyimlenmiş, yörede aktif olarak yaşantısına devam eden köy halkı ile görüşülerek alana ait bilgi ve tecrübelerinden yararlanılmıştır.

Nevşehir İl Özel İdare ve Nevşehir Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü’nden temin edilen, Derinkuyu ilçesi ve Suvermez köyünde yer alan yapılara ait tescil fişleri, arşiv kayıtları, hâlihazır haritalar ve bölge tarihini içeren tüm

yazılı dokümanlar incelenmiştir. Temin edilen 1/1000 ölçekli hâlihazır harita, Koruma Amaçlı İmar Planı paftaları üzerinde, köy yerleşik alan sınırı belirlenerek, belirlenen alanda yapılan analiz çalışmaları işlenmiştir. Çalışma alanına ilişkin, ilgili kurumlardan temin edilen belgeler üzerinden belirlenen yapılar yerinde gözlem, çevre analizleri ve yapı adaları fotoğraf ile belgeleme yöntemleri kullanılarak incelenmiştir.

Çalışmada kullanılan yöntemler özetle; yerinde gözlemler, bu gözlemlere dayalı olarak yapılan çizimler, analizler, yapı envanterleri çalışması, kullanıcı deneyimleri, basılı ve dijital kaynakların araştırılması ile oluşturulan literatür çalışmaları ve arşiv araştırma çalışmalarıdır.

1.4 Çalışmanın İlgili Literatür İçindeki Yeri

Suvermez köyü sınırlarında yöre halkının inanç, yaşayış, dil, din, kültür, etnik köken gibi farklılıklarının sentezini yansıtan ve geçmişten günümüze kadar varlığını sürdüren çok sayıda kültürel miras değeri bulunmaktadır.

Örnekleme için seçilen alan incelendiğinde, nitelikli mimari özelliklere sahip olan Suvermez köyünün bağlı olduğu ilçe Derinkuyu ile oldukça benzer bir yapı tipolojisine sahip olduğu anlaşılmıştır. Sivil ve anıtsal mimari yapılar yerel malzeme kullanımı, kat sayısı, cephe açıklığı ve yaklaşım şekli bakımından, ilçedeki yapılar ile benzerlik göstermesine karşın, kütle ebatları bakımından farklıdır. Bu bağlamda, çalışma kapsamında yöreye has mimari değerlerin nitelikleri detaylı olarak irdelenmiştir.

Suvermez köyünü anlayabilmek için, daha kapsamlı bilgiler içeren Kapadokya Bölgesi ve Nevşehir ili için yapılan literatür çalışmaları incelenmiştir. Bu çalışmalar detaylı olarak irdelendiğinde, çok azının doğrudan Suvermez köyü hakkında bilgi içerdiği görülmektedir.

Alana ait çalışmalar, araştırılan alt konu başlıkları altında üç ayrı grupta toplanabilmektedir.

İlk grup, “Kırsal Mimarlık” kavramının tanımını, gelişimini, kapsamını, tarihi değerlerimizi koruma ve yaşatmaya yönelik kavramlar ve ilgili yasalar, tüzükler ve kanunlar ışığında inceleyen kaynaklardır. Bu kaynakların anlaşılması, koruma

kavramına yönelik yetki ve sınırların analiz edilerek, kırsal mimarlık alanındaki sınırların belirlenmesine ve bu konudaki bilinç düzeyinin artırılarak koruma kapsamının genişletilebilmesine olanak sağlayacaktır.

İkinci grup kaynaklar, örneklem alanına ilişkin olarak, Kapadokya, Nevşehir ve Derinkuyu yöresinin Osmanlı'dan günümüze kadar geçirmiş olduğu “Tarihsel Gelişim” süreçlerini anlamak amacıyla faydalanan tarihi verilerdir. Ansiklopediler, arşiv kayıtları, şer’iyye sicilleri, salnameler, seyahatnameler, kent tanıtım kitapları bu grup kapsamında incelenmiştir.

Üçüncü grup kaynaklar “Yöresel Nevşehir Evi” olarak adlandırılan tipolojiye yönelik özellikler, yerel yapı malzemesi ve doku oluşum yaklaşımlarına ilişkin kaynaklardır. Yöresel yapı malzemesi ve yapım tekniklerinin özelliklerinin anlaşılmasının, tarihi dokuların bütüncül olarak korunmasına yönelik tasarım ve koruma önerilerinin geliştirilmesine katkı sağlayacağı düşünülmüştür.

Kırsal Mimarlık tanımına yönelik, ilk grup olarak tanımlanan, ICHUS, ICOMOS, ICCRROM, KUMID gibi kurum ve kuruluşların metin, karar ve tüzükleri, TÜBA - TÜKSEK Föyleri, Fatma Altuner’ in *Kırsal Alanda Turizm Öncelikli Planlamanın Geleneksel Dokuya Etkileri*; Nevşehir İli Kırsal Koruma Alanları İmar Planlarındaki Değişimler, Zeynep Eres’in *Türkiye’de Planlı Kırsal Yerleşmelerin Tarihsel Gelişimi ve Erken Cumhuriyet Dönemi Planlı Kırsal Mimarisinin Korunması Sorunu*, Halit Can Görgülü ’nün *Kayseri Kırsalında Yeni Yapılacak Konutlara Yönelik Yapısal Bir Model Önerisi*, Bahar Candan’ın *Kırsal Konutlar, ÇEKÜL Vakfı’nın Anadolu’da Kırsal Mimarlık*, Kemal Kutgun Eyüpgiller’ in *Kırsal Mimarlık Mirasının Korunması: Türkiye’den ve Dünyadan Örnekler*, Nezihat Köşklük Kaya’nın *Şirince Köyü Örneğinde Kırsal Mimari Mirasın Kırsal Turizmin Gelişmesine Katkısının Tartışılması*, Erol Tümertekin’ in *Kırsal Alanlar ve Coğrafya*, Halit Yaşa Ersoy’ un *Kırsal Alanda Yöresel Mimari Özelliklerin Belirlenmesi Projesi ve Kayseri Örneği Üzerinde Bir Araştırma ve Öneri Üzerine* adlı kaynaklar yol gösterici olmuştur. Adı geçen kaynaklar, kırsal mimarlık tanımının tarihi gelişiminin anlaşılacak, tarihi açıdan nitelikli köy ve kentlerdeki koruma süreçlerinin anlaşılması ve uygulama aşamalarına yönelik fikir ve öneriler geliştirilebilmesi açısından değerlendirilmiştir.

İkinci grup kapsamında, Osmanlı İmparatorluğu'ndan itibaren kentin oluşumu ve yapı geleneği ile ilgili olarak, Nevşehir Kalesi çevresindeki doku özelliğini detaylı olarak irdeleyen Sedat Bayrakal'ın *Nevşehir Kalesi ve Çevresindeki Osmanlı Mimari Dokusu ve Hurufat Defterlerinde Nevşehir Kazasına Kayıtlı Tarihi Eserler*, Bircan Şahin'in *29 Numaralı Nevşehir Şer' iyye Sicillerine Göre Nevşehir ve Havalisinde Sosyal Hayat ve 1906 - 1908 Yıllarında Nevşehir/Nevşehir' in tarihi yolculuğu*, Cemal Kebapçı'nın *17 Numaralı Nevşehir Şer' iyye Siciline Göre Nevşehir ve Havalisinde Sosyal Hayat*, Mustafa Kabakçioğlu'nun *5 numaralı Nevşehir Şer' iyye Sicilinin Değerlendirilmesi*, Kadir Çıtak'ın *8 numaralı Şer' iyye Siciline Göre Nevşehir'de Sosyal ve Ekonomik Hayat*, Bela Hovarth'ın *Anadolu 1913*, Engin Akyürek' in *M.S. IV. - XI. yüzyıllar: Kapadokya' daki Bizans* adlı kaynaklardan yararlanılmıştır.

Söz konusu kaynaklardan, Nevşehir yöresini de içine alan, Orta Asya'dan Balkanlara uzanan Osmanlı kentlerinin tarihsel geçmişi, geçmişte yaşayan ve iz bırakan imparatorluklar, eserleri ve yörenin günümüze kadar geçirdiği tarihsel süreçleri anlamak amacıyla faydalanılmıştır.

Yine ikinci grup kaynaklarda yer alan, Seyahatnameler ve tarihsel kaynaklar sınıfında, Evliya Çelebi'nin *Seyahatname*, Kâtip Çelebi' nin *Cihannüma*, C. Texier' in *Küçük Asya - Coğrafyası, Tarihi ve Arkeolojisi*, Hakkı Dursun Yıldız'ın *Bizans Tarihi - Anadolu Uygarlıkları - Görsel Anadolu Tarihi Ansiklopedisi* adlı eserlerinden yararlanılmıştır.

Seyahatname adlı eserinde Nevşehir'in eski adı olan Muşkara sözcüğünü kullanan Evliya Çelebi ve gezileri hakkında gözlem ve paylaşımlarda bulunan yazarlar ve tarihsel belge niteliği taşıyan ansiklopediler, yörenin tarihsel gelişimini anlamak açısından aydınlatıcı olmuştur.

Nevşehir'in oluşumuna yönelik tarihsel geçmişini anlatan ve yapısal özelliklerini ifade eden, Kapadokya Bölgesinin en önemli merkezi olarak görülen Nevşehir yöresinin tarihçesi ve oluşumu ile ilgili olarak, Abdurrahman Özkul'un *Dünden Bugüne Nevşehir ve Yöresi Tarihi*, Eyüb Kömürcüoğlu'nun *Nevşehir İmar Planı ve Nevşehir Kasabası İmar Raporu*, Firuzan Kınal' ın *Eski Anadolu Tarihi*, Mustafa

Özeşsiz' in *Nevşehir İli İnanç Coğrafyası*, Veli Sevin' in *M.Ö. I. Binyıl: Demir Çağı* adlı yayınlardan faydalanılmıştır. Bahsi geçen kaynaklardan, Nevşehir ili ve yakın çevresi ile ilçe ve köylerinin oluşumunu ve geçirdiği fiziksel evrim sürecini, sahip olduğu kültürel etkileşim ve değişim süreçlerini anlamak amacıyla faydalanılmıştır. Kentin oluşumunun temel mantığını ve matematiğini anlamak, koruma ve sürdürülebilirlik bağlamında yol gösterici olacaktır.

İncelenen kaynaklar içerisinde doğrudan Derinkuyu ilçesi ve Suvermez Köyü ile ilgili olarak, tezde yer vermiş olduğum Dolay Han'ın detaylı olarak incelendiği *Ömer Barut'un Nevşehir, Derinkuyu, Til Köy Dolay Han Restorasyon Önerisi*, özellikle Derinkuyu tarihinin detaylı olarak anlatılmış olduğu Osman Aytekin'in *Dünden Bugüne Derinkuyu*, Turgay Kabak'ın *Derinkuyu yöresi halk inanışları*, Derinkuyu tarihi hakkında bilgiler içeren Demet Okuyucu' nun *Derinkuyu Yeraltı Şehri*, Fiziksel veriler kısmında faydalanmış olduğum Selçuk Karabakla' nın *Tarihi - Coğrafi ve Kültürel Yönleriyle Derinkuyu, Niğde, Aksaray ve Nevşehir Tarihi Üzerine*, Suvermez Köyü detaylı tarihi'nin bulunduğu sayılı kaynaklardan birisi olması açısından oldukça önemli olan Atilla Çataltepe'nin *Nevşehir ili Derinkuyu İlçesi Suvermez Köyü Tarihçesi* ve Emrullah Güney'in *Suvermez Köyü Halk Âşıkları* ve Derinkuyulu Heykeltraş Hakkı Atamulu' nun *Yontularım* adlı kaynaklardan yararlanılmıştır.

Üçüncü grup kaynaklardan, Mehmet Ekiz 'in *Nevşehir'de Türk Dönemi Mimari Eserleri*, Ramazan Adıbelli'nin *Kapadokya Bölgesi'ndeki Hristiyanlık tarihi*, Huriye Altuner' in *Geleneksel Niğde Evleri Giriş Düzenlemeleri*, Gonca Büyükmihçı' nın *Taş Sivil Mimarlık Örneklerinde Korumaya Yönelik Yöntem Önerileri ve Bu Yöntemlerin Kayseri Örneğinde Uygulanışı ve Anadolu' da Konut: Nevşehir Evleri*, Anlı Ataöv, Gülşah Yalçınkaya, Hikmet Kavruk, Kemal Görmez ve Tuncay Önder'in hazırladığı *Kapadokya Mevcut Durum Raporu, 1. Uluslararası Nevşehir Tarih ve Kültür Sempozyumu Bildirileri* kaynaklarından, yörenin yerel malzeme kullanımı ile oluşturulan mevcut tarihi yapıların niteliklerinin anlaşılmasında yol gösterici olması amacıyla faydalanılmıştır.

Çalışma kapsamında, tezin inceleme alanı kapsamındaki konu başlıkları belirlenerek, mevcut kaynaklar değerlendirilmiş ve konu doğrultusunda değerlendirilerek birbiriyle ilişkilendirilmiş ve gerekli çıkarımlar yapılmıştır.

BÖLÜM İKİ

KIRSAL YERLEŞMELER VE YÖRESEL MİMARİ

2.1 Genel Kavramlar ve Yaklaşımlar

Yerleşme kavramı, insanoğlunun varoluşundan bugüne tartışılan, çeşitli şekillerde tanımlanan, insan toplulukları ve insana ait yaşam alanları ile doğrudan ilişkilendirilen bir kavramdır.

Yerleşme kavramını Geray (1975), “insan kümelerinin barınak kurdukları çevreyi, yaşam ve eylemlerinin gerçekleştiği alanı kapsayan bir kavram” olarak açıklar. Geray’ a göre, çadır hayatı sürmüş olan göçebe ve yarı göçebe yaşam tarzı ve kent-kasaba-köyler bu grupta yer alır (Geray, 1975, s. 45).

Taş (2006) ise yerleşmeyi, “günümüzde kaynakların sürdürülebilir olması için en önemli olgulardan biri olarak görür ve insanın yeryüzünde yaşamını ve faaliyetlerini sürdürebilmesi için mekâna bağlı oluşturduğu barınma üniteleri” olarak tanımlar (Taş, 2016, s. 11).

Eyüce’ ye göre (2005), ilk kez 1861 yılında yapı ve yerleşme eylemleri ile ilgili kullanıldığı bilinen, İngilizce “vernacular” ya da Fransızca “vernaculaire” için Türkçe’ de tam bir karşılık yer almaz (Çağlayan, 2018, s.273’ den Eyüce, 2005).

Ansiklopedik Mimarlık Sözlüğü’ nde ise “vernaküler mimarlık”; “halkın yakın çevresinden sağladığı malzemeyle yerel ve geleneksel teknik ve biçimleri harmanladığı, bir çeşit anonim mimarlık, yöresel mimarlık” olarak tanımlanır (Hasol, 2014).

Yerleşme çeşitlerinin içerisinde kır yerleşimleri önemli bir yere sahiptir. Kendiliğinden oluşumu ve etnik çeşitliliğe sahip oluşu nedeniyle köy yerleşimleri doğal ve farklı bir yapı tipolojisine sahip bir yerleşim tipidir. Kır yerleşimleri, alana özgü ve insan gerekliliklerine uygun biçimde ortaya çıkar ve bu doğrultuda şekillenir.

Kır yerleşmelerinin yerine de kullanılabilen köy sözcüğü, Farsça “Kuy (mahalle, sokak)” sözcüğünden gelmektedir. Türkçe sözlük’ e göre, kır sözcüğü; şehir ve kasabaların uzağında, genellikle boş ve geniş yer şeklinde tanımlanmakta, yerleşmeye konu olmamış alanlarla birlikte köyleri, köy altı yerleşmelerini ve kent nüfusunda olamayan kasabaları da kapsamaktadır. Kırsal tanımı ise kıra ait olan, ancak kentsel olmayan şekilde tanımlanabilir (Tütengil, 1983, s. 7).

2.2 Kırsal Mimarinin Korunması ile İlgili İlkeler ve Düzenlemeler

Tütengil (1983) ‘e göre kırsal ve kentsel ayrımı yapılmasının nedeni, yerleşme birimlerinin nüfus etkeni ve doğa ile ilişkiler açısından iki farklı yaşayış birimi ortaya koymuş olmasıdır. Yine yerleşme birimlerinin, başta nüfus etkeni olmak üzere, doğa ile ilişkiler açısından, iki ayrı yaşayış biçimi ortaya çıkarması nedeniyle, kırsal ve kentsel olmak üzere iki ayrı kavram üzerinden durumun incelenmesini gerektirmiştir. (Tütengil, 1983).

“Kırsal mimari, doğal çevre özellikleri, sosyal ve kültürel yapı, yöresel malzeme ve yerel yapım tekniklerini kullanarak, geleneklere dayalı olarak üretilen mimarlık olarak tanımlanabilir” (Köşklük Kaya, 2012).

Kırsal yerleşme ve köy kavramı, farklı disiplinlerce farklı biçimlerde değerlendirilmektedir. Coğrafyacılar, yerleşmelerin nüfus bakımından yoğunluğunu temel alarak, en küçük yerleşmeleri köy adıyla tanımlanmaktadır. Sosyologlar, özellikleri korunmuş, küçük, kendi kendine yeten, kendi içine kapanık, izole, okur - yazarı az olan homojen toplumlara kırsal yerleşme adı vermektedir. Yasa ve kanunlarda ise, belli bir yerde yerleşme ve ortak ihtiyaçları karşılama zorunluluğu sonucunda, doğal olarak ortaya çıkan, belirli bir nüfusa sahip olması gereken kuruluşlara köy adı verilmektedir (Çetiner, 1980, s. 3).

Köşklük Kaya (2016) kırsal mimarinin, doğal çevre özellikleri, sosyal ve kültürel yapı, yöresel malzeme ve yerel yapım tekniklerini kullanarak, geleneklere dayalı olarak üretilen mimarlık olarak tanımlamıştır. Geçmişin izlerini taşıyan kırsal kültürün mimarlıkla buluşması anlamına gelen bu yapıların, sıradan insanın günlük yaşamındaki kültürünü, sosyal ilişkilerini ve alışkanlıklarını, ev sahibinin ve ustasının kendi beğenilerini, inançlarını ve yaşam önceliklerini yansıtmaları bakımından özgün kimlikleriyle var olduklarını belirtir (Köşklük Kaya, 2016, s. 30).

Geray' a göre (1975), “Tarım ve hayvancılık faaliyetlerinin bir arada yapıldığı veya birinin daha çok ön plana çıktığı, ticaret faaliyetlerinin gelişmediği, geniş aile kültürünün ve yakın komşuluk ilişkilerinin korunduğu ve bu açıdan kentte yaşayan topluluklardan ayrıldığı kabul edilen yerleşmeler kırsal yerleşmelerdir” (Geray, 1975, s. 45).

Kırsal yerleşmeler, genel olarak zengin bir mimari mirasa ve kültürel değerlere sahiptir. Ancak kırsal yerleşmelerde altyapı, yol, su, elektrik, eğitim, sağlık gibi hizmetler kısıtlı, gelir seviyesi diğer bölgelere göre çok daha düşüktür. Teknoloji kullanımının yaygınlaşması ve makineleşme sonucunda tarım sektöründe işgücü fazlalığının ortaya çıkması, hızlı nüfus artışı gibi nedenler kentleri cazip hale getirerek göçlere teşvik sağlamıştır. Kent hayatının ve kalabalığının zorluğu, organik hayata duyulan özlem, kalabalık şehir ortamlarından uzaklaşma isteği, farklı kültürleri ve yaşam biçimlerini öğrenme merakı insanların köye olan ilgisini artırmıştır. Günümüzde de kentte yaşayan insanların dönemsel ya da sürekli olarak köye yerleşme oranı artmaktadır. Kırsal yerleşmeler eksik ve sorunlara rağmen, doğal ve kültürel değerleriyle insanlar için önemini ve planlamadaki yerini korumaktadır (Çevik ve Eminağaoğlu, 2006, s. 30).

Muşkara (2017) geleneksel mimariyi, “Uzman mimarların müdahalesi olmaksızın tecrübe ve deneyime dayalı bilgilerle inşa edilmiş yapılardır” şeklinde tanımlamaktadır (Muşkara, 2017). Bu tanım geleneksel mimarinin kendiliğinden ve uzun yıllar boyunca meydana gelen birikimle oluştuğunu net bir şekilde açıklar. Kırsal alanların tanımının netleştirilerek, daha iyi şartların sağlanabilmesi ve var olan

sorunların değerlendirilerek çözüme ulaştırılabilmesi amacıyla, çeşitli zamanlarda çeşitli politikalar, kanunlar ve girişimler ortaya atılmıştır. Bu girişimlere ‘Kırsal Kalkınma’ adı verilmektedir. Kalkınma kavramı ilk olarak 19. yüzyılda ortaya çıkmıştır. Sonraki süreçte ise gelişmeye devam etmiştir.

Eres (2013), dünyada kırsal mimarinin kültür varlığı olarak tanınması süreci için, “1790 yılında Karl Viktor Von Bonstetten ’in çiftlik evlerinin geçmiş kültürün somut verileri şeklinde, bir parkta toplanması fikriyle başladığının düşünüldüğünü” belirtmektedir (Eres, 2013, s. 457).

Kırsal kalkınmanın birçok bileşeni bulunmaktadır. Bunların en önemlisi ise tarımdır. Kırsal kalkınma ile tarımın ilişkisi hakkında Kuşat (2014), “kırsal kalkınma ile kalkındırılacak kırsal toplulukların daha çok köyler olduğunu belirterek, kırsal kalkınma programlarının, geçiminin çok büyük bir kısmını tarımsal faaliyetlerden elde eden köylülere uygulandığını” ifade eder (Kuşat, 2014, s. 69 - 70).

Gallent ise; “kırsal kalkınma için gereken kırsal dönüşümün sağlanmasının yaşamsallık, istihdam, koruma ve canlılık alt başlıklarında toplanarak, bazı noktalara dikkat edilmesiyle beklenen başarıya ulaşacağını” düşünmektedir (Kuşat, 2014, s. 69 - 70’dan Gallent, Hamiduddin, Juntti, Kidd ve Shaw, 2008, s. 37).

“Kırsal mimarinin korunması gerekli bir değer olduğu özellikle on dokuzuncu yüzyılın ikinci yarısından sonra Avrupa’da çıkarılan yasa ve tavsiyelerle desteklenmiştir. ‘Rural’ ya da ‘Vernacular’ olarak adlandırılan bu yasalar, Türkçe olarak ifade edilirken “kırsal mimari” terimi seçilmiştir” (Çağlayan, 2018, s. 273 - 274).

İkinci Dünya Savaşı sonrasında Avrupa kentlerinde meydana gelen tahribatlar sonucunda harap hale gelen geleneksel kent dokularının yaşatılması fikri, koruma kavramının gelişmesinde önemli rol oynamaktadır. 1962’ de Fransa’da çıkarılan ve “Malraux Yasası” adıyla bilinen yasayla, tarihi kentlerin bütüncül olarak korunması ve yaşatılmasına ilişkin yasal süreç işletilmeye başlanmıştır. Aynı yıl UNESCO’nun Paris’te düzenlediği “Yerleşmelerin ve Doğal Çevre Ortamlarının Kimliğinin ve Çekiciliğinin Korunması Konferansı” da kırsal alanın ve onunla bağlantılı doğal çevrenin korunması için alınan erken önlemlerdendir (Eres, 2013, s.458).

Bu kararlarda, kırsal çevrenin ve mimarinin belgelenerek korunması hususunda öneriler geliştirilmiş ve bu önerilerin kent, kır ve bölge planlanması gibi büyük ölçekte de yer almasının sağlanması istenerek, uygulanabilirliğinin üye ülkeler tarafından yasalaştırılarak sağlanması öne sürülmüştür.

1964 yılında yayımlanan Venedik Tüzüğü özellikle mimari rekonstrüksiyon, restorasyon ve onarım anlayışlarında bugün bile kabul edilen ilkelerin belirlendiği önemli uluslararası bir metindir (International Council on Monuments and Sites [ICOMOS], 1964).

Tüzüğün 1. maddesine göre; Tarihi anıt kavramı sadece bir mimari eseri değil, belli bir uygarlığın, önemli bir gelişmenin, tarihi bir olayın tanıklığını yapan kentsel ya da kırsal bir yerleşmeyi de kapsar. Bu kavram yalnız büyük sanat eserlerini değil, zamanla kültürel anlam kazanmış daha basit eserleri de kapsar (Ahunbay, 2007).

Tüzüğün birinci maddesindeki bu ibare, kırsal mimarlık kavramının tarihi bir değeri olan büyük ölçekli olmayan eserleri de kapsamına alması yönünde yeniliklere gidilmesini zorunlu kılmaktadır. Tarihi anıt kavramının kapsamının kültürel anlam ve değeri olan tüm eserler yönünde genişletilmesi gerekliliği süreç içerisinde ortaya çıkacaktır.

1970' li yıllarda kırsal mimariyi de korunması gerekli kültür mirası olarak tanımlayan ve bu konuda çözümler üretmeye çalışan çeşitli uluslararası sempozyumlar yapılmaya başlanmıştır. Bu dönemde özellikle Avrupa Konseyi tarafından 1977 yılında Grenada'da düzenlenen "Bölgesel Planlama İçinde Kırsal Mimari" başlıklı sempozyumun karar metni, bölge planlama çalışmalarında kırsal mimarinin de göz ardı edilmesi gerektiğinin anlaşılması açısından önemli olmuştur. Bu kararlarda geleneksel kırsal mimari yalnız bir estetik değer değil "yaşamsal belleğin göstergesi" olarak ifade edilerek, kırsal yaşam kültürüyle ilgili tüm somut ve soyut kültür varlıklarını bu kapsama alır (Madran ve Özgönül, 1999, s. 210-213).

1973 yılında alınan Köy ve Kent Arasındaki Dengede Kırsal Canlandırma Politikalarına İlişkin İlke Kararları, Avrupa kıtasında ki 1960' lı yıllardan itibaren köyden kente göçlerin artması nedeniyle, kırsalın çekiciliğinin artırılması doğrultusundadır (Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi, 1973).

Bu kararlarla köylerden kente göç edilmesinin önüne geçilmesinin amaçlandığı görülmektedir. Bu doğrultuda köylerdeki yerel güç ayakta tutularak tarım, hayvancılık gibi geçim faaliyetleri de desteklenmeli ve yeni nesillere istihdam imkânı sağlanmalıdır. Bu şekilde kırsalda genç nüfusun tutulabilmesi sağlanarak köy ve kent dengesi sağlanabilecektir.

1970' li yıllarda kırsal mimarinin de korunması gerekli kültür mirasına dahil olduğunu destekleyen çok sayıda uluslararası sempozyum düzenlenmiştir. Bu dönemde 1977 yılında Avrupa'da Granada' da düzenlenen "Bölgesel Planlamada Kırsal Mimari" başlıklı sempozyumun karar metni bölgesel planlamalarda mutlaka kırsal mimarinin de gözetilmesi gerektiğine vurgu yapması açısından önemlidir (Eres, 2008, 2. 295).

Sempozyum karar metnine göre; kırsal mimari ve çevresi yok olma tehdidi altındadır. 1977 yılında yapılan, "Bölgesel Planlamada Kırsal Mimari" başlıklı sempozyumun bir sonucu olan tavsiye kararı sempozyum karar metnine de referansta bulunur (Kültürel Mirasın Dostları Derneği, [KUMID], 1977).

Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi 1979 yılında almış olduğu tavsiye kararına göre; kırsal mimari özellikle korunması gereken önemli bir değerdir (Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi, 1979).

Mimari mirasın bulunduğu çevre ile bir bütün olarak değerlendirilmesi fikri, 80' li yıllarda gerçekleştirilmiştir. Koruma kavramının çerçevesinin genişlemesine bağlı olarak kırsal mimari mirasın korunmasına ilişkin yaklaşımların kapsamı da genişlemiş ve 90' li yıllarda artık kırsal mimari miras, bu mirası çevreleyen doğal çevreyle bir bütün olarak değerlendirilmeye başlamış ve kültürel peyzaj kavramı şekillenmiştir (Eres, 2013).

Kırsal mimari mirasa ilişkin değerler, kültür mirası kapsamındadır. Mimari mirasın korunmasına ilişkin özellikle listeleme, koruyucu mevzuat ve mali destek sağlanmasının, şehir mimarisine olduğu kadar kırsal mimariye de uygulanmasının ve bununla birlikte kırsal mimari miras konusunda daha fazla çalışma ve araştırma yapılmasına duyulan gereksinim artmıştır. Şehirlerle kırsal kesimlerin bölgesel gelişimlerine ilişkin takip edilen politikalar konusunda tatmin edici bir dengenin ve olumlu bir işbirliğinin sağlanması, ancak şehir ve kırsal kesimin planlamasının eşit şekilde değerlendirilmesiyle mümkün olabilir (Çağlayan, 2018, s.275).

3 Ekim 1985 Tarihinde imzalanan, 1989 yılında kabul edilen Avrupa Mimari Mirasının Korunması Sözleşmesi'nde, kentsel ve kırsal çevreleri geliştirme ve böylece devletlerin ve bölgelerin ekonomik, sosyal ve kültürel açılardan kalkınmasına katkıda bulunma yoluyla, gelecek nesillere bir kültürel kaynaklar sistemi devredilmesine yönelik çalışmalar taahhüt edilmiştir (T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1989).

27 maddeden oluşan sözleşme bu başlıklar altında katılımcılarını sorumlu tutar. Sözleşmenin 1. ve 10. maddeleri kırsal mimariyle doğrudan ilgilidir. 1. Madde kırsal bölgelerdeki mütecanis bina gruplarını da mimari miras kapsamında tanımlamaya katar. 10. madde ise kırsal çevre veya yörenin içindeki değerli yapıların korunmasını sağlamayı içerir.

Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi metni (1989), Kırsal Mimari Mirasın Korunması ve Değerinin Arttırılması Hakkında Tavsiye kararı; günümüzde giderek

azalan tarımsal üretim ve sosyal dönüşümlerin değişen modellerinin, geleneksel kırsal mimarinin varlığını ve sürdürülebilirliğini tehdit ettiğini gözlemleyerek, Venedik Tüzüğü'ne atıfta bulunur ve genişletilmesi gerektiğini vurgular (KUMID, 1989).

Tavsiye kararına göre kırsal miras; sadece Avrupa kültürü bileşenlerinden birisini değil, aynı zamanda yerel gelişimin başlıca etkenlerindendir. Üye devletlerin ve Avrupa kurumlarının, tarım ve çevre politikalarını belirlerken hem inşa edilmiş hem de doğal mirası göz önüne almaları mecburidir. Bu kapsamda üye devletlerin hükümetlerine kırsal mirasın korunması ve değerinin artırılmasıyla ilgili politikalarının oluşturulmasını tavsiye eder (KUMID, 1989).

Avrupa mimari mirasının tanımının geliştirerek kırsal Avrupa'nın kolektif bilincini korumak; mirasın değerinin artırılmasını, yerel gelişimin hayati etkeni olarak harekete geçirmek; Avrupa çapında kırsal mirasın bilgisini ve bu mirasa daha büyük saygı duyulmasını teşvik etmek; mevcut kırsal mirasın korunmasını planlamak, bölgesel gelişim ve çevresel koruma süreciyle birleştirmek; başlıca tavsiyelerdendir (Çağlayan, 2018, s. 276).

Mevcut kırsal mirasın korunmasını planlamak, bölgesel gelişim ve çevresel koruma süreciyle birleştirmek amacıyla;

Mümkün olduğunca orijinal karakterlerini korurken, onları yeni amaçlara adapte etme arayışına girerek, her ne kadar mütevazı olsalar da mevcut binaların (evler, tarımsal veya endüstriyel binalar) yeniden kullanımını cesaretlendirmek, genel kamu ve ekonomik temsilcilerin dikkatini yerel mimari değerlere çekmek, Venedik Tüzüğü'nün prensiplerini uygulamak ve geleneksel malzemelerin olmadığı durumda en uygun ikamelerin kullanımını bütün binaların bakımı ve yenilenmesi için savunmak; geleneksel mimarinin ruhuna ve tarzına dayanan yaratıcı bir yaklaşımla çağdaş bir yerel mimariyi teşvik etmek; önerilerden bazılarıdır (KUMID, 1989).

ICOMOS (Uluslararası Anıtlar ve Sitler Konseyi, 1999) tarafından 12. Genel Kurulunda, Geleneksel Mimari Miras Tüzüğü olarak 4 bölümden oluşan bir tüzük kabul edilmiştir. Giriş bölümü, genel ilkeler, koruma ve uygulama ilkeleri olarak dört bölümden oluşmaktadır (ICOMOS, 1999).

Giriş bölümünde, geleneksel mimarinin toplumun geçmişle kurduğu bağın yansması olması nedeniyle bir belge oluşu nedeniyle çağdaş yaşam için de önemli olduğu belirtilmektedir. Bir toplumun kültürünün temel anlatımı olan sivil mimarlık, bir yandan o kültürün bölgesiyle ilişkisini gösterirken, diğer yandan dünyanın kültürel çeşitliliğini yansıtması bakımından önemlidir maddesi kırsal mimarinin önemini anlatır.

Geleneksel mimari, toplumların barınmak için kullandıkları doğal ve geleneksel yöntemler bütünüdür. Bu süreç, sosyal ve çevresel kısıtlamalara bağlı olarak değişmekte ve sürekli uyarlanmaktadır. Günümüz dünyasında yöresel yapı gelenekleri ekonomik, kültürel ve mimari olarak tek tipleşme tehlikesiyle karşı karşıyadır. Globalleşmeye karşı durabilmenin çözümünü bulmak, toplumların yanı sıra, hükümetlerin, plancılarının, mimarların, korumacıların ve çeşitli disiplinlerin uzmanlarından oluşan grupların temel sorunudur (ICOMOS , 1999).

Tüm dünyadaki sosyo - ekonomik değişim nedeniyle terk, iç denge ve bütünleşme gibi ciddi sorunlarla karşı karşıya kalan geleneksel yapılar çok zor durumdadır. Bunun sonucu olarak, geleneksel mimari mirasımızın bakımı ve korunması için Venedik Tüzüğü'ne ek ilkeler belirlenmesi gerekliliği ortaya çıkmaktadır (ICOMOS , 1999).

Genel ilkeler kısmında, geleneksel yapılar tanımının ayırt edici özellikleri, geleneksel mimarinin takdir edilmesi ve başarıyla korunması toplumun buna katılımı, desteği, düzenli bakımı ve kullanımına bağlı olduğu ve hükümetler ve yetkili kuruluşların bütün toplumların yaşayan geleneklerini sürdürme ve bunları mevcut yasal, yönetsel ve maddi olanaklarla koruyarak gelecek kuşaklara aktarma haklarını tanıması gerektiği belirtilmektedir.

Koruma ilkeleri bölümünde, geleneksel çevre korumasının alanında deneyimli ve uzman kişilerce yapılmasının gerekliliği, yapılara uygulanacak çağdaş müdahalelerin yapıların kültürel değerlerine ve geleneksel karakterlerine saygı çerçevesinde olmasının önemi ve somut ve somut olmayan kültürel mirasın koruma bağlamında bir bütün oluşundan bahsedilmektedir.

Yapıların uygulama ilkeleri ise, detaylı araştırma ve belgeleme, konum, peyzaj ve yapı gruplarının birbiriyle ilişkisi, geleneksel yapı sistemlerinin analizi, malzeme ve mimari öğelerin uyumlu bir şekilde değişim ve yenilenmesi, geleneksel yapıların yeni işleve uyarlanması, yapıların değişiklikler ve dönem restorasyonunda süreç içerisinde geçirdiği değişimlerin göz ardı edilmemesi gerekliliği, konu hakkında gerekli kişi ve kurumlara verilmesi gereken eğitimlerdir.

Avrupa'nın Kırsal ve Ada Bölgelerinde Doğal, Mimari ve Kültürel Mirasın Korunması Kararları' na göre, Avrupa'nın yüzde 90' ını oluşturan nüfusu hızla azalmış olan kırsal alanlar, kültürel miras açısından çok önemlidir. Karar; kültürel mirasın önemine ve içeriğine değinilir. Buna göre, kültürel miras; somut ve soyut öğeleri, mimarlık mirasının ve insanoğlunun içinde yaşadığı doğal mirası kapsar (Avrupa Parlamentosu Yasama Gözlemevi, 2006).

Karar; kırsal kültür mirası kapsamını tanımlar. Koruma sorunlarıyla beraber çözüm getirir. İnsanı insan yapan bütün değerleri ve toplumun kimliğini farklılığını oluşturan özelliklerini; yapı, doğal çevre, soyut ve somut tüm kültür mirasını bir bütün olarak korumayı hedefler.

Kırsal mimarinin tarihin sürekliliği açısından korunması gerekli bir değer olduğunun vurgulanması ve bu değerlerin bütüncül bir bakış açısı getirilerek "kültür mirası" olarak tanımlanması açısından önemlidir.

ICOMOS' un 2003 yılında yapılan 14. Genel Kurulu'nda 'Mimari Mirasın Analizi, Korunması ve Strüktürel Restorasyonu İçin İlkeler' sözleşmesi kabul edilmiştir. Bu sözleşmenin 'Genel Ölçütler' başlığındaki ilk bölümünde yer alan maddelerin bazıları aşağıdaki gibidir (ICOMOS, 2003):

1.1 Mimari mirasın korunması, güçlendirilmesi ve restorasyonu disiplinler arası bir yaklaşım gerektirir.

1.2. Mimari mirasın değeri ve özgünlüğü dar tanımlı ölçütlere dayandırılmaz çünkü tüm kültürler saygı, onların ait oldukları kültürel çerçeve içinde değerlendirilmelerini gerektirir.

1.3. Mimari mirasın değeri yalnız görünüşünde değildir; tüm bileşenleriyle döneminin yapım teknolojisinin ünik bir örneği olarak korunmuş olması önemlidir. Özellikle yapıların yalnız cephelerinin korunup, içindeki taşıyıcı öğelerin kaldırılması koruma ölçütlerine aykırıdır.

1.4. Bir kullanım veya işlev değişikliği önerildiğinde, bütün koruma kuralları ve güvenlik koşulları dikkate alınmalıdır.

1.5. Mimari mirasın restorasyonunda, taşıyıcı sistemin restorasyonu tek başına bir hedef olarak tanımlanamaz. Asıl hedef yapının tümünün korunmasıdır; strüktürün korunması, hedefe ulaşmak için bir araçtır.

1.6. Mimari değer taşıyan tarihi yapıların özel durumları, karmaşık geçmişleri, tıp alanındakine benzer bir araştırma ve öneri geliştirme süreci gerektirir. Analiz, teşhis, tedavi ve kontrollerle önemli veriler ve bilgi derlenir, bozulma ve hasar nedenleri belirlenir, uygun tedavi yöntemleri arasından seçim yapılır ve uygulanan müdahalelerin başarısı denetlenir. Eldeki kaynakları akılcı bir biçimde kullanıp masrafları sınırlamak ve anıta en az zarar vermek için çalışmalar sırasında bu adımların tekrar edilmesi gereklidir (ICOMOS, 2003).

Bu maddelerden de anlaşılacağı gibi, mimari mirası etkileyen birçok faktör bulunmaktadır. Bu bağlamda, bu etkenlerin sentezi sonucunda oluşan kültürel miras kendine özgü bir kimliğe sahiptir. Yapıların tekil yapı ölçeğinde korunması yerine, cepheleri, plan şemaları ve çevresindeki yapı birimleriyle birlikte bütün olarak korunması gerekmektedir. Tarihi yapıların yalnızca yerinde tespit edilerek, varlığının ve bozulma analizlerinin yapılması değil, devamında koruma yöntemlerinin belirlenerek, yöntemlere uygun müdahalelerin de yapılması gerekmektedir.

30 Mayıs 2012 ve 17 Mart 2013 tarihleri arasında gerçekleştirilen Ulusal Mimari Koruma Uzmanları toplantıları ve ICOMOS Türkiye Milli Komitesi'nin Revizyonu ile son halini alan ICOMOS Türkiye Mimari Mirası Koruma Bildirgesi'nde kültürel mirasın, toplumu oluşturan kültür gruplarının ve bu grupların kimliklerinin sürekliliğinin simgesi olduğundan bahsedilmektedir (ICOMOS, 2013).

Muşkara, ICOMOS Türkiye Mimari Mirası Koruma Bildirgesi (2013) hakkında, somut ve somut olmayan kültürel mirasın, tarihsel - belgesel, estetik, sanatsal, sosyal, ekonomik ve manevi değerleri içerdiğinin altı bir kez daha çizmekte fayda gördüğünü belirtmektedir. Mimari mirasın, kültürel mirasın en önemli bileşenlerinden biri olduğunu belirtilerek, özgünlüğü ve kimliği oluşturan nitelikleri bozmadan estetik ve kültürel değerleri ortaya çıkarmanın öneminin bir kez daha vurgulandığını ifade etmiştir (Muşkara, 2017, s. 440).

Mimari mirasın bütünlüğünün, mimari yapının içinde varlık kazandığı çevre ve diğer miras unsurlarıyla birlikte süreklilik göstermesiyle sağlanabileceği belirtilmiştir. Mimari mirasın, toplumun kültürel değerlerinin bir üretimi olduğu ve korunmasında kültürel, sanatsal ve teknik özellikleriyle farklı disiplinlerin işbirliği sağlanarak parçası olduğu sosyal ve kültürel bağlamla birlikte dikkate alınması gerektiği bildirgenin kuramsal çerçevesinde yer almaktadır (Muşkara, 2017, s. 440).

Metinde önemli maddeleriyle bahsedilen yasa, tüzük ve tavsiye metinler, kırsal mimarinin korunması gereken kültürel miras olarak görülmesine karşın mimari miras sınıfına geç dâhil edilmesi nedeniyle 70' li yıllardan sonra ortaya çıkmıştır. Köylerden kentlere göçlerin artmasının sonucu olarak köyler terk edilmiş ve geleneksel yapılar yok olmaya başlamıştır. Bunun sonucu olarak, tarihin aktarımını sağlayan, geçmişin izlerini barındıran kırsal mimarinin korunması gerekliliği anlayışının ortaya çıkmasıyla birlikte, çeşitli yasa ve tüzüklerle korumaya yönelik gelişen ve değişen bakış açısıyla birlikte koruma kavramının önemi artmıştır. Kırsal mimarinin korunmasına yönelik çıkan ilk hususlar, köylerden kente göçlerin önlenmesine yönelik kırsal hayatın canlandırılmasına yönelik fikirlerdir. Ardından köylerden kırsal mimari kavramına geçilmiş, korunmasının gerekliliği ve bu doğrultuda dikkat edilmesi gereken hususlara önemle dikkat edilmiştir.

Son dönemlerde ise, kent yaşamının kargaşasından bunalan kesimin köy hayatına ve doğal yaşama yeniden dönme isteğiyle birlikte önem kazanan kırsal mimarinin yerel doku ve özelliklerinin korunması gerekliliğinin önemi artmıştır. Koruma kavramı boyut değiştirerek, yapı ve çevresinin korunması ve somut kültürel mirasın korunmasıyla birlikte somut olmayan kültürel mirasın korunması yönünde de kapsamı

artırılmıştır. Yine günümüzde hala kırsal mimariye yönelik yapıcı ve geliştirici kararların Avrupa ülkeleri tarafından alınmaya devam edilmesi, kırsal kalkınma kavramının da dilimize yerleşmesiyle birlikte korumaya yapılan teşvik ve yatırımların artırılması söz konusudur.

2.3 Türkiye’de Kırsal Mimarinin Korunmasına Yönelik Çalışmalar

Geleneksel kırsal mimarinin korunması kavramı ülkemizde oldukça geç farkına varılmış bir kavramdır. Sürdürülebilir mimari kavramının ortaya çıkmasıyla birlikte, kırsal alan tanımı da dikkat çekici hale gelmeye başlamıştır. Bu farkındalığın ortaya çıkması ve olgunlaşması sürecinde ise tarihi niteliği bulunan çok sayıda yapı ve dokular bütünü yok olmuştur.

Eres (2013), ülkemizde uzun bir dönem eksik kalmış olan kırsal alan tanımını, “Türkiye’ de uluslararası koruma yaklaşım ve prensipleri genel olarak benimsenmiş, ancak yasal olarak yapılmış düzenlemelerde kırsal alan veya kırsal sit alanı tanımı bulunmamakta, bu tanım “kentler ve sosyal yaşama konu olmuş yerler” şeklinde açıklamaktadır (Eres, 2013).

Kırsal alanın korunması konusundaki farkındalığın gecikmesi ve bunun sonucunda kaybolan değerleri şehir plancısı Tunçer; “Kentsel ölçekte geleneksel mimari mirasın korunması olgusunun ülkemizde gecikerek ele alınması İstanbul, Bursa, Edirne, İzmir, Kayseri gibi birçok kentimizin Pitoresk görünümlerini kaybetmesine neden olmuştur” şeklinde yorumlamaktadır (Muşkara, 2017, s. 440 dan Tunçer, 2014, s. 6 - 10).

1980 yılı sonrasında ise koruma yönündeki proje ve müdahale çalışmaları yaygınlaştırılmıştır. Tarihi Kentler Birliği’nin kurulmasıyla birlikte, yerel yönetimler de değerlerine sahip çıkmaya başlamıştır. 1983 yılında Dünya Kültürel Mirasının Korunması Sözleşmesi hükümlerine göre ise devletler sınırları dâhilindeki kültür ve doğa varlıklarının korunmasını taahhüt etmiştir. Bu sözleşme ülkemizce de kabul edilmiştir (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1983).

Büyük kentlerde sivil mimari miras günden güne yok olmaktadır. Bu yüzden, günümüzde varlığını sürdürmekte olan kent ve köylerin bugüne kadar korunan kısımlarıyla ilgili hızlı çözümler geliştirmek ve özellikle kırsal mirasla ilgili akademik çalışmaların sayısını artırmak oldukça önemlidir. Kırsal alanda yaşayan halk ve kırsal mimari küreselleşmenin getirdiği farklılaşma ve oluşumlardan doğrudan etkilenmektedir. Günümüzde birçok gelişmiş ülkede de Türkiye'dekine benzer sorunlar yaşanmaktadır (ÇEKÜL, 2012, s. 18).

Bu doğrultuda, Avrupa Köy ve Küçük Ölçekli Kentler Birliği' nin 1994 yılında hazırladığı ve 2006 yılında güncelleyerek Avrupa Konseyi'ne tekrar sunduğu “Kırsal Avrupa için Strateji” başlıklı rapor ve öneriler paketi, kırsal alandaki sorunlara çözüm geliştirme amacını taşıması bakımından, koruma yönünde çözümler içermektedir (European Council for the Village and Small Town [ECOVAST], 2006).

Yukarıda bahsi geçen raporun amacı öncelikle “kırsal mimariyi tanımlamak, korumak, onarmak ve bakımını yapmak” olarak belirtilmektedir. Bu amaç doğrultusunda önerilen maddelere bakıldığında korumanın niteliği anlaşılmaktadır. Türkiye Cumhuriyeti, Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı'nın (2006) hazırladığı Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejisi'nde de kırsal kalkınma “çevresel ve kültürel değerlerinin korunmasını ve geliştirilmesini gözeten, yerelde farklılaşan sosyal, kültürel ve ekonomik özellikleri, ihtiyaçları, potansiyelleri ve dinamikleri dikkate alan” faaliyetlerin bütünü olarak kabul edilmiştir (Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı, 2006, s. 3).

Geleneksel mimarinin korunması çalışmaları sırasında karşılaşılan bazı problemler bulunmaktadır. Eres geleneksel köylerin korunmasında karşılaşılan bazı temel sorunları 5 başlık altında toplamıştır. Bunlar; “toplumsal sorunlar, ekonomik sorunlar, mimari çevreye ilişkin sorunlar, teknik uygulama sorunları ve yasal sorunlardır” (Eres, 2016).

Koruma tanımında, Eres, yerel dokunun mimarinin geleneksel konut dokusuyla uyumlu olacak şekilde çağdaş yapı malzemeleri ve çağdaş tasarımlarla korunması yönünde bir yaklaşımı savunmaktadır. Bir köy evinin geleneksel yöntemlerle onarmanın, yapı malzemesi üreten ve inşaatı yapan ustaların da artık olmamasından dolayı uygulamasının zorluğundan bahsetmektedir (Muşkara, 2017, s. 442).

Koruma kavramı konusunda, Muşkara, Türkiye’de kırsal mimariyle ilgili çalışmaların, daha çok sürdürülebilir mimari anlayışı kapsamında yapılan incelemeler olduğunu belirterek, geleneksel mimaride kullanılan özgün malzeme, taşıyıcı sistemi ve duvar malzemeleri arasındaki uyumun analizlerinin yapıldığı çalışmaların özellikle 2000’ li yıllardan itibaren yaygınlaşmaya başladığını belirtmektedir (Muşkara, 2017).

Tüm bu değerlendirmelere bakarak, Türkiye’de kırsal mimarinin korunmasına yönelik yapılan çalışmaların yeterlilik durumu tekrar değerlendirilerek, korumanın yaygınlaştırılması ve kurallarına uygun olarak tam anlamıyla gerçekleştirilebilmesi yapılması gereken bazı müdahaleler olduğu görülmektedir. Bu müdahalelerin zaman kaybetmeden yapılması, mevcut yapıların özgün haliyle korunabilmesini sağlarken, tarihin anlaşılmasına da ışık tutacaktır.

BÖLÜM ÜÇ

SUVERMEZ KÖYÜ GENEL ÖZELLİKLERİ

3.1 Coğrafi Konumu ve Ulaşımı

Suvermez köyünün, bağlı olduğu Derinkuyu ilçesine uzaklığı 7 km, Nevşehir iline ise 37 km'dir. Nevşehir ilinin güneyinde yer alan ilçenin batısında bulunan köyün GPS koordinatları 38° 22' 11,6256" ve 34° 39' 3,1500" olarak bilinmektedir.

Suvermez köyü, kuzeyde Çakıllı, güneyde Yazıhöyük, doğuda Derinkuyu ilçe merkezi, batıda Kuyulu tatlar ve kuzeybatıda Doğala ile komşudur. Eski dönemlerde, yörenin Niğde iline bağlı bir kaza olarak geçmesinin de etkisiyle, Niğde iline Nevşehir'den daha yakın olduğu görülmektedir.

Şekil 3.1 Suvermez köyü yerleşimi (Google - Maps, b.t.)

Köye, Nevşehir - Kaymaklı - Derinkuyu istikametinden yalnızca karayoluyla ulaşım sağlanabilmektedir. Ayrıca her saat başı Nevşehir Havalimanından ve Nevşehir

otogarından Derinkuyu ilçesine, ilçeden de köye servis bulunmaktadır. Ankara'dan karayoluyla ulaşım için, Aksaray-Gülağaç üzeri tercih edilecek bir istikamet bulunmaktadır. Aksaray - Derinkuyu arası yaklaşık 79 km'dir. Köy girişi, Gülağaç-Derinkuyu yolu üzerindedir.

3.2 Fiziksel Özellikler

3.2.1 Topografik Özellikler

Derinkuyu ilçesi; Erciyes Dağı, Hasan Dağı ve Melendiz Dağları arasında, volkanik çanak şeklinde bulunan Misli ovasının içerisinde yer almaktadır. Arazi yapısı genel itibarıyla engebesiz ve düzlüktür. Volkanik dağların faaliyetlerinin sona ermesiyle erozyon etkisi kuvvetli hale gelmiştir. Akarsuyu ve gölü olmayan köy sınırlarında geniş yeraltı su kaynakları mevcuttur.

Şekil 3.2 Derinkuyu girişi, Til Tepesi (Kişisel arşiv, 2018)

Derinkuyu ilçesinin ova biçimindeki konumunu Aytekin (2006) şu şekilde açıklar: Nevşehir'in en büyük ovası Derinkuyu Ovasıdır. İlçe merkezinden doğuya doğru çok sayıda küçük vadi açılmaktadır. Bu vadilerin tabanları, Derinkuyu yöresinde birleşerek geniş düzlükler oluşturur. Güneye doğru eğimli olan bu ova, çok sayıda küçük akarsuyun taşıdığı alüvyonlarla kaplanmış durumdadır. Akarsular bütün yaz kuruduğu için ovanın, yüzey sularıyla sulanması mümkün değildir. Ova, Derinkuyu Kuyulutatlar köyüne dek 20 km uzamaktadır. Genişliği ise azdır. Orta kesiminde ise en çok 16 km genişliğe ulaşmaktadır (Aytekin, 2006'dan, Yurt Ansiklopedisi, 1982 - 1983).

Derinkuyu girişinde, hemen sağda Til köyünde bulunan Til Tepesi bulunmaktadır. Köyün hemen güneydoğusunda Kabaktepe bulunurken, arkeolojik olarak 1. derece

tescilli Suvermez Kalesi de yerleşimin batısında yer alan dağın eteklerinde yer almaktadır.

İlçenin doğu bölümleri tepelik ve engebelidir. İlçenin kuzeybatısında bulunan 1300 metre rakıma sahip Ertaş Dağı, 1982 metre yüksekliktedir. Niğde topraklarında geniş ve yüksek kütleler oluşturan Melendiz ve Hasan Dağı eteklerine kadar uzanan Kızılırmak Platosu üzerindedir. Volkanik bir yanardağ olan Ertaş Dağı, yüzde 20' nin üzerinde eğime sahiptir. Dağ, iklim bakımından sert, toprak bakımından da sık olduğu için çıplak bir görünüme sahiptir (Aytekin, 2006, s. 52' den Ataöv, Görmez, Kavruk, Önder ve Yalçınkaya, 2002, s. 151).

Ertaş Dağı'na ilaveten ilçede Söğdeli Tepesi 1489 metre, Til Tepesi (Sivri tumba) 1731 metre, Boynuzkale Tepe, Devedüşüren Tepe, Büvelik Tepesi ve Kabak Tepe yükseltisi birkaç yüz metre olan tepelerdir. Yörenin kuzey ve doğusunda yer alan kornişli vadiler güneye doğru yükseltisini yitirmektedir (Karabakla, 2003, s. 2).

Şekil 3.3 Suvermez köyü, Kabak Tepe görünüşü (Mutlu, 2015b)

Aytekin (2006) genel olarak Derinkuyu düzlüklerinin deniz seviyesinden yüksekliğinin 1355 metre olduğunu, Derinkuyu ve çevresinde her türlü tarıma uygun 1, 2 ve 3. sınıf araziler bulunduğunu belirtmektedir (Aytekin, 2006, s. 52).

Şekil 3.4 Suvermez köyü yer şekilleri (Kişisel arşiv, 2018)

Karabakla (2003), “yörenin başlıca yaylalarının Kızılören yaylası, Çekmi yaylası, Bölören yaylası (Bölükviran), Melizlik ve Topaleyüp yaylaları olduğunu belirtir. İlçede göl ve akarsu bulunmadığını ekleyerek, Til Tepesi’ nin batı yamacında romatizma, kemik ağrıları ve kadın hastalıkları tedavisinde kullanılan bir kumsal bulunduğunu” ifade etmiştir (Karabakla, 2003, s. 2).

Suvermez köyünde ilk yerleşimler alana hakim olan kale etekleri ve yakın çevresi gibi bölgelerde olsa da, sonrasında yerleşime daha uygun olan düzlükler tercih edilmiş ve günümüzde oldukça yayılmış olan yerleşimin saçaklanma yapmış durumda olduğu görülmektedir.

3.2.2 İklim Özellikleri ve Bitki Örtüsü

Suvermez köyünde karasal iklim tipi hâkimdir. Karasal iklimin bitki örtüsü ise step yani bozkırdır. Yağışlar genellikle sonbahar ve ilkbahar aylarında kırkikindi yağmurları şeklindedir. Ormanlık alanlar yok denecek kadar azdır. Yalnızca tahıl ekilen arsalar yeşilliktir. Yaz mevsiminde kavurucu sıcaklar, kışın ise dondurucu soğuk ve ayaz görülmektedir.

Bölgeye kuzey yönünde Karayel ve Poyraz rüzgârları hâkim olup, güneyden ise Lodos ve Kible hâkimdir. Güneydoğudan esen rüzgârlar ilçeye yağış getirirken, güneyden esen Samyeli ise kavurucu bir etkiye sahip olup yaz mevsimi boyunca etkisini kaybetmez. Yazın sarı otlar, bozlak bitki örtüsünü oluşturur. Bölgede orman özeliği gösteren alan çok azdır. Yalnızca bazı tepelerde meşelikler mevcuttur (Derinkuyu Kaymakamlığı, b.t).

250 yıl öncesinde, Ertaş Dağı ormanlarla kaplı olmasına rağmen, günümüzde bitki örtüsü yok olmuştur. Doğala köyü ile Topaç köyü arasında azalmış ve çalılışmış meşe ağaçları görülmektedir (Aytekin, 2006, s. 51).

Bitki örtüsü yağışların yetersiz olması ve yazın sıcakların kurutucu etkiye sahip olması nedeniyle cılızdır. Keven, kekik, sütleğen, yalangı, sormuk, dikenli bitkiler ve yabancı otlar da yağışla birlikte canlanır ve yağış bitince solarlar. Orman meşe ağaçları ve çalılardan oluşmaktadır (Karabakla, 2003, s.3).

Derinkuyu’da yer altından çıkarılan sular, patates üretimini kolaylaştırmış ve halkı sulu tarımla patates ekimine yöneltmiştir. İlçede, tarım alanı 22,291 ha, ormanlık alan 1,150 ha, tarım dışı alan 5,076, çayır mera 16,983 ha olmak üzere toplam 45,500 ha’dır (Ataöv ve diğer, 2002).

Suvermez köyünde, kurak iklimi nedeniyle, iklime uygun tarım ürünleri olarak, patates, buğday, arpa, yonca, şalgam turpu gibi ürünler tercih edilmektedir. Yörede dikilen ağaç türleri genel olarak kavak ve az yağış isteyen türlerdir.

3.2.3 Jeolojik Özellikler

Aktifliklerini yitirmiş volkanik dağların sayıca fazla olması yörenin toprak yapısının kumlu ve kayaçlı olmasına neden olmuştur. Yumuşak ve işlenebilir toprak yapısı, kolayca şekil alabilen ve yer altından yeryüzüne ulaşma da imkân veren yapıdadır. Bu sayede inşa edilebilen, köyde yer alan yer altı şehri 1. derece arkeolojik sit alanı olarak tescillenmiştir.

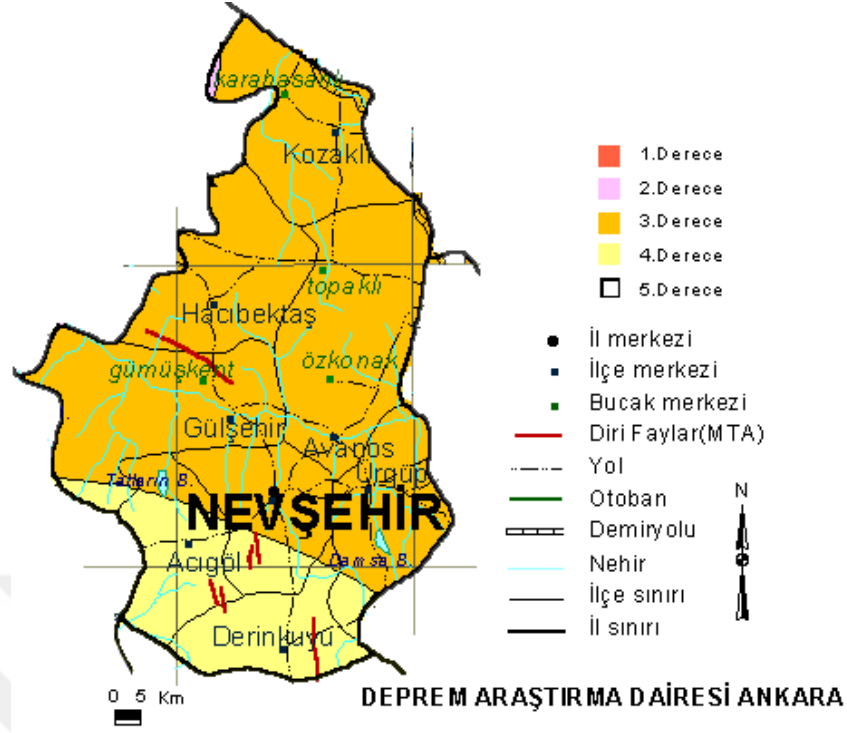
Yöreye özgü doğal biçimlerin oluşumu yaklaşık 25 milyon yıl önce 3. jeolojik zamanın 2. yarısında yaşanmıştır. Bu döneme ‘Neojen 2’ adı verilmektedir. Nevşehir yöresinin yer şekillerinin oluşumunda, önce yerkürenin iç güçleri, daha sonra ise dış güçler etkili olmuştur (Sür, 1972, s. 15 - 33).

Yerkabuğunun sertleşip kırılması sonucunda derinliklerden yüzeye çıkan, magma adı verilen yarı akıcı kızgın maddeler bu kırıkların araladığı yarıklardan dışarı çıkarak öncelikle Erciyes Dağı, Hasan Dağı, Melendiz Dağı gibi volkanik konilerini oluşturmuştur (Tuncel, 2000, s. 16 - 43).

Jeolojik yapı 111. jeolojik zamanda ve pliosen yaşıdır. Sık dokulu, kirli sarı renkte ignimbirit t f tabakaları üzerinde bulunmaktadır. Arazi yapısını Erciyes ve Hasan dağının patlamaları sonucu çevreye yaydığı t f tabakaları oluşturur. Potas a zengin, kil minerali ve organik koloitlerce fakirdir. Araziler 2. ve 3. sınıf arazilerdir. Arazinin volkanik tüflerden meydana gelmesi dolayısıyla rüzgâr erozyonuyla çok çabuk aşınmaktadır. Toprakları kumlu - tınlı bir yapıdadır (Karabakla, 2003, s. 2).

Nevşehir yöresinde yapı taşı olarak ignimbritik tüfler kullanılır. Tüflerin inşaat taşı olarak kullanılabilmesi için ponzasız ve ince volkanik elemanların oluşturduğu bir yapıya sahip olması gerekir. Kayacın içindeki nem sebebiyle ocaklarda yumuşak olan tüflerin ocaklardan çıkarılması ve yontulması oldukça kolaydır. Bir müddet sonra nemini kaybeden taşlar sertleşir. Ortalama basınç dayanımları 393 kg/cm² 'dir. Ocaktan  ıkarılan tüfler genellikle 20×25×90 cm ebatlarında kesilip yontularak tomruklar halinde getirilir. Bu nedenle tüflerden elde edilen yapıtaşları yörede yontu taşı olarak bilinir (Ardos ve Pekcan, 1997, s. 183).

Tuncel (2000) “yörede peribacaları kadar ilgi çeken bir başka yer biçiminin de kırgıbayırları olduğunu belirterek, beyaz dalgalar şeklinde geniş alanlar kaplayan kırgıbayırların en güzel  rneklerinin Güvercinlik Vadisi ve Kılıçlar Vadisi'nde olduğunu” söyler (Tuncel, 2000, s. 16 - 43).

Şekil 3.5 Nevşehir'in deprem durumu (T.C. Başbakanlık Deprem Dairesi Başkanlığı [AFAD], 2020)

Nevşehir, 3. Derece deprem deprem kuşağında, küçük bir kısmı ise 4. Derece deprem kuşağı içerisinde yer almaktadır. Derinkuyu ilçesi ve Suvermez köyü ise, 4. Derece deprem kuşağında yer almaktadır.

3.3 Geçim Kaynakları

Yörede hayvancılık oldukça yaygındır. Genellikle büyükbaş hayvan (inek, öküz) yetiştirilmektedir. İnek yetiştiriciliğine bağlı olarak süt, peynir ve kaymak üreticiliği de yöre insanının önemli geçim kaynaklarından biri haline gelmiştir. Kümes hayvancılığı yaygındır. Yöre halkı günlük yumurtasını ve beyaz etini kümes hayvanlarından sağlamaktadır.

Suvermez köyünde eski tarihlerde günümüzün fabrikaları niteliğinde kullanılan, ızgın otu kullanılarak yemeklerde ve aydınlatmada kullanılan yağların üretildiği bezir haneler mevcuttur. Tapu tahrir defterlerine göre köy sınırları içerisinde 7 adet bezir hane bulunmaktadır. Bezir hanelerde üretilen yağın ihtiyaç fazlası ihraç edilmiştir. Develerle Mersin limanına getirilmiş olan bu yağlar, yurtdışına gönderilmiştir. Bezir hane sahiplerinin Hristiyanlık dinine mensup olduğu bilinmektedir (Çataltepe, 2014).

Şekil 3.6 Suvermez köyünde otlanan küçükbaş hayvanlar (Suvermez Kasabası Derneği, b.t.)

Yörede koyun ve keçi gibi küçükbaş hayvancılık da mevcuttur, büyük baş hayvancılığa oranla az sayıdadır. Eski zamanlarda köyde kağrı ve düven sürmek için öküzler, atlar ve eşeklerin de bulunduğu anlatılmaktadır.

3.4 Peyzaj

“Peyzaj, insanlar tarafından algılandığı şekliyle, karakteri doğal ve/veya insani unsurların eyleminin ve etkileşiminin sonucu meydana gelen bir alan anlamına gelir” (Türkiye Büyük Millet Meclisi, 2003).

Kırsal alanlar, kentin nispeten uzağında, kendi doğal meydana geliş biçimleri olan alanlardır. Yaygın olarak amaçlanan kırsalın kente dâhil edilerek yeni bir oluşum meydana getirmektir. Ancak kırsal peyzajı, kent peyzajıyla harmanlamak kırsalın oluşumuna, dinamik ve özgün yapısına, aidiyetine ters olarak algılanmalıdır.

Suvermez köyü peyzaj oluşumu da, diğer kırsallar gibi, ihtiyaçlar ve doğal oluşumlar sonucunda kendiliğinden şekillenmiştir. Gölge ihtiyacı olması durumunda söğüt ağaçları, mahremiyet ve parsel sınırlaması gereken alanlarda kavak ağaçları dikilmiş, hayat duvarları yörede bulunan yontu ve moloz taşlarından örülmüştür.

Peyzaj oluşumunda doğal ihtiyaçlar önemli bir yer tutmaktadır. İneklerin otlaması için tarlalara yoncalar ekilmiş, tavukların gezeceği alanlar çitle çevrilmiş, ağılların yakınına taş yalaklar ve çeşmeler ilave edilmiştir. Ayrıca yörede ketir adı verilen tepe etekleri, tarihi kale kalıntıları, tescilli tarihi yapılar ve koruma amaçlı sit alanları da özgün doğal peyzaj kimliğini oluşturan elemanlardandır. İhtiyaçlar sonucu ortaya çıkan oluşumlar sonucunda köyün doğal peyzajı meydana gelmiştir.

Kırsal alanların sahip olduğu öz değerleri peyzaj kimliği yaklaşımıyla ele alan ve 2014 - 2017 yılları arasında gerçekleştirilen, TÜBİTAK tarafından desteklenen araştırma projesi, kırsal alan tasarımına yönelik yeni bir algı biçimini ortaya koydu. Bu kapsamda peyzaj kimliği, kırsal alana yönelik bir analiz yöntemi, bir yaklaşım ve bir düşünme biçimi olarak önem kazanmaktadır. Dayandığı temel fikir kırsal yerleşimlerin özgün yapılarını, yapım kültürünün yerle ve içerikle olan ilişkisini tanımlayan ve bir yerleşimi diğerlerinden ayıran kimlik öz nitelikleri üzerinden değerlendirilmesi fikridir (Kaya, 2018).

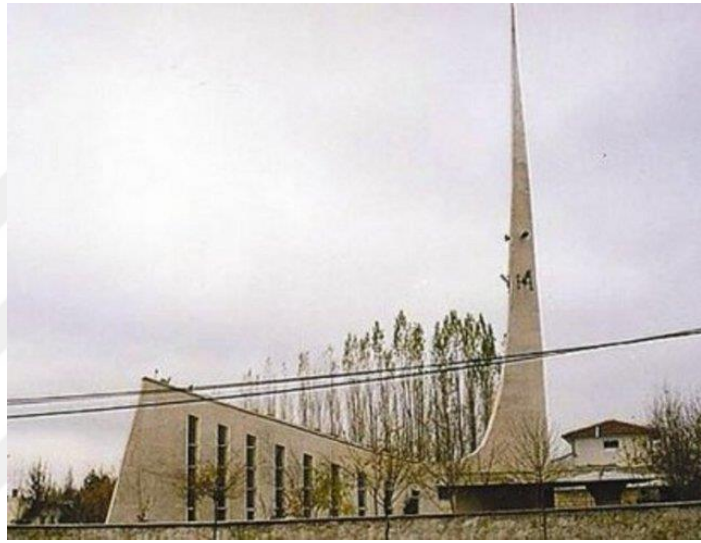
Kayın (2012) peyzaj alanlarını UNESCO Dünya Miras Listesi kapsamında kültürel peyzaj alanlarını “insan tarafından bilinçli olarak tasarlanan ve yaratılan peyzaj alanları”, “organik olarak oluşmuş peyzaj alanları” ve “birleşik kültürel peyzaj alanları” olarak üç başlık altında incelemektedir. “İnsan tarafından bilinçli olarak tasarlanan ve yaratılan peyzaj alanları” sınıflamasının içinde daha çok dini ve anıtsal yapılar bünyesindeki bahçe, park ve peyzaj alanları yer alır. “Organik olarak oluşmuş peyzaj alanları” kapsamında ise, bir kültüre ait sosyoekonomik, idari, dini girdilerin doğal çevreyle geliştirdiği ilişki sonucunda şekillenen ve bir evrim sürecini yansıtan alanlar vardır. Bu grubun alt sınıflamalarında, “evrimini tamamlamış (fosil) nitelikte olan, ancak hl görünür olan alanlar” ile geleneksel yaşam biçiminin ağdaş girdilerle harmanlandığı yerleri kapsayan “evrimi devam eden” kategorileri bulunur (Kayın, 2012).

şekil 3.7 Parsel sınırlarını belirlemek için kullanılmış kavak ağaçları (Suvermez Kasabası Derneği, b.t.)

Bu bağlamda, organik olarak gelişen Suvermez köyü gelişimini devam ettiren, organik olarak oluşturulmuş peyzaj alanları kapsamındadır. Kültürel miras ve peyzajın özgün kimliğini yansıtmaktadır.

Derinkuyu ilçe merkezindeki önemli peyzaj alanlarından birisi Hakkı Atamulu Parkıdır. Atamulu, yaşadığı dönemin sayılı heykeltıraşlarıyla birlikte yurtiçi ve yurtdışında çalışmış ve önemli eserler vermiş, Derinkuyu ilçesi doğumlu bir heykeltıraştır.

Şekil 3.8 Atatürk heykeli (solda) ve Derinkuyu Park camii (sağda) (Fibhaber, 2014)

Hakkı Atamulu, 2. Dünya Savaşı sonrası 40 yıl boyu Türkiye’de yaşayan, soyut heykel çalışan ilk sanatçılardandır. Alman heykeltıraş Rudolf Belling’ den etkilenerek, 1971 - 72 yıllarında 10 non figüratif, 5 figüratif heykel içeren, aralarında Atatürk heykelinin de bulunduğu, tamamı kendisine ait heykellerle Kültür Park’ı oluşturmuştur. Bu yapıtlardan birisi Türkiye’nin en büyük Atatürk heykeli olarak bilinen, Mustafa Kemal Atatürk’ün mareşal üniformalı, 9,15 metre yüksekliğindeki heykelidir (Derinkuyu Kaymakamlığı, b.t.).

Hakkı Atamulu’nun ilçe Belediye başkanı olduğu 1966 yılında düzenlemeye başlanmış, 4 yıl gibi kısa bir sürede halkla birlikte çalışılarak tamamlanmıştır. 100,000 metrekarelik bir alanı kaplayan kültür park içerisinde; amfi tiyatro, paten sahası, yüzme havuzu, gazino, kitaplık ve çocuk bahçesi bulunmaktadır. Ağaçlık alanın dışında ise spor sahası ve Park Cami bulunmaktadır. Hakkı Atamulu tarafından

tasarlanmış Park Cami, minare ve cami formunun farklılığı nedeniyle modern cami örneklerinden sayılabilir. Parkta çam ağacı başta olmak üzere birçok ağaç ve bitki türüne yer verilmiştir (Derinkuyu Kaymakamlığı, b.t.).

Kırsalı özgünleştiren, mevcut kimlik ve benliğini oluşturan, bağlamını tanımlayan, sahip olduğu tüm yapı ve yapı elemanları, kırsal peyzajın birer elemanı olarak değerlendirilerek, kırsal koruma alanında değerlendirilmelidir. Suvermez köyünde peyzaj oluşumundaki doğal ve doğal olmayan tüm elemanlar, dokunun şekillenmesine de katkıda bulunan bileşenler haline gelmektedir.

3.5 Enerji Kaynakları ve Potansiyelleri

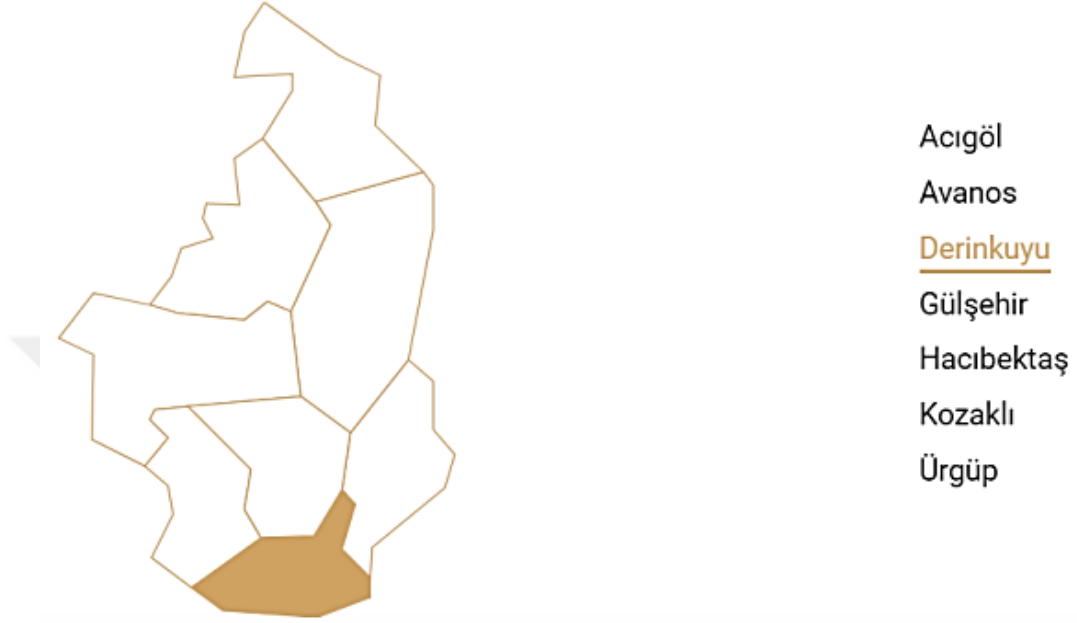
Enerji, günlük yaşamda her alanda ihtiyaç duyduğumuz temel etmenlerdendir. Günümüzde küresel enerjinin yüzde 80' i fosil yakıtlardan elde edilmektedir. Yenilenebilir enerji kaynakları kömür, petrol ve doğalgaz gibi fosil yakıtlara olan bağımlılığı azaltmada etken bir rol üstlenmektedir (Dünya Doğayı Koruma Vakfı [WWF], 2019).

Suvermez köyünde evlerin dam ve çatılarında yer alan güneş enerji panelleriyle sıcak su ihtiyacı karşılanmaktadır. Evlerin damlarında bulunan güneş enerji panelleri, güneş ışınlarını direkt olarak toplayarak, ısı enerjisine dönüştürmektedir. Evlerde kullanılan sıcak su, güneş yüzeyindeki hidrojenin helyuma dönüşmesi reaksiyonudur.

İl Genel Meclisinin, 2017 tarihli kararına göre, 383 ada 3 parsel numaralı taşınmazlara ait yenilenebilir enerji alanına (GES) ilişkin nazım imar planı hazırlanmıştır.

3.6 İdari Yapı

Nevşehir il merkezine bağlı ilçeler Acıgöl, Avanos, Derinkuyu, Gülşehir, Hacıbektaş, Kozaklı ve Ürgüp'tür.

Şekil 3.10 Nevşehir ilçeleri arasında Derinkuyu'nun konumu (Derinkuyu Kaymakamlığı, b.t.)

Derinkuyu ilçesinin adı, Niğde kayıtlarına göre 1894 yılında, Nevşehir kazasına bağlı olarak, Melegobi adıyla anılmaktadır. Yörenin Melegübü (Melegobia) olan ismi 1927' de Derinkuyu olarak değiştirilmiş ve yöre bucak merkezi haline getirilmiştir. Daha sonra, 7033 sayılı kanun teklifi TBMM'de kabul edilerek 1 Nisan 1960 yılında, nahiye iken kaza (ilçe) haline getirilmiştir (Aytekin, 2006, s. 22).

Osmanlı'dan Cumhuriyet yönetimine kadar değişik zamanlarda çeşitli idari yapılanmalar gerçekleşmiştir. Derinkuyu ilçesine bağlı köy ve mezra sayısı değişkenliğe uğramaktadır. Eski tarihlerde Derinkuyu'ya bağlı, 10 köy ve 6 mezra kayıtlı iken, bu sayı daha sonra 9 köy ve 8 mezra olarak değiştirilmiştir.

Aytekin (2006), Derinkuyu ilçesinin o dönemdeki nüfus kayıt bilgilerinden şu şekilde bahseder: Derinkuyu'nun kasaba ve köylerinden Kilediz (Gilediz=Çakıllı) Niğde merkeze, Suvermez, Tatlar ve Yazı höyük ise Misli nahiyesine bağlı olarak kayıtlarda yer almaktadır. Ayrıca Nevşehir kazasına bağlı olarak, Civar zile (Zile=Özlüce) adı geçmektedir. Bazı kaynaklarda Kaymaklı, Orhanlı ve Ağcaşar'ın Derinkuyu'ya bağlı olduğu yazılıdır. 1950 Yılından bu yana, 8 köyü bulunan Derinkuyu'nun, Suvermez (1989) ve Yazıhöyük (1995) köyleri, kasabaya dönüştürülmüştür. İlçeye bağlı 2 kasaba, 6 köy bulunmaktadır (Aytekin, 2006, s. 33).

Suvermez Belediyesi 1989 yılında kurulmuştur. İlk Belediye Başkanı Himmet Ertaş 26 Mart 1989 - 27 Mart 1994 tarihinde görev yapmıştır. Ardından, Niyazi Yücel 27 Mart 1994 - 28 Mart 2004 ve Yaşar Özdemir 28 Mart 2004 ve 29 Mart 2009 görev yapmışlardır. Suvermez köyü, çok sayıda göç vermesi sonucunda ise 31 Mart 2014 tarihinde belediye tüzel kişiliğinin kaybedilmesiyle Suvermez Kasabası, tekrar köy sınıfına girmiştir.

Şekil 3.11 Ürgüp, Nevşehir ve Aksaray kazaları ve bu kazalara bağlı köyler (Nakracas, 2003'den revize edilerek oluşturulmuştur.)

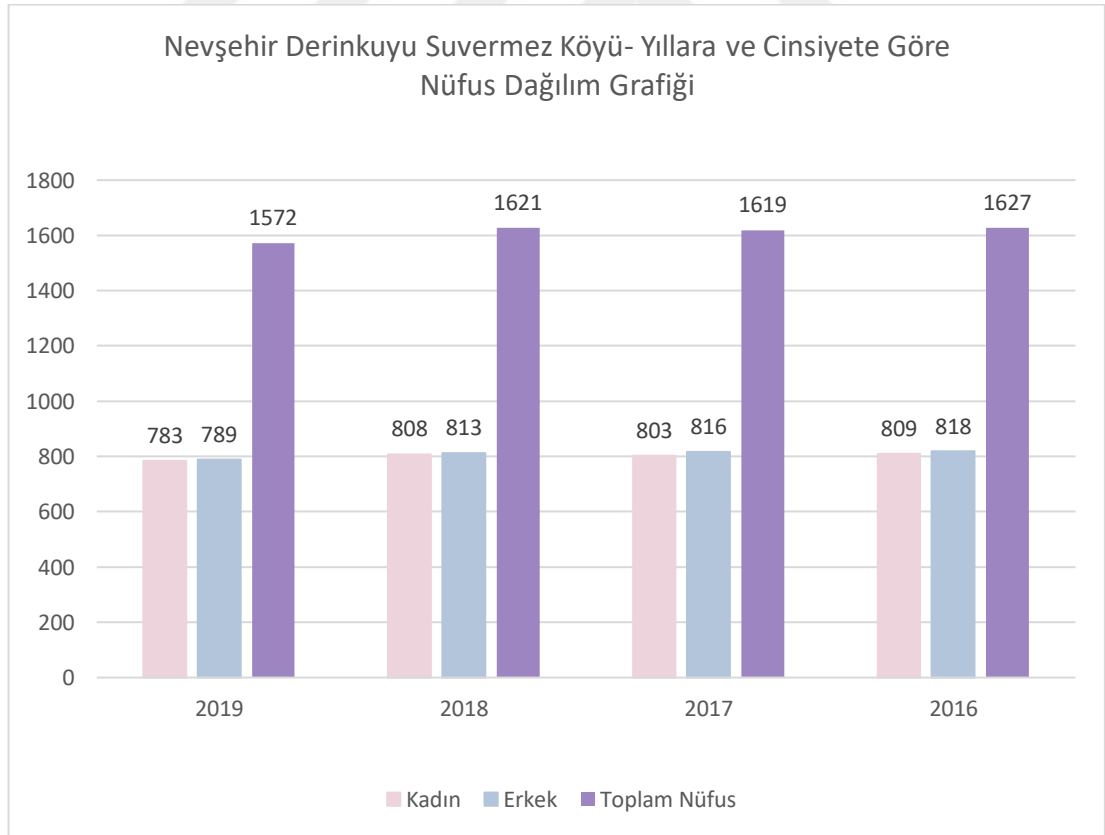
Günümüzde, Derinkuyu ilçesine bağlı toplam on mahalle bulunmaktadır. Bunlar; Baş, Bayramlı, Bozkır, Cumhuriyet, Demirci, Esentepe, Fatih, Namık Kemal, Polatkan ve Yeni Mahalleleridir. Derinkuyu'ya bağlı köyler ise; Çakıllı, Doğala, Güneyce,

Kuyulu tatlar, Özlüce, Suvermez ve Til köyleridir. Suvermez köyü, Yeni Mahallesine bağlı olup, merkeze uzaklığı 6 km'dir (Derinkuyu Kaymakamlığı, b.t.).

3.7 Demografik Durum

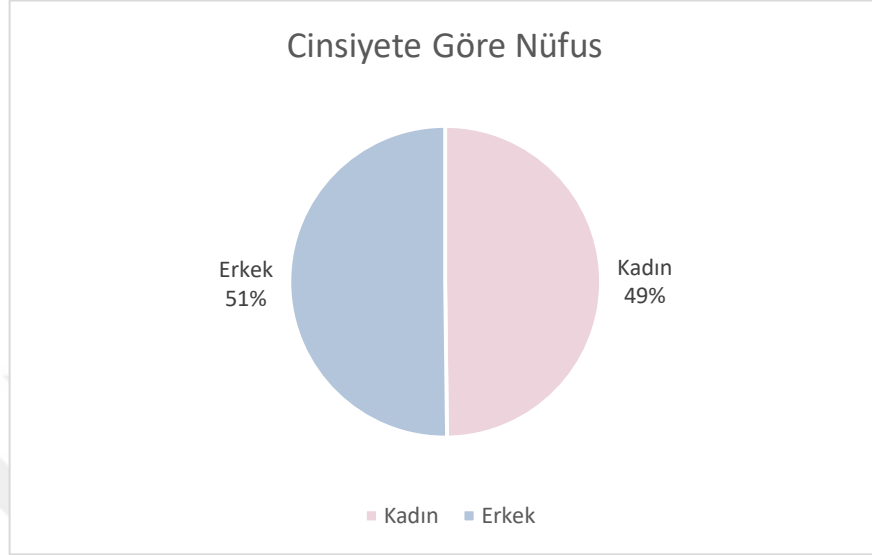
Nevşehir ve yöresi özellikle son yıllarda önemli bir nüfus hareketlenmesine sahne olmuştur. Bu konuda yörede turizm ve otelcilik konusunda yapılan çalışmaların da rolü bulunmaktadır. Yapılan faaliyetler, nüfusa yeni iş imkânları sağlamış ve nüfus hareketlenmesi ortaya çıkmıştır.

Bugün 5669 km alan içerisinde, Nevşehir ilinde merkezle birlikte 8 ilçe (Merkez, Avanos, Ürgüp, Gülşehir, Hacıbektaş, Kozaklı, Derinkuyu, Acıgöl), 4 bucak, 145 köy ve kasaba vardır. Yöre halkının büyük bir kısmı tarımla uğraştığı için nüfusun çoğunluğu köy ve kasabalarda yaşamakla birlikte, bucak ve köylerden il ve ilçe merkezlerine kısmi göçler yaşanmaktadır (Okuyucu, 2007, s. 12 - 13).

Şekil 3.12 Suvermez köyü cinsiyet ve yıllara göre nüfus dağılım grafiği (Türkiye İstatistik Kurumu, 2020 verilerinden yararlanılarak oluşturulmuştur)

1997 yılı 1977 olan köy nüfusu, 2000 yılında 2610 olarak belirlenmiştir. Suvermez köyü'nün toplam nüfusu 2019 verilerine göre 1572' dir. Bu nüfusun 783' ü kadın, 789' u ise erkeklerden oluşmaktadır. (Türkiye İstatistik Kurumu, 2020).

Şekil 3.13 Suvermez köyü cinsiyete göre nüfus dağılım yüzdesi (Türkiye İstatistik Kurumu, 2020 verilerinden yararlanılarak oluşturulmuştur)

Nüfusun büyük kısmı çiftçilikle uğraşmaktadır. Bu nedenle halk üç ay çalışmakta geriye kalan dokuz ay işsiz kalmaktadır. Nüfusun mesleklere göre dağılımı şu şekildedir: Memur: % 3, İşçi: % 2, Esnaf: % 2, Çiftçi: %70, Öğrenci % 15, Çocuk: % 15, İşsiz : % 3 (Karabakla, 2003, s. 15).

Suvermez köyü nüfus bilgileri, her mevsim köyde yaşayan kişilerden oluşmaktadır. Ancak evlerin büyük bir çoğunluğu, büyük şehirlerde ya da yurtdışında yaşayan kişiler tarafından inşa edilmiştir. Bu nedenle yaz aylarındaki aktif nüfus iki katına kadar çıkabilmektedir.

3.8 Ekonomik Yapı

3.8.1 Tarım

Nevşehir ve yöresinde coğrafi konum ve arazi yapısından dolayı nüfusun büyük çoğunluğu tarımla uğraşmaktadır. Toprak, tahıl ürünlerinin yetişmesine elverişli bir yapıdadır. Nevşehir'de, tarımsal üretim denilince ilk üç üretim kolunu tahıllar, patates

ve bağıcılık oluşturmaktadır. İklim ve toprak yapısı çok çeşitli ürün yetiştirilmesine imkân vermez. Sulu tarım yapmak ve üretimi artırmak amacıyla 1952–1956 yılları arasında Damsa, 1966 yılında da Tatlar Barajı inşa edilmiştir.

Yörede ekonomi ağırlıklı olarak tarım, ticaret ve turizme bağlıdır. Üretim ve sanayi gelişmemiş buna karşın ticaret, küçük sanayi, ulaştırma ve haberleşme gelişmiştir.

Kabak (2011), ilçede patatesin dışında soğan, fasulye, domates, ay çekirdeği, bakla gibi tarım ürünleri yetiştirildiğini ve nüfusun %70' inin geçimini tarımdan sağladığı için ilçenin en önemli gelir kaynağının tarım olduğunu belirtir (Kabak, 2011).

Son dönemlerde, toprağın hastalanması ve verimsiz hasat alınması nedeniyle patates ekimine ara verilerek, daha çok taze fasulye, buğday ve arpa ekimi üzerinde yoğunlaşmıştır. Tarım, köylünün eskiden beri en önemli geçim kaynaklarından. Buğday, yonca, baklagiller, yer elması, çilek üretimi ve satışı yapılmaktadır. Ayrıca son dönemlerde istiridye mantarı yetiştiriciliği de önem kazanmıştır. Ancak şehirleşme ve modern hayata hızlı geçişin etkileri sonucunda, hazır tüketime yönelme giderek köye hâkim olmaya başlamaktadır. Köy halkı, tohum ve sulamanın pahalılaşması neticesinde, hazır alımın daha maliyetsiz ve kolay olması nedeniyle, yerel üretimi terk etmeye başlamıştır. Tarıma halkın teşvik edilmesi ve üretim maliyetlerinin düşürülmesi yeniden teşvik açısından önem teşkil etmektedir.

3.8.2 Hayvancılık

Yörede hayvancılık da oldukça yaygındır. Genellikle inek ve öküz gibi büyükbaş hayvan yetiştirilmektedir. İnek yetiştiriciliğine bağlı olarak, et ve süt üreticiliği ve ticareti de yöre insanının önemli geçim kaynaklarından birisidir. Yine süt üreticiliğine bağlı olarak, tereyağı, peynir, yoğurt gibi sütün elde edilen gıdaların ticareti de yapılmaktadır. Yörede az sayıda da olsa yetiştirilen küçükbaş hayvanlar ise koyun ve keçidir.

3.8.3 El Sanatları

İlçede çiftçiliğin ve hayvancılığın yanı sıra kahvehane etrafında ticaret yapılan esnaf dükkânları da yaygındır. Ayrıca halk eğitim merkezinde dikiş - nakış, resim, el

işleri gibi el sanatları üzerine ve meslek kazandırma üzerine çeşitli kurs faaliyetleri bulunmaktadır.

3.8.4 Maden ve Turizm

Yer altı zenginlikleri açısından çok zengin olmayan Nevşehir ilinde, Avanos - Ürgüp - Derinkuyu ilçeleri arasında 18 adet Ponza madeni açık ocak işletmesi bulunmaktadır. Özel sektör tarafından çıkartılıp yurt içi ve dışına pazarlanmaktadır. Ayrıca Hırka dağının doğu yamaçlarında 1955 yılından beri özel teşebbüsçe işletilmekte olan linyit yatakları bulunmaktadır. Nevşehir'e bağlı Gülşehir İlçesi'nin Tuzköy kasabasında kaya tuzu yatakları bulunmaktadır. Çıkarılan tuz Tekel İdaresi tarafından işlenmektedir. Nevşehir'in Hacıbektaş İlçesi'nden çıkarılan, bir tür mermer olan Oniks ise başka bir önemli yeraltı zenginliğidir.

Turizm açısından ise, Derinkuyu ilçesi, tarihi M.Ö. 3000' li yıllara dayanan, 8 katlı, çeşitli bölümleri bulunan ve 1967' den beri ziyarete açık durumda olan turizm açısından en çok bilinen yer altı şehrine sahiptir. Yörenin kendine has yapısı sonucu gerçekleşmiş jeolojik oluşumlar ve geçmişte yaşamış çeşitli uygarlıklar tarafından bırakılan kalıntı ve mimari açıdan değerli eserler turizmin gelişmesine ve ekonomiye katkı sağlamaktadır.

3.9 Eğitim Yapısı

Şekil 3.14 1931 Yılında hizmete giren Tarihi Suvermez Rum İlkokulu (Kişisel arşiv, 2018)

Derinkuyu ilçesindeki Rum okulunun verdiği eğitimin niteliği ve tarihini Karabakla (2003) şöyle açıklamaktadır: “Rum okulunu bitirenler mühendis gibi yetiştirilmiştir. Bu okul 8 sınıftan oluşmakta, ayrıca içinde bir de kız okulu bulunmaktadır. Okulun 150 öğrencisi vardır. Okulda Rumcanın yanında Türkçe ve Fransızca dersler verilmiştir. Cumhuriyetle birlikte 1927 yılında bugünkü Diyanet binasının bulunduğu yerde Atatürk İlkokulu açılmıştır. Ancak bu okulun ömrü uzun olmamış bir süre sonra yıkılmıştır. İlçenin ilk, modern anlamdaki okulu 1927 yılında yapılan okuldan sonra inşa edilen ve 1966 yılında aynı adla eğitim ve öğretime başlayan diğer Atatürk İlkokulu’dur. Ardından bir yıl sonra Cumhuriyet mahallesinde Namık Kemal İlkokulu açılmıştır” (Karabakla, 2003, s. 10 - 11).

Tarihi okul binası hakkında Nevşehir Tarih ve Kültür Sempozyumu’nda şu şekilde bahsedilmiştir: Nevşehir’in Derinkuyu ilçesine bağlı Suvermez kasabasında önemli bir Rum nüfus bulunuyordu. Burada Osmanlı’nın son döneminde 800 kadar Rum yaşamaktaydı. Bir kilisenin faaliyette olduğu bilinen köyde, 1897 - 1898 yıllarında inşa edilen bir adet Rum mektebi de mevcuttur (Öger, Ed. 2011, s. 113).

“İlçedeki köy ve kasaba okullarının toplamı ise dokuzdur. Bu okullar şunlardır: Suvermez İlköğretim Okulu, Yazıhöyük İlköğretim Okulu, Yazıhöyük Gazi İlköğretim Okulu, Çakıllı İlköğretim Okulu, Doğala İlköğretim Okulu, Til İlköğretim Okulu, Özlüce İlköğretim Okulu’dur” (Karabakla, 2003, s. 11). Derinkuyu ilçe merkezinde tarihi eskiye dayanan bir de kütüphane yapısı mevcuttur. Karabakla (2003) ilçenin gelişmişlik düzeyini önemli ölçüde artıracak olan kütüphanenin ilk olarak 1962 yılında hizmete açıldığını belirtmektedir. Bu kütüphanenin bina strüktürü yıpranınca, 1983 yılında bugünkü yerinde hizmet vermeye başladığını ve kütüphanede 11,785 kitap bulunduğunu belirtir (Karabakla, 2003, s. 12 - 14).

Rumların ikamet ettiği dönemden kalan tarihi bir okul binasının hemen karşısına ise günümüzde halen aktif olarak kullanılan ilköğretim binası inşa edilmiştir. Tarihi okul yapısı ise ana sınıfları için faaliyet birimi olarak kullanılmaya devam etmektedir.

BÖLÜM DÖRT

SUVERMEZ KÖYÜ TARİHSEL DOKUSU VE ALAN ÇALIŞMALARI

4.1 Tarihsel Gelişimi

4.1.1 20. Yüzyıl Başlarında Nevşehir

Tarihi çok eski çağlara dayanan, Kapadokya bölgesinin en önemli şehirlerinden biri olan Nevşehir ilinin bilinen ilk yerleşiminin, ilk çağlardaki Hitit metinlerinde geçen, Nissa adı verilen yerleşim birimi olduğu söylenmektedir. Fransız mimar ve arkeolog Texier' e göre ise “Nevşehir ile yakınındaki Nar kasabasından hangisinin eski Nissa şehri olduğu tam olarak bilinmemektedir” (Okuyucu, 2007, s. 17 den Texier, 2002, s. 95).

Şekil 4.1 20.yy başlarında Kapadokya (Karatsareas, 2013' den revize edilerek oluşturulmuştur)

Özkul'a göre (1991), Kapadokya bölgesi, “Bizans döneminde batıda göller yöresinden, doğuda Fırat'a kadar uzanan, güneyde Torosların çevrelediği, Kilikya'ya ve kuzeye doğru uzanan geniş alan olarak tariflenirken, günümüzde Kayseri - Niğde - Aksaray üçgeni arasında kalan ve merkezini Nevşehir yöresinin oluşturduğu bölge” olarak tanımlanmaktadır (Özkul, 1991, s. 9).

Anadolu’da İskender Diadokhos’ larının (Ardılları) ve soyundan gelenlerin egemenliğinde olan bazı bölgeler daha sonra Anadolulu, fakat zaman içerisinde Helenleşen Bergama Krallarının eline geçmiştir. Bu yüzden, bu süreçte yine Helen kültürünün yayılması devam etmiştir. Kapadokya gibi Helenlerin kısa bir süre elinde bulundurduğu bölgelerde de bu kültür benimsenmiştir. (Umar, 1999, s. 14 - 15). Bu durum Kapadokya bölgesinde Helen kültürünün çok kısa bir süre etkili olduğunu göstermektedir (Okuyucu, 2007).

M.S. 1. Yüzyılda, Hristiyanlığın Anadolu’yu etkilemeye başladığı yıllarda bölgenin durumu hakkında net bilgiler bulunmamaktadır. M.S. 5 yılında, Havarî Paulus’ un misyonerlik gezisi sırasında, Göreme vadisini kilise kurulması için uygun bulması ile bölgede Hristiyanlığın başladığı bilinmektedir. Bunun sonucu olarak bölge, Roma zulmünden kaçanlar için ideal bir sığınma yeri haline gelmiştir (Özkul, 1991, s. 11).

İncil’de (2009), *“Pentikost günü, dünyanın her yerinden Kudüs Mabedi’ ne gelen Yahudiler vardı. Bunlar arasında Kapadokyalılar da bulunuyordu”* ifadesi geçmektedir (İncil, 2009). Bu açıklamaya bakılarak, “M.Ö. 1. yüzyılda Kapadokya Bölgesi’nde yaşayan Yahudi bir cemaatin var olması, erken dönemde Hristiyan topluluğunun oluşmasını sağlamıştır. İlk Hristiyanlar sinagoglarda ibadet ettikleri için, Hristiyanlık Kapadokya’da sinagogda kök salmaya başlamıştır” (Adıbelli, 2002, s. 56 - 57).

Hristiyanlığı Kapadokya bölgesine ilk kez kimin ulaştırdığı hakkında farklı görüşler vardır. Bazılarına göre Petrus, Antakya Kilisesi’ni kurduktan sonra Kapadokya’ya uğramış, buradaki diaspora Yahudilere (Roma İmparatorluğu sınırları içinde yaşayan ve Grekçe konuşan Yahudilere diaspora Yahudileri veya Helenist Yahudiler denilmiştir) tebliğde bulunmuştur. Antakya Kilisesi bünyesinde bulunan Kapadokya bölgesinin havariler döneminde, Anadolu ve Suriye kiliselerini denetleyen Petrus’ un Hristiyanlaştırdığı söylenmektedir (Adıbelli, 2002, s. 57).

Zamanla Hristiyanlık serbest hale gelmiş, hatta bir süre sonra resmi din haline getirilmiştir. “İmparator Teodosius 395’ te imparatorluğu doğu ve batı olarak ikiye bölerek, Hristiyanlığı devletin resmi dini haline getirmiştir” (Kuban, 2012, s. 54).

“Kapadokya üç asır boyunca Arap - Bizans mücadelelerine sahne olmuştur” (Kaegi, 2003, s. 229 - 239 ve Adıbelli, 2002, s. 68).

“Bölgeye uzun süre hâkim olan Hititler M.Ö. 12. yüzyılda Ege göçleriyle yavaş yavaş yok olmuştur. Hitit İmparatorluk Çağı’nı izleyen dönemlere, Kızılırmak eğrisi yönündeki, sonradan Kapadokya adını alacak olan bölgenin önemli bir bölümü Tabal adıyla anılmaya başlanmıştır” (Sevin, 1998, s. 173).

“Bu dönemde gerek ikonoklast baskılar ve gerekse dış tehditler nedeniyle bölgede dinsel ve kültürel bir gerileme dönemi yaşanmış, Kapadokya Manastırcılığı ve buna bağlı olarak da kilise yapımı ve resim sanatı durma noktasına gelmiş, bu dönemde binlerce rahip İtalya’ya kaçmıştır” (Holzmeister ve Fahrner, 1955, s. 16).

9. yüzyıldan itibaren Müslüman Türklerin Anadolu’yu fethi ve bölgeye çok sayıda Türkmen boylarının gelip yerleşmesiyle, bölgenin etnik ve dini yapısına ciddi anlamda bir ekleme olmuştur. Ardından Müslüman Türkler ve Hristiyanlar aynı yerleşim alanında birlikte yaşamaya başlamışlardır. Türkler bölgeye yerleştikten sonra hâkim unsur olmuşlardır. Bu hâkimiyet hiçbir şekilde bir baskı unsuru olmamış aksine Hristiyan halk dini vecibelerini eskiden olduğundan daha rahat bir şekilde yerine getirmiştir (Özeşsiz, 1995, s.39).

Kapadokya kiliselerinin iç mekânları hikâye ve olayların tasvir edildiği resimler ve bezemelerle donatılmıştır. Renkli görsellerin resmedildiği bu bezemeler, döneme ait yaşanmışlıkların çıkarılabileceği kaynaklardır. 9. yüzyılın 2. yarısından 1071’ e kadar olan sürede Bizans Kapadokya’ sı altın dönemini yaşamış, bölgedeki kiliselerin ve resimsel bezemenin büyük çoğunluğu da bu dönemde yapılmıştır (Akyürek, 1998).

“Kapadokya Bölgesi’nde, 300 yıl boyunca Roma zulmünden kaçan Hristiyanların kaya oyma mekânları manastır hayatının gizlice yaşandığı yerler haline gelmiştir” (Özkul, 1991, s. 12).

Nevşehir bölgesi arazi yapısı ve toprak tipi bakımından yer altı şehri oluşumuna uygun bir yapıdadır. Arazi yapısının uygunluğunu Özeşsiz, “Nevşehir yöresi arazi yapısından dolayı ideal bir sığınma yeridir. Yeraltı şehirlerinin yoğun olarak kazılıp kullanıldığı ve en çok işlerlik kazandığı dönem ise Bizans dönemidir. Bunun en açık delili ise çoğu yeraltı şehirde bulunan kiliselerdir” şeklinde açıklar (Özeşsiz, 1995, s. 36 - 37).

Oluşturulan yer altı şehirde günlük hayatta yer alan ihtiyaçlar için gerekli fonksiyonların tamamına yer verilerek detaylı bir kent planlaması tasarlanmıştır. Yer altı şehirde bulunan mekânların fonksiyonları hakkında Özkul, “Derinkuyu yeraltı şehirde bir misyoner (rahipler) okulu bulunmaktadır” bilgisini vermektedir (Özkul, 1991, s. 12).

“1718 yılında sadrazam olan Damat İbrahim Paşa kendisi tarafından imar edilen Nevşehir adı verilen köyde doğmuştur” (Uzunçarşılı, 1969, s. 147).

Nevşehir, Cumhuriyetin ilanından sonra Niğde’nin il olmasıyla birlikte Niğde’ye bağlanmış, 20 Temmuz 1954’ te ise Niğde’den ayrılarak il olmuştur. Kırşehir’den Hacıbektaş, Avanos ve Mucur, Kayseri’den Ürgüp, Niğde’den Gülşehir ilçeleri alınarak sınırları genişletilmiştir. 1927’ ye kadar bucak merkezi olan Melegübbü’nün adı Derinkuyu olarak değiştirilip 1960’ da ilçe merkezi haline getirilmiş ve Nevşehir’e bağlanmıştır (Özkul, 1991, s. 58 ve Okuyucu, 2007, s. 17 - 29).

Eski adı ‘Muşkara’ olan köy genişletilerek imar edilmiş, Damat İbrahim Paşa tarafından nüfusu artırma faaliyetleri Anadolu’nun değişik yerlerinden getirilen Müslüman oymakların bölgeye yerleştirilmesiyle birlikte desteklenmiştir. Adı Nevşehir olarak değiştirilen bu şehrin nüfusu 16. yüzyılda 187 haneye sahip iken bu sayede artırılmıştır.

“XIX. yüzyılın son çeyreğinde Nevşehir kazasında otuz bir cami ve mescit, üç-dört kilise, 1256 dükkân ve 2 han yapısı bulunmaktadır. 1887 - 1888’ de yayınlanan Konya vilayet salnamesinde ise 8 medrese bulunduğu ve bu medreselerin 682 öğrencisinin olduğu kaydedilmiştir” (Çıtak, 2017, s. 29 dan Öztürk, 2008, s. 107 - 127).

Şekil 4.2 Niğde kazasında tespit edilen yerleşme merkezleri ve Suvermez köyü, 1500-1522 (Çataltepe, 2014)

“1899’ da Konya vilayeti Salnamesi ‘ne göre Nevşehir’de 65 sıbyan mektebi vardır. Bu okullarda 2519 erkek, 1918 kız öğrenci mevcuttur” (Çıtak, 2017, s. 29 dan Kebapçı, 2011, s. 19).

Bölgedeki eğitim yapıları hakkında ise Çıtak (2017), “Nevşehir, Gülşehir ve Ürgüp’te XX. yüzyılın başlarında Ortodoks Rum, Gregoryen ve Protestan Ermenilerin ilk ve orta düzeyde toplam 17 okulu olduğunu” belirtmektedir (Çıtak, 2017, s. 31 dan Bilgi, 2008, s. 9).

“XX. yüzyılın başında devlet salnamelerine göre, Nevşehir kazasında 1 nahiye ve 34 köy bulunmaktadır. Bu köylerin tamamı merkez nahiye olan nefis - i Nevşehir’e bağlıdır. 1910 yılında ise nefis - i Nevşehir’e bağlı köy sayısı 34 ten 28 e düşmüştür. 1909 - 1911 arasında bölgede çalışmalar yapan R.M. Dawkins ise, Nevşehir’de 10,000 Hristiyan, 14,000 Türk’ün yaşadığını belirtmiştir” (Çıtak, 2017, s. 29 dan Karakaya, 2008, s. 59).

1912’ de basılan, Grek harfleriyle Türkçe olarak kaleme alınan bir salnamede ise burada 21, 526 kişinin yaşadığı, bunun 13, 210’ unun Türk, 7306’ sının Ortodoks Rum, 878’inin Ermeni Protestan ve 55’inin Ermeni Katolik olduğu belirtilmektedir. 1913’ te Nevşehir’e gelen Macar araştırmacı Bela Horvath Nevşehir’in yaklaşık 25 bin nüfusunun olduğunu, bu nüfusun yarısının Türk, yarısının ise Rum olduğunu kaydetmiştir (Çıtak, 2017, s. 29 dan Hovarth, 1996, s. 95).

Nevşehir’in görüntüsünü tasvir eden Macar araştırmacı Bela Hovarth (1996), Anadolu 1913 eserinde, bugünkü Göre yolu üzerinden Nevşehir’e ulaşmış, şehri “Dağın yamacında kurulan kent, verandalı, balkonlu ve sütunlu evleriyle son derece hoş bir görüntü çiziyor. ” diyerek tasvir etmiştir (Çıtak, 2017, s. 30 dan Hovarth, 1996, s. 95).

Ayrıca Hovarth, Hristiyanların evlilikle ilgili İslam geleneklerini uyguladıklarını ve Rumların yaşam kalitelerinin ve evlerinin Türklerden daha iyi olduğunu vurgulamıştır. Bu sosyal tespitler, bize Nevşehir’de Müslümanlar ve Gayrimüslimler arasındaki kültür paylaşımının varlığı ve şehrin mimari yapısı hakkında bilgi vermektedir (Çıtak, 2017, s. 30’ dan Kebapçı, 2011, s. 18).

Bu ifadelerle bakılarak, 20. yüzyıl başlarındaki Nevşehir hakkında bazı çıkarımlar yapılabilmektedir. Nevşehir’in, ilk olarak günümüzde yapılan kazılar sonucunda ortaya çıkarılan kalenin etrafına yerleşmiş, dini hoşgörü ve birlik içerisinde yaşayan yaklaşık 22.000 kişilik Müslüman ve Gayrimüslim nüfusu olan ve geçim kaynağı tarıma dayanan bir Anadolu kenti olarak tanımlanmaktadır.

8 Numaralı Nevşehir Şer’ iyye Sicili’ nde mahkemeye başvuran köylülerle ilgili bulunmuş olan sayısal verilere göre, toplam 524 hükmün, 227 tanesi köylülerin başvurusu sonucunda düzenlenmiştir. 227 köylü hükmünün 126 tanesi Müslümanlarla, 101 tanesi ise Gayrimüslimlerle ilgilidir. Nevşehir’e bağlı Civar Zile, Melegübü Karyeleri ile Niğde Sancağı’ nın Suvermez Karyesine ait olan bütün hükümler Gayrimüslimler hakkındadır. Nevşehir’e bağlı Eneği Karyesi ile ilgili toplam 33 hükmün 19 tanesi Gayrimüslimler, 14 tanesi ise Müslümanlar hakkındadır. Diğer karyelerde ise hep Müslümanlara ait hükümlere rastlanmıştır (Çıtak, 2017).

Tüm bu verilere dayanarak, Nevşehir'in imara açılmasını sağlayan Nevşehirli Damat İbrahim Paşa'nın çaba ve girişimleri sayesinde yapılaşmaya açıldığı, yer altındaki gizli yaşama son verildiği ve karma din ve kültürden nüfusun bir arada hoş görü içerisinde yaşamış olduğu, yörenin sahip olduğu ibadet mekânı ve eğitim yapısı verilerine bakılarak, önceki yıllarda da oldukça gelişmiş durumda olduğu anlaşılmaktadır.

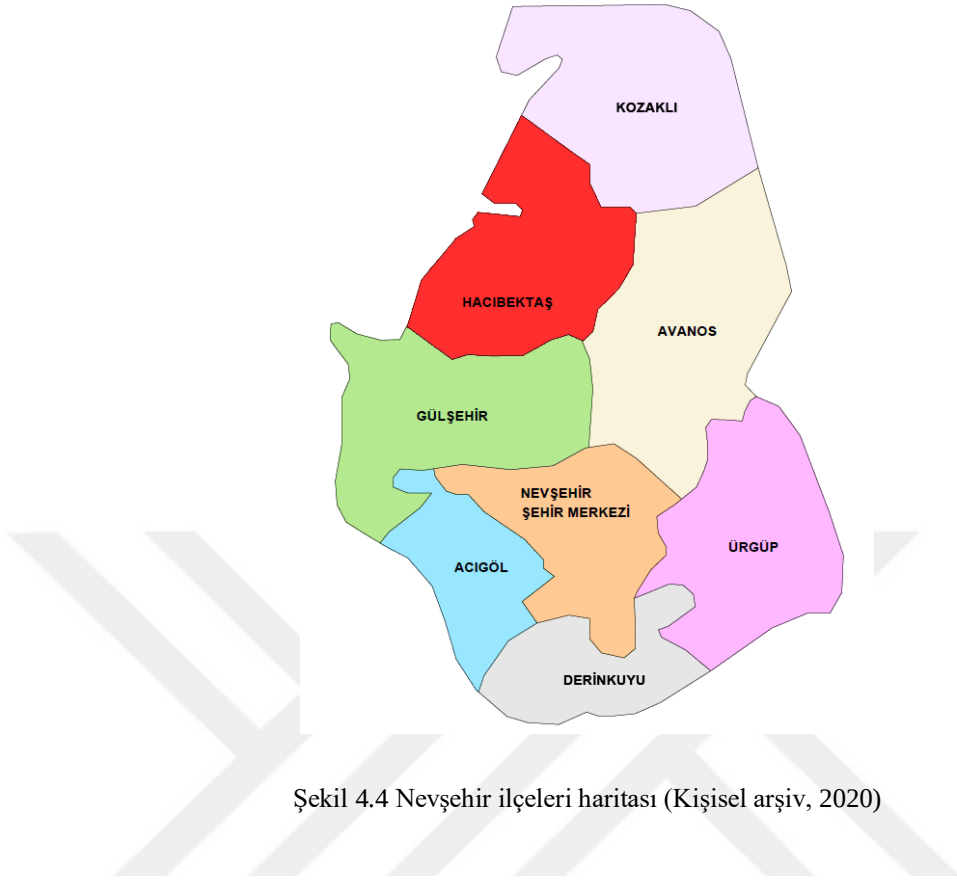
4.1.2 Derinkuyu Tarihi

Derinkuyu ilçesi, İç Anadolu Bölgesi'nde bulunan Nevşehir iline bağlıdır. Tarihi çok eski yıllara dayanan Derinkuyu ilçesinde, yaşayan ilk uygarlığın M.Ö. 2000' li yılların sonrasında, Asurluların olduğu bilinmektedir.

Şekil 4.3 20.yy başlarında Kapadokya köyleri ve Suvermez (Phloita) köyü ve Til köyü (Dila) ve Derinkuyu (Malakopi) (Karatsareas, 2013)

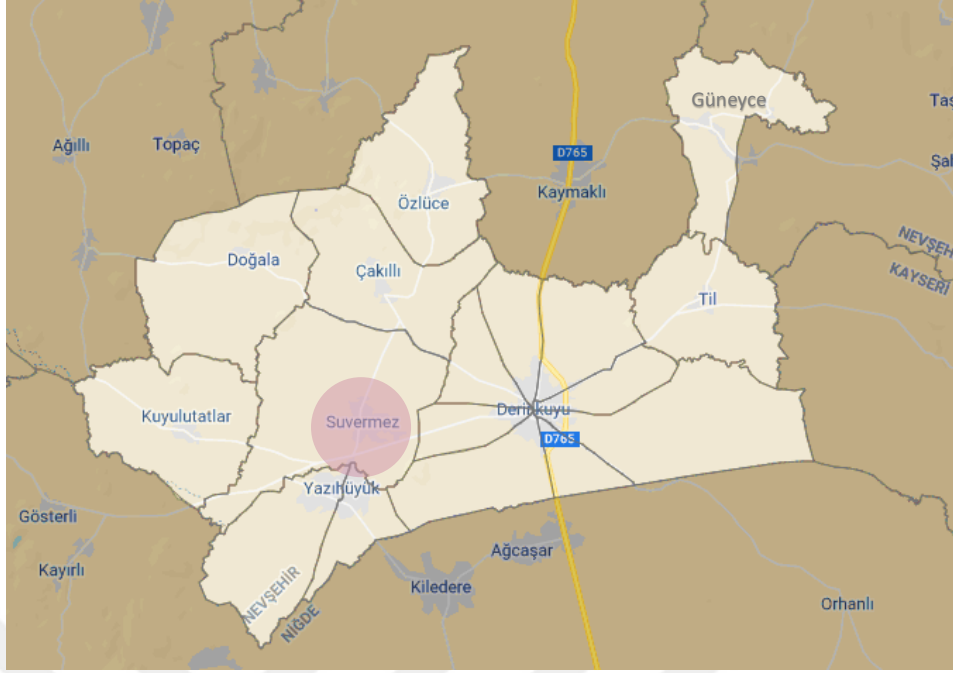
Derinkuyu doğumlu heykeltıraş Hakkı Atamulu (1996), Derinkuyu adının anlamının, Malagobi ismi Rumca yumuşak anlamındaki “malaku” ile Derinkuyu’ya gelen ilk Rumların yerleştiği ve Derinkuyu’ya 5 km mesafede bulunan Gobyra Deresi’nden gelen anlamındaki “gobi” sözcüklerinin birleştirilmesiyle oluşturulduğunu belirtir (Atamulu, 1996, s. 2).

Şekil 4.4 Nevşehir ilçeleri haritası (Kişisel arşiv, 2020)

1518 Tarihli Karaman eyaletinin idari yapısının anlatıldığı bir defterde, 1476 yılında Niğde sancağının idari taksimatında, sancakta iki kaza ve bunlara bağlı altı nahiye olduğu belirtilmektedir. Bu kazalar Niğde ve Ürgüp vilayetleridir (Aytekin, 2006, s. 56 dan Yılmaz, 1999). Bu vilayetlere bağlı nahiyeler ise, Niğde'ye bağlı Anduğu, Melegübu (Niğde kazasının nüfus ve coğrafi yönden en küçük nahiyesi) Melendos ve Şücaeddin ile Ürgüp'e bağlı Develi ve Karahisar' dır. Ayrıca bölgede Hristiyan nüfusunun fazla olduğu da belirtilmektedir (Aytekin, 2006, s. 56).

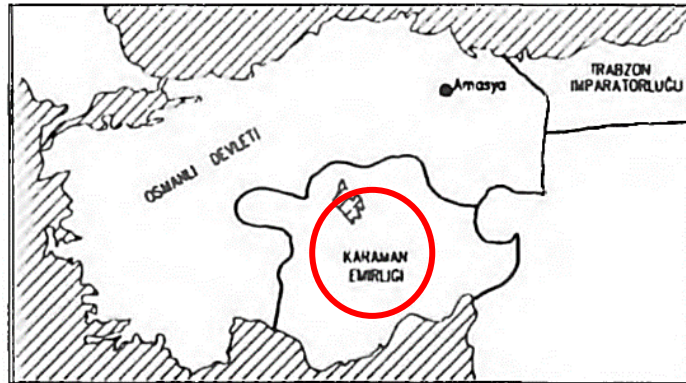
Heykeltraş Atamulu (1996), Derinkuyu'da bulunan köyler içerisindeki Rum nüfusu bulunduran köyler arasında Suvermez'in de bulunduğundan bahsetmektedir. "Malagobi yöresinde, 4 Rum - Türk karışımı köy, 4 de Türk köyü vardır. Rum - Türk karışımı köyler, Anaku (Kaymaklı), Şilata (Özlüce - Zile), Tila (Til), Floytanu (Suvermez); Türk köyleri ise Çakıllı, Doğala, Yazıhöyük ve Tatlar'dır" (Atamulu, 1996, s. 1 - 2).

Şekil 4.5 Derinkuyu ilçesine bağlı köyler ve Suvermez’ in konumu (Derinkuyu Kaymakamlığı, b.t)

Atamulu’ nun açıklamasına göre, Rum - Türk karışımı dört köyden birinin Suvermez köyü olması, yöredeki Gayrimüslim kültürüne ait izler taşıyan çok sayıda sivil ve anıtsal yapının varlığını açıklamaktadır.

Melegübü ili ilgili, Aytekin (2006) eserinde şöyle bahsetmiştir: Sultan II. Beyazid, Yavuz Sultan Selim, III. Murad dönemlerinde; ‘Nahiye, 1508 yılında 10 köy, 12 mezradan müteşekkildi. Etre, Yazıhöyük, Suvermez ve Melegübü, nahiyenin en kalabalık köyleri olarak gözükmektedir (Aytekin, 2006, s. 56).

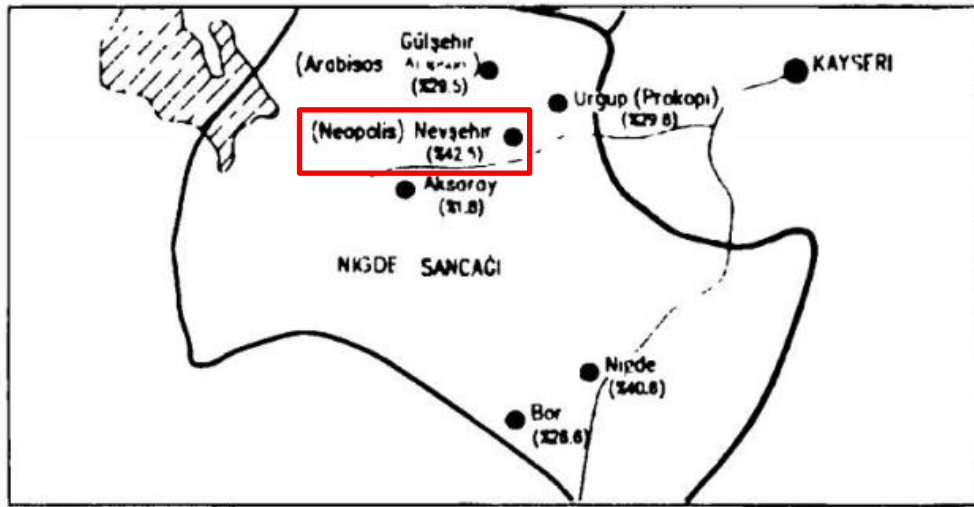

Şekil 4.6 1446 öncesinde Anadolu siyasi haritası, Karaman Emirliği sınırları (Nakracas, 2003’ den revize edilerek oluşturulmuştur)

Türklerin 1071 Malazgirt Savaşı sonrasında Derinkuyu'ya yerleştiği anlaşılmaktadır. İlk yerleşim yerlerinin ise, ilçenin doğusundaki Çekmi adı verilen bölge olduğu söylenmektedir. Suvermez' de yaşayan Türklerin Oğuzların Çekmi boyundan olduğu Divan-ı Lügat-it Türk adlı eserde belirtilmektedir. Yerleşimde yer alan Rumlar, Türklerin Derinkuyu'nun merkezine yerleşmesini istememiş, bu nedenle Türkler Şemşili, Kızılören, Bolören yaylalarına yerleşmişlerdir. Bölgeye yerleşen Türkler, Rum ahalinin hayvanlarını otlatmaya, onların tarlalarında çalışmaya başlamışlardır. Bu etkileşim sonucunda ise zamanla Türkler ilçe merkezine yerleşmişlerdir (Karabakla, 2003, s. 5 - 6).

“II. Kılıçarslan tarafından fethedilen, Kapadokya ve çevresi, daha sonra Selçuklu egemenliğine girmiştir. Anadolu Selçukluları döneminde, Nevşehir ve çevresinde ticari yollar bulunduğu için, batıdan doğuya doğru sıralı kervansaraylar bulunmaktadır. Sultan Hanı, Ağzıkara Han, Tepesidelik Han, Alay Han, Sarı Han bunlardan bazılarıdır” (Aytekin, 2006, s. 55).

“İkonion (Konya) vilayeti, yönetsel olarak şu beş sancağa ayrılıyordu: Ortada Konya sancağı, doğuda Niğde sancağı ve batıda Isparta, Burdur ve Antalya sancakları. En çok Ortodoks Hristiyan içeren sancaklar, Niğde ve Kayseri sancaklarıydı (Şekil 4.7, Nakracas, 2003, s.163)

Şekil 4.7 Derinkuyu ve Suvermez köyünün de içinde bulunduğu Niğde Sancağı, sancaktaki kaza merkezleri (Nakracas, 2003'den revize edilerek oluşturulmuştur.)

Dönemin önemli eserlerinden olan kervansaraylar tarihe ışık tutan önemli yapılardır. Derinkuyu ilçesinde bulunan Til köyündeki Dolay Han, korunmasına yönelik gerekli özeni görememiş olsa da mimari açıdan önemli miraslardandır. Yine aynı köy sınırlarında, 1. derece arkeolojik sit olarak tescillenmiş yer altı şehri ve köyde farklı yerlerden sağlanmış olan girişleri mevcuttur.

Yöredeki kervansaraylar hakkında Aytekin şöyle bilgilendirmektedir: Anadolu Bağdat yolunun en bariz örneklerinden bir diğeri de Melegübü' dedir. Doğala köyündeki Doğan Han ve Til köyündeki Dolay Han, 18. yüzyılın 2. yarısına ait Selçuklu eserlerinden olup günümüzde neredeyse harap haldedir. Aksaray - Kayseri - Sivas hattında ticaret yapıldığı dönemde, İpek Yolu olarak bu kervansaraylar kullanılmıştır (Aytekin, 2006, s. 55).

Şekil 4.8 Solda Derinkuyu ilçesi Til köyünde bulunan Dolayhan ve sağda 1. derece olarak tescillenmiş yer altı şehri girişi (Kişisel arşiv, 2018)

Til köyünde bulunan Dolay Han, 1. derece anıtsal miras sınıfındadır ve bakımından Vakıflar Genel Müdürlüğü sorumludur.

Tarihi han Nevşehir'in 30 km güney doğusundaki Til köyünün güney doğusunda yer alan almaktadır. Bugün harabe durumunda olan yapının arşiv kayıtlarında var olduğu görülen avlu bölümü tamamen yıkılmıştır. Yapının kaplama malzemesi düzgün kesme taş olup, dolgu malzemesi ise moloz taştır.

Şekil 4.9 Til köyü Dolay Han görünüşleri (Kişisel arşiv, 2018)

Yapının kapalı bölümünde bulunan destekler ve örtü sistemi kısmen ayakta. Mevcut destekleri büyük ölçüde toprak altında kalmıştır. Kapalı bölüme girişi sağlayan almaşık tekniğinin uygulandığı basık kemerli kapı halen ayakta. Kapının iki yanına taş üzerine kazıma yoluyla madalyon motifleri işlenmiştir. Kuzey güney doğrultusunda uzanan kapalı bölüm, dört sıra dörder paye üzerine doğu batı doğrultusunda atılan kemerlerle enlemesine beş sahna ayrılmıştır. Sahınlar, sivri tonoz örtülüdür. Selçuklu kervansaraylarının aksine sivri tonoz örtülü bu sahnin kubbesizdir. Kuzey duvarı dışındaki beden duvarları tamamen yıkılmış olan yapının acilen restorasyona ihtiyacı vardır (Nevşehir Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü Arşivi, 2018).

Şekil 4.10 Til köyü Dolay Han görünüşleri-2 (Kişisel arşiv, 2018)

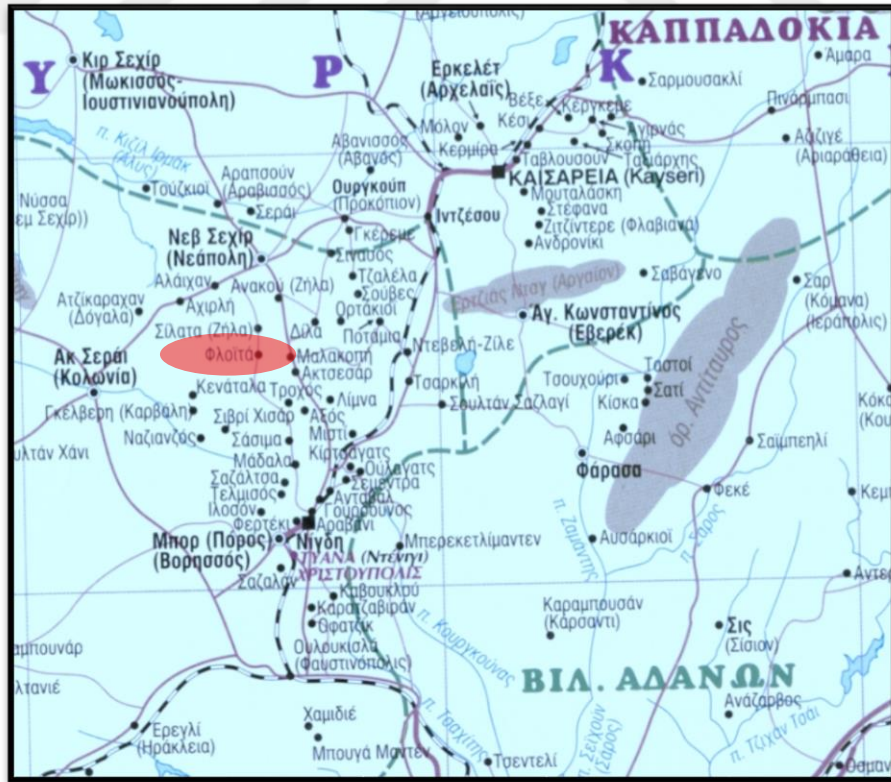
Derinkuyu ilçesi, köyleri ve ilçe merkezinde çeşitli uygarlıklara ait yaşanmışlıkları bulunan, farklı din ve etnik kökünde toplumların bir arada hoşgörü içerisinde yaşamış olduğu, bu yaşanmışlıkları yansıtan çok sayıda kültürel mirasın yer aldığı, korunması

ve gelecek nesillere aktarılmasının gerekli olduğu çok sayıda eser bulunan Nevşehir iline bağlı bir ilçedir.

4.1.3 Suvermez Köyü Tarihi

Suvermez köyü, bağlı olduğu ilçe Derinkuyu'ya 7 km, il Nevşehir'e 37 km mesafededir. Sınırlarında Derinkuyu, Yazı höyük, Kuyulu tatlar, Çakıllı ve Doğala yerleşimleri bulunmaktadır. M.Ö. 2500 yıllarında köyün bulunduğu topraklara Hattiler Uygarlığı hâkim olmuş fakat bu dönemde bir yerleşim kurulamamıştır.

Flogita, Bağdat platosunun Budak Ovası bölgesinde, Malakopi'nin batısında, Anakou, Syllata, Limnai, Trochos, Potamia, Della, Nakşa vb. köyleri arasında yer aldığı belirtilmiştir. Boyutu nerdeyse tüm antik Yunanistan'a eşit, nüfusunun ise tamamının Yunanca konuştuğu karma bir köy olduğu bilinmektedir. 1913 verilerine göre, Flogitler adı verilen halkın 70'i Müslüman, kalanı Ortodoks Hristiyan olmak üzere 600 haneye sahiptir. 1905 yılında ise, 500 Türk ve 2500 Rum nüfusun yaşadığı belirtilmiştir (Nigdelis, 905).

Şekil 4.11 Kapadokya haritası, Suvermez 'in konumu (Kapadoki Kokarditsas, b.t.)

Hattiler Uygarlığı M.Ö. 1700 yıllarına kadar hüküm sürmüştür. Hattilerden sonra ise, bölgeye Hititler (Etiler) hâkim olmuş ve ilk yerleşim birimlerinin oluşmasını sağlamışlardır. Suvermez köyü, tarihi açıdan değeri bulunan günümüzde 1. derece arkeolojik sit olarak tescillenmiş bir kalenin varlığı ve önemli ticaret yolları üzerinde bulunması nedeniyle stratejik açıdan önemli bir konumdadır.

İç Anadolu'dan geçerek İran'a kadar ulaşan Kral Yolu'nun Akdeniz sahillerine ve Suriye'ye ulaşan kolu Suvermez köyü üzerinden geçmektedir. Yine, Orta Asya'dan başlayarak Avrupa'ya uzanan İpek Yolu'nun Kafkaslardan geçip Anadolu'ya ulaşan kolunun bir kısmı Batı'ya yönelirken, diğer kısmı da Suvermez köyü üzerinden geçerek Akdeniz'e yönelmiştir (Çataltepe, 2014).

Şekil 4.12 Suvermez köyü eski zamanlarda kuşbakışı görünüm (Nigdelis, 905)

Dr. Georgios Nakracas tarafından, 1916 yıllarında Nevşehir'in güneyinde Ortodoks cemaatleri olan 5 köy olduğu, bunlardan birisinin halkının 2000 Rum ve 800 Müslüman kişiden oluşan Suvermez (Flogita) köyü olduğu belirtilmektedir (Nakracas, 2003).

Some of the Villages visited by Dawkins and Halliday 1909-1911	
<i>Settlement name used by Dawkins</i>	<i>Modern settlement name</i>
Andaval	Aktaş
Afshar-Köi	No longer a village
Aravan	Kumluca
Axo	Hasaköy
Delmesó	Hançerli
Develi	No name change
Fertek	Aykent
Gourzounos	No longer a village
Malakopi	Derinkuyu
Matchan	Göreme
Misti	Konaklı
Pharasa	Çamlıca
Phloità	Suvermez
Salata	Özlüce
Sinasos	Mustafapaşa
Sille	Sublaşı
Talas	No name change
Tschukuyurt or Tshukuri	Çukuyurt
Utch Hissar	Uçhisar
Ürgüp	No name change

Şekil 4.13 1909-1911 Yılları arasındaki Kapadokya köylerinin eski ve yeni isimleri (Dawkins, 1916a)

M.Ö. 1200 yılında Frigler, Hitit Krallığını yıkmış, İç Anadolu bölgesinde büyük bir tahribata yol açmıştır. Hitit Krallığının sona ermesinin ardından, ‘Geç Hitit Devletleri’ olarak adlandırılan, küçük devletler kurulmuştur. Suvermez ’in içinde bulunduğu bölgeye Tabal Krallığı hâkim olmuştur. Bu krallık varlığını M.Ö. 700 yılına kadar sürdürmüştür. Ardından Persler ve M.S.17 yılına kadar varlığını sürdüren Kapadokya Krallığı kurulmuştur (Çataltepe, 2014).

M.S. 17 yılından sonra bölgeye Romalılar hâkim olmuştur. Hz İsa’nın Roma’nın Yahudiye valisi Pontius Pilatus’un emriyle çarmıha gerilmesinin ardından Hristiyan halk önce Hatay’a sonra Suvermez’e gelmiştir. Zaman içerisinde Suvermez köyünde Hristiyanlığın giderek artması, Romalıları rahatsız etmiş ve Hristiyanlara baskı yapmışlardır. Hristiyanlığa inananlar, Romalıların bu baskısından kurtulmak için yerin altına şehirler yapmışlardır. İlk katları Hititler zamanından kalan yer altı şehirleri, baskının sürmesi üzerine genişletilmiş ve bir süre sığınak olarak

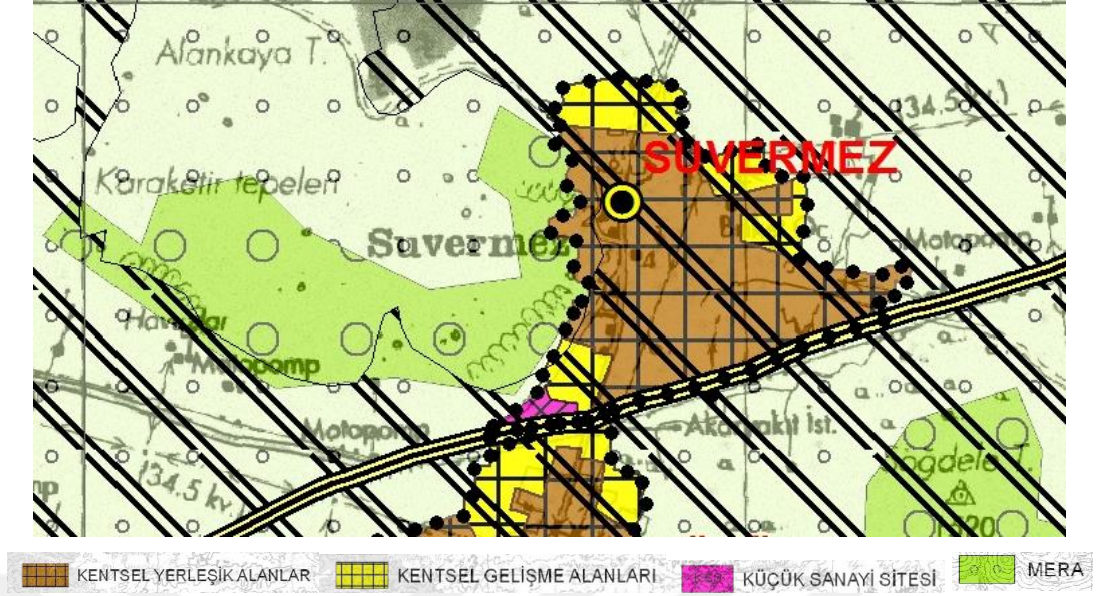
kullanılmıştır. Köyde bulunan yer altı tünelleri ve tığraz olarak adlandırılan depolar bu sığınaklardan bazılarıdır (Çataltepe, 2014).

Şekil 4.14 Phloita (Modern Suvermez) sabanla harmanlama 1909-1911 yıllarına ait bir fotoğraf (Dawkins, 1916b)

M.S. 313 yılında Hristiyanlık inancına yönelik yasağın kalkması ve M.S. 330 yılında Hristiyanlığın Roma'nın resmi dini olmasıyla birlikte, inananlar yeryüzüne çıkmaya başlamıştır. Yöreye özgü taşın özelliği sayesinde, taş işlenerek yeryüzüne kiliseler inşa edilmiştir. Suvermez köyünde bir katı yerin üstünde bir katı yerin altında olmak üzere küçük manastırlar inşa edilse de, bu yapıların yalnızca ikisi günümüze kadar varlığını sürdürebilmiştir (Çataltepe, 2014).

Emevilerin 750 yılında yıkılmasından sonra Abbasi Devleti kurulmuştur. Abbasiler tüm etnik gruplara eşit muamelede bulunmuşlardır. Bu durumun sonucunda Türkler hızla İslam'ı benimsemeye ve Abbasi Devleti'nde hizmet almaya başlamışlardır. Abbasi Devleti'nin zayıflamasıyla ise Avasım olarak adlandırılan sınır şehir devletleri tekrar Bizans'ın eline geçmiştir. Hristiyan nüfusun çoğunlukta olduğu bölgeye, Abbasilerin çekilmesiyle Türkler yerleşmiş ve yerli Hristiyanlar ile kaynaşmışlardır. Hristiyanlığı benimseyen Türklere Karamani Türkü adı verilmiştir (Çataltepe, 2014).

Şekil 4.15 Suvermez köyü sınırları 1/100.000 ölçekli çevre düzeni planı (T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, 2020)

Bu yıllardan sonra bölgede uzun bir süre Bizans hâkimiyeti devam etmiştir. 1071 Malazgirt Zaferi'nden sonra Türkler hızla Anadolu'ya yayılmaya başlamıştır. Ardından Büyük Selçuklulara bağlı devletler ortaya çıkmıştır. 1075 yılında kurulan Türkiye Selçukluları kısa süre içerisinde bölgeye hâkim olmuştur. Rum ve Hristiyan topluluklar dini hoşgörüyle bir arada yaşamaya devam etmiştir. Selçukluların Anadolu'yu fethinden sonra Orta Asya'dan yoğun olarak Türk göçü başlamıştır. Oğuz Soyunun Üçok koluna mensup olan Salur ve Kınık boylarının bir kolu bu dönemde Suvermez' e yerleşmiştir. Özellikle Kınık Boyu 1075 yıllarında Türkiye Selçuklularının kurucusu Süleyman Şah himayesinde Suriye üzerinden gelmiştir. Salur ve Kınık boyları göçebe oldukları için batıya doğru göçlerine devam etmiştir (Çataltepe, 2014).

1243 Köseadağ Savaşı'nda Selçuklular Moğollara yenilince Anadolu'da beylikler dönemi başlamıştır. Suvermez köyü bölgesine ise Karamanoğulları Beyliği hâkim olmuştur. 1391 yılında Karamanoğulları Osmanlı hâkimiyetini tanısa da 1402 Ankara Savaşı'nda Osmanlılar Timur'a yenilince Karamanoğulları hâkimiyeti artmıştır. 1475 yılında Fatih Sultan Mehmet döneminde ise, bölge kesin olarak Osmanlı topraklarına katılmıştır (Çataltepe, 2014).

4 numaralı resmi kilise kayıt defterine göre Suvermez 'in, 1903 yılındaki (1319 yılı Rumi takvime göre) Rum hane sayısı 333, kişi sayısı ise 709' dur. 1856 Islahat fermanından sonra az sayıda Rum aile İstanbul'a göç etmiştir. Tahmini olarak 19. yüzyıl başlarında köyde yaklaşık 1000 Hristiyan, 150' den az sayıda Türk bulunmaktadır. Fakat 1900 den sonra köye gelen Türk sayısında artış olmuştur (Çataltepe, 2014).

Şekil 4.16 Phloita (Modern Suvermez) su kuyusu 1909-1911 yıllarına ait bir fotoğraf (Dawkins, 1916c)

1923 Lozan Barış Antlaşması'na ek olarak Türkiye ve Yunanistan arasında yapılan sözleşmeye göre, her iki ülke de kendi ülke vatandaşlarını dine göre zorunlu göçe tabi tutmuşlardır. Mübadele ile çok sayıda Ortodoks Hristiyan Rum Anadolu'dan Yunanistan'a, Müslümanlar da Anadolu'ya göç etmiştir. Suvermez köyüne getirilen Türk göçmenlerin yani muhacirlerin, bir süre sonra Balıkesir ve Kütahya dolaylarına göç ettikleri söylenmektedir (Çataltepe, 2014).

Flogita(Phloítá) (Φλοῖτα): Köyde, 1924 yılında 546 aile-2280 Ortodoks yer almıştır. İstanbul’a yönelen göçe rağmen yıllar içerisinde köyün Ortodoks nüfusunun azalmadığı hatta arttığı görülmektedir. Karamanlıca Salname olan “Astir”, 1914 yılında 530 hane bilgisini vermektedir. Daha evvel tarımla uğraşan köylüler, 19. yüzyılın sonlarına doğru, diğer Kapadokya köyleri gibi büyük şehirlere ve özellikle de İstanbul’a göçmeye başlamıştır. İstanbul’da yağcılık, lambacılık, bakkallık ve tüccarlıkla uğraşmışlardır. Göçten evvel büyük bir köy olan Flogita’da okul bulunmazken İstanbul’a gidenler bir cemiyet kurarak köyleri için bir okul yaptırmışlardır (Orakçı, 2018, s. 39-40’dan Limnidis, 2014, s.246).

Şekil 4.17 Ürgüp, Nevşehir ve Aksaray kazaları ve bu kazaların köyleri (Nakracas, 2003’den revize edilerek oluşturulmuştur)

Suvermezlıler (Phloítá) 1924 yılı Ağustos ayında ayrılarak Niğde yoluyla Mersin’e gelmişlerdir. Pire’deki Agios Georgios karantinasında kaldıktan sonra, büyük kısmı Selanik yoluyla Halkidiki’ye geçerek burada “Nea Flogita” bölgesini kurmuştur. Kalanlar ise Selanik, Drama, Kılıkış, Girit’e yerleştirilmiştir (Nigdelis, 905, s.46).

Şekil 4.18 Suvermez köyü genel görünüm (Kişisel arşiv, 2020)

İstanbul’da beziryağı ve her türlü katı ve sıvı yağ ticareti Anadolu Ortodokslar tarafından yapılmıştır. Beziryağı gıda amacıyla kullanılmasının yanı sıra aydınlatma amacıyla da kullanılmıştır. Flogita (Suvermez) köyünden İstanbul’a göçenler tarafından beziryağı kullanılarak aydınlatma işinde çalışanlar da olmuştur (Orakçı, 2018, s. 61).

“Köyde bulunan Türkler’ in, biri Erzurum ve diğeri Suriye, Halep, Adana ve Mersin olmak üzere iki koldan geldiği, Derinkuyu ve Ağcaşar’ a yerleşen Türklerin ise Çepni(Çekmi) boyundan olduğu bilinmektedir” (Çataltepe, 2014).

Şekil 4.19 Suvermez köyü genel görünüm (Suvermez Kasabası Derneği, b.t.)

27 Haziran 1957 Tarihli Resmi Gazete kararına göre, Nevşehir iline bağlanmış olan Derinkuyu ilçesine bağlı, Çakıllı, Doğala, Kaymaklı (Kasaba), Kerlah, Kuyulutatlar, Suvermez, Til, Yazıhöyük ve Zile olmak üzere toplam 9 köy bulunmaktadır (Resmi Gazete, s. 17453, 1957).

Suvermez köyü, 1960'lı yıllarda bağlanmış olduğu ilçe Derinkuyu gibi, tarihi açıdan nitelikli çok sayıda somut anıtsal ve sivil mimarlık örneği eser bulundurmasının yanı sıra somut olmayan kültürel miraslar da barındıran, farklı kültürlerin iç içe yaşamış olduğu bir köydür.

4.2 Suvermez Köyü Çalışma Alanı Sınırı

Suvermez köyünde, çok sayıda sivil ve anıtsal kültürel miras değeri bulunmaktadır. Köy sınırları içerisinde kalıntıları bulunan tarihi bir kale, tarihi bir cami, tarihi bir kilise ve 3 adet tarihi şapel gibi anıtsal mimari eserler ve tescilli sivil mimari yapıların yanı sıra, ticaret yapıları, eğitim ve sosyal yapılar ve kamu yapıları da yer almaktadır (Gemi ve Köşklük Kaya, 2019a; Gemi ve Köşklük Kaya, 2019b, Gemi ve Köşklük Kaya, 2020).

Çalışma kapsamında, Nevşehir İl Özel İdaresi'nden alınan 1/1000 ölçekli plan üzerinden çalışılmıştır. Planda sarı ile belirtilen alanlar gelişmekte olan alanlardır. Bu alanların toplamı yaklaşık 260,23 ha olarak belirtilmiştir. Kahverengi renkte işaretlenen alanlar ise yerleşik konut alanlarıdır. Kırmızı ile işaretli sınır, çalışma alanı olarak belirlenen köy yerleşik alan sınırındır.

Suvermez köyü plan alanı, yapılan çalışmalara göre 407,65 ha olarak belirtilmektedir. Yerleşik konut alanı ise 118,68 ha' dır. Bu durumda köy plan alanının, günümüze kadar yaklaşık olarak yüzde 25' inin yerleşik alan olarak kullanıldığı anlaşılmaktadır.

4.3 Suvermez Köyü Tarihi Kalıntıları

4.3.1 Tarihi Suvermez Kalesi

Suvermez köyü, tarihi eskilere dayanması nedeniyle, çok sayıda tarihi yapı ve kalıntıyı barındırmaktadır. Köyün genel görüntüsüne bakıldığında göze çarpan, yıkılmaya yüz tutmuş, kısmen yok olmuş yapılar da doku bütününe meydana getiren temel öğelerdendir.

Şekil 4.22 Suvermez köyü genel görünümü (Suvermez Kasabası Derneği, b.t.)

Köyün batısında bulunan, altından yer altı tünelinin geçtiği söylenen, ketir adı verilen tepenin eteklerinde 1991 yılında tescillenmiş 1. derece arkeolojik sit alanı olarak tescillenmiş kale kalıntıları bulunmaktadır. Tescillenmesine rağmen, gerekli bakım ve onarımı yapılmaması nedeniyle kalıntı haline gelmiş kalenin Bizans döneminde inşa edildiği tahmin edilmektedir.

Şekil 4.23 Suvermez Kalesi kalıntıları (Kişisel arşiv, 2019)

Kalenin kalan kısmi parçalarına bakılarak, yalnızca yapım sistemi ve malzeme özelliği tahmin edilebilirken, planı ve bölümleri hakkında bir fikir edinmek mümkün değildir.

Şekil 4.24 Suvermez Kalesi ve yakın çevresi görünüşü (Mutlu, 2015a)

Kalenin dış cephesini meydana getiren duvarların, düzgün sert bazalt taştan harç kullanılarak örüldüğü anlaşılmaktadır.

Şekil 4.25 Suvermez Kalesi ve yakın çevresi (Mutlu, 2015a)

Kalenin iç bölümleri moloz taş ile inşa edilmiştir. Suvermez Kalesi, tüm köyün tepeden görülebildiği bir konumda, güvenliği sağlamak amacıyla dağın eteklerinde konumlanmıştır.

Tarihi Suvermez Kalesi' nin yalnızca bazı duvarları iz düşüm olarak okunmaktadır.

4.3.2 Tarihi Mezarlık

Şekil 4.26 Suvermez köyü merkezinde bulunan fes ve sarık biçiminde mezar taşları (Kişisel arşiv, 2019)

Köy meydanına yakın konumda yer alan, fes ve sarık biçiminde yontulmuş başucu taşlarıyla simgelenen, mollaların ve dervişlerin de kabrinin bulunduğu tarihi mezarlık köy merkezine yakın bir konumdadır.

Köy sınırları içerisinde aşağı ve yukarı olmak üzere iki ayrı mezarlık bulunmaktadır.

4.4 Fiziksel Dokuyu Oluşturan Öğeler

Kayseri Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu tarafından, Ağustos 1991 tarihinde Suvermez köyünde Eski Orta Cami, Tarihi Kilise, Şapel, Meydan Çeşmesi, Temel Eğitim Okulu dâhil olmak üzere 10 sivil ve 6 anıtsal kültür varlığı tescillenmiştir (Nevşehir Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü Arşivi, 2018).

Nevşehir Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu, Ağustos 1994' te, 11 adet sivil ve 1 adet anıtsal dâhil toplam 26 adet kültür varlığının tarihi özelliğini koruduğundan dolayı tescillenmesi kararını almıştır. Diğer 7 sivil mimari (E 27 - 33) kültür varlığı ise 2013 yılında tescillenmiştir (Nevşehir Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü Arşivi, 2018). Köyde tescillenen yapı sayısının azlığı nitelikli yapıların olmayışından değil, hala yeterli miktarda tespit çalışmasının yapılmamasından kaynaklanmaktadır.

1991 Yılında, tarihi Suvermez Kalesi'nin 1. derece arkeolojik sit alanı ve yer altı şehrini içeren bölgenin de 3. derece arkeolojik sit alanı olarak belirlenmesine, Kayseri Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu tarafından karar verilmiştir.

İlçede ve köylerde geleneksel mimari mirasa yönelik envanter çalışması ilk olarak 1991 yılında yapılmış, yapılar korunması gerekli taşınmaz kültür varlığı olarak tescillenmiş ve bölge kentsel ve arkeolojik sit alanı olarak ilan edilerek koruma amaçlı imar planı çizilmiş, ancak bunca yıldır yapıların yok olmasını önlemeye yönelik herhangi bir koruma ve müdahale önlemi alınmadığı görülmüştür.

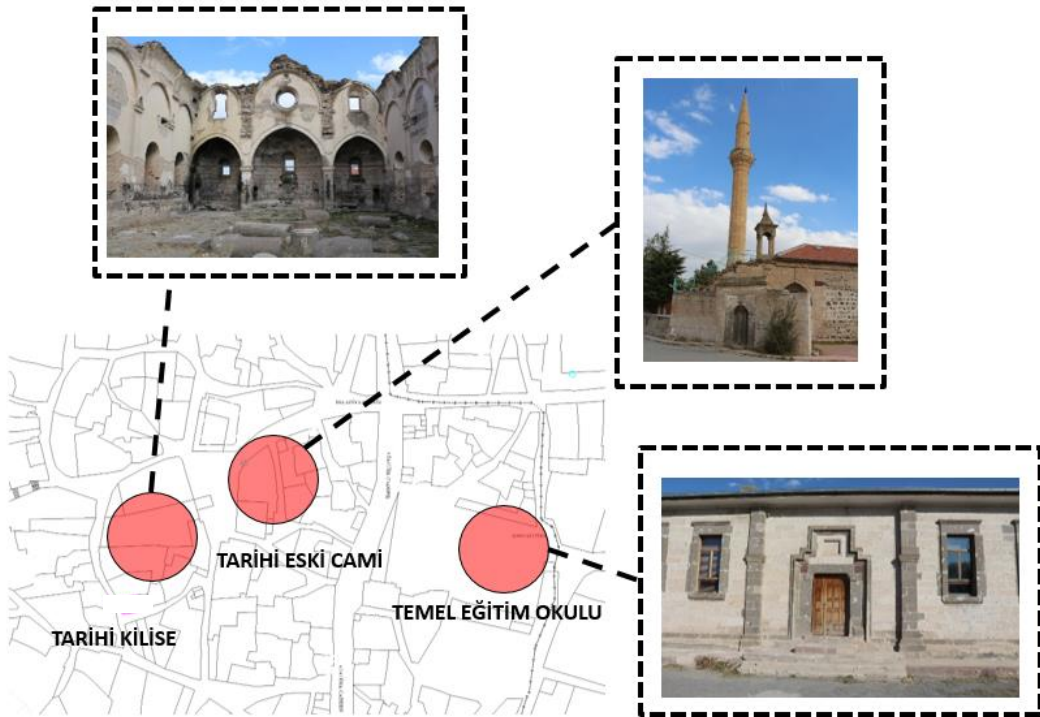
Suvermez köyü kırsal mimarlık mirası incelendiğinde, anıtsal ve sivil mimari başlığı altında incelenen örneklerin çoğu günümüzde hala varlığını sürdürmektedir.

Çalışmada, anıtsal yapılar hakkında genel bilgiler verilirken, köy sınırlarında yer alan sivil mimarlık örnekleri hâlihazır harita üzerinde işaretlenerek detaylı olarak incelenmiştir.

4.4.1 Kamusal Boşluklar

4.4.1.1 Meydanlar ve Parklar

Köyün yerleşimi, kuzeybatı - güneydoğu doğrultusunda uzanmaktadır. Yerleşim düzlük olmasına karşın seyrek bir oluşum gerçekleştirmiştir. Köy merkezinde yapılar birbirine yakın olarak konumlanmaktayken, merkezden uzaklaştıkça yapılar birbirinden uzaklaşarak doku seyrekleşmektedir. İbadet alanları, ticaret yapıları, park ve kahvehane gibi rekreasyon alanları da köy meydanında bir arada bulunmaktadır.

Şekil 4.27 Köy meydanı, dini yapılar odağı (Kişisel arşiv, 2020)

Eskiden köy meydanı olarak kullanılan, ticaret merkezleri, kilise ve caminin bir arada bulunduğu meydan, şu anda kullanımdışı kalmıştır (Şekil 4.28). Meydanın ana ögesi durumundaki kilisenin müslüman toplumu tarafından kullanımdışı bırakılması nedeniyle, yalnızca cami restorasyon geçirmiş ve hala kullanımdadır.

Şekil 4.28 Phloita (Modern Suvermez) Meydanı, 1909-1911 yıllarına ait fotoğraf (Dawkins, 1916d)

Günümüzdeki köy meydanı ise, eski meydanın biraz daha içerisinde, muhtarlığın önünde, ticaret alanlarının ortasındaki genişçe alan olarak tanımlanabilir (Şekil 4.29 ve 4.30).

Şekil 4.29 Köy Meydanı ve yakın çevresinde yer alan ticari mekânlar (Suvermez Kasabası Derneği, b.t.)

Şekil 4.30 Köy meydanında yer alan ticari işlevler (Kişisel arşiv, 2018)

Ticari alanlar, ibadet mekanları ve rekreasyon alanları köy içerisinde yer alırken, sivil mimari yapılar hem merkezde hem de dağınık şekilde köy merkezinden uzakta konumlanmaktadır. Kalabalık ailelerde, evlenen çocuklara verilen uzak parseller ve bu parsellerdeki yeni yapılaşmalar ve miras yoluyla gerçekleşen arsa dağılımı neticesinde köy dokusu seyrekleşerek yayılmıştır.

Şekil 4.31 Suvermez köyü kuşbakışı görünümü (Kişisel arşiv, 2018)

4.4.1.2 Sokak Dokusu

Yollar, haritada yer alan akslara göre konumlandırılan yapı adaları arasındaki geçiş güzergâhları olarak tanımlanmıştır. Köy merkezli bir yerleşim söz konusudur. Köy merkezinde, muhtarlık, ticaret alanları, pazar, eski belediye binası, ibadet alanları, mezarlıklar, kahvehane ve tescilli anıtsal yapıların tamamı ve sivil mimari örnekleri yer almaktadır.

Suvermez köyünde ana arterler asfaltla kaplanmıştır. Ara sokaklar ve merkezden uzak kalan kısımlar toprak yoldur. Sokakların büyük bir kısmı kilit taşı döşenmiştir.

Derinkuyu Belediyesi tarafından Suvermez, Çakıllı, Doğala, Kuyulutatlar, Özlüce, Til ve Güneyce köylerinde 6 cm ebatlarında renksiz kilitli parke taşı ile yol düzenlemesi yapılmıştır.

Şekil 4.32 Solda kilit taşı ile döşenmiş tali araç yolu, sağda toprak yol (Kişisel arşiv, 2018)

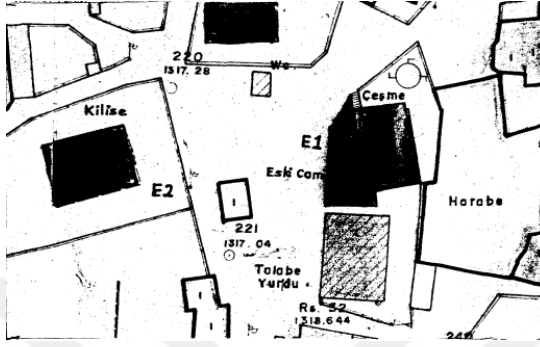
Yoğun olarak kullanılan akslar asfaltla kaplanmıştır. Geçmişe ait yol kaplaması tamamen kaybolmuştur. Meydanlarda yapılan su ve kanalizasyon düzenlemeleri sonucunda zemin kotu yükselmiş, hatta bazı yapıların zemin katları işlev dışı kalmıştır.

4.4.2 Anıtsal Yapılar

4.4.2.1 Tarihi Orta Cami

Tarihi Orta Caminin yapım yılı 1830 olarak giriş kapısında belirtilmiştir. 1976 Yılında bir onarım geçiren cami, Koruma Kurulu tarafından 1991 yılında, 1. derece anıtsal yapı olarak tescillenmiştir.

Cami, tek katlı, kuzey - güney doğrultusunda dikdörtgen planlıdır. İki sıra güneyden iki sütun kuzeyden iki paye ve duvar payeleri üzerine çift yönlü kemer atımı bulunmaktadır. Derinlemesine 3 sahınlı olarak inşa edilmiştir (İl Özel İdare Envanter arşivi, 2019).

Şekil 4.33 Vaziyet planında caminin konumu, sağda tarihi cami görünüşü (Kişisel arşiv, 2018)

Caminin üst örtüsü, uygulanan restorasyon sonrasında alaturka kiremit kırma çatı olarak yenilenmiştir. Minaresi tek şerefeli olup taş bir kaide üzerinde yuvarlak gövdeli olarak inşa edilmiştir.

Caminin doğu ve güney duvarı 1 metre yükseklikte eğik beton duvarla desteklenmiştir. Özgün mimarisi, kuzey batı köşesinde bulunan minareye bağımsız merdivenlerle çıkılan dört sütunlu baldaken tarzındadır.

Şekil 4.34 Caminin iç mekân güncel görünümü (Kişisel arşiv, 2018)

Avluya basık kemerli bir kapıyla girilmektedir. Avlunun kuzeydoğusundaki şadırvan ise 1977 yılında yapıya eklenmiştir (İl Özel İdare Envanter arşivi, 2019). Caminin kuzeyindeki üç bölümlü son cemaat mahalli yapıya sonradan dâhil edilmiştir.

Şekil 4.35 Suvermez köyü tarihi Merkez Cami minaresi ve âlem görünüşü (Kişisel arşiv, 2018)

Yapının tarihi minaresi çan kulesini andırırken, metal malzemeden imal edilmiş âlem üzerine Arapça ‘Allah’ yazısı işlenmiştir. Âlem, yekpare taşın üzerine monte edilen üç parça metalle bağlanmıştır. Caminin kuzeydoğu cephesine, 1976 yılındaki restorasyon aşamasında eklenen çokgen gövdeli minare ise yöresel kesme taştan olup, piramidal sivri külahlıdır.

Yapı kuzey - güney doğrultusunda dikdörtgen planlı, iki sıra güneyden iki sütun kuzeyden, iki paye ve duvar payeleri üzerine çift yönlü kemer atımı ile dokuz bölüme ayrılmıştır. Güneyden 6 birim çapraz tonoz, kuzeyden 3 birim sivri tonozla örtülüdür (İl Özel İdare Envanter arşivi, 2019).

Mihrap ve güney duvarı tümünden çiniyle bezenmiştir. Batı duvarının ekseninde yer alan pencere daha sonra kapatılarak nişe dönüştürülmüştür.

Şekil 4.36 Tarihi cami güncel görünüşleri (Kişisel arşiv, 2018)

Cami avlusunun kuzey ve doğusunu çevreleyen bahçe duvarları yapıya sonradan yapılan ilavelerdir. Yapı başlangıçta düz toprak damlı olup, restorasyon sonrası kırma çatı eklenmiştir.

Caminin avlu giriş kapısı, anıtsal olarak işlenmiştir. Giriş kapısının üzerinde bulunan kemer bant üzerine işlenmiş bezeme motiflerinin her birinin ve bir araya gelişlerinin ayrı birer anlamı vardır.

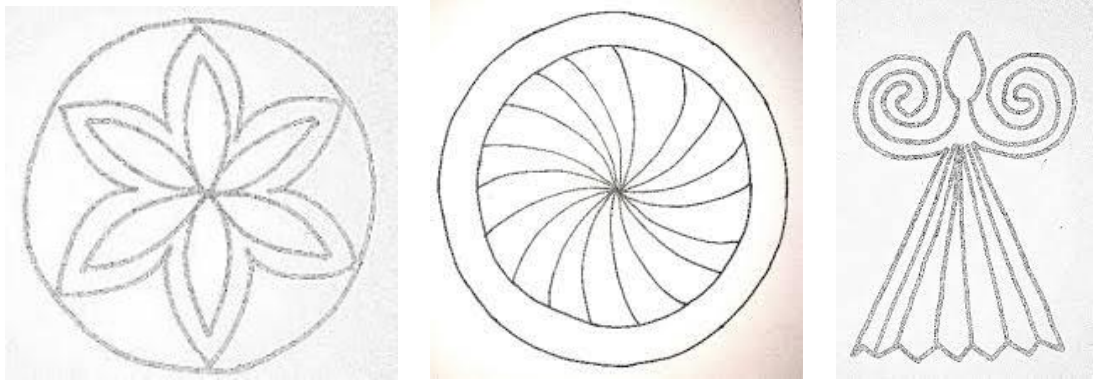
Kapı girişi üzerine işlenen, çarkıfelek ya da çiçek motifi olarak bilinen sivil ve dini mimari yapılarda karşımıza çıkan figür, Hristiyanlık inancında sıklıkla kullanılan “Papatya Tekerı” olarak da adlandırılan bir figürdür.

Kapadokya bölgesi yapılarında sıklıkla kullanılan papatya tekerı sembolü hakkında Emerson (2014), “19. Yüzyılın başlarında, kapı girişlerindeki taşlara işlenen sembolün, Güneşi temsil etmesi sebebiyle bazı tarihçiler ve din adamları arasında kötülüğe karşı koruyucu ve engelleyici olduğu da düşünülmektedir. Genellikle kapı girişlerinde görülen bu sembol, girişlerin korumasız olması nedeniyle kötülüğe karşı bir savunma olarak görülmektedir” olarak bahsetmiştir (Emerson, 2014, s. 161 ve 210).

Şekil 4.37 Tarihi kapının üzerinde sağ ve sol en başta çarkıfelek, sağdan üçüncü sembol papatya tekerı ile ortadaki kırmızı güneş hacı sembolü (Kişisel arşiv, 2018)

“M.Ö. 5. yüzyıldan itibaren ibadet edilen Tanrıça Taniti tasvirlerinde, elinde tuttuğu nesne bir hayat ağacı olarak adlandırılır. Güneş, ay ve yıldız hâkim olduğu düşünülen ve “Gökyüzü Tanrıçası” olarak isimlendirilen Taniti tasvirinin doğurganlığı temsil ettiği söylenmektedir” (Uray ve Gümüş, 2017, s. 524 - 525).

Şekil 4.38 Soldan sağa, papatya tekeri sembolü, çarkıfelek sembolü ve gelveri gelini (Uray, 2019)

Tanrıça Taniti sembolü hakkında, yine Uray (2019); “Daire şeklinde bir baş ile tasvir edilir. Daire formu, eski inanışlara göre başlangıç ve sonun birleştiği yerdir. Vücut kısmına bakıldığında Tanrıça ile bütünleşen uzun bir elbise olarak yorumlanır. Kollar bazen dirsekten bükülü ve bir nesneyi havaya kaldırır gibi, bazen de içe ve dışa bükey bir spiral şeklindedir” demiştir (Uray, 2019, s. 136-144).

Suvermez köyünde, giriş kapılarında, pencere ve kapıların etrafında, kat ve saçak silmelerinde, görkemli giriş kapılarında sıklıkla farklı din ve kültürlere ait semboller kullanılmıştır. Koruyucu olduğu düşünülen ve yapılara işlenen bu semboller, kötü enerjilere karşı bir savunma olarak pencere ve kapı lentolarına ya da silmelere işlenmektedir. Bu sayede hanenin ve hane sahibinin kötülüklerden korunabileceği düşünülmektedir.

4.3.2.2 Tarihi Suvermez Kilisesi (Agios Georgios Kilisesi)

Rum kaynaklarda adı Agios Georgios Kilisesi olarak geçen tarihi kilise, oldukça harap durumda olup, 1991 yılında tescillenmesine karşın, herhangi bir bakım ve onarım görmemiştir. Büyük oranda harap olmuş kilisenin yalnızca üç beden duvarı ayakta. Örtü sistemi, giriş cephesi beden duvarı ve naos destekleri yıkılmıştır.

Şekil 4.39 Agios Georgios Kilisesi, 1950' lerde Flogitaines'in Kapadokya'ya ilk gezisinden yıkık tapınağın fotoğrafı (Spyropoulos, 1950)

Bizans İmparatorluğu'nda, 326 yılında I. Konstantin Hristiyanlığı kabul ettiğinde, ilk büyük kiliseler inşa edilmeye başlanmıştır. Hristiyanlar artık tapınmak için kullandıkları özel binalar yapmaya başlamışlardır. Bizans dini mimari yapıları; bazilika, rotunda, kubbeli bazilika, açık haç tipi yapılar, kubbeli bazilikadan kapalı Yunan hacına geçiş tipi yapılar, kapalı Yunan hacı tipi yapılar ve dayanıklı kiliseler olarak incelenebilir (Üstünipek ve Üstünipek, 2012, s. 160).

Geçiş dönemi ve İlk Bizans dönemlerinde çok sayıda bazilikal planlı kilise örneği inşa edilmiştir. Ana eksen üzerinde, batıdan doğuya doğru uzunlamasına gelişen kilise tipi, dikdörtgen kilise adını almıştır. Batı cephesinde ana mekândan önce 'narteks' adı verilen giriş bölümü yer almaktadır. Kabaca yapıyı destek dizleri ile (sütun, paye) bölen 'nefler' (orta nef, yan nef ve transept), yan neflerin üzerinde yer alan galeri, doğu ucunda yarım daire ve çokgen formulu apsis bölümlerinden oluşur. Neflerin üstü ahşap çatıyla apsis çıkıntısının üstü ise çoğunlukla bir yarım kubbeyle örtülüdür (Üstünipek ve Üstünipek, 2012, s. 162).

Tarihi kilisenin üç apsisi bulunmaktadır. Dış ve iç narteks ve atrium bölümleri ile çatı örtüsü tamamıyla çökmüş durumdadır. Bölgeki kitabesi bulunmayan tek kilisedir. Köydeki Hristiyan mimarisi örneklerinin en özelliklisi ve en görkemlisidir.

Şekil 4.40 Solda vaziyet planında tarihi kilise (A2 envanter nolu) ve sağda kilise güncel görünüşü (Kişisel arşiv, 2018)

Boyuna dikdörtgen planlı kilise üç nefli olup, ortadaki nefi daha geniş ve yüksektir. Yan nefler daha dardır. Yapı malzemesi kısır taştır. Apsis nişleri arasında demir gergi çubukları vardır. Ortadaki apsisin üst seviyesinde dıştan içe doğru genişleyen yuvarlak mazgal pencere bulunmaktadır (İl Özel İdare Envanter arşivi, 2019).

Şekil 4.41 Phloita (Modern Suvermez) Kilise 1909-1911 yıllarına ait bir fotoğraf (Dawkins, 1916e)

Nişlerin aralarında karşılıklı iki duvarı birbirine bağlayan kemerlerin izleri vardır. Yapının iç sıvaları dökülmüştür. “Naosun batı duvarı büyük oranda tahrip olmuştur, ancak izlerden ekseninde bir kapı ve güney duvarın batısında iki katlı bir narteks olduğunu gösteren iki kemer olduğu anlaşılmaktadır. Duvar resmi veya kalıntısı tespit

edilememiştir” (Kültür Bakanlığı Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, 1998, s. 5 - 6 - 27 - 28 - 32).

Şekil 4.42 Solda karşılıklı iki duvarı bağlayan kolon izleri, sağda batı duvarının ve giriş kapısının kalıntıları (Kişisel arşiv, 2018)

Naosun zemini molozla dolmuştur. Mimari verilere bakılarak naosun sütunlarla üç nefe ayrıldığı anlaşılmaktadır. Sütunların büyük bir kısmı yok olmuş, bazıları ise yapının etrafında atıl durumdadır. Naosun kuzey ve güney duvarlarında birbirine simetrik, hemen hemen eş boyutlu, içten yuvarlak kemerli dörder pencere bulunmaktadır. Doğuda, ekseninde geniş ebatlı üç apsis yer almaktadır. Her apsisin ekseninde, dikdörtgen birer pencere, kuzey ve güneylerinde ise, dikdörtgen birer niş, apsislerin üzerindeki duvarda, eksenindeki yuvarlak, yanlarındaki dikdörtgen birer pencere mevcuttur (Kültür Bakanlığı Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, 1998, s. 5 - 6 - 27 - 28 - 32).

Şekil 4.43 Solda içten yuvarlak kemerli, dıştan dikdörtgen formlu pencereler, sağda apsis nişleri ve arasındaki demir gergi çubukları (Kişisel arşiv, 2018)

Doğu - batı doğrultusunda dikdörtgen planlı kilisede, doğuda - eksende üç adet, dışa taşkın apsis, batıda yalnızca kemer izleri okunabilen bir narteksle sınırlandırılmıştır. Kilise, narteks hariç, 21,50 metre uzunluk, 15,50 metre genişliktedir. Bazilikal planlıdır. Çatı örtüsünün türü bilinmemektedir (Kültür Bakanlığı Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, 1998, s. 5 - 6 - 27 - 28 - 32).

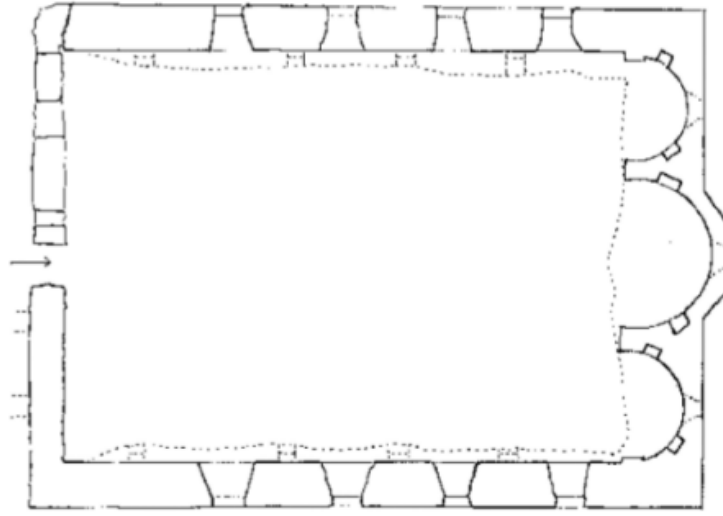
Apsis cephesinde çıkmaların üzeri düz olup, üçgen alınlıkla bitirilmiştir. Üçgen alınlığın hemen altında haç motifi vardır. Çatı saçakları yine taş malzemeden olup, dışa doğru taşmış ve profillendirilmiştir.

Şekil 4.44 Solda apsis cephesi, sağda duvarlarda kemer izdüşümleri ve orta alanda kolon parçaları (Kişisel arşiv, 2018)

“Kilise, düzgün kesilmiş, sarı Nevşehir taşından inşa edilmiştir. Sıva için oldukça ince bir harç kullanılmıştır. Gynekaion (Galeri katı - kadınlar bölümü) olup olmadığı bilinmemektedir” (Kültür Bakanlığı Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, 1998, s. 5 - 6 - 27 - 28 - 32).

Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu’nun 26/09/2013 tarihli kararına göre, 156 ada, 1 parselde kayıtlı, A2 envanter numarası ile tescillenen, üst örtüsü tamamen yok olmuş kilisenin acilen kurtarma önlemlerinin alınmasına yönelik kararın halen uygulanmadığı, kilisenin tahribata maruz bırakıldığı görülmektedir.

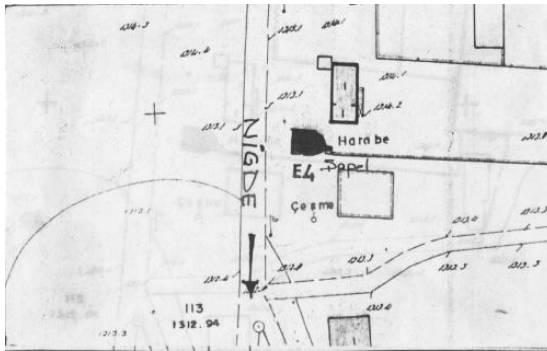

Şekil 4.45 Suvermez Kilise Planı (Kültür Bakanlığı Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, 1998).

Bölge halkının koruma konusunda yeterli bilinç düzeyine sahip olmaması ve bakımsızlıktan dolayı giderek kilisenin tahribatı artmaktadır. Bu nedenle, kamu kurum ve kuruluşlarının, sahip olduğumuz anıtsal ve sivil kültürel miras değerlerinin, yok olmadan gelecek kuşaklara da aktarılabilmesi için, daha çok hassasiyet göstererek çalışmalarını devam ettirmesi büyük önem taşımaktadır.

4.3.2.3 Şapeller

Şapel - 1

Şekil 4.46 Solda vaziyet planı, sağda ise ön cephe görünüşü (Kişisel arşiv, 2018)

Koruma Kurulu tarafından anıt kategorisinde tescillenmiş bir şapeldir. Yol cephesi yapının arka cephesidir. Dikdörtgen plandadır. Giriş cephesinde giriş kapısı etrafı ve yapının köşeleri strüktürelidir. Tek apsisli ve iç mekânda kaburgalı tonozludur. Çatı örtüsü düz toprak damdır. Şapelin iç mekân kat yüksekliği 4 metredir (Şekil 4.46).

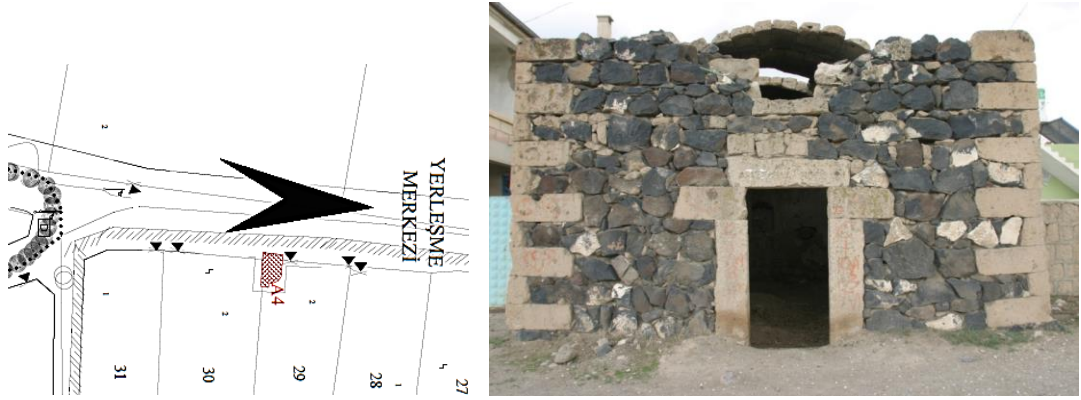
Şekil 4.47 Solda şapelin apsisinin bulunduğu tonozlu iç mekan görünüşü, sağda ise dışa taşkın apsis cephesi (Kişisel arşiv, 2018)

Apsis cephesinde küçük bir pencere, pencere aksının her iki yanında alt kotta küçük birer niş bulunmaktadır (Şekil 4.47). Pencere dışarıdan körlenmiştir.

Giriş cephesinde, kapının üzerinde Yunan Hacı formunda bir açıklık bulunmaktadır (Şekil 4.45). Bu açıklık doğal ışık alımına imkân vermektedir. Kapı girişi yekpare 170 cm x 60 cm ebatlarındaki taşlarla örülmüştür. Yapı inşa edilirken ön cephe, iç mekân duvarları, tonoz kaburgaları, köşe dikmeleri ve strüktürel kısımlarda kesme taş, diğer kısımlarda ise cingi taş(moloz taş) kullanılmıştır. Giriş kapısının üzeri ise, içerden yuvarlak kemer formunda kesme taş ile örülmüş, dıştan ise dikdörtgen bitişlidir. Yapının zemininden diğer şapellere ve kiliseye giden yer altı bağlantısı olduğu söylenmektedir.

Şapel - 2

1. Derece anıt olarak tescillenen yapı, Rumların yaşadığı dönemlerden miras bir şapeldir.

Şekil 4.48 Şapel vaziyet planı ve ön cephe görünüşü (Kişisel arşiv, 2018)

Tek apsislidir ve iç mekân kat yüksekliği yaklaşık 4 metredir. Kaburgalı tonoz üst örtülüdür, tonoz kaburgaları ile köşe dikmeleri düzgün yontulu küfek taştan olup, kaburga araları çingitaş dolgudur. Üst örtüsünün bir kısmı yıkılmış durumda olmasına rağmen, düzgün kesme taştan inşa edilen kemerler hala ayaktaadır.

Şekil 4.49 Solda apsis cephesi görünüşü, sağda ise giriş cephesi içten görünüşü (Kişisel arşiv, 2018)

Giriş kapısının üzeri, iç mekânda yuvarlak kemerli, dıştan ise dikdörtgen bitişlidir (Şekil 4.49). Apsis cephesinde, tonozun altında küçük bir pencere bulunmaktadır. Pencerenin altında, pencere aksına göre solda kalan dikdörtgen bir niş bulunmaktadır. Apsis dışa doğru taşmış olup, üst kısımda çatı ile birleşmiştir. Ön cephede de kapının hemen üzerinde doğal ışık alımını sağlayan açıklık mevcuttur. Üst örtüde ve ön cephede yer yer çökmeler meydana gelmiştir.

4.3.2.4 Tarihi Okul

Şekil 4.50 Temel Eğitim Okulu ön cephe görünüşleri (Kişisel arşiv, 2018)

Restorasyon sonrasında, bir dönem kültür merkezi olarak kullanılsa da, daha sonra yine okul işleviyle kullanımına devam edilen yapı, 02.08.1991 tarihinde tescillenmiştir.

Kare planlı okul binasının yapım malzemesi kesme taş olup, üst örtüsü kiremit kırma çatıdır. Giriş kapısının her iki yanında dikdörtgen, pencere bulunmaktadır. Her iki cephede de giriş kapısı mevcuttur. Giriş kapısı lento ve çerçevelerle vurgulanarak anıtsal bir forma sahip olmuştur. Giriş kapı malzemesi, mevcut şekliyle çift kanatlı ahşap malzemeli olarak muhafaza edilmiştir.

Şekil 4.51 Tarihi kilise arka cephesi ve kapı üzerindeki kitabe, en sağda geometrik profilli söve ve lento birleşimi (Kişisel arşiv, 2018)

Yapının köşelerinde, zeminde kaideler üzerine oturan sade üslupta plasterler yer alır. Plasterler silme başlıkla bitmekte olup, yapıyı dört cephede de çevrelemektedir. Pencere lentoları taş rengi farklılaştırılarak ve cepheden taşırılarak vurgulanmıştır.

Şekil 4.52 Solda ön cephede geometrik formlu süslemeler, ortada Yunan hacı formunda açıklık, en sağda yapının sütun başları ve kemerlerinin görünüşü (Kişisel arşiv, 2018)

Yapının ön cephesinde her iki yanda üçer olmak üzere altı adet, arka cephesinde ise dört adet dikdörtgen formda pencere yer almaktadır. Arka giriş kapısının hemen üzerinde yekpare taş malzemeden kitabe, ön giriş kapısının üzerinde ise taşlığı aydınlatacak şekilde doğal ışık alımına imkân sağlayan, etrafında daire şeklinde taş kabartması bulunan Yunan hacı formunda bir açıklık bulunmaktadır (Şekil 4.52). Doğal ışık alımını sağlayan bu açıklık, restorasyon sonrasında doğrama ile kapatılmıştır.

Şekil 4.53 Tarihi Temel Eğitim Okulu iç mekân görünüşleri (Kişisel arşiv, 2018)

Yapı 1960' dan sonra yeniden kullanılmaya başlanmıştır. Ancak okul işlevi verilmesinin ardından, sınıf kapasitesinin yetersizliği nedeniyle aynı parselde yapıya ek yeni bir betonarme okul binası inşa edilmesi ihtiyacı doğmuştur. Tarihi yapıda bulunan odalar, ana sınıfı faaliyetlerine tahsis edilmiş, sınıflara ise teknoloji sınıfı, zekâ sınıfı gibi işlevler yüklenmiştir (Şekil 4.53).

4.4.3 Sivil Yapılar/Konutlar

Anadolu konutunu geliştiren etkenler; kültür, coğrafi koşullar, iklim koşulları, ekonomik etkenler olarak dört ana başlık altında toplanabilir. Konut mimarisi oluşurken, kültürel etkenlerin etkisiyle şekillenen konutlar, sert iklim koşullarındaki İç Anadolu’da doğadan koparak kendi içerisinde bir yaşam sunan, ekonomik koşullara göre detayların şekillendiği bir tipolojiden oluşmaktadır.

Köy ve kırsal alanda bulunan, tarihi değeri olan sivil mimari konutlar, doğal çevre koşulları ve malzeme kullanımının ortak olması neticesinde, kullanıcıları farklı da olsa ortak bir dile sahiptir. Kültür ve din farklılığının oluşturduğu sentezin doku bütününe yansımaları sonucunda ise ortaya çıkan özgün detay farklılıkları bulunmaktadır. Bu kavrama Büyükmihçi, “birlik içeren çeşitlilik” adını vererek, şöyle açıklamaktadır: “Örneğin, Müslüman evlerinin ataerki aile düzenine bağlı olarak, geniş aile yapısına uygun şekilde üreyebilir özellikler gösteren konutlarına karşın, Ermeni ve Rumların üreme özelliği olmayan, net bir biçimde tamamlanmış evleri kent merkezinde ve bölge içinde yer alan geleneksel evlerin farklılığını oluşturmaktadır” (Büyükmihçi, 2000).

Suvermez köyünde 1991 ve 1994 yıllarında Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından tescillenmiş olan sivil ve anıtsal olmak üzere farklılaşan yapılar, dönemi, yapıım tekniği ve tipolojisi açısından özellikli olarak nitelendirilmektedir. Ayrıca bölgede henüz tescillenmemiş ancak tarihi açıdan nitelikli görülen yapılar da mevcuttur.

Şekil 4.54 Viran durumdaki konut örneğinin başoda duvarında bulunan yüklük ve nişler (Kişisel arşiv, 2018)

Suvermez Köyünde de bu bağlamda, sivil mimari konutların sahip olduğu ortak ve farklı özellikler, yerleşim kriterleri, cephe özellikleri, plan kurgusu, mekân özellikleri, yapım tekniği ve malzeme özellikleri açısından analiz edilerek tespit edilmiştir. Doku bütününe yönelik tespitler ise yerinde gözlem ve analizler sonucu belirlenerek köy yerleşimine yönelik detaylı alan araştırması ve yapı tipolojisi çalışmaları yapılmıştır.

Şekil 4.55 Suvermez köyünde iç sofalı bir konut örneği (Kişisel arşiv, 2018)

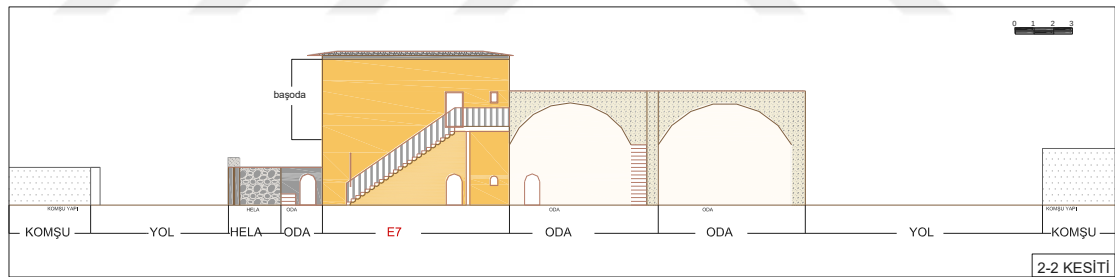
Suvermez köyü geleneksel konut tipinin özgün örnekleri 19.yy sonu ile 20.yy başı aralığında inşa edilmiştir. Yerleşimde bulunan, avlu kapısı ve ön cephede bulunan kitabesinde yapım tarihi işlenmiş yapıların tarihi 1900' lü yılları göstermektedir. Köyde yer alan konutların çoğu yazlık ev gibi kullanılmaktadır. Bir kısmı ise kullanıcılar tarafından terk edilerek kullanım dışı kalmıştır.

Konutlar hayattaki yerleşimlerine ve sokak yaklaşımlarına göre temel birimler ve yerleşim, odaların bir araya geliş biçimlerinin incelendiği plan kurgusu, yapıların cephe özelliklerinin analiz edildiği cephe kurgusu, yerel yapım malzeme ve tekniklerinin tespiti ve yapı elemanları başlıkları altında incelenmiştir.

4.4.3.1 Temel Birimler ve Yerleşim

Kırsal mimari, yöresel malzeme ve yerel yapım tekniklerinin kullanılarak, çevresel özellikler ve sosyal ve kültürel yapının da etkisiyle şekillenen yapıların geleneklere bağlılık da gözetilerek üretilmesidir. Kırsal yapılar, yere ait, o yöreye has, bağlamın bir parçasıdır. İçinde bulunduğu çevre ve parsel ile uyumlu, ait olduğu toplumun sosyal ve kültürel özelliklerini yansıtan, toplumun bir parçasıdır. 'Bağlılık' kavramının

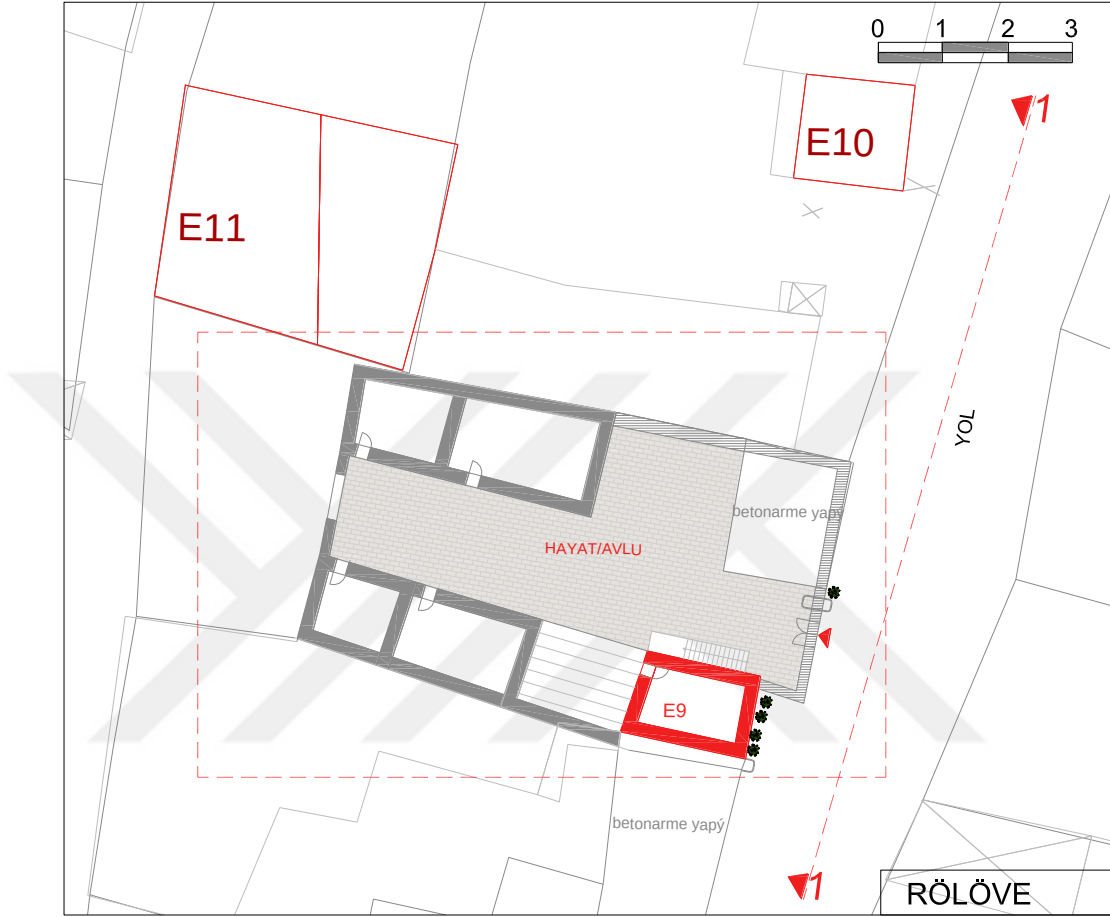
Başodanın altında girişi hayattan sağlanan tek hacimli depo birimi konumlanmaktadır. İki katlı birimin etrafında konuta göre değişmekle birlikte genellikle diğer odalar, ağıl, tek katlı tandır evi (yaz mutfağı), kemer altı adı verilen eyvan, samanlık, mutfak, ahır, depo ve hela bulunur (Şekil 4.57).

Kırsal mimaride, yapı çevresiyle bir bütün olarak değerlendirilmelidir. Yapının çevresi ile olan bağlantısı, arazideki konumundan ve bağlamından doğrudan etkilenmektedir. Yapının bulunduğu topoğrafya, iklimsel veriler, komşuları ile olan ilişkileri gibi kriterler, yapının arazideki konumu, yönlenmesi, formu ve cephe açıklıkları gibi kararlarda oldukça etkili olmaktadır.

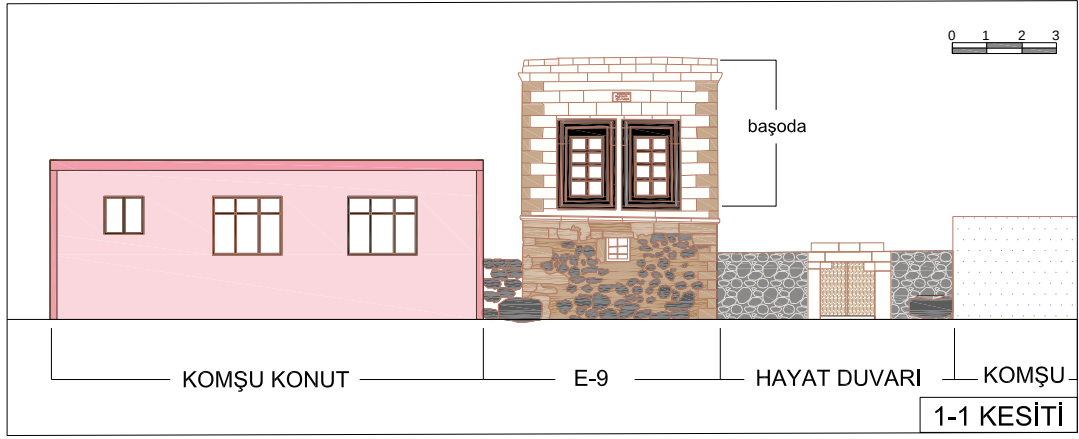
89

belirlenmektedir. Bazı yapıların arazideki mecburi konumlanışındaki olumsuzlukları engellemek için ise ağaçlardan ve bitkilerden manzara, rüzgâr, mahremiyet gibi alanlarda faydalanılmaktadır.

Şekil 4.59 E-9 nolu konuta ait vaziyet plan yerleşimi ve sokaktan yaklaşım (Çizim: Mimar Nur Gemi, 2020)

Suvermez köyü konut tipolojisini oluşturan mekânlar farklı biçim ve konumda bir araya gelebilmektedirler. Tüm evler için bir genelleme yapmak mümkün olamasa da, evlerin çoğundaki işlev ve mekân ilişkileri değerlendirilerek genel bir yaklaşımın ortaya konulabileceği düşünülmektedir. Sokaktan genellikle görkemli bir kapıdan hayata geçilir. Girişe yakın konumlanan merdiven aracılığıyla ulaşılan, iki katlı birimin üst katında bulunan başodaya ulaşılır.

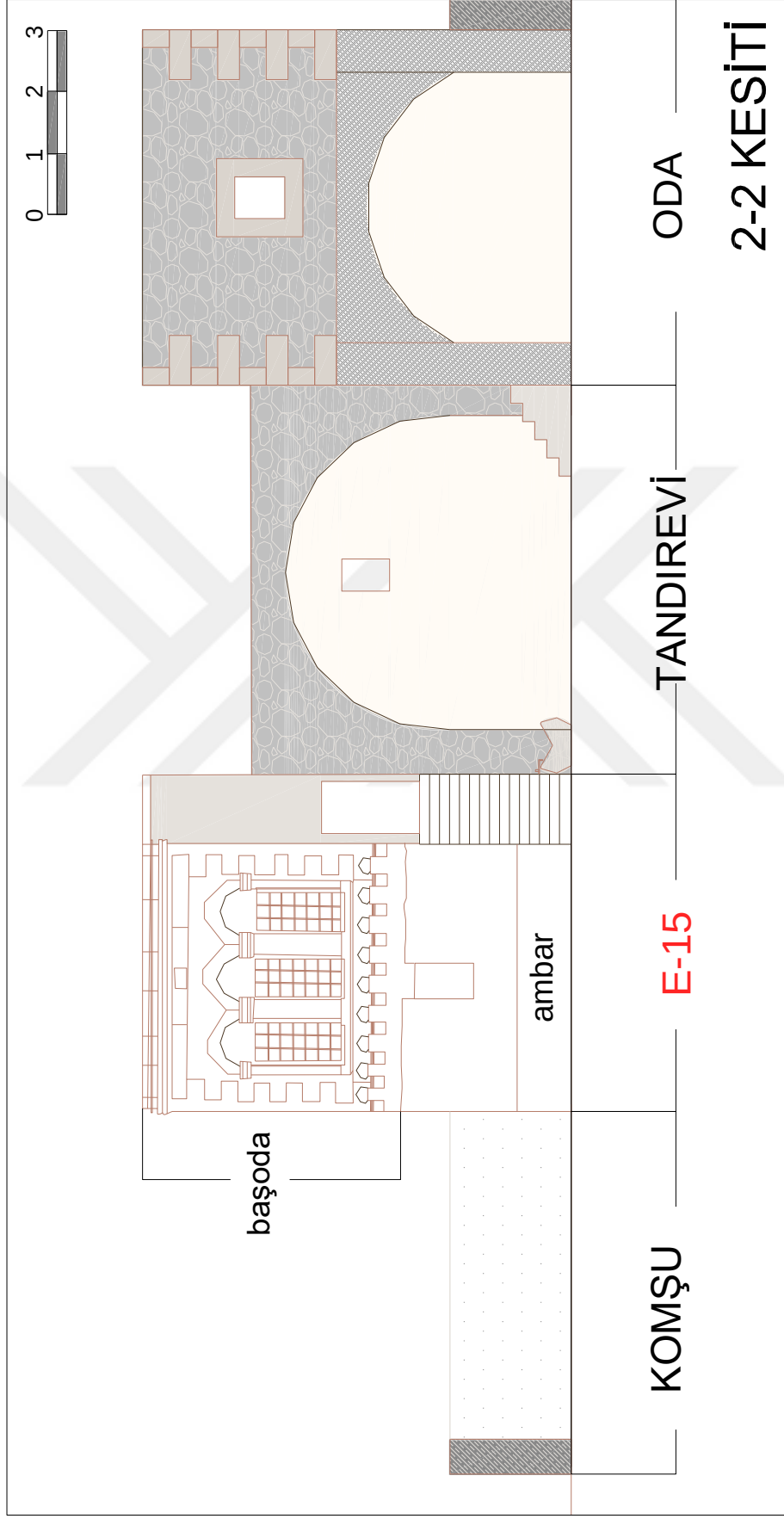

Şekil 4.60 E-9 nolu konuta sokak silüeti (Çizim: Mimar Nur Gemi, 2020)

Şekil 4.61 E-19 nolu yapının solda restorasyon öncesi(2014), sağda ise restorasyon sonrası(2019) cephe örneği (Kişisel arşiv, 2018)

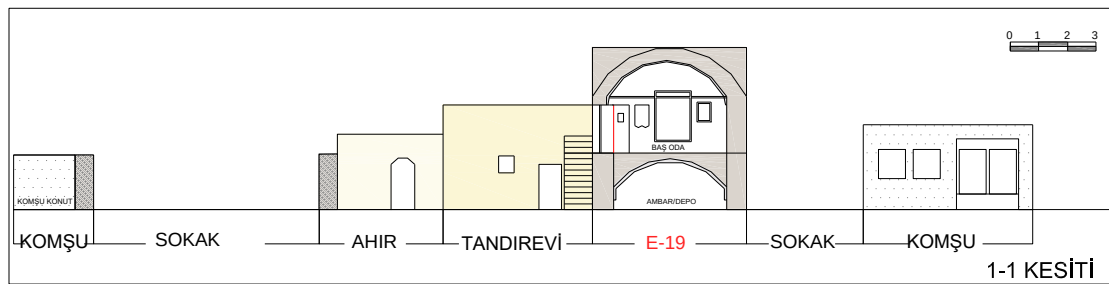
Konutlar genellikle arazinin gerisinde konumlanmaktadır. Yalnızca başodalar sokağa cephe verirken, diğer mekânların sırtı hayat duvarına dönüştürülerek sokağa yaslanabilmektedir. Arazi yerleşiminde, hayat giriş kapısından girince karşılayan genellikle toprak ya da taş zemini bulunan, üstü açık, yaşamın geçtiği hayat adı verilen bir avlu bulunur. Girişte hemen bir çeşme, hayat duvarının etrafına sıralanmış odalar, ambar ve depolar yer almaktadır.

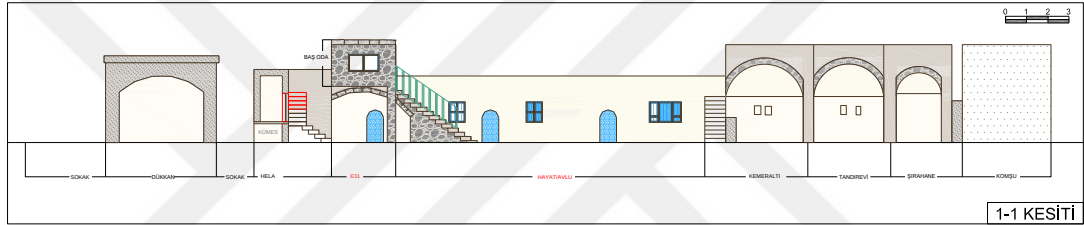
Şekil 4.62 E-15 nolu konuta ait sokak silti (Çizim: Mimar Nur Gemi, 2020)

Ahır, ağıl ve işlik gibi birimler hayat duvarlarına sıralanmıştır. Başoda sokağı cephe veren birimin üst katında yer alır. Başodaya ulaşım genellikle hayattan ulaşılan merdivenle girilen tek kanatlı kemerli ahşap bir kapı aracılığıyla. Başodanın duvarlarında çeşitli nişler ve gözler yer alır.

Ana yoldan tali toprak yürüme yollarına bağlanarak, evlerin bahçe kapısına ulaşılmaktadır. Konutların giriş yönü yerleşim düzenine göre belirlenmektedir. Konutlar parselin bir noktasına inşa edilerek, kalan parsel günlük hayatın yaşandığı açık yaşam alanı olarak düzenlenmektedir. Zaman içerisinde inşa edilen ek yapılar ve arazilerin miras yoluyla bölünmesi sonucunda ise konut ve bahçe alanları giderek küçülmüştür.

Genellikle hayattan girilen bir kemer altı adı verilen, üst örtüsü tonoz önü açık ya da 150 cm genişliğinde örülmüş duvarı bulunan ve bir kapı ile girilen mekândan sonra ise tandır evine ulaşılır. Tandır evi, yine tonoz üst örtüsü bulunan, zeminde tandır adı verilen, yemek pişirilen bir çukurun bulunduğu hacimdir. Tandır evine yakın konumlandırılan mutfak, açık ve kapalı olmak üzere iki birimden oluşmaktadır (Şekil 4.71).

Şekil 4.67 E-31 nolu konuta ait restitüsyon planı (Çizim: Mimar Nur Gemi, 2020)

Yapılarda giriş düzenlemelerinde dikkati en çok çeken unsur, doğrudan yapıya geçişi sağlıyorsa, üst kısmında, giriş holünü (taşlığı) aydınlatacak bir pencerenin yer

almasıdır. Avlu, bahçe ya da avlumsu bahçeye açılıyorsa, üstte alınlık tarzı üçgen bölüm ve hemen altında tepeden aşağıya, sağ ve sola doğru akışı sağlayan, geometrik formlu, profillendirilmiş taş silmeli bir düzenlemenin bulunmasıdır. Yapıyı, dolayısıyla ev halkının günlük yaşamını, sokaktan ayıran yüksek duvarların ortasında beliren bu düzenlemeler, zemin kat seviyesinde yapının anıtsallığının ve güzelliğinin bir simgesi olarak ilk dikkati çeken unsurdur (Altuner, 2013, s. 1644).

Parseller, genellikle yöreye özgü taşlarla örülen duvarlar, doğal seperatör görevi görmesi için sınır olmaya uygun özellikte ağaçlar ya da ek yapıların beden duvarları ile sınırlandırılmıştır.

Ancak alan çalışmaları sırasında yapılan tespitlere göre, su - kanalizasyon çalışmaları ve yol çalışmaları neticesinde sokak dokusu oldukça değişime uğramış, yol kotu yükseltilmiş ve özgün haline uymayan bir biçimde doğrudan sokağa açılan konutlar ortaya çıkmıştır.

Şekil 4.68 Suvermez köyünde iç sofa, hayat ve sokak bağlantısının görüldüğü tipik bir avlulu konut örneği (Kişisel arşiv, 2018)

Tarihi yapıların restorasyon çalışmalarının, yalnızca yapı ölçeğinde değil, yapının konumlanması ve çevresel verileri de göz önünde bulundurularak, bağlamı oluşturan tüm elemanlarıyla birlikte koruma sağlanması gerekmektedir.

4.4.3.2 Plan Kurgusu ve Mekân Özellikleri

Geleneksel Anadolu Konutundaki kültür - davranış - mekân etkileşimini inceleyen Hülya Turgut' a göre, kullanıcılar bir kaç çekirdek aileden oluşan geniş ailedir. Çekirdek aileler, tüm yaşantılarını birim mekânlarda sürdürmektedirler. Birim mekân olarak, bazıları çekirdek ailelerin yaşamları, bazıları ise geniş ailenin ortak yaşamı için kullanılmasına rağmen, tüm odalar, oturma, yatma, yeme, yatma gibi çok işlevli kullanıma olanak verecek şekilde düzenlenmiş ve donatılmıştır. Odaların iç düzenleri ise, toplumsal özelliklere bağlı olarak oluşan belirli ilkelerle sınırlandırılmış ve toplumsal yaşantıdaki kavramların somutlaşması şeklinde oluşmuştur (Turgut, 1989).

Büyükmişçi, dini farklılıkların yapılarda meydana getirdiği çeşitliliği şöyle açıklamaktadır: Bölgede etnik azınlıkların konutları genellikle tümdengelim yöntemi ile yapılmaktadır. Bu yöntem, tekil fonksiyonların belirli bir plan şemasına göre organize edilerek tümel forma gidilmesi şeklindedir. Tümdengelim yöntemi ile açıklanabilen konutlar, genellikle Müslüman Türklere ait olup, üreyebilen plan oluşumu, yalın cephe düzeni ve içe dönük plan şemasına sahiptir (Büyükmişçi, 2000, s. 66).

Derinkuyu bölgesi düz araziye kurulmuş bir yerleşim alanıdır. Bölgede aynı zamanda yer altında ikincil yerleşim alanları da mevcuttur. Step ikliminde, saklanma ve korunma olanağı veren ağaçlar ve bitkiler bulunmadığı için, tuf ve lavlarla kaplı volkanik kayaçların oyulmasıyla korunaklı yaşama mekânları oluşturulmuştur. Başlangıçta savunma ve korunma amaçlı kurulan yerleşim dokusu, daha sonra terk edilerek kullanım dışı kalmıştır. Bu hacimler yer altı şehri olarak adlandırılmaktadır. Suvermez köyünde de kilise ve şapelleri yer altından birbirine bağlayan bir tünel gibi işlev görmüş olduğu söylenen, birinci derecede tescillenmiş yer altı şehri bulunmaktadır. Hristiyanlığın yasaklandığı dönemlerde kullanılmış olduğu düşünülen bu yer altı şehrine ulaşım sağlayan girişler ilgili haritalar üzerinde işaretlenmiştir.

Geleneksel, kırsal mimaride yapı malzemesi ve yöntemi doğanın kendi parçası olduğu için doğaya uygundur. Kültür, iklim, din ve gelenekler konutların cephe ve plan özelliklerini etkileyen etmenlerdendir. Geleneksel kırsal mimarlık örnekleri analiz edildiğinde, günümüzde oldukça yaygınlaşan ekolojik yaklaşımın aslında uzun

yıllardan beri uygulandığı görülmektedir. Yerel mimaride, doğal yapı malzemeleri teknolojiden uzak olsa da oldukça sağlam tekniklerle uygulanmıştır.

Suvermez kırsalında mekân kurgusu bütün geleneksel konutlarda temelde aynı karaktere sahiptir; ancak değişen maddi imkânlar ve konutu paylaşan aile sayısı, yapı ustalarının değişmesi, kültür ve inanç farklılıkları yapılarda çeşitliliğe yol açmıştır.

Evler basit kübik bir yapıdadır. Minimal ebatlarda inşa edilmiş, kayıp alanın bulunmadığı evlerde duvarlar da nişler açılarak alan kullanımına dâhil edilmiştir. Evin ebatları ihtiyaçlara ve malzeme özelliklerine göre belirlenmiştir. Üst örtüde kemerlerin geçebileceği maksimum açıklıklar ve döşemede ahşap kirişlerin tam boyu evin genişliğini, yekpare taş kapı ve pencere lentosunun ebatlarını belirlemektedir. İhtiyaçlar, az ile yetinmeyi öğrenmiş kültürel yapı ve ekonomik imkânlar doğrultusunda minimum ölçülerde inşa edilmiş yapılar mevcuttur. Yapıların ulaştığı çevre ile bütünleşik dil uzun bir kültürel sentezin sonucunda oluşmuştur.

Zemin katlarda, genellikle köşe taşları, lentolar ve ana cepheler kesme taştan olup, diğer kısımlar çingi taş da denilen moloz taş ile yığma sistemde inşa edilmiştir. Zemin kat tavanları genellikle beşik tonoz, bir sıra çingi taş, bir sıra kesme taş olarak imal edilmiştir. Birinci katta ise yine ana cephe ve yapı malzemesi kesme taştan yığma olup, dolgu malzemesi olarak yine çingi taş adı verilen moloz taş kullanılmış, tavanda ise beşik tonoz veya ahşap kalas dikmelerle inşa edilip üzeri toprak dam ile örtülmüştür.

Genellikle iki katlı olan geleneksel Suvermez köyü konutlarının zemin katı ahır, samanlık, kiler, mutfak, avlu, tandır evi, oturma odası ve servis mekânları iken, birinci katı ise sofa ve yaşama mekânlarıdır. Zemin katlar genellikle yüksek duvarlı, sağır cephe veya yalnızca küçük ebatlı bir havalandırma penceresine sahiptir. Buna zıt olarak, üst katlarda sokak yönünde 2 ya da 3 adet, diğer iki cephede birer adet pencere açıklığı bulunmaktadır. Günümüz yapılarında ise 1, 2, 3 ve 4 katlı örnekler mevcuttur. Bazı konutlar eyvanlıdır.

Oda

Oda, konutu oluşturan en önemli birimdir. Ev hayatının tüm işlevleri odada gerçekleşir. Oda tabiri yerine, bölgelere göre değişen göz, hane, hücre (Osmanlıca) tabirleri de kullanılır. Oda tabiri, içinde ateş (od) yakılan ve oturulan yer anlamında ota' dan gelmektedir.

Şekil 4.69 Konut başoda iç mekân örnekleri (Kişisel arşiv, 2019)

Evlerin temel ögesi odadır. Odayı oluşturan elemanlar ise, dolap nişleri, testilik nişi, gusülhane, yüklük, gibi yüzey boşluklarının kompozisyonudur. Göçebe hayattaki çadır kültürünün, yerleşik hayattaki karşılığı olarak kabul edilen oda yaşamsal tüm eylemleri kapsamaktadır.

Odayı oluşturan temel öğeler, sedir, yüklük, gusülhane ve varsa ocaktır. Yapım tekniği ve malzemesi ise odayı gelenekselleştirir. Odalar, plan konumuna göre farklı adlandırılırlar. Aşağı oda, köşe oda, misafir odası, başoda gibi isimler alırlar. Hayatın girişine en yakın şekilde, üst katta konumlandırılmış olan, genellikle misafirlerin de ağırlandığı, geceleri ise yüklükten yatakların indirilerek yatak odası olarak kullanıldığı mekân başoda olarak adlandırılır. Başodanın etrafında, ortada hayat adı verilen bir avlu kalacak şekilde dizilen odalar genellikle mutfak, hemen yanında tandır evi, ahır, ahır içinden geçilen samanlık, ağıl, ambar, oda ve hela işlevleri bulunan diğer odalar yer almaktadır. Diğer odalar genellikle tek katlı olup, yalnızca başoda iki kat yüksekliğinde ve ön cephesi sokaktan algılanır şekilde konumlanmıştır. Misafir Odası olarak da adlandırılan bu odalar, manzaraya hâkim olarak üst katta konumlandırılmış

olup avludan ve sokaktan anıtsal yapısı ile iç mekân ve dış cephe taş süslemeleriyle kendisini net bir şekilde belli etmektedir.

Şekil 4.70 Suvermez köyünde E-31 numaralı konut örneği (Kişisel arşiv, 2018)

Üst katta bulunan başodaya ulaşım, hayattan açık bir taş merdiven ile sağlanırken, bu merdiven bazen açık ya da kapalı bir sofaya bağlanmaktadır. Sofa aynı zamanda, kimi zaman ayakkabılığın da bulunduğu kayıt damına açılmaktadır. Bölgede bulunan Müslüman konutları, kalabalık aile yapısı nedeniyle iç mekânda çok odalı ancak sade üslupta iken, Ermeni ve Rum konutları ise az odalı, daha minimal ancak gösterişli ve süslemelidir.

Suvermez köyü konutlarında, başodada iç mekânı zenginleştiren ocak, seki, yüklük, testilik, musandıra (dolap üstü raf) ve gusûlhane gibi duvar nişlerinin yanı sıra, geometrik sitilde süslemeli ahşap dolap kapakları, kapılar ve pencere kanatları oldukça özenli imal edilmiştir. Bu elemanların süsleme biçimi ve sayısı mekânın önemi ile doğru orantılıdır (Şekil 4.70).

Şekil 4.71 Başoda duvarlarında bulunan duvar nişleri ve dolap örnekleri (Kişisel arşiv, 2018)

Kimi konutlarda, başodada yerden yaklaşık 20 cm yüksekliğinde düzenlenmiş, sedir adını alan, ahşap ya da kamıştan üretilen, camın önüne yaslanmış biçimde yer alan oturma birimleri yer almaktadır.

Şekil 4.72 Odalarda bulunan duvar nişleri ve dolap örnekleri (Kişisel arşiv, 2018)

Yapı ustaları, plan şemasında genellikle bir değişiklik düşünmez. Köylünün yaşayışında bir değişiklik olmadıkça aynı şema uygulanmaya devam eder. Medeniyetin nimetlerinden uzak, tabiat ortasında yaşayan ve karakter itibarıyla muhafazakâr olan köylünün hayatı çok yavaş değişmektedir (Özgüner, 1970, s. 59)

Konutların tümü kare planlıdır. Çatılar, toprak damdır. Eski zamanlarda toprak damlar yiyecek kurutma, çamaşır asma, halı yıkama gibi amaçlarla da kullanılmıştır.

Halen aktif kullanımda olan tarihi yapıların bir kısmına, iklimin sertliği nedeniyle sac ya da kiremit kırma çatı eklenmiştir.

Tandır Evi

Yapıda tandır evi varsa, dikdörtgen planlı avlunun dar kenarlarından birinden, 1 metre yüksekliğinde örülmüş bölücü duvardan açılan ahşap, tek kanatlı bir kapı ile tandır evine geçiş verilmektedir. Tandır evinde zeminde kazılmış bir çukur bulunmaktadır. Duvarlardaki nişler ve çakılan çiviler, yemek pişirirken gerekli olan aletlerin saklandığı gözlerdir. Ateşin yakıldığı ve yemeklerin pişirildiği tandır evi, genellikle mutfak ile yakın olarak konumlandırılır. Tandır evine kimi konutlarda, hayattan girilen kemer altı adı verilen yarı açık hacimden geçilerek ulaşılmaktadır.

Mutfaklar plan şeması içerisinde önemli bir yer tutmaktadır. Yöresel olarak tandır evi olarak adlandırılan mutfaklar, üzeri tonoz örtülü, açık ön yüzü avluya bakar şekilde kemerle profilendirilerek konumlandırılmış, ortasındaki zeminde kayaya oyulmuş bir tandır bulunan, eyvan niteliğindeki mimari mekânlardır. Bu mekânlar yaz mutfağı olarak kullanılmaktadır.

Şekil 4.73 Tandır evi örnekleri (Kişisel arşiv, 2018)

Konutlarda ayrıca bir de kış mutfağı bulunmaktadır. Tandır evinden geçilerek ulaşılan, gayrimüslim halktan kalan kaya oyma mekânlar erzak saklanan mekânlardır.

Kaya oyma birimler, Müslüman halk tarafından yazın yiyecekleri uzun süre soğuk tutmak amacıyla kullanılmıştır.

Şekil 4.74 Suvermez köyünde bulunan, 31 envanter numaralı ve tescilli, yapı ustası dedem Nuri Ünal'a ait konutun tandır evi görünüşleri (Kişisel arşiv, 2018)

Kış mutfağı ise (tufana), tandır evinin arkasında kaya içindeki bölümde bulunmaktadır. Kış mutfağının ardında, yine kaya içine oyularak oluşturulan ve yörede 'kayıt damı' denilen ambar ve depolar bulunmaktadır. En büyüğünden en küçüğüne kadar bütün Nevşehir evlerinde bulunan avluya açık bir eyvan biçiminde yapılan mutfaklar, geleneksel Nevşehir evlerinin en önemli ortak ve özgün özelliklerinden biridir (Büyükmihçi, 2000, s. 66).

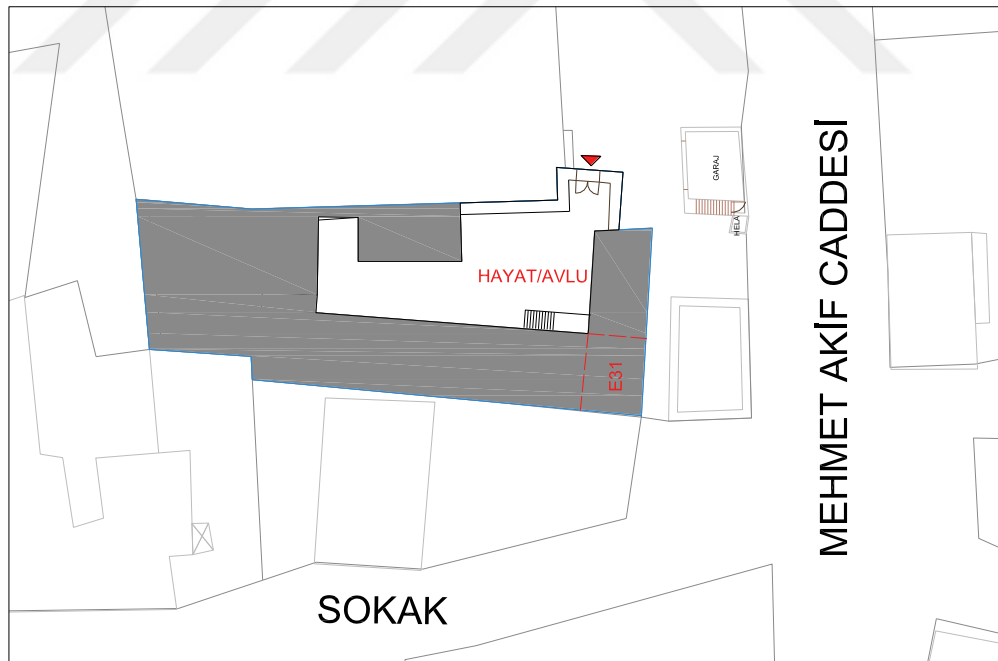
Açık Alanlar (Hayat/Avlu)

Kapadokya bölgesi geleneksel konut mimarisinin en son aşaması olan yığma konutlar, içe dönük plan şemasına, hane halkı gereksinimleri doğrultusunda yeni birimlerin eklenmesiyle oluşturulan, açık sonlu ve üreyebilir plan özelliğine sahip, farklı büyüklük ve düzende yapılandırılmış özgün örneklerdir. Bu tür geleneksel anlayışla yapılmış yığma konutların yansıra, ekonomik olarak Anadolu'nun diğer kentleriyle ilişkide olan etnik azınlık gruplarının yaptırdığı konutlar da bölgede ağırlıklı olarak yer almaktadır (Büyükmihçi, 2000, s. 66).

Şekil 4.75 Suvermez köyü konut örnekleri avlu giriş düzenlemeleri (Kişisel arşiv, 2018)

Suvermez köyünde, eler tek bir arsa içerisinde bir ailenin yaşayacağı şekilde, çevresi ile bir bütün olarak inşa edilmiştir. Başodaya hizmet eden servis birimleri, odanın etrafında arsa boyunca sıralanarak orta alanda genişçe bir boşluk oluşmasına imkân verirler. Evin yaşamının devamı olan ve mahremiyetin esas olduğu, içe dönük plan şemasının bir parçası olan bu alan ‘Hayat’ olarak adlandırılmaktadır.

Şekil 4.76 E-31 Nolu konutun parsel yerleşimi ve hayata ayrılan alan (Kişisel arşiv, 2018)

Hayat içinde genellikle çeşme, meyve ağaçları ve sebzeliğe ayrılmış bölümlerin yanı sıra, hayvanlar için ayrılmış yalak gibi bölümler de yer alır. Zemin kaplaması

sıkıştırılmış toprak veya taş malzemeden olup, taş ya da ahşap malzemeden imal edilen oturma birimleri de yer almaktadır. Hayat ana giriş kapısı, genellikle çift kanatlı olup, ahşap malzemedendir. Kapı arkasında yine ahşaptan üretilen kilit mekanizması yer almaktadır. Kimi konutlarda, ana giriş kapısının hemen yanında otlamaktan gelen hayvanlar için ayrı bir kapı bulunurken, kimisinde tek kapı hem hayvan hem insanlar tarafından kullanılmaktadır.

Şekil 4.77 Suvermez köyü E-14 nolu konut hayat iç görünüşü (Kişisel arşiv, 2018)

Şekil 4.78 Suvermez köyü E-14 nolu konut hayat kapısı cephesi görünüşü (Kişisel arşiv, 2018)

Nevşehir konut tipolojisine benzer yapıda olan, Niğde konutları için Altuner: Niğde geleneksel konutlarında, giriş düzenlemeleri iki şekilde değerlendirilmiştir; birincisi doğrudan yapıya girişi sağlayan düzenlemeler, ikincisi avlulu bahçe girişleridir. Girişin taşlık ve sofaya açıldığı, yapıya doğrudan girişin sağlandığı tiplerde genellikle sade, avlu ve bahçe girişine göre daha küçük boyutlu ve süslemesiz bir giriş mevcuttur.

Merdivenlerle girişin sağlandığı bu düzenlemeyle, yapı sokaktan soyutlanmıştır (Altuner, 2013, s. 1666).

Şekil 4.79 Solda sokaktan doğrudan girilen konut örneği, sağda girişi sokaktan izole edilmiş konut örneği (Kişisel arşiv, 2018)

Hayat giriş kapısı genellikle anıtsal görüntüdür ve geometrik profillerle süslenmiştir. Kitabesi bulunan, kesme taş ile örülmüş, motiflerle süslü tarihi cümle giriş kapısının orta aksında kilit taşı konumlandırılmıştır. Sokak ile yapı arasındaki bağlantıyı avlu sağlamaktadır. Avlu duvarını oluşturan öğeler komşu yapılar ya da yapıya ait ek birimler olabilmektedir. Yapı, yaklaşımına göre avluda konumlandırılır. Ana cephe, hayatın sokağa açılan yüzü olan cephedendir.

Şekil 4.80 Yapının geometrik bezemelerle zenginleştirilmiş giriş düzenlemelerinden örnekler (Kişisel arşiv, 2018)

Avlu giriş kapısı anıtsal görünümde olan kimi yapılarda, papatya ve çarkıfelek motifleri kapının etrafındaki kemere işlenmiştir. Kapı kanat malzemesi ahşap veya sacdır. Lentolarda genellikle büyük ebatlarda, yekpare kesme taş kullanılmıştır. Kapı

girişleri hane sakinlerini koruyacağına inanılan papatya tekeri, çarkıfelek ve gelveri gelini sembolleri ile süslenmiştir.

Şekil 4.81 Konutun giriş kapısındaki kitabe (Kişisel arşiv, 2016)

Hayat ana giriş kapılarının üzerinde kitabesi olan tiplerde, orta aksa konumlandırılmıştır. Kitabeli yapılarda, yapının yapım yılı ve Grekçe harflerle yazılmış yazılar, taş kitabe üzerine oyularak işlenmiştir.

Şekil 4.82 Suvermez köyünde 31 envanter nolu konutun hayat giriş kapısı örneği (Kişisel arşiv, 2018)

Suvermez köyünde bulunan tescilli bir konutun hayat giriş kapısında, kemerli bitiş formunda, baklava dilimleri, papatya tekeri ve hac figürleri ile süslenmiş, kitabesi yine Grek alfabesiyle yazılmış tarihi cümle kapısı mevcuttur. Yapının avlusunun sokak ile bağlantısını sağlayan tarihi giriş kapısının sağ ve sol duvarları yıkılmış, yıkılan duvarlar aslına benzetilip alın ve gabari hizaları korunmaya çalışılarak, moloz taş ile yeniden inşa edilmiştir (Şekil 4.43).

Şekil 4.83 Suvermez köyü konut giriş kapısı örneği (Kişisel arşiv, 2018)

Avlu ve bahçe girişleri, süslemeleri ve boyutları açısından daha dikkat çekicidir. Kemerli bir kapıyla giriş sağlanır. Giriş kapısı, geometrik silmelerle çerçevelendirilerek hareketlendirilmiştir. Bunlar, bahçe ve avlu duvarlarının sağır görünüşünde, yapının ve sahibinin zenginliğini gösteren, sokağın görsel değerini artıran anıtsal unsurlardır. Profillendirilmiş taş plasterler, “Ters T” şekline benzer formda, üstte ortadaki başlangıç noktasından aşağı, sağa ve sola kademeli bir şekilde genişleyip kapının etrafında çerçeve oluşturmaktadır. Başlangıç noktasındaki form köşeli veya yuvarlak hatlı olabilmektedir. Bu çerçeve, yarım daire ya da merkezi biraz daha içeride yer alan yarım yuvarlak formunda bir kemer formunda olabilmektedir. Avlu ve bahçe girişlerinin bir diğer özelliği de üst kısmının üçgen alınlık formuyla sonlanmasıdır (Altuner, 2013, s. 1666).

Kitabesi bulunmayan, ancak lentosu Arapça harflerle bezenmiş, ahşap kanadı yıpranmasına rağmen korunabilmiş olan bahçe giriş kapısı örnekleri mevcuttur.

Şekil 4.84 Suvermez köyünde bir konuta ait bezemeli hayat giriş kapısı örneği (Kişisel arşiv, 2018)

Hayat kapısı kanadının korunamadığı bir örnekte ise, sövelerdeki yaprak, hac ve papatya tekeri figürleri kullanılarak kemer görüntüsü oluşturulmuştur. Kapı lento ve duvarı kesme taştan inşa edilmiştir.

Şekil 4.85 Suvermez köyü envanter 15’ de bulunan 186 ada 4 parseldeki konutun cephe ve avlu giriş düzenlemesi (Kişisel arşiv, 2018)

Kapıların lentosunda bulunan taş ebatları genellikle 170 x 70 cm’dir. Ayrıca, duvarın üst kısmında devam eden kuşakların üçgen form meydana getirmesi, girişte bir alınlık var gibi okunmaktadır. Yekpare taş üzerindeki süslemeler köşelerdeki çentikli kabartmalar, döneminin taş ustaları tarafından Nevşehir taşı üzerine oyularak işlenmiştir (Şekil 4.45)

“Avlu ve bahçesi olmayan konutlarda, ana cephe sokağa bakan cephedir. Bu tip konut yerleşiminde, önde ya da arkada bahçe yoktur. Ana cephe, sokağa bakan cephedir ve giriş bu yönde; direk sofaya ya da taşlığa açılmaktadır” (Altuner, 2013).

Şekil 4.86 Suvermez köyü envanter 17 de bulunan 200 ada 2 parseldeki konutun avlu giriş düzenlemesi (Kişisel arşiv, 2018)

Bahçe fonksiyonu konut içinde yer alan taşlık ile karşılanmaktadır. Bu tip yapılarda bina girişleri, sokakla aynı seviyededir (Bkz. Şekil 4.87) ve ya bir iki basamak çıkıldıktan sonra konuta giriş sağlanmaktadır. Avlusuz ve bahçesiz bazı örneklerde

kullanılan diğerk bir düzenleme, girişin yapının beden duvarlarından i e alınması ve eyvana benzer küçük bir alan oluşturulmasıdır (Altuner, 2013).

şekil 4.87 Suvermez köyünde solda tescilli avlusuz ve bahçesiz geleneksel bir konut  rneği ve sağda ise yine tescilli hayatlı konut  rneği (Kişisel arşiv, 2018)

Hayat, evin mahremiyetini sağlamak amacıyla, kesme taş ve cingi taşından üretilen, ortalama 50-100 cm kalınlığında, boşluksuz, masif, sağır duvarlarla, yaklaşık 2 metre yüksekliğine kadar çevrilmiştir. Bu duvarlar, sokaktan bir kapı aracılığıyla hayata bağlanırlar.

şekil 4.88 Hayat girişinde konumlandırılmış yekpare taştan yalak  rne kleri (Kişisel arşiv, 2019)

Hayat duvarlarının iç kısımlarında yer alan nişler, testilik, taka,  ıralık gibi yöresel isimlerle adlandırılmaktadır. Bu nişler, hayatta geçirilen zaman sırasında kullanılacak eşyalar için depo işlevi görürken, hayvanların su içtiği yalak taşları da hayat

duvarlarında yarısı içerde yarısı dışarda kalacak şekilde konumlandırılmaktadırlar (Şekil 4.91).

Şekil 4.89 E-31 Nolu konut hayat duvarlarının işlevsel kullanım örneği (Kişisel arşiv, 2018)

Hayat duvarları, evin tüm ihtiyaçları için kullanılabilir. Kimi zaman çamaşır kurutmalık, kimi zaman kurutulmuş yiyecekler ve etlerin asıldığı duvar ünitesi, kimi zamansa tarlada kullanılan suluk veya karanlıkta gezerken kullanılan lambanın asıldığı duvar, mutfakta kullanılacak elek ve kevgir, tüm odaların anahtarlarının asıldığı anahtarlık olarak kullanılmaktadır. Hayatta ailenin günlük tüm yaşantısı geçmektedir.

Servis Alanları (Mutfak / /ahır/ tuvalet / kiler – depo / ambar /ağıl / fırın/ samanlık)

Mutfak, ağıl, kiler, hamam, helâ, ahır, arabalık, ambar, tığraz gibi servis hacimleri, plan şeması üzerinde pek fazla etkisi olmayan, başoda etrafında konumlanan birimlerdir.

Mutfak, tufana ve hela ev içerisinde olmayıp, bina dışında ayrı bir köşede konumlandırılır.

Hela kimi zaman hayatın da dışında konumlanmıştır. Genellikle helanın altındaki hacim kümes olarak kullanılır, kümesin üzerindeki helaya hayattan 5-6 basamak

çıkılarak helaya ulaşılmaktadır. Helada genellikle su bulunmadığı için, hayat içerisinde varsa çeşmeden güğümle su taşınmaktadır.

Şekil 4.90 E-15 Nolu konuttaki helanın hayat içerisindeki yeri (Kişisel arşiv, 2018)

Evlerin çok azında hayat içerisinde fırın bulunur. Fırınlr genellikle köy meydanındaki mahalle fırınlarıdır. Ortak kullanıma imkân veren taş malzemeden imal edilen mahalle fırınlarında köy halkı dönüşümlü olarak ekmeğini pişirmektedir.

Ambarlar, geçim kaynağı ağırlıklı olarak tarım olan köy halkının, tahılın saklanması için kullandığı birimlerdir. Köyde kullanım dışı kalan bazı yapıların da köylünün ortak ambar olarak kullandığı görülmüştür.

Şekil 4.91 E-14 Envanter nolu konuta ait tahıl ambarı (Kişisel arşiv, 2018)

Kimi zaman ambarlarda sonradan örülen yarım bölücü duvarlar ürünlerin sınıflandırılmasına yaramaktadır. Genellikle tahıl depolanan ambarlarda, ön ambardan girilen başka odalar da bulunur. Depolanacak gıdanın türü ambar yapılarının

planlanmasını etkilemektedir. Bu bölünme sistemini tahılların işlenmişlik derecesi ve baklagilleri ayrı saklama ihtiyacı etkilemektedir.

4.4.3.3 Cephe Kurgusu

Suvermez köyünde bulunan yapıların cephe düzenlemelerinde tescilli tüm evlerin aynı yapı malzemesi ve tekniğin kullanılarak inşa edildiği görülür. Tüm evlerde ortak ölçü ve oranlar dikkat çeker. Bunu sağlayan yapım teknolojisidir. Ancak din ve kültür farklılıkları sonucunda ortaya çıkan minimal farklılıklar da mevcuttur. Hristiyan mimarisinde cepheler süslü ve gösterişli olmasına karşın, Müslüman yapılarında genellikle daha yalın ve sade cepheler düzenlenmiştir.

Şekil 4.92 Konut cephe örnekleri (Kişisel arşiv, 2018)

Yapıların ön cephelerinde pencere sütunları üzerinde kemerler, süslemeler, motifler ve bezemeler bulunmaktadır. Dış cephede yer alan dikdörtgen pencereler, büyük ebatlı, giyotin ya da kanatlı olup, tam ortadan dikine ikiye bölünmüştür.

Altuner, Nevşehir - Niğde evlerinin cephe düzenlemelerini şöyle değerlendirmektedir: Üst kat sokak cephesindeki yüzey süslemeleri, pencere etrafında yer alan sütünce, paye görünümlü taşkın plasterler ve sağır kemerler yapılarla hareketlilik katmaktadır. Alt katta ise cepheler hareketsizdir. Yalnızca hayat duvarlarının giriş kapılarında yer alan bezemeler ve geometrik silmeler zemin katlarda hareketlilik sağlamaktadır (Altuner, 2013, s. 1648).

Şekil 4.93 Konut cephesi süsleme örnekleri (Kişisel arşiv, 2018)

Hayat giriş kapıları, genellikle çift kanatlı olup, 180 x 200 cm ebatlarındadır. Konut giriş kapılar ise genellikle alt kat ve üst katta iki ayrı giriş şeklinde düzenlenmiş, taş strüktür içerisinde ahşap, süslemesiz, tek kanatlı 80 x 180 cm genişliğinde, ortalama 200 cm yüksekliğindedir. Kapı boşluğu ahşap lento ile tanımlanmıştır. İç mekânda kapılarda ahşap ya da metal kapı kolu ve sürgüsü bulunmaktadır.

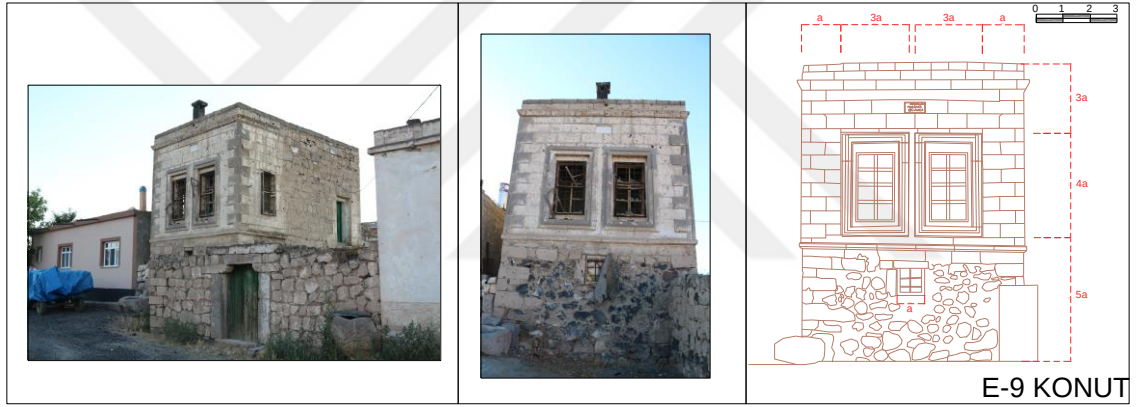
Nevşehir konutları ile oldukça benzer tipolojide olan Niğde evlerinin cephe özellikleri için Altuner' in yorumu şu şekildedir: Bazı yapılarda, silmelerin sağında ve solunda yer alan sütunceler girişe yapısal bir ifade katar. Bu sütuncelere pencerelerde de yer verilmiştir. Sütünce başlıklarındaki volütlerden ve bitkisel oluşumlardan meydana gelen bezeme, konutun karşılama mekânını zenginleştirir. Kapı boşluklarının lento - yan duvar birleşiminde ve sövenin bitiş noktasında yer alan, konsolvari profillendirilmiş taş bloklar, fonksiyonel özelliğinin yanı sıra girişin görsel değerini de artırmaktadır. Taş bir bloğun köşesinin dikey, içbükey ya da dışbükey profillendirilmesiyle oluşturulan bu elemanlar, kapı boşluğunun her iki yanında da aynı formdadır. Genellikle profilleri belirtecek şekilde yüzeyde derinliği çok az olan bir çerçeve oluşturulmaktadır (Altuner, 2013, s. 1648).

Yapılarda, zemin kat girişleri genellikle hayattan doğrudandır. Tek kanatlı ve ahşap olan bu kapılar genellikle 65 - 80 cm genişliğinde ve 180 cm yüksekliğindedir. Kimi zaman yukarıda bulunan başodaya ulaşım sağlayan taş merdivenin altında kalan zemin kat kapıları, mekânın işlevinden dolayı genellikle oldukça sade ve dikkat çekmeyecek şekilde tasarlanmıştır.

Şekil 4.94 Suvermez köyü hayat giriş kapısı örneği (Kişisel arşiv, 2018)

Avlu ve bahçe giriş kapılarının üzerinde, bazı örneklerde, lentonun üzerinde yapının yapım tarihini gösteren, duaların veya iyi dileklerin Latin veya Grek Harfleriyle yazılı olduğu kitabeler yer almaktadır (Şekil 4.34).

Şekil 4.95 E-9 nolu konut cephe görünüşleri ve cephe çizimi ve oranları (Çizim: Mimar Nur Gemi, 2020)

Müslüman Türk evlerinde cepheler mahremiyet gözetilerek şekillendirilmiştir ve özellikle zemin katlarda sokağa kapalılık esastır. Üst katlar genellikle iki adet, nadiren üç adet pencere ile sokağa açılır. Konutların çatı ve duvarlarından oluşan dış kabuklarında, genellikle aynı tip ve ebatlarda pencereler bulunmaktadır.

Ön cephede, yaklaşık 1 metre yüksekliğinde, ortalama 80 santimetre genişliğinde pencereler bulunmaktadır. Yan cephelerdeki pencereler ise nispeten daha küçük ebatlıdır.

Şekil 4.96 E-8 nolu konuta ait cephe fotoğrafları ve çizimi (Çizim: Mimar Nur Gemi, 2020)

Zemin katlarda genellikle yalnızca 60x60 cm ebatlarında havalandırma penceresi bulunmaktadır. Pencere adet ve ebatları tasarlanırken, iklimin sertliği göz önünde bulundurulmuştur. Isı kaybı minimuma indirilecek şekilde kontrollü açıklıklar bırakılmaya özen gösterilmiştir.

Şekil 4.97 E-7 nolu konuta ait cephe fotoğrafları ve çizimi (Çizim: Mimar Nur Gemi, 2020)

Sokağa açılan pencerelerin etrafı bitkisel ve geometrik motif bordürlü, düz atkılı veya kemer ile çevrili, demir parmaklıklı veya kafeslidir. Cephe hareketleri pencere etrafında yer alan süslemeler ve söveler, taş silmeler, dendanlar ve alınlarla yapılırken, düz dam ve düz cepheler ile kütle bütünlüğü sağlanmaktadır. Cephelerde simetrik düzen hâkimdir. Katlar arasında geçişi sağlayan ve kat hizasını vurgulayan, kalın hatlı taş bezemeli silmeler kimi zaman süslemeli kimi zaman sade hatlı olabilmektedir. Bütün cephe boyunca uzanarak yatay etkiyi kuvvetlendiren silmelerde genellikle palmiye, istiridye, çarkıfelek motifleri kullanılmıştır.

Şekil 4.98 Konut cephe düzenlemesi örneği (Kişisel arşiv, 2018)

Şekil 4.99 E-19 nolu konuta ait cephe fotoğrafları ve cephe çizimi (Çizim: Mimar Nur Gemi, 2020)

Müslüman konutlarında, sade, düzgün net kütle anlayışına dayanan taş işçiliği ile dolu - boş dengesi sağlanırken, taş söve ve silmelerle cephe hatları belirginleştirilmiştir. Gayrimüslim konutları ise, dışa dönük cepheler ile sahibinin mevki ve gücünü yansıtır niteliktedir. Evlerde genellikle simetrik düzen hâkimdir. Konut girişleri, zeminden su basman seviyesi kadar yükseltilir ve yuvarlak kemerli minimal ölçekteki ahşap kapılardan girişler sağlanır. Kat aralarında ve saçak altında genellikle sade üsluptaki silmeler yer alır. Birbiri ile uyum içerisindeki cephe elemanlarının oluşturduğu bütüncül cephe tipolojisi yapıları özelleştiren en önemli etkidir.

4.4.3.4 Yapım Tekniği ve Malzeme Özellikleri

Selçuklu mimarisinin izlerini taşıyan Kapadokya mimarisinin bir parçası olan, Anadolu geleneksel konut mimarisi içinde ayrı bir yeri ve önemi olan Nevşehir evlerinde, yapı malzemesi olarak farklı tiplerde taş malzeme kullanılmaktadır. Doğanın bir parçası olan yerel malzemenin kullanımıyla oluşan taş yapılar, cephe ve iç mekânlarda sade ancak görkemli yapıların oluşabilmesine imkân tanımaktadır.

Şekil 4.100 Tescilli bir konuta cephe ve iç mekân tonoz görünüşü (160 Ada 1 Parsel) (Kişisel arşiv, 2018)

Kırsal mimarinin teknolojik gelişmelerden ve üretim teknolojisinden uzak kalarak korunabilmesindeki temel etken kentsel etkiden kopukluğu ve özgünlüğüdür. Çoğu evde aynı yapı malzeme ve tekniklerinin kullanılarak inşa edilen yapıların bulunmasını sağlayan aslında yapım teknolojisidir.

Kolayca şekillendirilebilmesinin yapı imalatında büyük avantajlar oluşturması nedeniyle Anadolu’da sıklıkla tercih edilen bir yapı malzemesi olan volkanik taşların, farklı renklerde bulunabilmektedir. Şekillendirilmesinin kolay oluşu nedeniyle bu malzeme ‘Yonu Taşı’ adını almaktadır. Yer altından çıkarılan taşlar, dönemin taş ocaklarında farklı ebatlara getirilerek yapılarda kullanılmaktadır.

Taş yapıların farklı bölümlerinde farklı tiplerde taş malzeme kullanılmıştır. Volkanik bir taş türü olan ve Yonu Taşı olarak adlandırılan tüfler, ocaktan ilk çıktığında oldukça kolay şekillendirilebilmesi nedeniyle, dini motiflerin işlenebilme ve süsleme açısından da uygundur. Yonu taşı, genellikle almaşık kemerlerde, pencere

ve kapı lentolarında, saçak ve silmelerde ve strüktürel kısımlarda kullanılmaktadır. Yapıların zemin katları çingi taştan, birinci katları ise kesme taştan inşa edilerek oluşturulmuştur. Bölgede konutların taşıyıcı strüktürü ortak bir sistemde çözümlenmiştir.

‘Çingi Taşı’ olarak adlandırılan, siyah renkli bazaltı andıran, iri kristalli ve dayanıklı bir taş olan, kemer aralarında dolgu olarak kullanılan bir taş türü de sıklıkla yapılarda kullanılmaktadır. Taşların ocaktan çıkarılırken parçalanması sonucunda oluşan farklı ebatlardaki taşlar ise ‘Halampa’ adını alarak, hayat duvarlarının inşa edilmesinde kullanılmıştır. Taşların araları topraktan harç ile doldurularak sabitlenmektedir.

Suvermez köyündeki geleneksel yapılar, düzgün kesme taşın ön plana çıkartılarak, taşın kabartma ve süslemelerle zenginleştirilerek oluşturulduğu, kimi zaman anıtsal giriş düzenlemelerine yer verilse de sade ve net görüntüsünü kaybetmeyen yapılardır. Yöredeki yapılar, taş malzeme ile yığma sistemde örülmüş, kalın duvarları olan, kimi yerde kubbe ve tonoz üst örtülere yer verilmiş, eyvanlar ve taş çıkmaların da bulunduğu bir mimari üsluba sahiptir.

Şekil 4.101 Tescilli Bir konuta ait tonozlu üst örtü katmanları ve demir kenetler (156 Ada 6 Parsel) (Kişisel arşiv, 2018)

Yörede ahşap malzeme, taşın bol miktarda bulunması ve iklim gereklilikleri nedeniyle, genellikle iç mekânda bazı tavan ve döşemelerin kirişlemesinde, kapı ve pencerelerde, dolap kapaklarında kullanılmıştır.

Yapılarda, beden duvarlarında kullanılan taşların kalınlığı ortalama 70 cm’dir. Bu kalınlık, yapılara iklim değişimlerinde izolasyon ve korunaklı hacimler sağlamaktadır.

Genellikle tonoz olarak inşa edilen üst örtüler ise, yapılar için yine izolasyon avantajı sağlamaktadır.

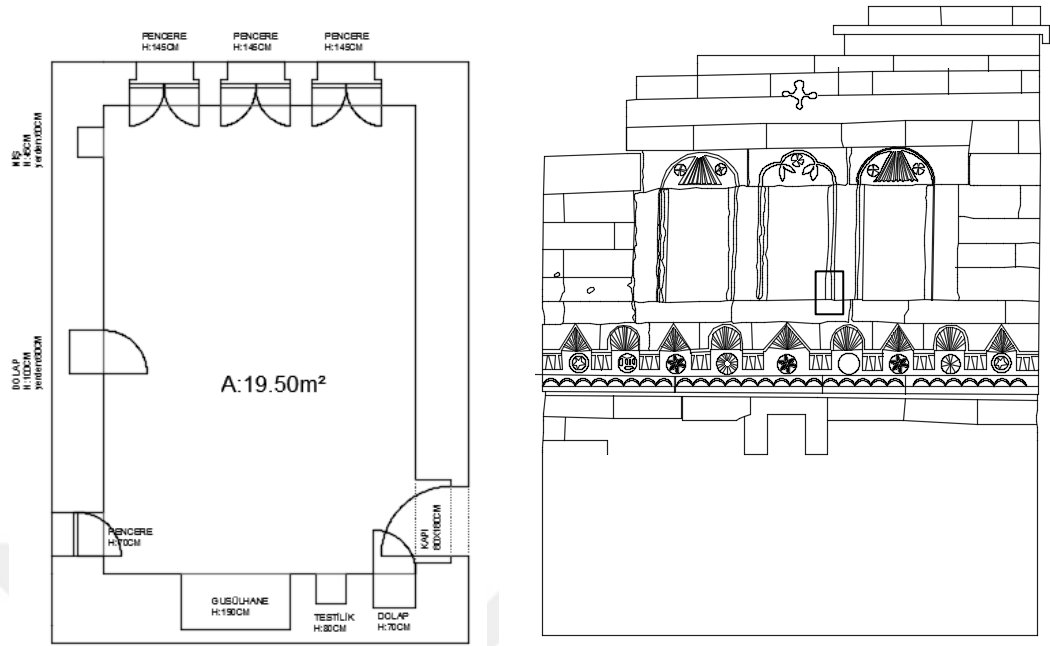

Şekil 4.102 Çatısı ve tek cephesi yıkılmış, tarihi yapının duvar katmanları (116 Ada 335 Parsel) (Kişisel arşiv, 2019)

Yığma sistem konutların sürekli taşıyıcı olan duvarları, taşıdıkları yüklere dayanak oluşturacak farklı boyut ve teknikte yapılmış olup, evlerde üç tip duvar örgüsüne rastlanmaktadır. 20 - 25 cm kalınlığında, düzgün yontulmuş kesme taşlarla, tek sıra taştan örülen hafif duvar tipi genellikle üst katlarda uygulanırken, zemin katlarda iki sıra taşın alçı harçla veya atkılarla birbirine bağlandığı, 40 - 50 cm kalınlığında örülerek oluşturulan duvar tipi kullanılmıştır (Büyükmihçi, 2000, s. 70).

Büyükmihçi, yörede bulunan evlerin malzemesi hakkında şöyle demiştir: Espelle Dağı eteklerindeki taş ocaklarından elde edilen, karbondioksiti emme özelliğine sahip Espelle taşı ve içinde sünger blokları ile yaşlı andezit lavlarının parçaları bulunan gözenekli ve daha dayanıklı volkan tüflerinden elde edilen İgnimbritler, geleneksel evlerin yapımında en çok kullanılan tüf çeşitleridir (Büyükmihçi, 1997, s. 70).

Nevşehir yöresinin doğal yapı malzemesi olan kesme taş, ham hali ile kolayca işlenebilir olup, sertleştikçe dayanıklılığını artırmaktadır. Bu yönüyle, yörenin dilini yansıtan cephelerdeki oyma ve kabartmaların işlenebilmesine imkân vermektedir. Taş ustaları tarafından oluşturulan bu dil, toplumun değer yargıları, kültürel miras ve kültürel çeşitlilikler sonucunda şekillenmiştir. Geçmiş yıllarda Müslüman ve Hristiyanların bir arada yaşadığı bu bölgede, yapı sahipleri ve ustaları tarafından yapılara aktarılan kültür etkileşimi sonucunda dil birliği oluşmuştur.

Şekil 4.103 Suvermez köyünde 156 ada 6 parselde bulunan tescilli bir konuta ait 1. kat planı ve ön cephe çizimi (Çizim: Mimar Nur Gemi, 2018)

Tonozlu üst yapıyı taşıyan yerlerde ve bodrumlarda ise iki sıra taşın arasının moloz taşla doldurulmasıyla 60 - 100 cm kalınlığında örülen sandık duvar tipi yaygın olarak kullanılmıştır. Ayrıca duvarların homojenliğini sağlamak için, ender olarak yer yer bağlayıcı ahşap hatıllar ve demir kenetlerin kullanıldığı örneklerle de rastlanmaktadır (Büyükmihç, 1997, s. 70)

Şekil 4.104 Suvermez köyünde bulunan tescilli bir konutta başoda ahşap zemin kaplaması ve ahşap seki görünüşü (Kişisel arşiv, 2020)

Farklı tip ve tekniklerde örülen duvarlarda bağlayıcı harç olarak yörede ‘şırlaz’ denilen volkanik toprağın içine katılan samanla bağlayıcılığı artırılmış özel bir harç

kullanılmıştır. Döşeme kaplamalarının tamamı sıkıştırılmış killi toprak veya taş malzemeden yapılmış olup, ahşap kaplama sadece bazı evlerin başoda gibi en özenli birimlerinde kullanılmıştır (Büyükmihçı, 1997, s. 70)

Mekân açıklıklarının ‘hezen’ adı verilen ahşap kirişleme sistemi veya kemerler arasına düzgün kesme taşların sıralanmasıyla elde edilen sivri kemerli tonozlarla geçildiği evlerde, geçiş biçimleri, üst örtü olarak kullanılan çatı tipini etkilemektedir. Mekân açıklıklarının ahşap kirişleme sistemiyle geçildiği örneklerin hepsinde, üst örtü düz toprak dam şeklinde kapatılırken, tonozlu örneklerde düz toprak damlı çatıların yanı sıra, kırma veya beşik çatılı evlere de rastlanmaktadır (Büyükmihçı, 1997, s. 70).

Şekil 4.105 Suvermez köyünde bulunan tescilli konut örnekleri - solda ahşap kirişleme ile sağda ise tonozla geçilen tavan örnekleri (Kişisel arşiv, 2018)

Üst örtüsü düz toprak dam şeklinde kapatılan konutlarda görülen örtü sistemi, ahşap kirişlemenin üstüne hasır veya ahşap kaplama yapıldıktan sonra, iğde çalısının serilmesiyle oluşturulan zemin üzerine, çakıl, çamur karışımından oluşan geçirimi az ‘özlü toprak’ serilmesi ve daha sonra fazla suyu tutarak, su yalıtımını sağlayan doğal alçı taşı tozunun, loğ taşıyla sıkıştırılan toprağın üzerine dökülmesiyle oluşturulur (Büyükmihçı, 1997, s. 71).

Ahşap malzeme, yöre yapılarında yalnızca tavan ve döşeme sisteminin oluşturulmasında ve kaplanmasında kullanılmıştır. Uygulanan örneklerde, yaklaşık 2 metre yükseklikte olan ve aralıklı yerleştirilen ahşap hatıllarla tavan konstrüksiyonunun tamamlandığı görülmektedir.

Şekil 4.106 Suvermez köyünde bulunan tescilli bir konuta ait ahşap kirişleme tavan kesiti (Kişisel arşiv, 2018)

Tonozla örtülü mekânların çoğunda görülen düz toprak damın örtü kaplaması ise tonoz üzeri çakıl çamur karışımı ‘özlü toprak’ ve doğal alçı taşı tozundan oluşmaktadır. Örtü kaplanmasına düşey olarak dayanak oluşturan saçak taşı ve yapıya üstten gelen suya damlalık görevi yaparak yapı yüzeyini kirlletmeden suyu yapıdan uzaklaştıran saçak silmesi ve çörtenler, bu işlevlerinden başka, görsel olarak yapının bitişini sağlayan önemli elemanlardır (Büyükmihçı, 1997, s. 71)

Saçak taşı, saçak silmesi ve çörtenler suyla sürekli temas halinde olduklarından yapının diğer bölümlerinde kullanılan taşlardan daha sert ve yoğunluğu düşük taştan imal edilmiştir.

Suvermez köyü geleneksel evlerinde, dış mekanda bulunan zemin kat ile birinci katın bağlantısını sağlayan merdivenler ise düşey sirkülasyon elemanıdır. Merdivenlerin her bir basamağı yekpare taş malzemeden üretilmiş olup, taşıyıcı bir duvar üzerine oturtularak veya bitişindeki duvardan konsol çalıştırılarak taşıtılmıştır. Basamak kenarlarında korkuluk bulunmayan merdivenler, genellikle tek kollu olarak yapılandırılmıştır.

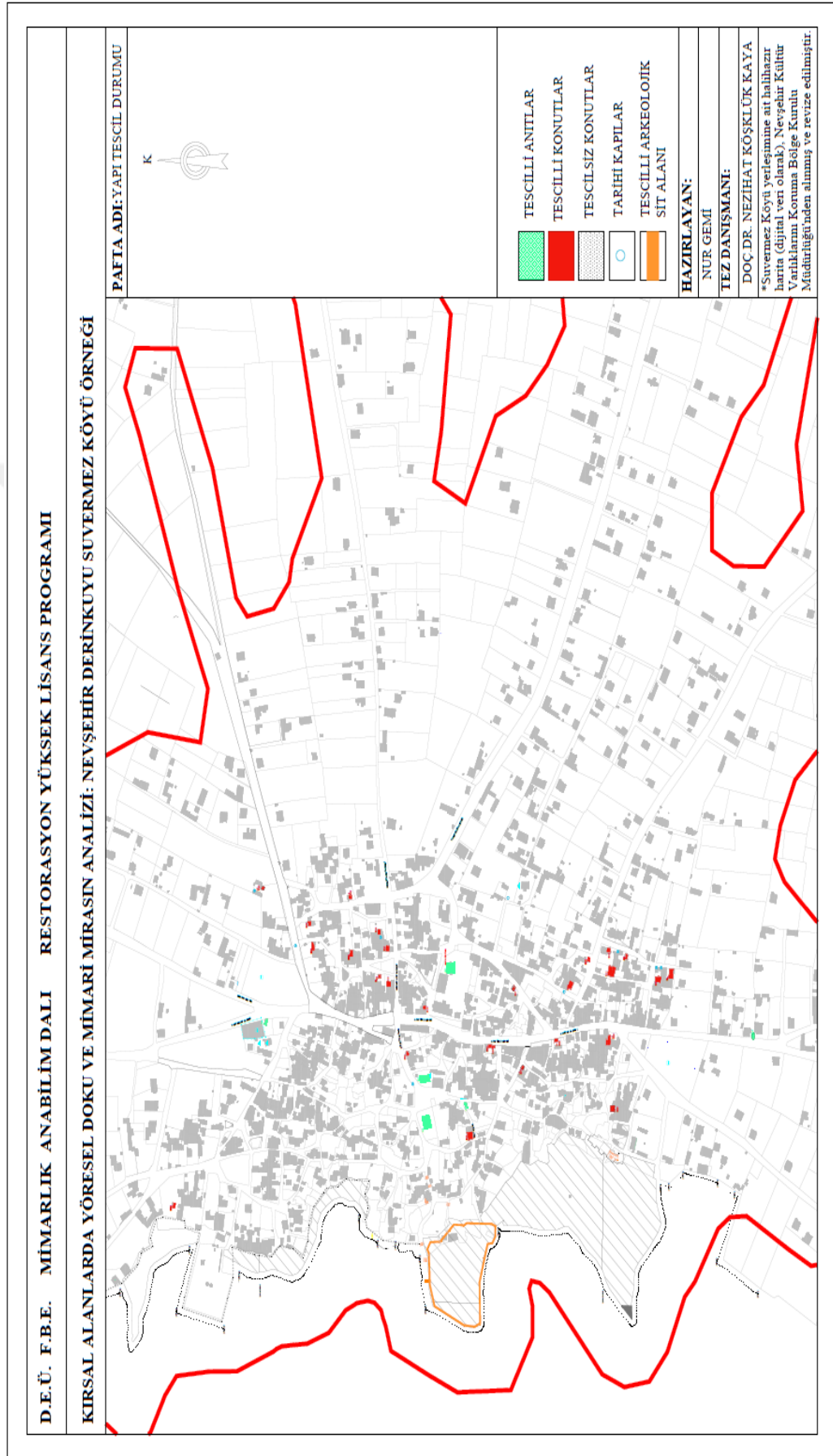

Şekil 4.107 Solda 194 ada 4 parselde bulunan, sağda ise 214 ada 4 parselde bulunan tescilli iki ayrı konuta ait taş merdiven görünüşü (Kişisel arşiv, 2018)

Yörede ayrıca, taş malzemeden üretilen konutların yanı sıra, Gayrimüslim halkın da yaşadığı dönemlerden kalan kaya oyma konutlar da yörede bulunmaktadır. Bu özgün ve ilginç yapım sistemi, volkanik esaslı kayaların oyulmasıyla oluşturulan mekânlardır. Kayanın yapısına ve zayıf noktalarına göre oyma işlemi yüzeyden başlanarak içe doğru derinleştirilerek mekân oluşumu sağlanmıştır. Kaya oyma yapılar, sayıca yörede az bulunmakla birlikte, izolasyon için oldukça kullanışlı olduğu yöre halkı tarafından belirtilmiştir. Yaz aylarında serin olan hacimler, kışın ise dış mekâna göre sıcak olup, yaşama imkânı veren birimler olmuştur.

4.4.3.5 Yapı Tescil Durumu Analizi

Suvermez köyünde bulunan yapıların büyük bir kısmı yeni yapılaşma olmasına rağmen köy merkezinde bulunan yapıların çoğu oldukça niteliklidir. Nitelikli yapıların ise 33 adedi tescilli olup, tescilli yapıların 6 adedi tescilli anıt, 27 adedi ise tescilli konuttur. 9 Adet ise yerinde analiz ile tespit edilen, tescilsiz ancak tarihi açıdan nitelikli görülen hayat giriş kapısı mevcuttur. Tescilli anıtların 3' ü şapel (biri yıkılmıştır), 1' i cami, 1' i kilise, 1' i ise okul yapısıdır.

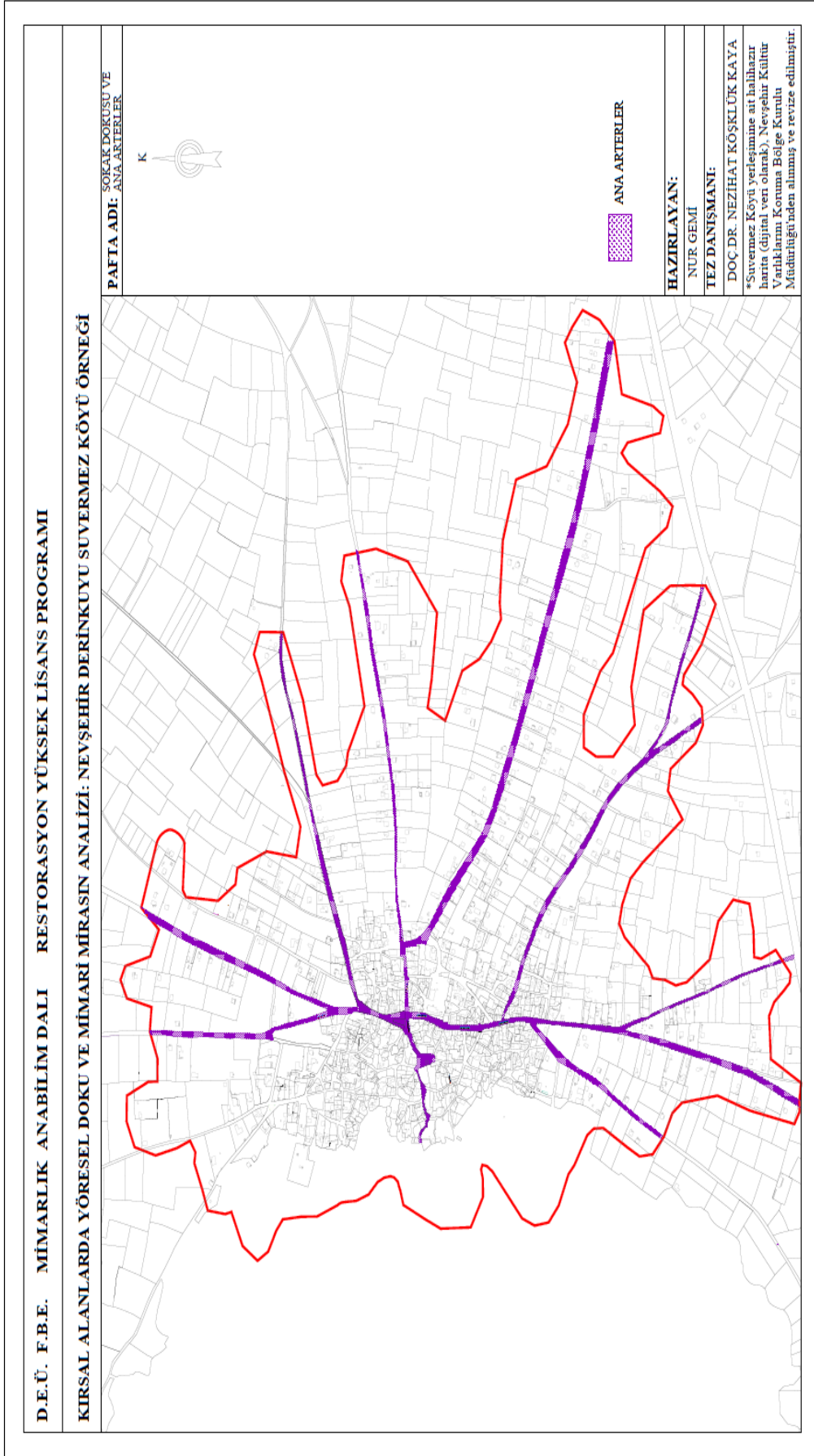

Şekil 4.108 Yapı tescil durumu analizi paftası

4.4.3.6 Sokak Dokusu - Ana Arterler Analizi

Sokak dokusunda tali yollara dağılım veren ana arter, ana ulaşım aksı olarak tanımlanmıştır. Harita üzerinde Mehmet Akif Ersoy Caddesi, Atatürk Caddesi ve ana arterler belirlenmiştir. Harita üzerinde ana yollar işaretlenmiştir. Köy halkı tarafından en sık kullanılan ana arterlerin kesişiminde yer alan meydanlaşmış alandır. Tali yollar ve yapı adaları arasında geçiş imkânı veren patikalar okunabilmektedir. Ana arterler üzerinde, tarihi kilise, cami, şapeller, köy kahvesi, bakkallar ve bazı rekreasyon alanları yer almaktadır.

Şekil 4.109 Ana arterler analizi paftası

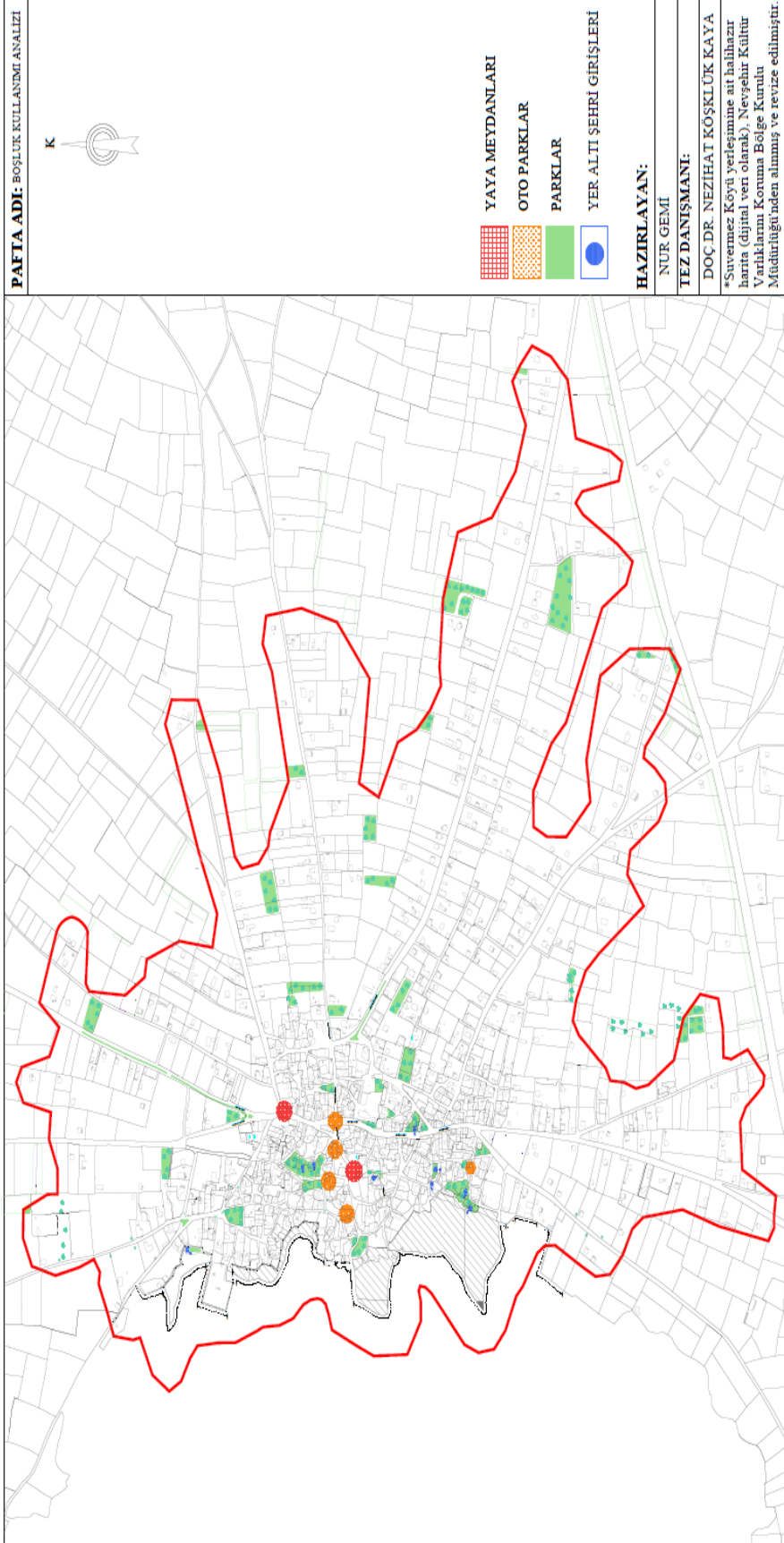
4.4.3.7 Boşluk Kullanım Analizi

Suvermez köyünde bulunan kamusal boşluklar mevcut bir planlama sonucunda değil, süreç içerisindeki aktif kullanım doğrultusunda oluşmuştur. Mevcut meydan, Belediye Sokağı olarak adlandırılan, belediye ve bakkalların önünde yer alan alandır. Otopark alanları, yaya meydanları ve köyde çok sayıda bulunan parklar bu çalışma kapsamında yerinde tespit edilerek harita üzerinde işlenmiştir. Harita üzerinde yaya meydanları kırmızı renkte, otoparklar turuncu renkte, parklar yeşil renkte taranmıştır. Köyde bulunan 1.Derece tescilli yer altı şehrinin girişleri ise, mavi renkte işaretlenerek belirtilmiştir.

D.E.Ü. F.B.E. MİMARLIK ANABİLİM DALI RESTORASYON YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

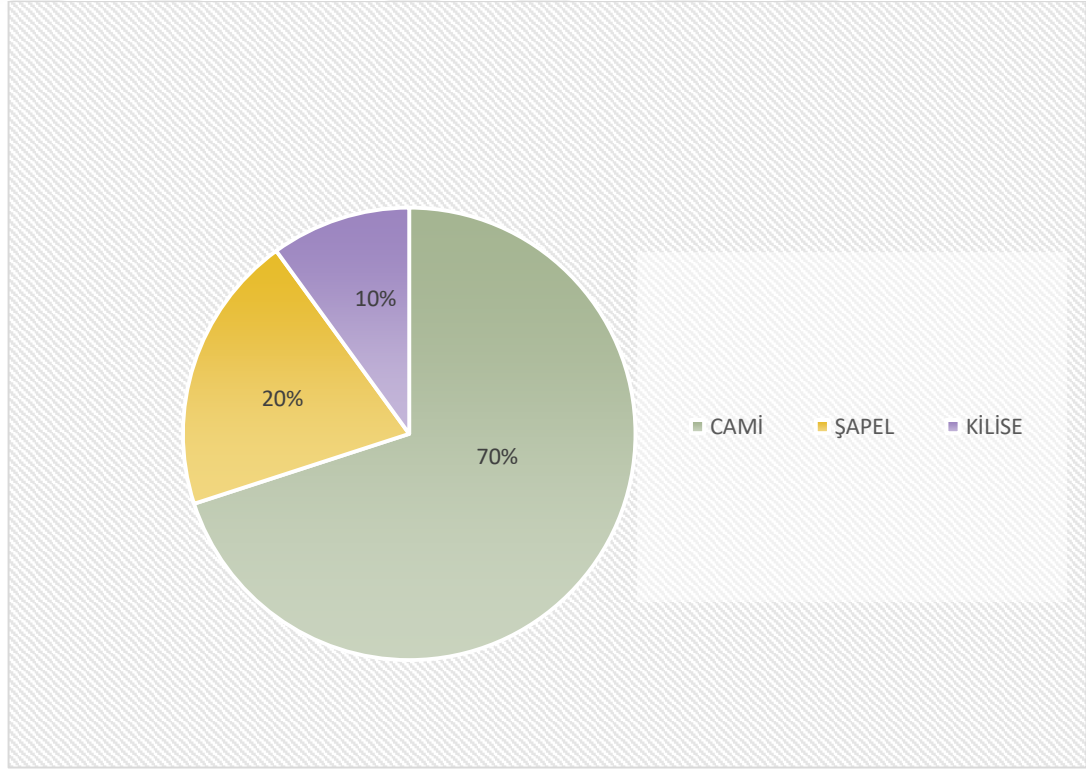
KIRSAL ALANLARDA YÖRESEL DOKU VE MİMARİ MİRASIN ANALİZİ: NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ KÖYÜ ÖRNEĞİ

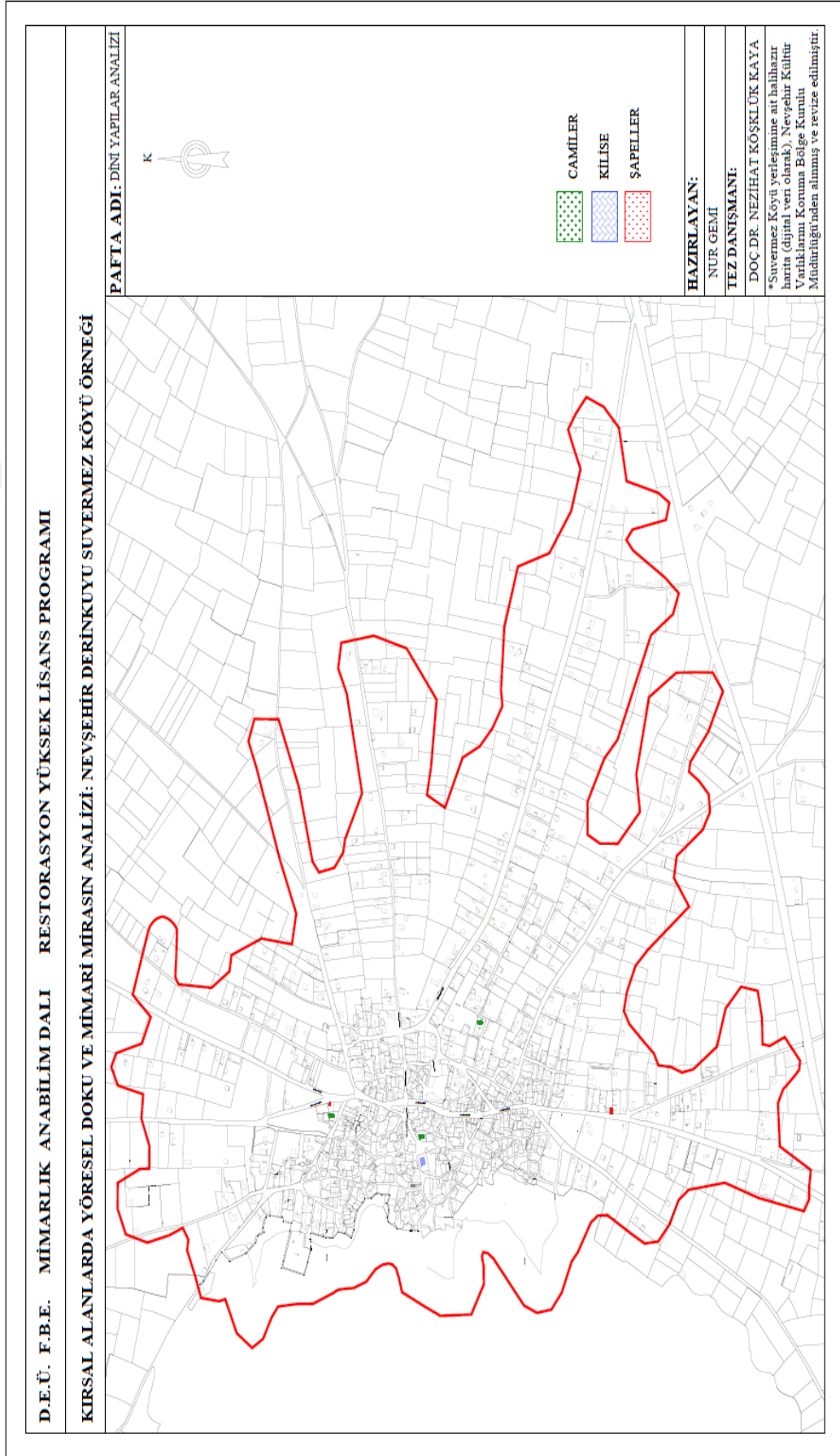
Şekil 4.110 Boşluk kullanım analizi paftası

4.4.3.8 Dini Yapılar Analizi

Suvermez köyünde farklı din ve kültürden toplumların bir arada yaşadığı, dini hoşgörü ortamı mevcuttur. Geçmişten bu yana Müslüman ve Gayrimüslim halkın içiçe yaşamış olduğu köyde, kilise, şapel ve cami olmak üzere üç ayrı tipolojide dini yapı mevcuttur. Kilise, camiler ve şapellerin konumları harita üzerinde işaretlererek, farklı renklerde lejant ile tariflenmiştir. Eskiden köy meydanı olarak adlandırılan alanda yer alan cami ve kilise, eski meydan olarak adlandırılmaktadır. Dini yapı stoğunun yaklaşık yüzde 70' lik kısmını camiler oluştururken, yüzde 20'sini şapeller, yüzde 10' luk kısmını ise kilise oluşturmaktadır. Bu yüzdeler, pasta grafik üzerinde ifade edilmiştir.

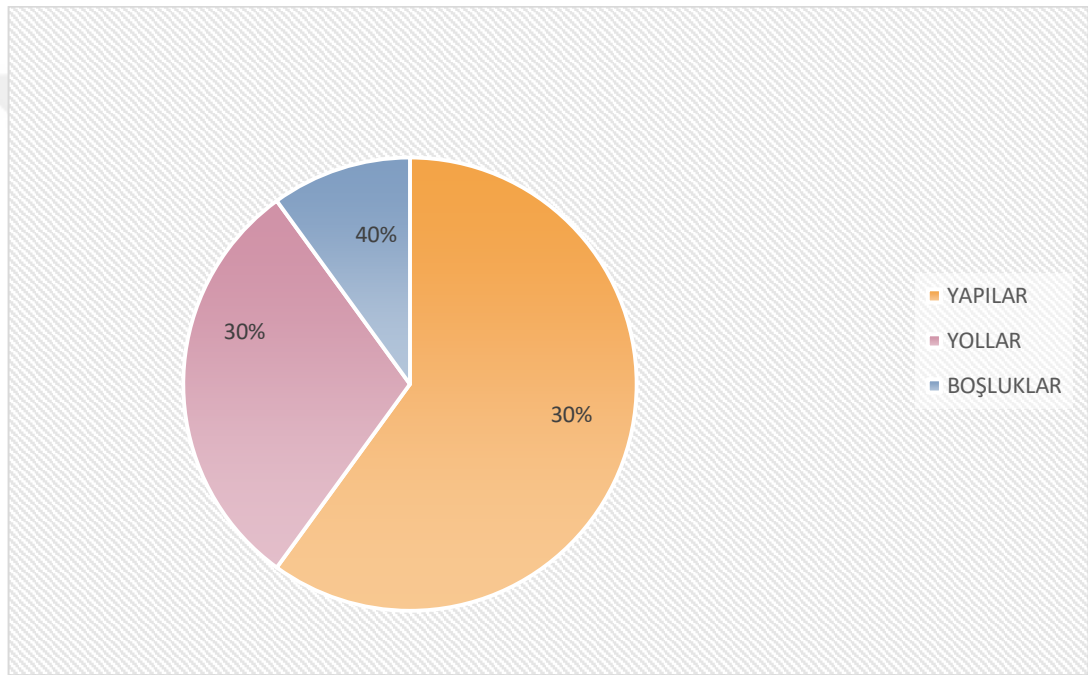
Şekil 4.111 Dini yapılar analizi grafiği

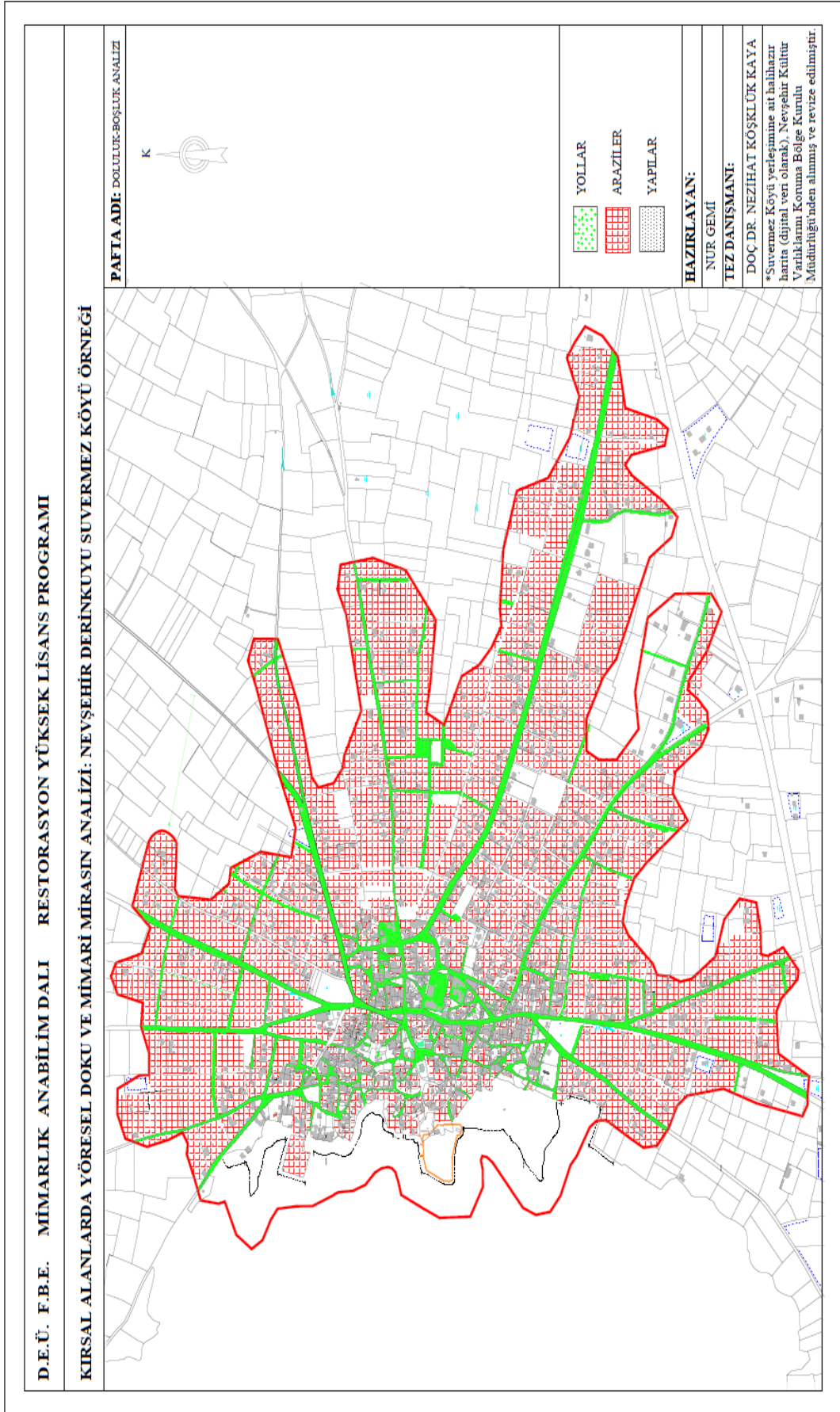
Şekil 4.112 Dini yapılar analizi paftası

4.4.3.9 Doluluk - Boşluk Analizi

Hâlihazır imar planı üzerinde, alan çalışması sırasında elde edilen verilere göre tespit edilen yapılar, yollar ve boşluklar taramalar yapılarak gösterilmiştir. Bu analiz, çalışma alanının yapısal yoğunluğunun anlaşılmasına yardımcı olmaktadır. Düzenlenen pasta diyagramda görüldüğü şekilde, köyün yüzde 30' u yapılar, yüzde 30'u yollar, yüzde 40' ı ise boş alanlar olmak üzere turuncu renkte işaretlenmiştir. Mevcut yapıların yüzde 80' i köy merkezinde yer almaktadır. Boşluk olarak gösterilen kısımlar yapı yer almayan boşlukların tamamıdır.

Şekil 4.113 Doluluk-boşluk analizi grafiği

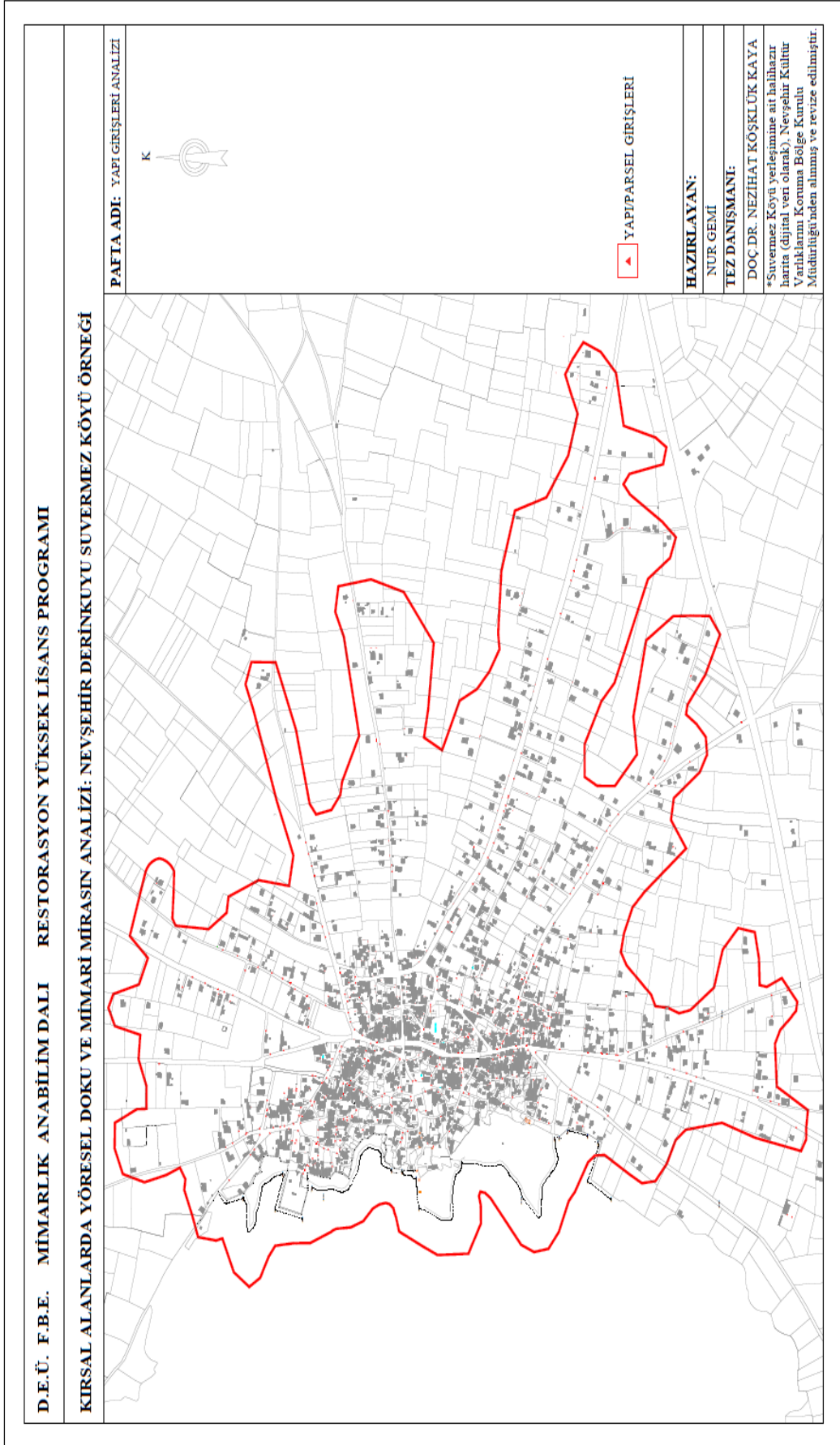

Şekil 4.114 Doluluk-Boşluk analizi paftası

4.4.3.10 Yapı Girişleri Analizi

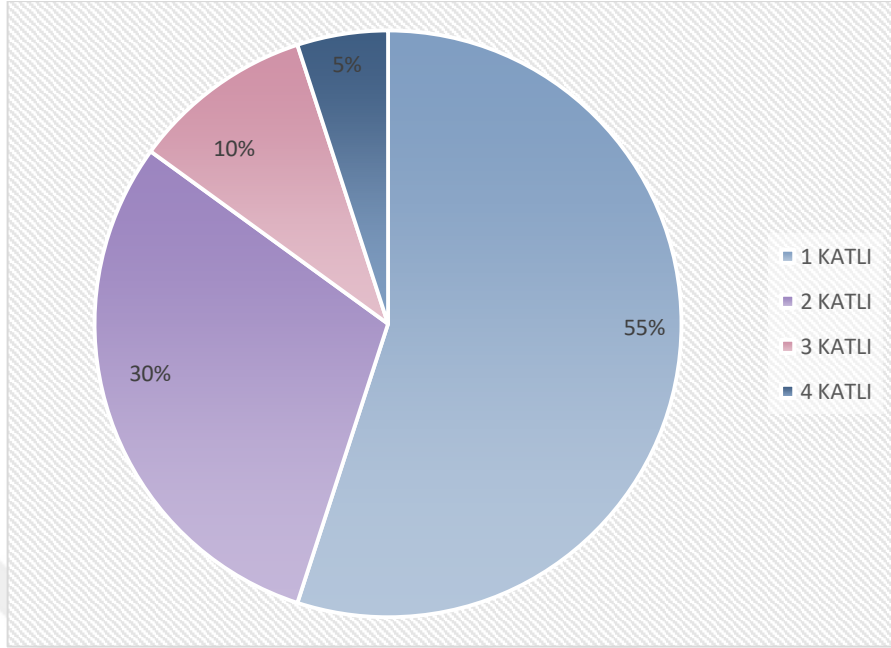
Suvermez köyündeki yapıların sokaktan ulaşımı genellikle doğrudan olmak yerine hayat giriş kapısı aracılığıylaadır. Sokaktan hayat duvarları algılanan yapının girişi, sokağa açılan yüzüdür. Baş odanın bulunduğu ana yapı dahil diğer tüm birimler, hayatta yer almaktadır. Köyde yapılan alan çalışması sırasında tespit edilen yapıların varsa hayattan yoksa doğrudan giriş yönleri kırmızı oklarla harita üzerinde işaretlenerek belirtilmiştir.

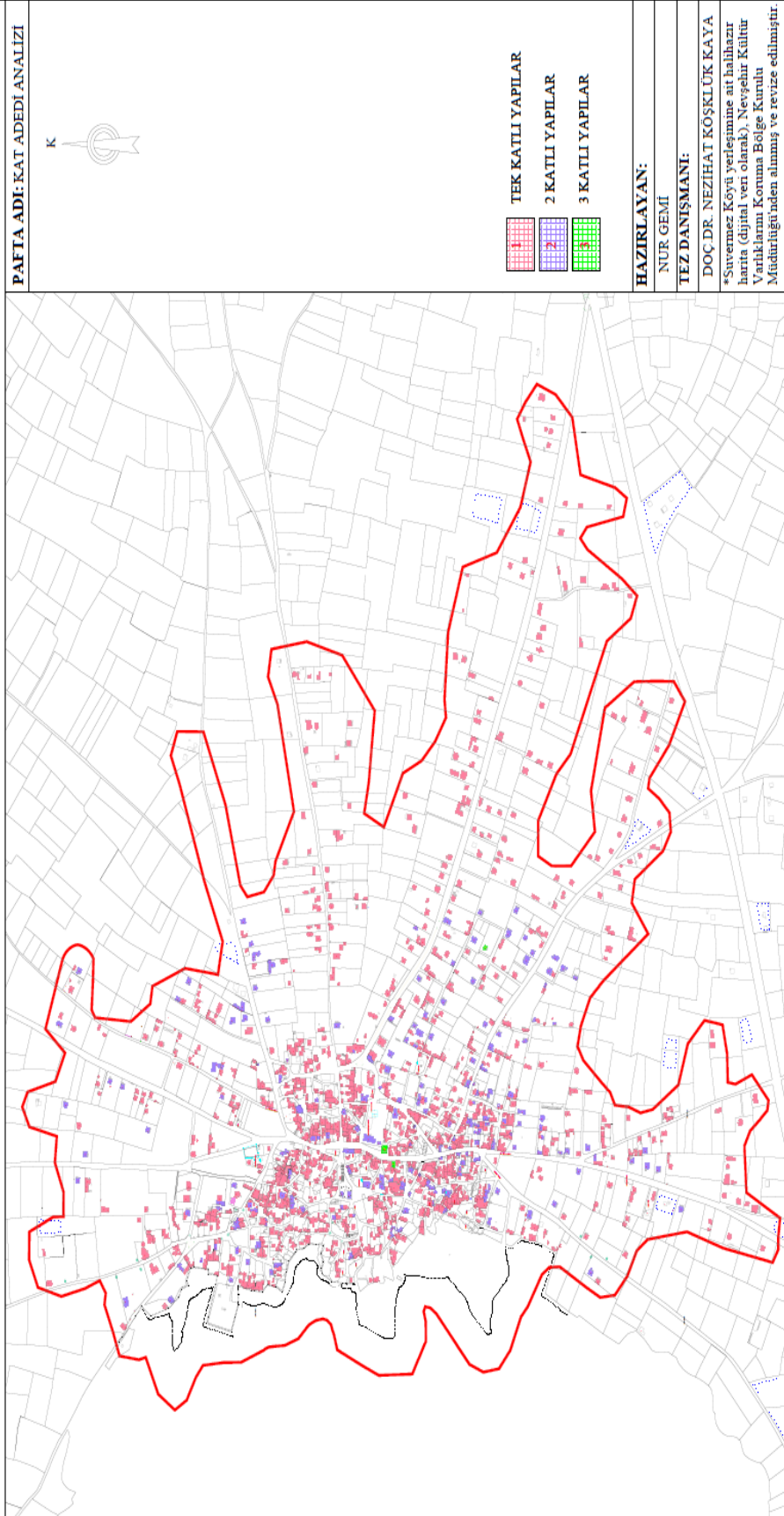
Şekil 4.115 Yapı girişleri analizi paftası

4.4.3.11 Yapıların Kat Adetleri Analizi

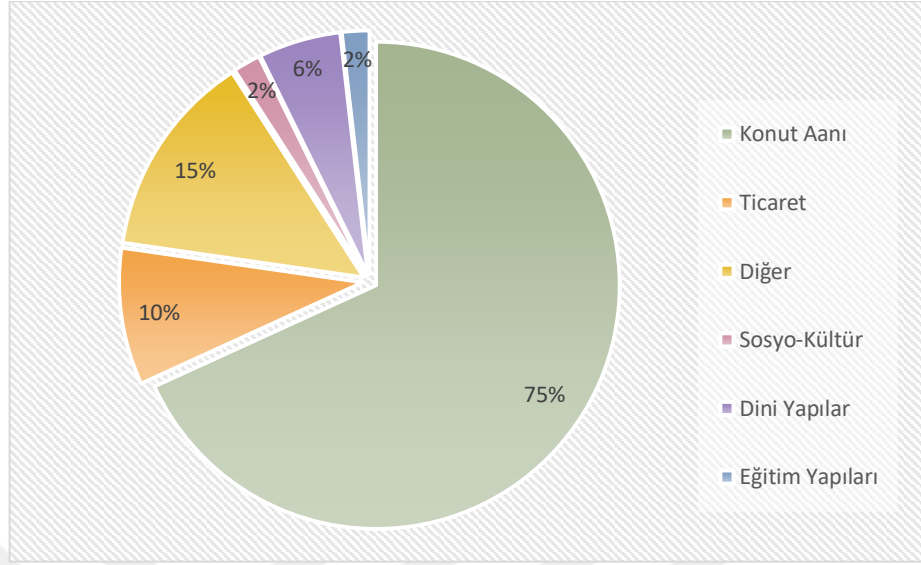
Şekil 4.116 Kat adedi analizi grafiği

Köyde yapılan alan çalışmasında, mevcut yapıların kat adetleri belirlenmiştir. Tarihi özelliği olan sivil ve anıtsal yapıların çoğu tek ya da zemin+1 katlıdır. Çok sayıda yapının bir araya gelmesiyle oluşan yapı stoğunda bulunan yapılar farklı kat adetlerine sahip olabilmektedirler. Genellikle bu alanda tarihi yapı varsa, bu yapının önüne geçmeyecek biçimde bir düzen oluşturulmaktadır. Yeni yapılaşmaların ise 2, 3 ya da 4 katlı olabildiği görülmektedir. Alan çalışması sonucunda yapılan kat adedi analizleri, imar planı üzerinde işaretlenerek belgelendirilmiştir.

Şekil 4.117 Kat adedi analiz paftası

4.4.3.12 Mevcut İşlev Analizi

Şekil 4.118 Mevcut işlev analizi grafiği

Suvermez köyünde bulunan, tarihi açıdan nitelikli tüm yapıların ilk işlevlerinin belirlenebilmesi için, arşiv kayıtları incelenmiş ve bölge halkının tecrübelerinden faydalanılmıştır. Yapılan analiz ve incelemeler sonucunda, anıtsal yapıların ilk kullanımlarının ardından genellikle kullanım dışı kaldığı görülmüştür. Tarihi caminin hala kullanımda olması istisnaidir. Sivil mimari yapıların özgün işlevleri genellikle korunmuş durumdadır.

Tarihi yapıların büyük bir kısmı kullanım dışıdır. Yapılarda üç tip kullanım durumu mevcuttur. Birinci gruptaki yapılar yerel halk tarafından aktif olarak kullanılmaktadır. İkinci grup yapılar, başka şehir ve ülkelerde yaşayan kişiler tarafından yılın belirli dönemlerinde kullanılmaktadır. Üçüncü grup yapılar ise, genellikle tarihi yapı ve yapı gruplarıdır. Bu yapı tipinin çoğu terk edilerek kullanım dışı kalmıştır. Kullanım dışı kalan geleneksel yapılarda bu duruma sebep olarak, yapıların günümüz şartlarına uygun hale getirilmesinin gerekmesi, harap ve viran durumda olması nedeniyle esaslı bir tadilat gerektirmesi, miras yolu ile el değiştirmesi nedeniyle varisleri arasında paylaşılamaması ve diğer ekonomik sebeplerden kaynaklı göçler gösterilebilir.

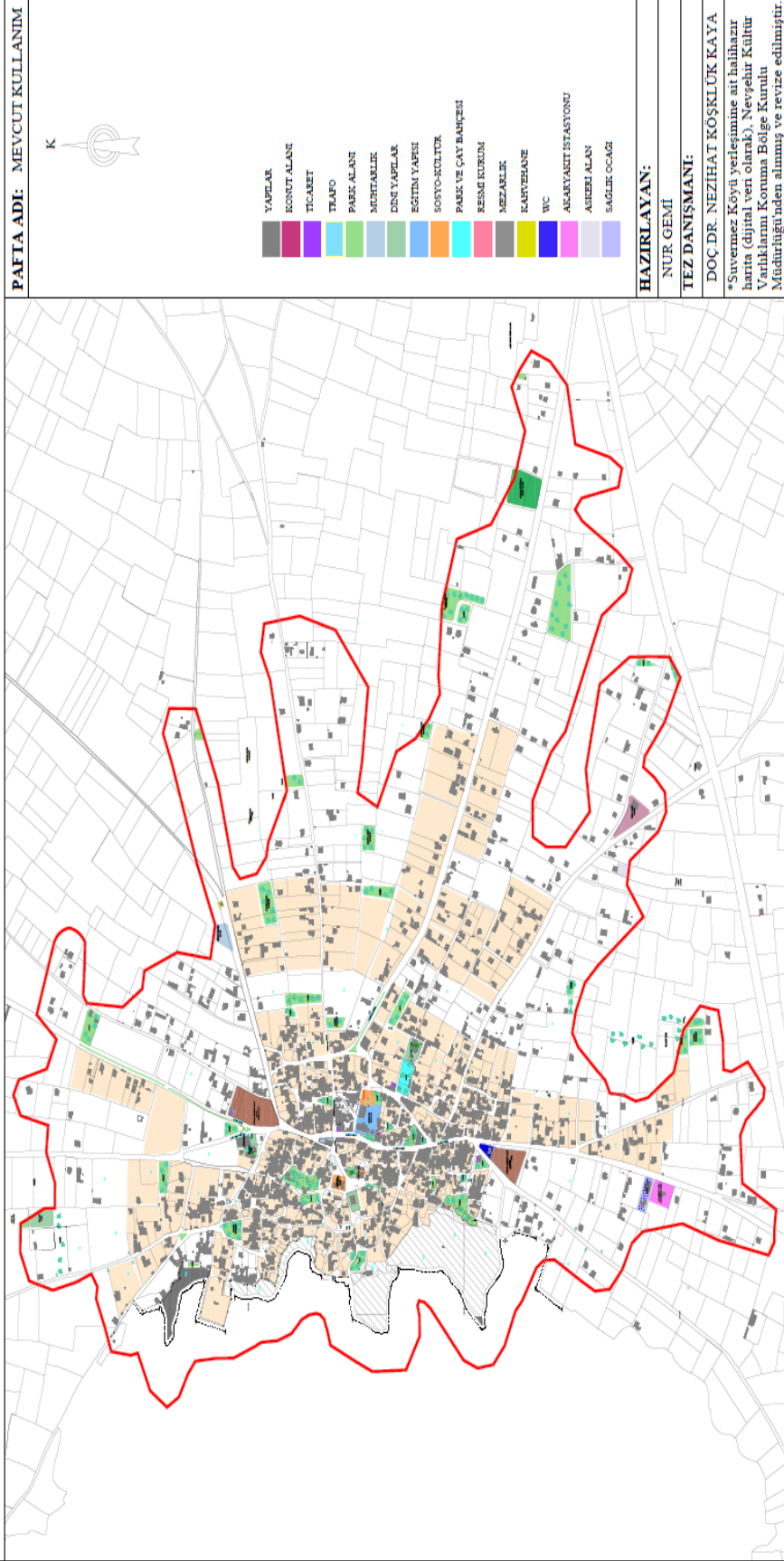
Yapıların genellikle konut işleviyle kullanıldığı tespit edilmiş, ticarethane olarak kullanılan yapıların yalnızca köy meydanında yer aldığı belirlenmiştir. Köy

merkezinde , muhtarlık, 5 adet bakkal, 2 adet kasap, 3 adet hırdavatçı, 1' i tarihi olmak üzere 3 adet cami, 1 adet kilise, 2 adet şapel, tarihi kale, 2 adet tuhafiye, 4 adet kahvehane, 1 adet ilköğretim okulu bulunmaktadır. Köyün dışına doğru ise, 3 adet benzin istasyonu, 2 adet imalat fabrikası (patates yıkama paketleme ve briket imalatı), 1 adet süt toplama ve soğutma deposu, 1 adet yem bayisi, 16 adet elektrik trafosu (12 ana ve 4 tali trafo), 3 ayrı yenilenebilir enerji üretim firması, 1 adet kültür merkezi, 1 adet suni çim halı saha ve 1 adet sağlık ocağı bulunmaktadır.

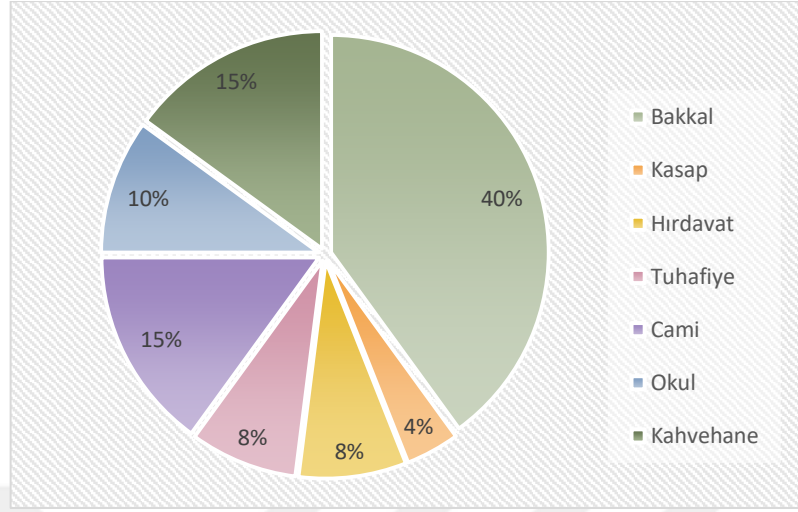
D.E.Ü. F.B.E. MİMARLIK ANABİLİM DALI RESTORASYON YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

KIRSAL ALANLARDA YÖRESEL DOKU VE MİMARİ MİRASIN ANALİZİ: NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ KÖYÜ ÖRNEĞİ

Şekil 4.119 Mevcut işlev analizi paftası

4.4.3.13 Ticari Faaliyet Analizi

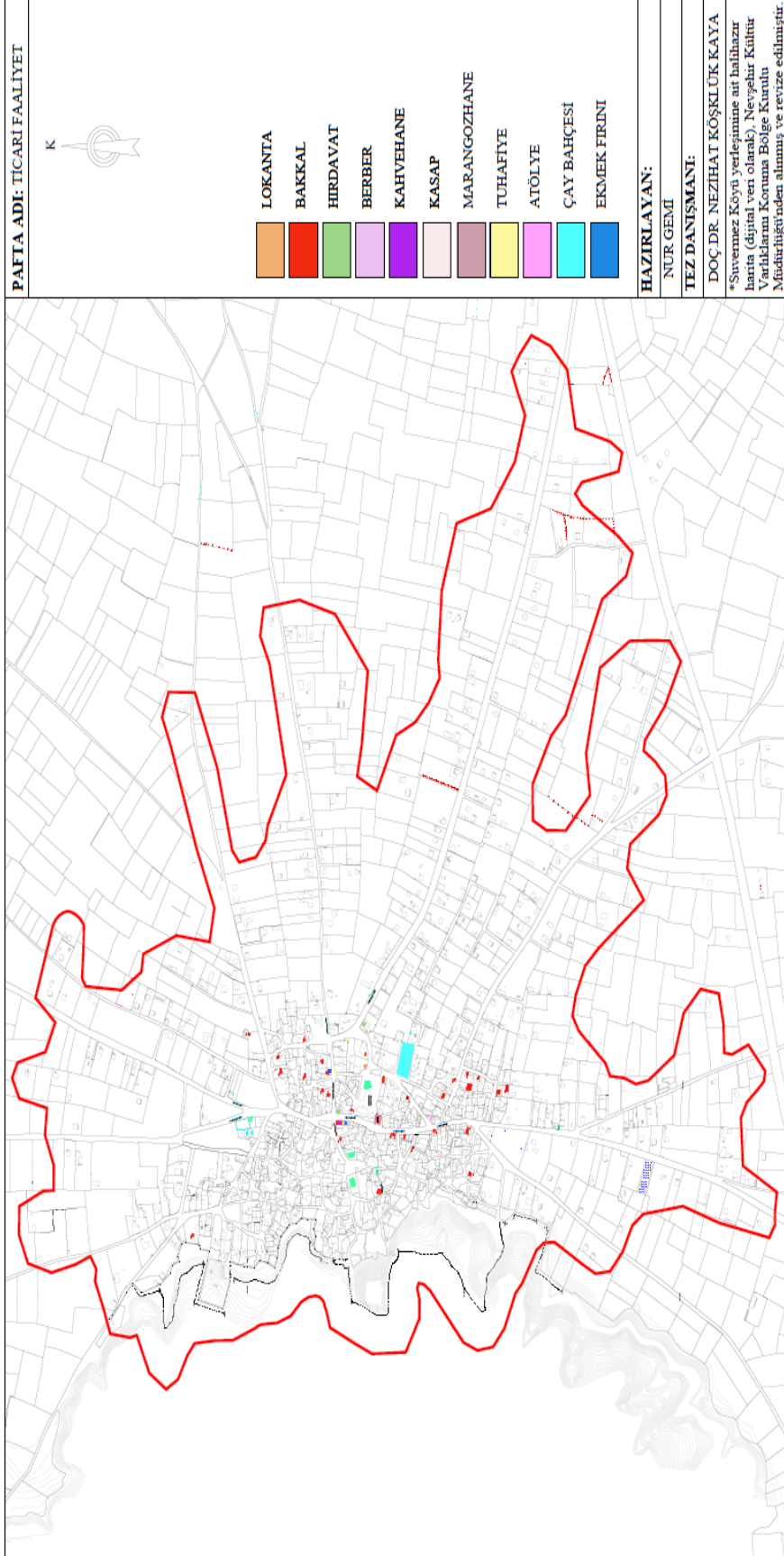
Şekil 4.120 Ticari faaliyet analizi grafiği

Suvermez köyünde yapılan ticari faaliyetler genellikle köy meydanı olarak bilinen, muhtarlık binasının önünde bulunan Atatürk caddesi üzerinde konumlanmıştır. Bu cadde üzerinde yer alan yapılara yol boyunca ticari faaliyetler yüklenmiştir. Bu faaliyetler, lokanta, bakkal, inşaat malzemeleri satışı, berber, kahvehane, benzin istasyonu, marangozhane, tuhafiye, kasap, imalathane, süt ürünleri deposu ve yem bayidir. Bu ticari faaliyetler, köy halkının ihtiyaçları doğrultusunda belirlenmiştir.

Ayrıca muhtarlık binasının yanında bulunan, Belediye Sokağı üzerinde her Çarşamba semt pazarı kurulmaktadır.

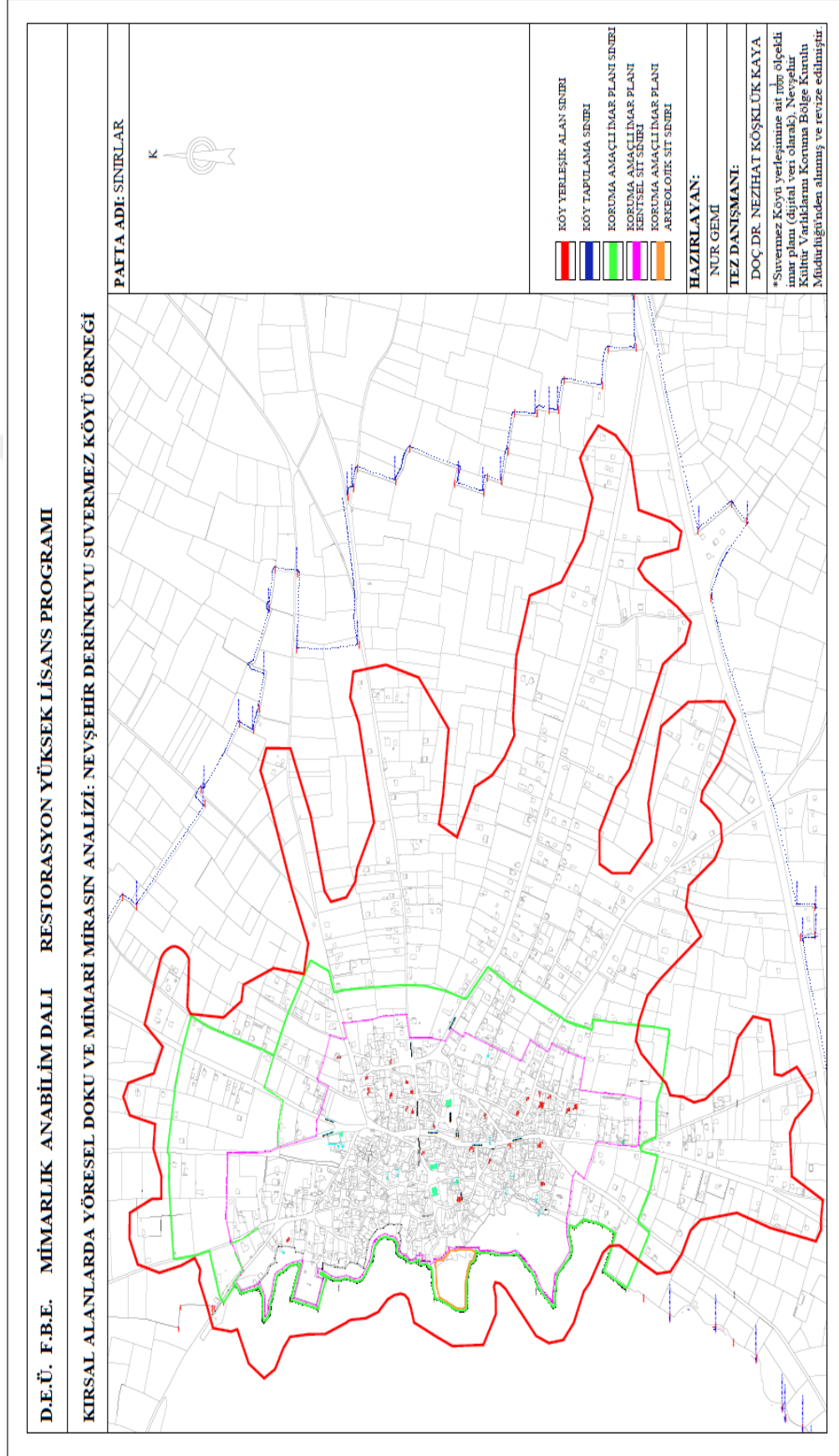
D.E.Ü. F.B.E. MİMARLIK ANABİLİM DALI RESTORASYON YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

KIRSAL ALANLARDA YÖRESEL DOKU VE MİMARİ MİRASIN ANALİZİ: NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ KÖYÜ ÖRNEĞİ

Şekil 4.121 Ticari faaliyet analizi paftası

4.4.3.14 Sınırlar

Şekil 4.122 Sınırlar paftası (Kişisel arşiv, 2020)

4.4.3.15 Tescilli Geleneksel Yapıların Spesifik Özellikleri

4.4.3.15.1 Konut - E 7. Cumhuriyetin ilk yıllarında inşa edilen, 02.08.1991 tarihinde tescillenen yapı, sonradan inşa edilen *ekler* ve eyvan ile bitişik nizamlı hale gelmiştir.

Şekil 4.123 Suvermez köyünde bulunan, 1991 tarihinde tescillenen, 7 envanter numaralı 176 ada 14 parselde bulunan yapının konumu ve tarihi görünüşü (Kişisel arşiv, 2018)

Yapının sokağa bakan birinci kat cephesi, çingi taş malzemeli olup, açıklığı bulunmamaktadır. Birinci kat ise kisir taşından inşa edilmiş olup, iki kat arasında yer alan silmede yöreye özgü kabartma süslemeler bulunmaktadır. Cephede bulunan istiridye motifli nişlerin içine işlenmiş yuvarlak rozetlerin içerisinde, bitkisel ve geometrik motifler bulunmaktadır. Nişlerin arasında, taş üzerine kabartma teknikle yapılmış süslemeler yer alır.

Şekil 4.124 Solda yapının ana cephe çizimi (Çizim: Mimar Nur Gemi, 2018)

Yapının birinci kat ana cephesinde 60 x 120 cm ebadında, dikdörtgen formlu, sade, üslupta, kesme taş lentolu ve demir parmaklıklı üç adet pencere bulunmaktadır.

Şekil 4.125 Hayat giriş kapısı tarihi fotoğrafı (Nigdelis, 905)

Şekil 4.126 Hayat giriş kapısına ait detaylar (Kişisel arşiv, 2018)

Yapının inşaatı sırasında yapılmış olan hayat duvarları süreç içerisinde yıkılınca yerine betonarme duvarlar inşa edilmiştir. Hayat kapısının orijinal lentosu korunmuştur. Sokaktan avluya girişi sağlayan kapı, avluyu çeviren duvar ile aynı yükseklikte olup, yapı malzemesi düzgün yontulu kesme taştır. Yuvarlak kemerli, altında yanlarda ikiyeşer baklava dilimi motifi, ortada ise yuvarlak rozet bulunmaktadır.

Şekil 4.127 Tarihi yapılara yaklaşımlar (Kişisel arşiv, 2018)

Ana yapı eyvan ile müstemilat birimlerine bağlanmıştır. Başodanın bulunduğu yapının üst örtüsü düz toprak dam iken, kırma çatı olarak revize edilmiştir. Diğer hacimlerin üst örtüsü düz toprak damdır. Tandır evinin üst örtüsü ise kemer tonozludur.

Şekil 4.128 Tescilli yapının cephe, iç mekân ve geçmişten kalan mutfak raf görünüşü (Kişisel arşiv, 2018)

Giriş kapısının karşısında kaburga tonozlu eyvan bulunmaktadır. Tonozun kaburgaları ve köşe dikmeleri düzgün yontulu küfek taştan olup, kaburga araları çingi taş ile doldurulmuştur. Eyvanın bulunduğu hacim yarım duvar ile bölünmüştür. Kemerli bir giriş kapısı olan bu hacim tandır evi olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.129 Solda eyvanın görünüşü ve sağda yapının yan cephe görünüşü (Kişisel arşiv, 2018)

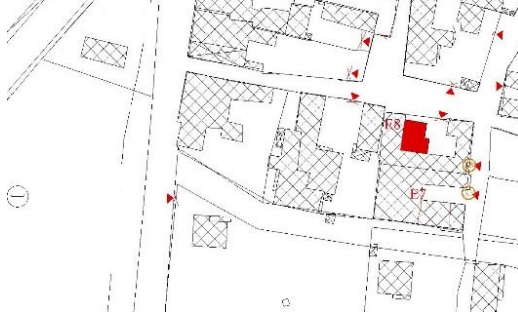
Yapının üst katına ve kayıt damına ulaşım hayattaki tek kollu merdiven aracılığıyladır. Merdiven basamakları, yekpare taştan imal edilmiş olup, her bir basamak yapının duvarına saplanmıştır. Merdiven korkuluk malzemesi ferforjedir.

Şekil 4.130 Yapının hayat giriş kapısı ve eyvanın üzerinde konumlanan taş çörlen (Kişisel arşiv, 2018)

Toprak dam üst örtü üzerinde pişmiş toprak testiler kullanılarak oluşturulmuş aydınlatma bacaları bulunmaktadır.

4.4.3.15.2 Konut - E 8. 02.08.1991 Tarihinde tescillenen, 1912 yılının Nisan ayında inşa edilen yapının, hayat duvarı moloz taş malzeme ile yaklaşık 3 metre yüksekliğindedir.

Şekil 4.131 Suvermez köyünde bulunan, 1991 tarihinde tescillenen, 8 envanter numaralı 176 ada 15 parselde bulunan yapının konumu ve tarihi görünüşü (Kişisel arşiv, 2018)

Tarihi yapı, Suvermez köyünde bulunan tescilli konutların içerisinde orijinaline en yakın şekilde korunabilmiş nadir yapılarıdır. Hayat giriş kapısının ahşap giriş kapısı, kemerli ve anıtsal ifadeleri bulunan formu, bezemeler ve kitabesi korunmuştur. Ana yapının kat silmesindeki süslemelerin detayları ve yapıya bitişik olarak inşa edilmiş, başodaya girişi sağlayan tek kollu merdivenin bulunduğu hayatı çevreleyen eyvan, eski haliyle korunabilmiştir. Eyvan yapının yan cephesine yaslanarak, bitişik nizam inşa edilmiştir.

Şekil 4.132 Suvermez köyünde bulunan, 1991 tarihinde tescillenen, 8 envanter numaralı 176 ada 15 parselde bulunan yapının konumu ve tarihi görünüşü (Kişisel arşiv, 2018)

Hayat duvarının köşe dikmeleri, hemen solda yer alan çiralık adı da verilen niş ve kapının dört tarafı kesme taştan, duvarın diğer kısımları ise cingi taşından imal edilmiştir (Şekil 4.122).

Şekil 4.133 Eyvanın solunda bulunan birinci kata yaklaşım ve iç mekân görünüşleri (Kişisel arşiv, 2018)

Yapının üst katında bulunan başodaya ulaşım demir korkuluklu tek kollu merdiven aracılığıyladır. Başodada ahşap seki, ahşap dolaplar ve nişler, ahşap giriş kapısı mevcuttur. Yapının depo olarak işlevlendirilmiş zemin katına giriş ise yine kemerli ahşap bir kapı aracılığıyladır (Şekil 4.67).

Şekil 4.134 Solda yapının eyvan ile birleşimi, ortada oyma ve kabartma motifli kat silmesi ve sağda beşik tonozlu eyvanın görünüşü (Kişisel arşiv, 2018)

Yapının birinci katı kesme taş yapı malzemeli, zemin katı ise lentolar ve köşe profilleri hariç moloz taşındandır. Kat silmesinde kesme taş üzerine oyularak üretilen istiridye motifli bezemeler ve içlerinde geometrik bezemeli rozetler bulunmaktadır. Zemin katın üst kotunda, silmeye yakın noktada, orta aksta demir parmaklıklı küçük bir aydınlık penceresi bulunmaktadır.

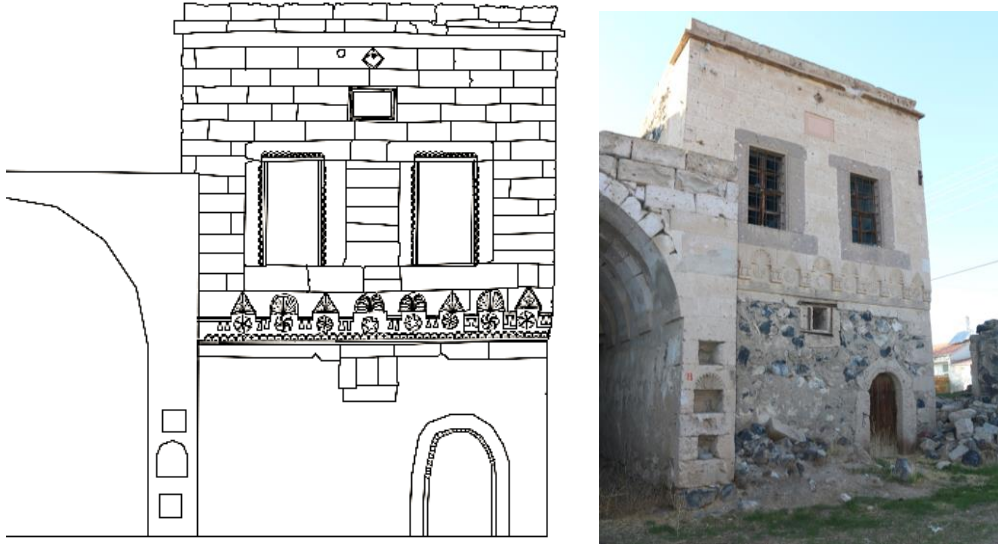
Yapının yaklaşımında, hayattan beşik tonozlu eyvana, eyvandan ise taş merdiven aracılığıyla yapının birinci katına ulaşım sağlanmaktadır. Hayatta bulunan diğer hacimlere dağılım yine ayvan aracılığıyla. Tonozun kaburgaları düzgün yontulu kesme taştan olup, kaburga araları çingi taş malzemedendir.

Şekil 4.135 Solda yapının ön cephe görünüşü, sağda ise duvar nişleri ve bezemeler (Kişisel arşiv, 2018)

Birinci katta yer alan başoda, asıl yaşama mekânı olup, sokağa cephe veren kısımları düzgün yontulu kısır taştandır. Eyvanın avluya bakan cephesinde, ayaklarından birinde, alt alta üç adet niş bulunmaktadır. Alttaki ve en üstteki niş küçük ve kare olup, ortadaki niş yatay dikdörtgen formunda ve istiridye motifi süslemelidir. Bu nişlerin, eski zamanlarda çiralık ve testilik olarak adlandırıldığı bilinmektedir. İstiridye nişin solundaki rakam ise envanter numarasını göstermektedir. Her bir nişin yüksekliği, bir adet yekpare taşın yüksekliği kadardır.

Ön cephede küfek taşından lentosu olan ve demir parmaklıklı iki adet pencere bulunmaktadır. İki pencerenin orta aksında, üst kısımda ise yazısız taş bir levha (kitabe) bulunmaktadır.

Şekil 4.136 Yapının ana cephe çizimi ve görünüşü (Kişisel arşiv, 2018)

Yapının yanında bulunan eyvanın üstüne yapı ile aynı yükseklikte müstemilatlar eklenmiştir. Yapının üst katına ulaşım, bir merdiven aracılığıyla ulaşılan eyvanın damındandır.

Şekil 4.137 Solda düzgün yontulmuş küfek taşına oyularak Kiril alfabesi ile yazılmış kitabe, sağda ise koruyucu motiflerle süslenmiş kat silmesi (Kişisel arşiv, 2018)

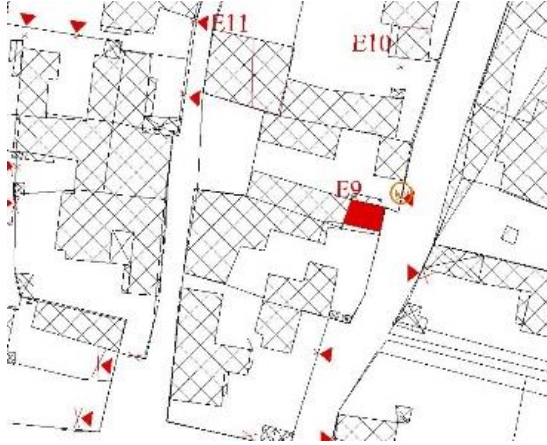
Yapıda bulunan kitabe, Grek harfleri ile yazılmış, Türkçe metindir. Kitabede “Maşallah (Maşallah) tiarapi 118. hane senintir. 118. hanedekileri asırke. Amin” yazılıdır. “Yarab 118. hane senindir, 118. hanedekileri esirge” anlamına gelmektedir (Nevşehir Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü arşivi , 2018).

Şekil 4.138 Toprak dam üst örtü üzerindeki aydınlatma bacalarının görünüşü (Kişisel arşiv, 2018)

Hayatta bulunan yapıların üst örtüleri farklı kotlarda olmasına rağmen, hepsi düz toprak dam malzemedendir. Toprak dam üzerinde, pişmiş toprak testilerden yapılmış aydınlatma bacaları bulunmaktadır.

4.3.3.15.3 Konut –E 9. 1941 Yılında inşa edilen yapı, zemin+ 1 katlıdır. Yapının avlusunun etrafı çingitaş malzemedен 2 metre yüksekliğinde bir hayat duvarı ile çevrilidir.

Şekil 4.139 Suvermez köyünde bulunan, 1991 tarihinde tescillenen, 9 envanter numaralı 202 ada 3 parselde bulunan yapının konumu ve tarihi görünüşü (Kişisel arşiv, 2018)

Depo olarak işlevlendirilmiş zemin katın girişine, yapının arkasındaki eyvandan ulaşılmaktadır. 1. Katın dış yüzeyinde köşe dikmeler kesme taştan dendanlıdır. Komşu yapı ile arasında mesafe bırakılmış, ayırık nizam olarak inşa edilmiştir. Bırakılan

boşluk cingi taş ile doldurulmuştur. Komşu yapı tarihi yapıdan düşük gabaride bırakılarak tarihi yapıya saygılı bir üslup sergilenmiştir.

Şekil 4.140 Yapının ön cephe çizimi ve görünüşü (Kişisel arşiv, 2018)

Taş lentolu ahşap bir kapı ile girilen avlunun sağında servis birimleri, solunda ise tek kollu taş merdiven ile ulaşılan yapının yaşama mekânına çıkılmaktadır. Yapının zemin katı çingi taş malzeme ile inşa edilip mutfak olarak işlevlendirilmiştir.

Şekil 4.141 Solda hayat duvarı içten görünüşü ve sağda yapının ön cephe görünüşü (Kişisel arşiv, 2018)

Üst katta ön cephede iki adet sade üslupta, dikdörtgen formlu pencere bulunmaktadır. Pencerelelerin etrafı, sade, koyu renkte taş lentoludur. Pencerelelerin ahşap doğramaları oldukça tahrip olmuştur. Yan cephelerde, ön cephedeki ile aynı

form ve ebatlarda birer adet pencere bulunmaktadır. Zemin katta ise bir adet havalandırma penceresi bulunmaktadır.

Şekil 4.142 Solda 1. kata ulaşım sağlayan taş merdiven görünüşü ve sağda bir kısmı hayat duvarının içinde bir kısmı dışında olarak konumlandırılmış yekpare taş yalak (Kişisel arşiv, 2018)

Avluda yaşama biriminin yanında kaburga tonozlu bir eyvan bulunmaktadır. Eyvanın kaburgaları tonozlu ve köşe dikmeleri düzgün yontulu kesme taştandır. Kaburga araları çingi taş ile dolgu yapılmıştır. Eyvanın solunda bulunan, bitişik nizamdaki tek mekânlı yapının zemin katında bulunan mutfığa geçilmektedir. Bu kısım yine moloz taş malzemeli olup, kaburgalı tonozludur. Avlunun solunda eyvanla bitişik ama girişleri avludan sağlanan yuvarlak kemerli girişleri olan kapalı iki mekân bulunmaktadır.

Şekil 4.143 Yapıya bitişik olarak inşa edilmiş tonozlu eyvanın ve bacanın görünüşü (Kişisel arşiv, 2018)

Hayatın içinde bulunan eyvanın yanından, tek kollu taş merdivenle birinci katta bulunan başodaya ulaşılmaktadır. Eyvanın içindeki taş merdivenle ise eyvanın damına

ulaşılmaktadır. Dış cephede, avlu kapısının yanında, hayat duvarının tam altına yerleştirilmiş, yekpare taştan oyulmuş, hayvanların su içmesi için kullanılmış yalak taşı bulunmaktadır.

Yapının kitabesinde, taş malzeme üzerine oyularak işlenen ‘MAŞAALLAH MUSTAFA TUNCA 1941’ yazısı görülmektedir. Yapının çatısında, iki adet yekpare taşın şekillendirilmesiyle üretilen havalandırma bacası bulunmaktadır.

4.4.3.15.4 Konut - E 10. Yapının zemin kat yapı malzemesi çingi taşıdır. Birinci katı yapı malzemesi kesme taş olup, ön cephede iki adet etrafı taş çerçeveli, üstü kemerli pencere bulunmaktadır. Pencere köşeleri dendanlıdır. Pencerelelerin yanındaki taş söveler dikdörtgen başlıklıdır.

Şekil 4.144 Suvermez köyünde 202 ada 2 parselde bulunan yapının konumu ve ön cephe görünüşü (Kişisel arşiv, 2018)

İki katlı yapının hayat duvarları, moloz taş malzemededen yüksek duvarlar inşa edilerek çevrelenmiştir.

Şekil 4.145 Yapının ön cephe çizimi ve görünüşü (Kişisel arşiv, 2018)

Yapının yan cephesinde, birinci katta bir adet aynı karakterde pencere bulunmaktadır. Cephe aslına uygun olmayan şekilde renklendirilmiştir. Düz toprak dam örtülü çatının saçağı üçgen pahlıdır. Kat arasında bulunan silme sade üsluptadır (Şekil 4.78).

Şekil 4.146 Yapının komşu yapı ile ilişkisi (Kişisel arşiv, 2018)

4.4.3.15.5 Konut - E 11. Yapıda bulunan eyvanın tonoz kaburgaları ve köşe dikmeleri düzgün yontulu küfek taşından, diğer kısımları ise moloz taşından inşa edilmiştir.

Şekil 4.147 Suvermez köyünde 116 ada 335 parselde bulunan yapının konumu ve tarihi görünüşü (Nevşehir Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü arşivi, 2018)

Yapıya yaklaşım hayat kapısının tam karşısında bulunan, sivri tonozlu eyvandandır. Eyvana açılan, birisi giriş aksının tam karşısında, diğer ikisi ise karşılıklı iki yanda olmak üzere üç kapı bulunmaktadır. Eyvanın sağında ve solunda bulunan karşılıklı kapıları bulunan, depo işlevli birer mekân bulunmaktadır. Oda kapıları ahşap malzemeden yuvarlak kemerli formda inşa edilmiştir.

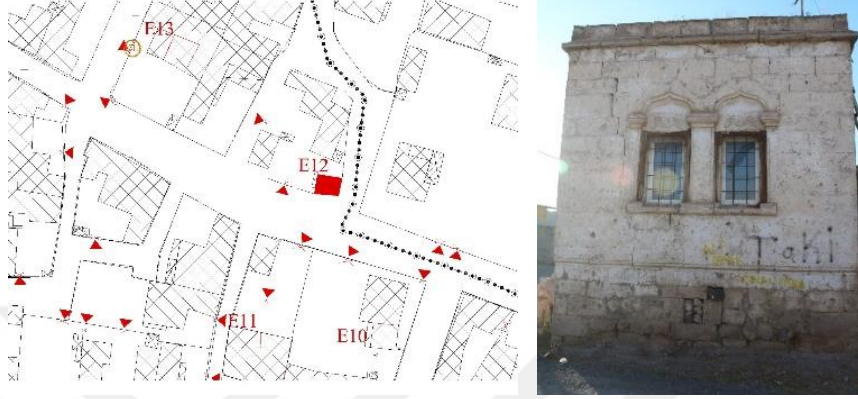
Şekil 4.148 Taş lentolu kemerli kapı ile girişi sağlanmış avluda girişin tam karşısında bulunan kaburga tonozlu eyvan (Kişisel arşiv, 2018)

Eski fotoğraflardan görülen, eyvanın hemen sağında, yapıya bitişik olarak konumlanan, çatıya çıkışı sağlayan merdiven, görülememiştir. Merdivenin sağında bulunan, sokağa bağlantı verdiği düşünülen kapı ise kapatılmıştır.

Hayat giriş kapısı orijinal haliyle korunabilmiştir. Kapı kanadı, kemer bitişli, ahşap malzemedendir. Hayat duvarı yöresel taştan inşa edilmiştir.

Yapının avluda bulunan müştemilatları ile birlikte çatısı düz toprak dam örtülü olup, çatıda testilerden yapılmış havalandırma bacaları vardır.

4.4.3.15.6 Konut - E 12. İki katlı konutun, birinci katında yer alan yaşama birimi tek hacimli başodadır. Zemin katta bulunan mekân mutfak olarak kullanılmıştır. Taş bir merdivenle ulaşılan yaşama birimine kesme taştan lentosu bulunan bir kapıdan girilmektedir.

Şekil 4.149 Suvermez köyünde 160 ada 1 parselde bulunan yapının tarihi görünüşü (Nevşehir Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü Arşivi, 2018)

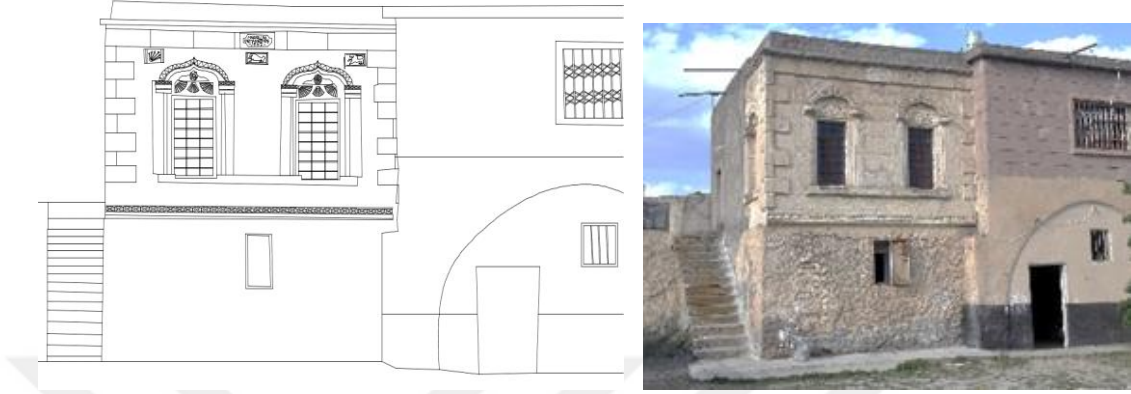
Ön cephede iki adet, kemerli lento kabartma başlıklı ve iki pencere altında yekpare bir denizlik bulunan, yan cephelerde ise birer adet sade ve nispeten küçük ebatta pencere bulunmaktadır.

Şekil 4.150 Konutun ön cephe çizimi ve görünüşü (Kişisel arşiv, 2018)

Pencerelerin dikey lentoları kaideli ve başlıklıdır. Başlıkların üzeri ve kemerin üzeri taş süslemelidir. Pencerelerin başlık kısmında, istiridye formunda üçer adet bezeme vardır.

Yapının zemin kat girişi, bitişik nizamda inşa edilen ek yapının içindendir. 1.Kat girişi ise hayat içerisinde bulunan ve ön cepheden yaklaşım veren, yekpare taş malzemeli, tek kollu merdiven aracılığıyla.

Şekil 4.153 Solda yapının ön cephe çizimi ve sağda yapının görünüşü (Kişisel arşiv, 2018)

Ek yapının tarihi yapı ile malzeme, cephe düzeni, yaklaşım sınırı, gabari gibi kriterler bakımından uygunsuzluğu, tarihi yapıların korunma prensiplerine aykırı bir yaklaşımdır. Diğer müstemilat birimleri, yapının arkasına yine bitişik nizamda inşa edilmiştir.

Şekil 4.154 Solda yapının kitabesi (Kişisel arşiv, 2018)

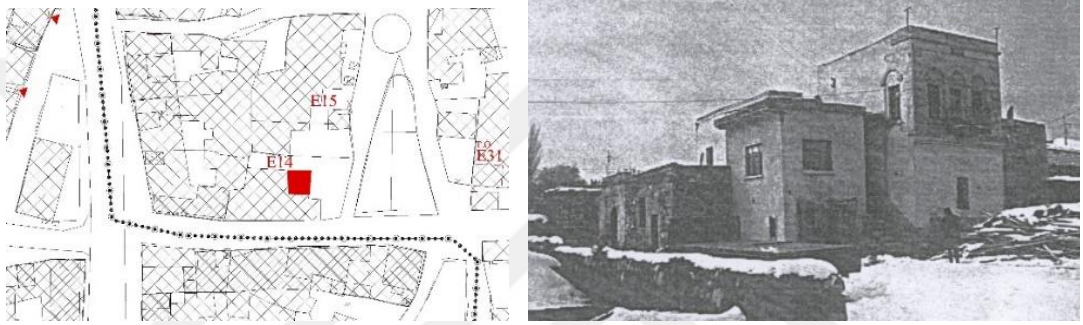
Yapının orta aksında, ön cephede taş kitabe üzerine kabartma olarak işlenmiş kuyruklu at motifi, hemen üstünde ise ‘MAŞAALLAH OSMANGÜMÜŞ 1947’ yazılı kitabe yer almaktadır (Şekil 4.87).

Tarihi yapı yola göre geride konumlanmıştır. Zemin katı sade üsluptadır. Zemin katında, metal kapaklı bir adet havalandırma penceresi vardır. Birinci katta ise ön

cephede iki adet dikdörtgen, demir parmaklıklı ve kemer bitişli, sade bir üsluba sahip pencere mevcuttur. İki pencerenin altında yekpare taştan bir denizlik bulunmaktadır.

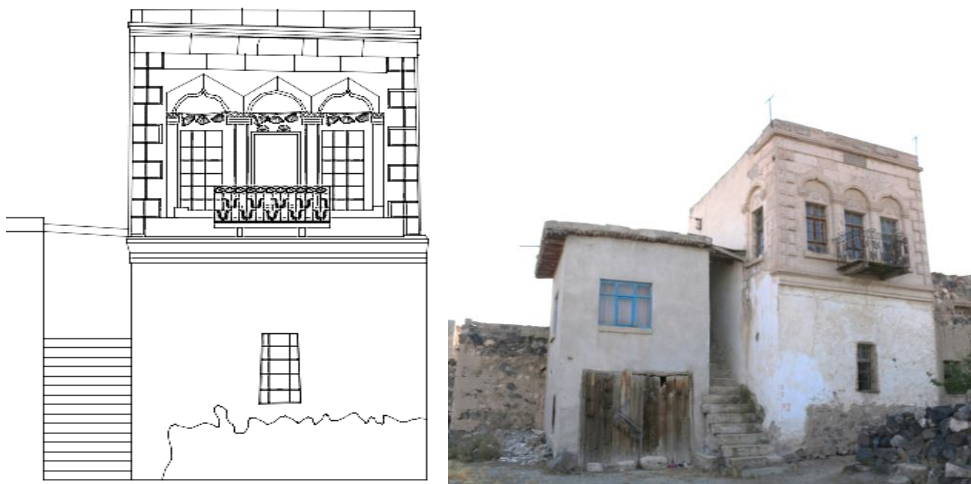
Sokağa bakan yan cephede yine ön cephedeki ebat ve üslupta bir adet pencere bulunmaktadır. Kat ve saçak silmesi sade bir üsluptadır. Üst kat köşelerde kabartılmış dendan bulunmaktadır.

4.4.3.15.8 Konut - E 14. 06/10/1994 Tarihinde tescillenen, 1963 tarihinde yığma olarak inşa edilen yapı, geleneksel şekilde kare plandadır.

Şekil 4.155 Suvermez köyünde 186 ada 8 parselde bulunan tarihi yapının konumu ve eski görseli (Nevşehir Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü Arşivi, 2018)

İki katlı yapının zemin katı çingi taşından, üst kat ise yöresel kesme taştan yığma olarak inşa edilmiştir.

Şekil 4.156 Yapının ön cephe çizimi ve görünüşü (Kişisel arşiv, 2018)

Sokağa bakan doğu cephesi ana cephedir. Kuzey ve güney cephelerde, yapıya bitişik olarak inşa edilen ek yapılar bulunmaktadır. Yapının kuzeyinde bulunan ek yapı çingitaş ile örülmüş, güneyindeki ise betonarme malzemeden iki katlı olarak inşa edilmiştir. Ek yapılar, yapım tekniği yönünden tarihi yapı ile tamamen farklıdır.

Şekil 4.157 İstiridye motifi işlenmiş pencere süslemeleri (Kişisel arşiv, 2018)

Ana cephede üç adet, yan cephelerde ise birer adet, bezemeli pencere vardır. Kuzey ve güney cephedeki pencereler ise sade üsluptadır. Bunlar, kaideleri ve başlıkları taşırılmış sütünceler ve lentolarla tanımlanmıştır. Pencerelerin üzerinde, kemer biçiminde motifli süslemeler bulunmaktadır. Pencere üzerinde yer alan semboller, Tanrıça Tanit ve istiridye motifindedir.

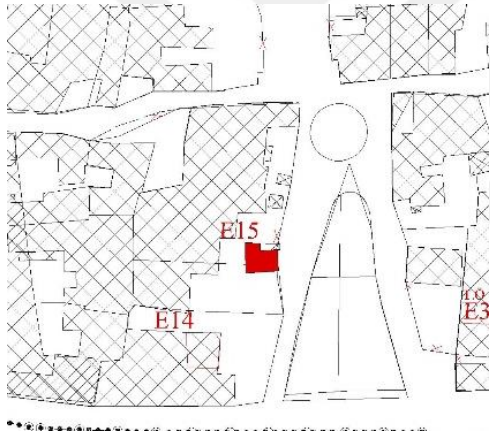

Şekil 4.158 Yapının ana cephe görünüşü ve bitişik nizamdaki ek yapı (Kişisel arşiv, 2018)

Pencerelerin kasa ve kanat malzemeleri ahşap ve pencereler demir korkulukludur. Çatı silmesinin hemen altında bulunan yekpare kesme taş kitabe üzerine, ‘ALLAHIN DEDİĞİ OLUR 1961’ yazısı oyularak işlenmiştir.

Kat silmesi sade üsluptadır ve cephe hattından taşırılmıştır. Üst katta, köşelerde kabartılmış dendanlar yer alır. Ön cepheye sonradan balkon eklenmiştir, ancak balkon kapısı bulunmamaktadır. Balkon korkulukları ferforje, zemini ise ahşap döşemedir. Çatı, düz toprak dam örtülüdür. Konut Mustafa Ünal’a aittir.

4.4.3.15.9 Konut - E 15. 02.08.1991 Yılında tescillenen yapı, zemin +1 katlı olarak inşa edilmiştir. Birinci katı tamamen kesme taş yapı malzemeli kare tek mekândan oluşan yapının çatı örtüsü düz damdır.

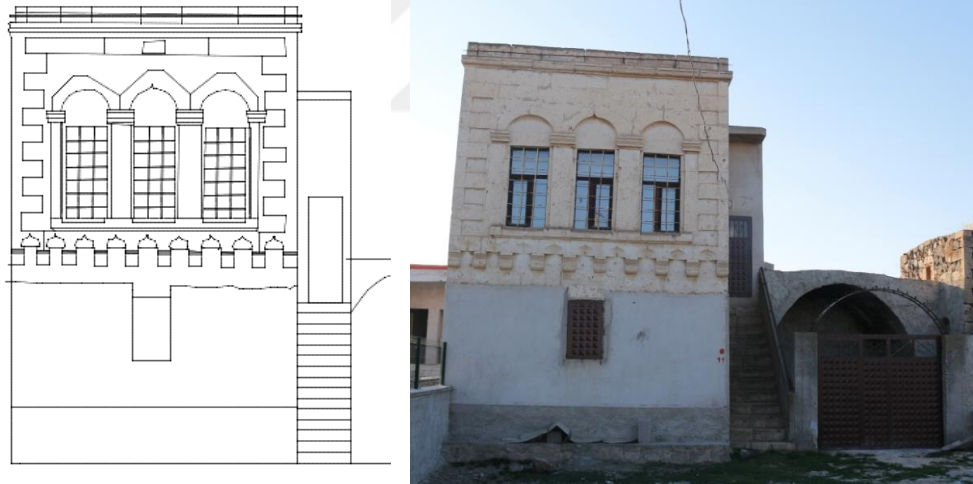
Şekil 4.159 Suvermez köyünde 186 ada 4 parselde bulunan tarihi yapının konumu ve eski görseli (Kişisel arşiv, 2018)

Ön cephede üç adet dikdörtgen formda, demir parmaklıklı ahşap doğrama pencere vardır. Pencere lentoları kemer formundadır. Pencere aralarında süslemeli sütunlar bulunmaktadır. Zemin ile birinci kat arasında kabartma motifli taş silme bulunmaktadır. Sağ ve sol köşelerde kabartmalı dendanlı süslemeler vardır.

Şekil 4.160 Tarihi yapıya yaklaşımın görüşleri (Kişisel arşiv, 2018)

Yapının zemin katında bulunan hacmin girişi sağ yan cephedendir. Yine aynı cephede, sonradan eklenmiş yuvarlak kemerli demir kapı ve birinci kata ulaşım sağlayan tek kollu, taş merdiven bulunmaktadır. Ayrıca, merdivenle ulaşılan birinci kata, betonarmeden ek hacim inşa edilmiştir. Yapının zaman içerisinde yıkılan hayat duvarı betonarme olarak yenilenmiş ve bu duvara ferforje kapı eklenmiştir.

Şekil 4.161 Yapının ana cephe çizimi ve görünüşü (Kişisel arşiv, 2018)

Sokak giriş kapısı ile aynı aksta, taş merdivenin hemen bitişiğinde kaburga tonozlu eyvan bulunmaktadır. Avlunun sağ alt köşesinde ise tuvalet bulunmaktadır. Yapının tümü düz toprak dam örtülüdür. Yapıya sonradan eklenen güneş enerji panelleri dam üzerinde görülmektedir.

Şekil 4.162 Kemer formda pencere lento süslemeleri ve oyma işlemeli silme detayı (Kişisel arşiv, 2018)

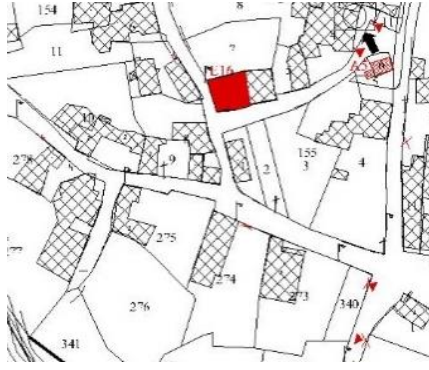
Yapının sol cephesi sağırdır. Bahçe duvarı ile bütünleşmektedir. Zemin katı çingitaş, birinci katı ise kesme taş malzemeden inşa edilmiştir. Silmelerde ve pencere lentolarında kesme taş malzeme işlenerek oyma ve kabartma motiflerle geometrik süslemeler yapılmıştır.

Şekil 4.163 Köşelerde kesme taş ile üretilen kabartma dendanlar (Kişisel arşiv, 2018)

4.4.3.15.10 Konut - E 16. 1991 Yılında tescillenen yapı, iki katlıdır. Yapının zemin katında, ön cephede köşeler kesme taş, diğer kısımlar ise çingi taş, üst katı ise tamamen kesme taştan yığma teknikle inşa edilmiştir. Kare planlı yapının, her bir katında tek hacim bulunmaktadır. Yapının çatı örtüsü düz damdır.

Yapıyı sokağa bağlayan hayat kapısının kemerli bir formu olduğu arşiv fotoğraflarına bakılarak anlaşılmaktadır. Ancak, günümüzde sokak kapısı ve hayat duvarlarının nerdeyse tamamı yıkılmıştır.

Şekil 4.164 Suvermez köyünde bulunan 1991 yılında tescillenmiş 156 ada 6 parselde yapının görünüşü (İl Özel İdare arşivi, 1991)

Giriş kapısının karşısında avlu içinde kaburga tonozlu, nerdeyse tamamı yıkılmış durumda olan bir eyvan bulunmaktadır. Eyvanın kaburgaları ve köşe dikmeleri küfek taştan, kaburga araları ise çingi taştandır. Eyvanın sağında bulunan basık kemerli bir kapıdan, tandır evi olduğu düşünülen yine tonozlu diğer mekâna geçilmektedir. Yapıya yaklaşım, yıkılmış durumda olan, cingi taşından inşa edilen avludandır.

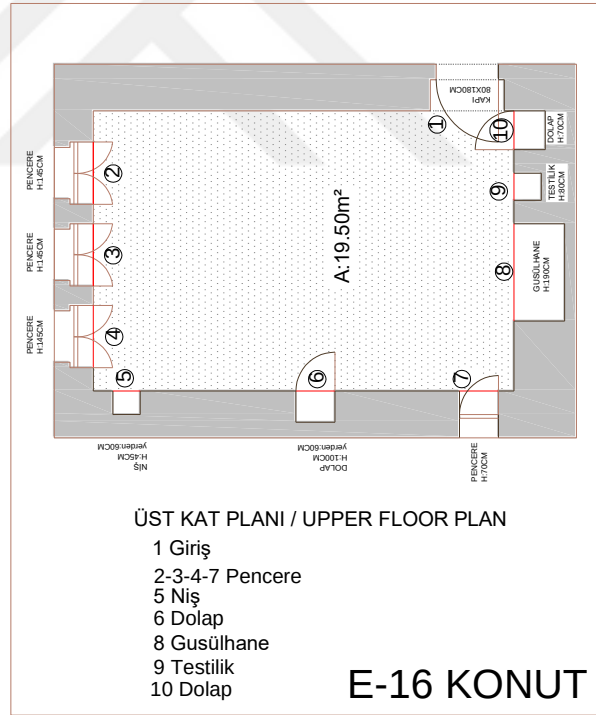
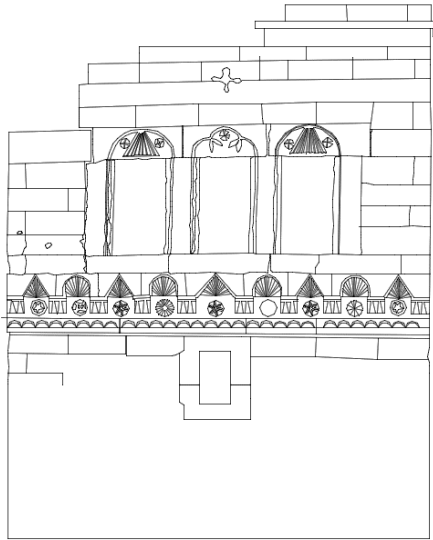
Şekil 4.165 Tarihi yapının ön cephe görünüşü (Kişisel arşiv, 2018)

Sokağa bakan cephede, üç adet pencere bulunmakta olup, pencere lentoları kemerlidir. Kemer nişler içerisinde, yelpaze motiflerinin iki yanında kabaralar, ortada ise dilimli, aralarında yaprak motifi bulunan taş süslemeler yer alır.

Şekil 4.166 Solda yapının kuzey duvarındaki yüklük, sağda ise yapının doğu duvarında iç mekânda bulunan istiridye motifi süslemeli niş (Kişisel arşiv, 2018)

Doğu duvarında 1 adet $\frac{1}{2}$ oranında, 1 adet $\frac{1}{1}$ oranında, 1 adet üstü kavsaralı niş bulunmaktadır. Batı duvarında da 2 adet dikdörtgen niş, kuzey duvarında ise büyük bir yüklük üzerinde $\frac{1}{2}$ oranında küçük bir pencere bulunmaktadır (İl Özel İdare arşivi, 1991).

Şekil 4.167 Tarihi yapının ön görünüşü ve birinci kat planı (Çizim: Mimar Nur Gemi, 2018)

1. Kata avludan taş merdivenle çıkılmakta olup, bu katta tek hacimli yaşama birimi mevcuttur. Taş merdiven büyük oranda yıkılmış durumdadır. Kayıtlarda, yapıda,

odanın üç tarafını çeviren 30 cm. yüksekliğinde bir seki olduğu okunmuştur. Yapının zemin kaplaması ve alt katı harabe durumda olduğu için görülememiştir.

Şekil 4.168 E-16 nolu konutun ön cephesi (Kişisel arşiv, 2018; Nigdelis, 905)

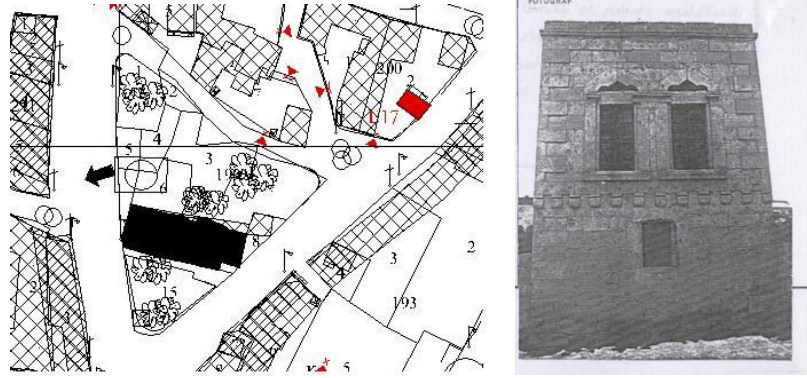
Sokak girişi düzgün yontulu taştan olup, kemerli lentosu üzerinde yay şeklinde bitkisel motif kuşağını üç taraftan çeviren dikdörtgen bordürde dilimli kabartmalı taş süsleme bulunmaktadır (İl Özel İdare arşivi, 1991). Yine ön cephede, en üstte orta aksta hac motifli bir açıklık mevcuttur.

Şekil 4.169 Yapının oyma ve kabartma motiflerle bezemeli kat silmesinin görünüşü (Kişisel arşiv, 2018)

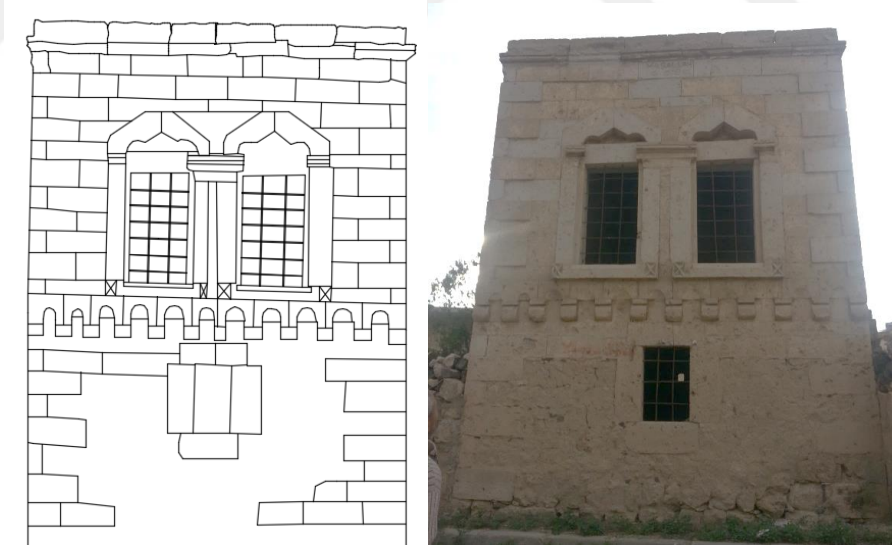
Zemin ile birinci kat arasında bulunan taş silme üzerinde yine dilimli bir şerit üzerinde kavsaralı istiridye kabuğu motifli nişçikler ve altlarında da çarkıfelek, altı kollu yıldız ve iki köşede haç motifli rozetler bulunmaktadır.

4.3.3.15.11 Konut - E 17. 1951 Tarihinde inşa edilen tarihi yapı, 1994 yılında tescillenmiştir.

Şekil 4.170 Suvermez köyünde bulunan, 17 envanter numaralı 200 ada 2 parselde bulunan yapının konumu ve tarihi görünüşü (İl Özel İdare arşivi, 1991).

Her bir katta tek hacme sahip iki katlı yapının, üst katı kesme taştan, zemin katı ise çingi taşından yığma teknikte inşa edilmiştir. Yapının üst örtüsü bir sıra çingi taşı, bir sıra kesme taştan beşik tonozla örtülmüştür.

Şekil 4.171 Yapının ön cephe çizimi ve görünüşler (Kişisel arşiv, 2018)

Yapının sokağa bakan ana cephesinde, 1. katta 2 adet dikdörtgen pencere, zemin katta ise orta aksta bir adet dikdörtgen açıklık bulunmaktadır. Kesme taştan kaideleri ve başlıkları, taşırılmış sütunceler ve lentolarla tanımlanan başlıklara oturan, üç dilimli kemerlerle zenginleştirilmiştir.

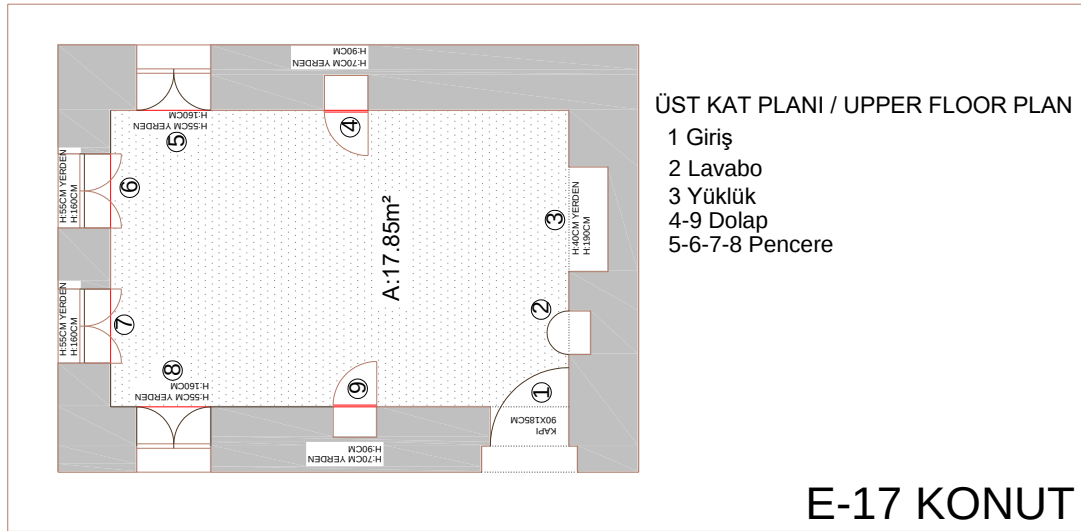
Şekil 4.172 Solda ahşap kirişleme tavan ve sağda ilk haliyle korunmuş ahşap giriş kapısı (Kişisel arşiv, 2018)

Yapının zemin kat üst örtüsü kaburga tonozlu olup, birinci kat üst örtüsü ise ahşap dikme kirişlerle oluşturulan düz toprak damdır.

Şekil 4.173 Solda yapının ön cephesi, sağda ise zemin kat iç mekân görünüşü ve tonozlu tavanı (Kişisel arşiv, 2018)

Katlar arasında, bir sıra kabartma dış motif, bir sıra kaş kemerli nişlerden oluşan kat silmesi bulunmaktadır. Alt katta sade, üst katta ise kabartılmış olan, köşe dikmelerindeki kesme taşlar dendanlıdır.

Şekil 4.174 Yapının birinci kat planı (Çizim: Mimar Nur Gemi, 2018)

Birinci katta giriş kapısının hemen sağında yüklük bulunmaktadır. Yan cephelerde ise planda da görülen niş biçiminde simetrik dolaplar yer alır. Sıkça konumlandırılmış nişlerin etrafında kesme taştan lento bulunmaktadır.

Şekil 4.175 Solda birinci kat, sağda ise zemin kat giriş kapısı (Kişisel arşiv, 2018)

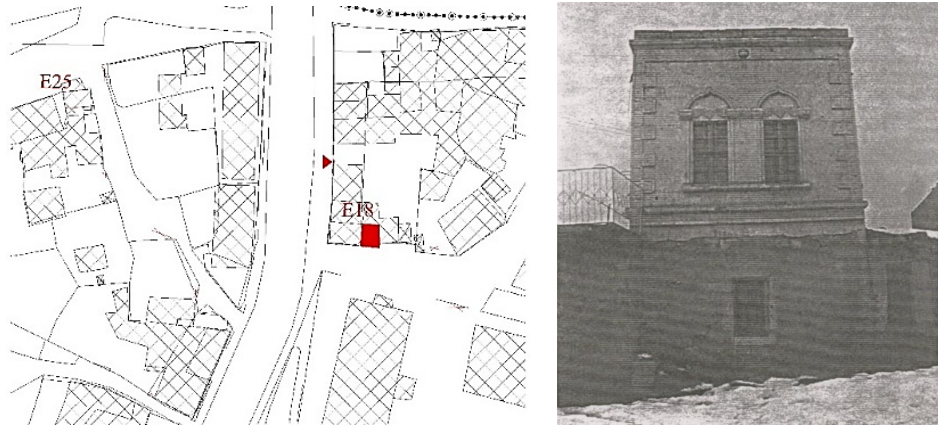
Yapının zemin kat girişi, kaburga tonoz üst örtünün altından ulaşılan, her iki yanında oyma nişler bulunan ahşap kanatlı, kemer lentolu kapı aracılığıyla ulaşılır. Birinci kat girişi ise, dikdörtgen kesitli demir lentolu ve taş eşikli ahşap kapıdır.

Şekil 4.176 Solda hayat girişi, sağda ise zemin kat girişi (Kişisel arşiv, 2018)

Hayat duvarları, moloz taştan yüksek bir biçimde örülmüştür. Duvar bitiminde, yekpare kesme taş bir lento ile oluşturulmuş kapı boşluğu mevcuttur. Birinci kata ulaşım, hayattan ulaşılan, zemin kat girişinin üzerinde konumlandırılan, al kısmı dolgu dolgu merdiven ile sağlanmıştır. Merdiven basamak malzemesi yekpare kesme taşır. Çatı, düz toprak dam örtülüdür.

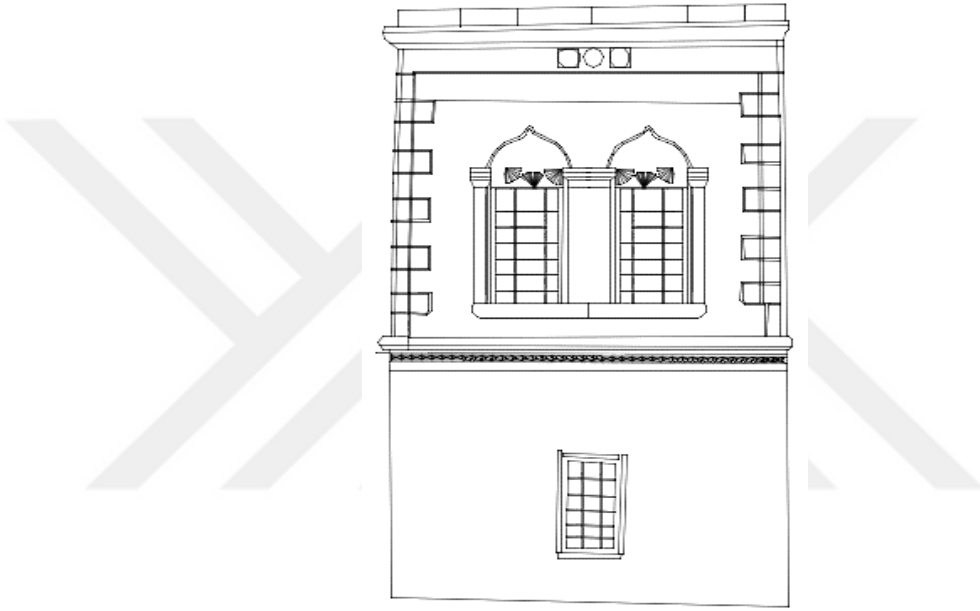
4.4.3.15.12 Konut - E 18. 1994 Yılında tescillenmiş tarihi yapı iki katlı, kübik formdadır. Her katta tek hacimli yaşama mekânına sahiptir.

Şekil 4.177 167 Ada 4 Parselde bulunan konutun vaziyet planı ve ön görünüşü (İl Özel İdare arşivi, 1991)

Yapının zemin katı çingi taştan yığma sistemde inşa edilmiş ve bir sıra çingi taş, bir sıra kesme taş malzemeden beşik tonozla örtülmüştür. Üst kat ise kesme taştan yığma olarak inşa edilmiş ve yine beşik tonozla örtülmüştür.

Yapının sokağa bakan güney cephesi ana cephedir. Doğu ve batı cephesinde tek katlı ek yapılar mevcuttur. Bu yapıların tasarım üslubunun ve yapım tekniğinin tarihi yapıdan farklı olması ve yapıya bitişik olarak inşa edilmesi, tarihi yapıda yeni yapı inşa etme disiplinine uymamaktadır.

Şekil 4.178 Yapının ana cephe çizimi ve görünüşü (Çizim: Mimar Nur Gemi, 2018)

Katlar arasında düz bir üslupta işlenmiş kat silmesi yer almaktadır. Alt kat köşe dikmelerinde yer alan dendanın sadeliğine karşın, üst kat köşe dikmelerinde yer alan dendan kabartılmıştır. Ön cephede yer alan pencerelerin ortasında, alnın hemen altındaki kitabede ‘ALLAH GÖNENDİR’, ‘25 - 5 - 1964’ işlenmiştir (Şekil 4.113).

Güney cephede, dikdörtgen formunda 2 adet kemerli pencere yer almaktadır. Doğu ve batı cephelerde ise birer adet aynı ebatta pencere bulunur. Kesme taştan kaideleri ve başlıkları taşırılmış sütunceler ve lentolarla tanımlanan pencereler, başlıklara oturan kaş kemerler ve bu kemerlerde yer alan üçer adet yelpaze motifli bezemelerle süslenmişlerdir. Pencere, diğer yapılarda da olduğu gibi, altta sabit panel, üstte iki parça ise sağ ve sol açılır kanat olmak üzere üç parçadan oluşmaktadır. Pencere

doğrama ve kasa malzemeleri, ahşap olarak imal edilmiş, ancak süreç içerisinde plastik olarak değiştirilmiştir. Ön cephede pencere altında bulunan, yekpare taştan imal edilmiş denizlik iki pencere boyunca uzanmaktadır.

Yapının kat silmesi cepheden 10 cm önde, üç cephe boyunca dönmektedir. Hemen altında çapraz motifli yatay bant yine üç cephe boyunca devam etmektedir. Ana cephede her iki yanda kabartma köşe dendanları görülmektedir (Şekil 4.169).

Şekil 4.179 Yapının ön görünüşü ve kat silmesi (Kişisel arşiv, 2018)

Yapının geçirmiş olduğu tadilatlar sonucunda, cephe sıvanarak boyanmıştır. Yapılan yenileme çalışmaları yapının orijinalliğine uygun olmasa da, süreç içerisinde yapılmış minimum müdahaleler olarak sayılabilmektedir.

4.4.3.15.13 Konut - E 19.

Şekil 4.180 Suvermez köyünde 188 ada 4 parselde bulunan tarihi yapının konumu ve ön cephe görünüşü (Kişisel arşiv, 2018)

02.08.1991 Yılında tescillenen yapı, kübik formda ve iki katlıdır. Zemin kat çingi taşından üst kat ise düzgün kesme taşın inşa edilmiştir. Çatı örtüsü düz toprak damdır.

Anıtsallık kazandırılarak bezenmiş dikdörtgen bir kapı ile avluya girilmektedir. Zemin kat servis birimi, üst kat ise başodanın bulunduğu yaşama birimidir. Ana yapının giriş cephesinde küçük bir havalandırma penceresi, üst katta ise iki adet demir parmaklıklı pencere bulunmaktadır. Sağ yan cephe sağırdır.

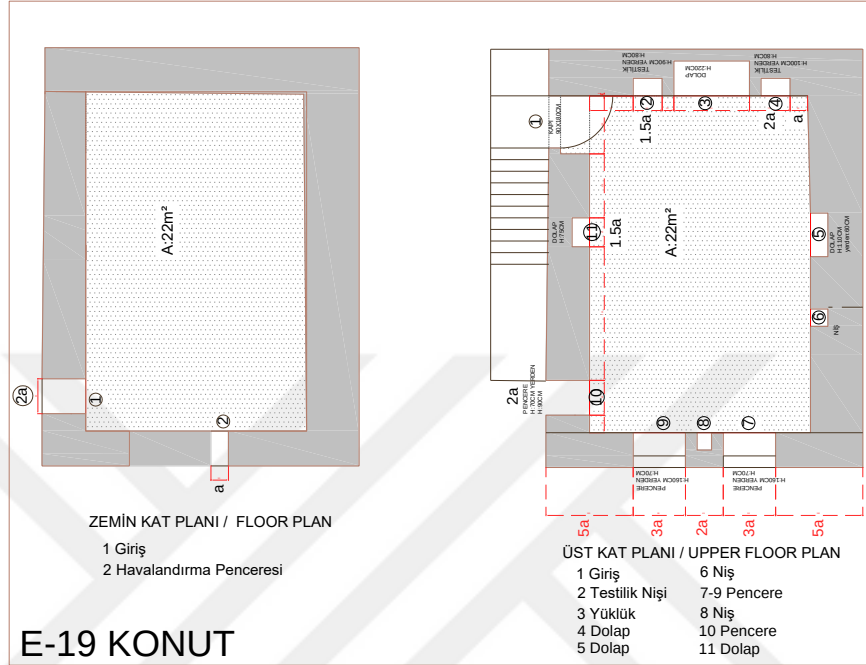
Şekil 4.181 Tarihi yapının görünüşleri (Kişisel arşiv, 2018)

Zemin ile birinci kat arasında rozet ve üçgen formunda bezemelerin olduğu kat silmesi bulunmaktadır. İki pencere ortasında yazısı silinmiş bir kitabe mevcuttur.

Şekil 4.182 Yapının ön cephe çizimi (Çizim: Mimar Nur Gemi, 2018)

Yapının avlusunda kaburga tonozlu eyvan bulunmaktadır. Eyvana açılan iki kapı bulunmakta olup, bu kapılardan yine tonoz çatılı, ağıl ve samanlık olarak kullanılan mekânlara geçilmektedir.

Şekil 4.183 Yapının kat planı çizimi (Çizim: Mimar Nur Gemi, 2018)

Taş merdivenlerle birinci kat yaşama alanına ulaşılmaktadır. Avludaki kapının solunda küçük bir servis mekânı daha vardır. Yapıların çatısında, testilerden yapılmış havalandırma bacaları bulunmaktadır.

Şekil 4.184 İç mekân duvarında bulunan nişler ve gömme dolap görünüşü (Kişisel arşiv, 2018)

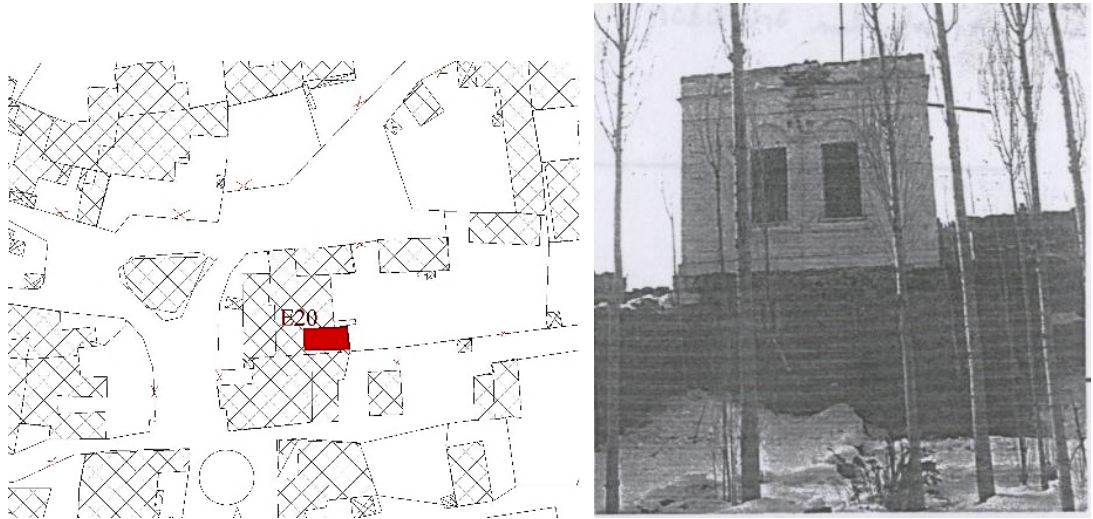
İç mekânda, ön cephede iki pencere arasında istiridye süslemeli niş, yan duvarlarda ise gömme dolap ve yanında karşılıklı olarak konumlandırılmış istiridye başlıklı nişler bulunmaktadır (Şekil 4.175). Üst örtü beşik tonoz ile örtülüdür.

Şekil 4.185 Pencere arası kavsaralı istiridye niş ve tonoz üst örtü (Kişisel arşiv, 2018)

Pencerenin karşısındaki cephede, giriş kapısının hemen önündeki duvarın tam orta aksında yüklük, sağ ve solunda ise farklı yüksekliklerde iki ayrı testilik nişi bulunmaktadır.

4.3.3.15.14 Konut - E 20. Tek yaşama mekânına sahip Z+1 katlı yapının zemin katı çingi taşından yığma olarak inşa edilmiş ve bir sıra çingi taş, bir sıra kesme olarak örülmüştür. Üst kat ise kesme taştan yığma olarak inşa edilmiş ve beşik tonozla örtülmüştür. Doğuya bakan ana cephede, kesme taştan, kaideleri ve başlıkları taşırılmış sütunceler ve lentolarla tanımlanan sade üslupta 2 adet pencere vardır. Yan cephelerde ise karşılıklı birer pencere bulunmaktadır.

Şekil 4.186 Suvermez köyünde bulunan 20 envanter numaralı 181 ada 9 parselde bulunan tarihi yapının konumu ve eski görseli (İl Özel İdare arşivi, 1991)

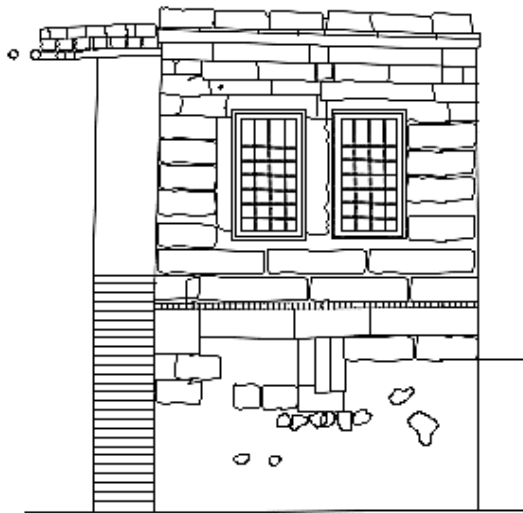
Yapı 1994 tarihinde tescillenmesine rağmen, bitişik parsellerde bulunan, tek katlı olarak inşa edilmiş müstemilat birimlerine sonradan birer kat eklenmiştir. Bu ekler yapının tarihi özelliğini bozmakta ve algılanmasını zorlaştırmaktadır.

Şekil 4.187 Tarihi yapı ve cephe algısını bozan ekleri (Kişisel arşiv, 2018)

Başodaya ulaşım sağlayan, küfek taşından inşa edilen merdivenin üstü ise tarihi yapı ile ek yapı arasına konumlandırılan ahşap dikmelerle örtülmüştür.

Katlar arasında düz bir süsleme üslubunun yer aldığı silme bulunur. Üst kat ise, köşe dikmelerinde dendanları kabartılmıştır.

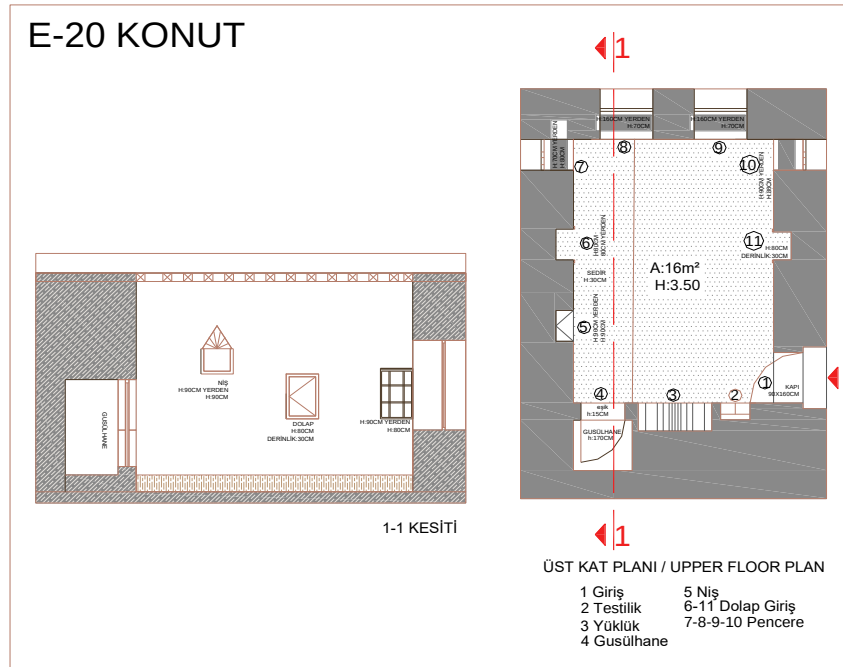
Şekil 4.188 Solda yapının ön cephe çizimi, sağda ise ön cephe görünüşü (Kişisel arşiv, 2018)

İki pencere arasında alın kısmındaki kitabede ‘MAŞALLAH YUSUF’ yazılıdır. Yapının yalnızca ön cephesi kesme taştır. Zemin kat ambar olarak kullanılması nedeniyle, yalnızca küçük bir havalandırma penceresi bulunmaktadır. Çatı düz toprak dam örtülüdür.

Şekil 4.189 Solda hayat duvarı içten görünüşü ve nişler, sağda iç mekân duvarında bulunan niş, yüklük ve gusülhane (Kişisel arşiv, 2018)

Moloz taşından inşa edilmiş tarihi avlu duvarında çıralık adı verilen nişler ve hayvanlar için yekpare taştan üretilip duvarda sabit biçimde konumlandırılmış yalak bulunmaktadır. Hayat giriş kapısı yıkılmıştır.

Şekil 4.190 Tarihi yapının 1. kat planı ve kesit çizimi (Çizim: Mimar Nur Gemi, 2018)

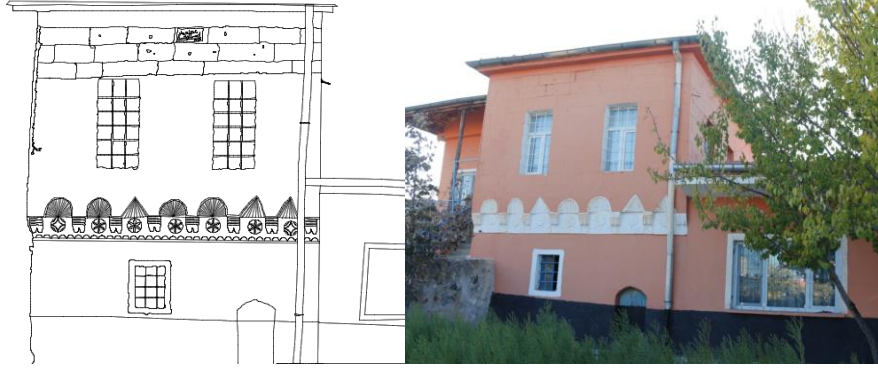
Birinci kat tavan örtüsü olan ahşap dikmelerde büyük oranda bozulmalar, çürüme, çökme ve tahribat meydana gelmiştir. Duvarda giriş kapısının olduğu tarafta ve hemen karşısında karşılıklı olmak üzere istiridye süslemeli niş ve dolap, pencere cephesinin karşısında ise tonoz üst örtülü kesme taştan yataklık, solunda testilik, sağında ise gusülhane bulunmaktadır. Duvarlarda ahşap askılıklar bulunmaktadır. Gusülhanenin olduğu tarafta, giriş kapısının tam karşı duvarında yerden 20 cm yükseklikte seki betonu görülmektedir (Şekil 4.122).

4.4.3.15.15 Konut - E 21. 1991 Yılında tescillenen tarihi yapı, yığma sistemde inşa edilmiş, kübik formu geleneksel bir köy evidir.

Şekil 4.191 Suvermez köyünde bulunan 11 envanter numaralı 202 ada 1 parselde bulunan tarihi yapının konumu ve eski görseli (İl Özel İdare arşivi, 1991)

Sokaktan taş lentolu ve kemerli bir kapıdan girilen avluda, girişin tam karşısında kaburgalı tonozlu bir eyvan bulunmaktadır. Asıl yaşama birimi eyvanın hemen yanında bulunan kübik formdaki yapıdır. Ana yapıya, eyvanın sağından tek kanatlı ahşap bir kapı ile girilmektedir. Eyvanın sağında ve solunda karşılıklı olarak birer hacim bulunmaktadır. Bu mekânlara yuvarlak kemerli kapıdan girilmektedir. Bu mekânlara ahır - kiler - depo - ambar gibi işlevler yüklenmektedir.

Şekil 4.192 Solda tarihi yapının ön cephe çizimi ve sağda ön cephe görünüşü (Kişisel arşiv, 2018)

Eyvanın sağında, yapıya bitişik olarak inşa edilmiş merdiven birinci kata çıkışı sağlamaktadır. Merdivenin basamakları küfek taşındandır. Merdivene sonradan eklenen demir korkuluk yapının duvarına sabitlenmiştir.

Eyvanın sağında bulunan odaya açılan kapı, sonradan körlenmiştir. Eyvanın solunda bulunan odanın ön cephesinde taş lentolu küçük kare bir pencere bulunmaktadır.

Şekil 4.193 Yapının testi havalandırma elemanları (Kişisel arşiv, 2018)

Ana yapı ve ek yapıların tamamının çatısı düz toprak dam örtülü olup, çatıda testilerden yapılmış havalandırma bacaları bulunmaktadır.

Şekil 4.194 Solda yapının kat silmesi, sağda ise kitabesinin görünüşü (Kişisel arşiv, 2018)

Zemin kat ile birinci kat arasında, süslemeli ve gösterişli motiflerle bezenmiş kat silmesi bulunmaktadır. Pencere söveleri süslemesizdir. Pencereilerin daire kesitli demir korkulukları korunmuştur. İki pencere arasında yer alan kitabede Arapça yazılar mevcuttur. Yapının yapım yılı 1936 kitabeye işlenmiştir.

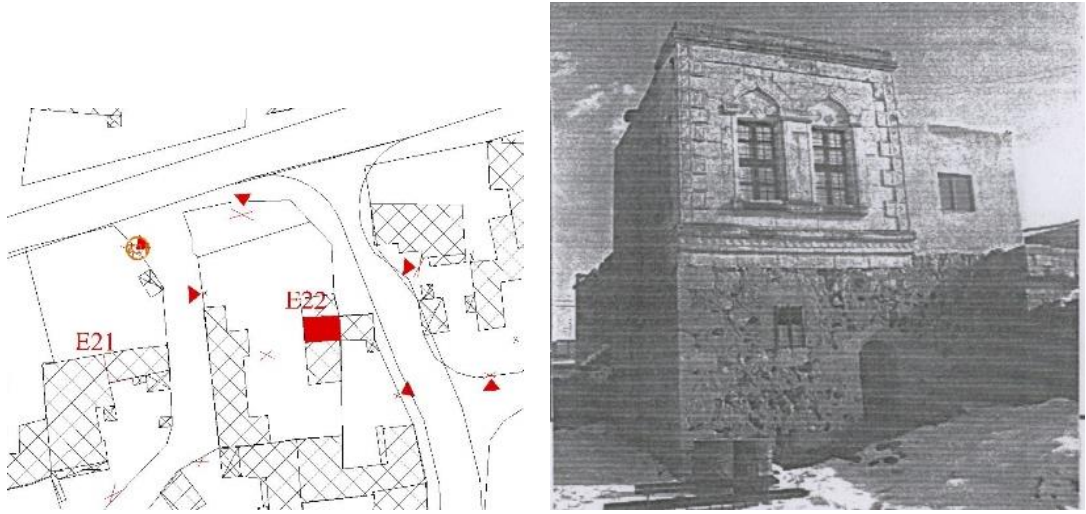

Şekil 4.195 Solda yapının bahçe giriş kapısı ve sağda tarihi yapı ve ek yapının görünüşü (Kişisel arşiv, 2018)

Yapının hayat adı verilen avlusunda bulunan kapı üzerinde bezemeler ve Arapça yazılar mevcuttur. Giriş kapısının lentosu kesme taştan, etrafı ise çingi taştan örülmüştür.

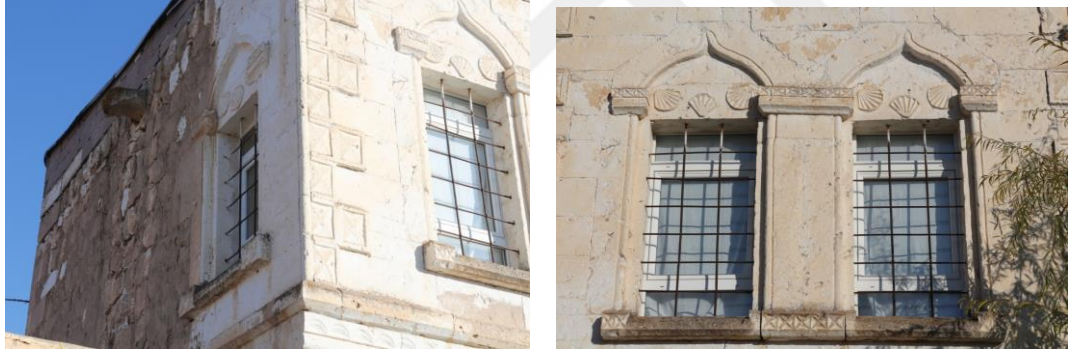
Yapıya yapılan ekler, asıl tek hacimli yaşama birimi özelliğini bozmuştur. Ayrıca ilave edilen kırma çatı, dış cepheye uygulanan sıva ve boya da tarihi yapıya gerçek anlamda zarar vermiştir. Ön cephede bulunan, sonradan ilave edilen sac yağmur iniş borusu ve çatı, cephe görüntüsüne zarar vermektedir. Tarihi yapılarda uygulanması gereken yaklaşma sınırı ve yapıya saygı ihlal edilmiştir, ancak yapının 1991 yılında tescillenmesine rağmen herhangi bir koruma önlemi uygulanmadığı görülmektedir.

4.4.3.15.16 Konut - E 22. Tek hacimli bir yaşama mekânına sahip iki katlı yapının zemin katı moloz taşından yığma olarak inşa edilmiştir, üst örtüsü ise beşik tonozdur. Yapının üst katı ise kesme taştan yığma teknikle inşa edilmiştir.

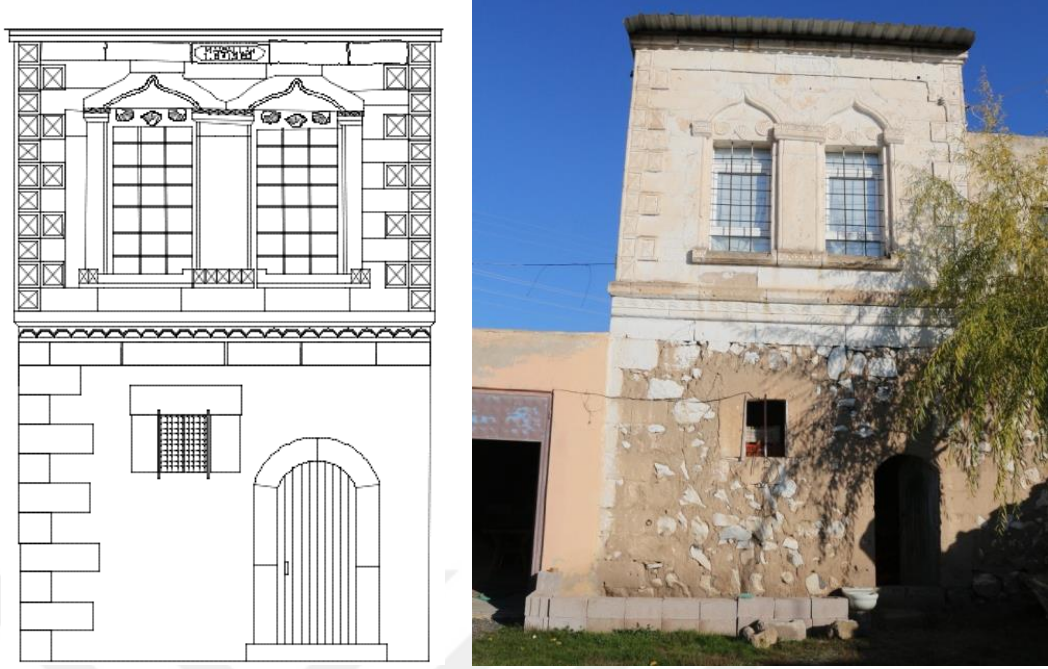
Şekil 4.196 Tarihi yapının vaziyet planı ve görünüşü (İl Özel İdare arşivi, 1991)

Tarihi yapılarda, alt kattaki hacme depo işlevi yüklenmesi nedeniyle, cephe açıklığı olarak yalnızca bir adet 60 x 60 cm ebatlarında düz pencere açıklığı ve hemen yanında 80 x 200 cm ebatlarında bir kapı girişi bulunmaktadır.

Şekil 4.197 Tarihi yapının ön ve yan cephe görünüşü (Kişisel arşiv, 2018)

Batiya bakan ana cephede, dikdörtgen formda iki adet pencere bulunmaktadır. Kesme taştan üzeri süslenmiş kaideleri ve başlıkları kabartılarak süslenmiş sütünceler ve lentolarla tanımlanan pencereler, başlıklara oturan, minareyi andıran sivri kubbeli kemerler ve kemerlerdeki üçer adet Tanrıça Taniti motifli süslemelerle zenginleştirilmiştir. Kuzey cephede ise benzer şekilde, ancak farklı motifler kullanılarak süslenen bir adet aynı ebatlarda pencere bulunmaktadır. Pencerelerin daire kesitli demir korkulukları korunmuştur.

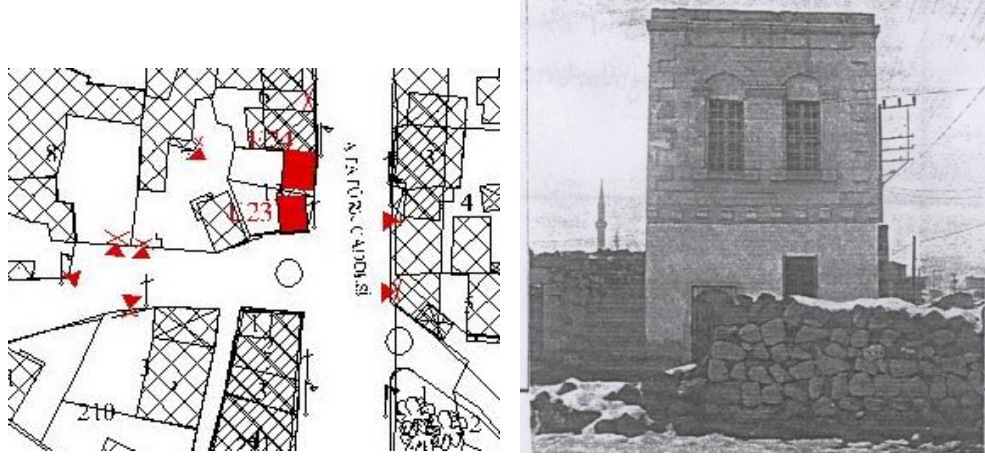

Şekil 4.198 Tarihi yapının ön cephe çizimi ve görünüşü (Kişisel arşiv, 2018)

Katlar arasında sade bir üslupla uygulanmış kat silmesi yer almaktadır. Alt kat köşe dikmelerinde sade bir üslupta, üst kat köşe dikmelerinde ise kabartma dendan görülmektedir.

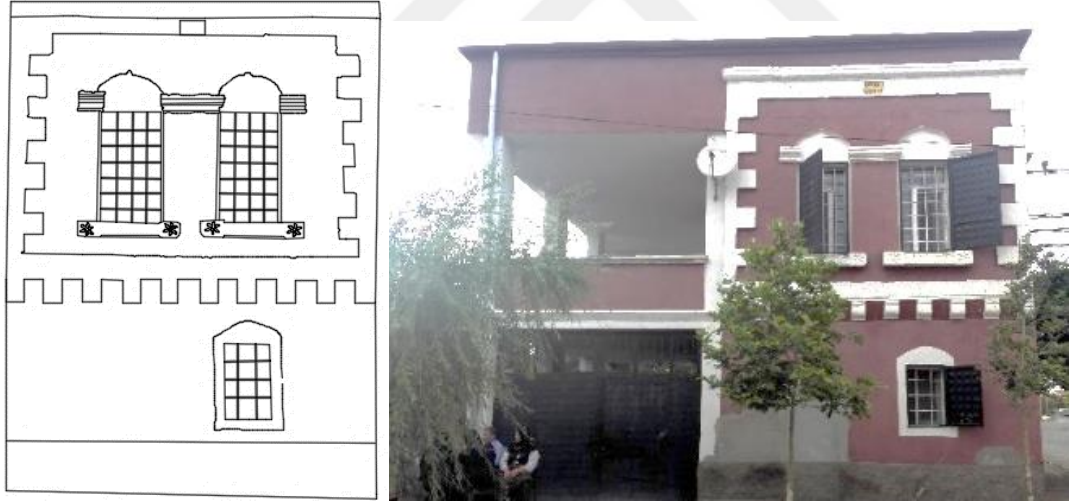
Düz toprak dam üst örtü, restorasyon sonrasında sac kırma çatı olarak revize edilmiştir. Yapının kuzeyine bitişik nizamda eklenen depo birimi ve güneyinde bulunan bitişik yapı, yapının tarihi değerine zarar vermektedir. Buna karşın, yapının cephesinin ise olabildiğince aslına uygun olarak korunmaya çalışıldığı görülmektedir.

4.4.3.15.17 Konut - E 23. Her bir katta tek hacimli yaşama mekânına sahip, 23 envanter numaralı, Z+1 katlı yapının zemin katı çingi taşından yığma teknikle inşa edilmiş ve bir sıra çingi taş, bir sıra kesme taştan beşik tonozla örtülmüştür. Üst kat ise kesme taştan yığma teknikte inşa edilmiş ve beşik tonozla örtülmüştür.

Şekil 4.199 Suvermez köyünde 23 envanter numaralı, 209 ada 13 parselde bulunan yapı (İl Özel İdare arşivi, 1991).

Güneye bakan ana cephede, zemin katta giriş kapısı ve bir küçük pencere bulunmaktadır. Katlar arasında profilli dışlerden oluşan bir süsleme kuşağı ve her iki köşe dikmelerinde yer alan dendanlar bulunur.

Şekil 4.200 Tarihi yapının yenilenmiş cephesi (Kişisel arşiv, 2018)

Ana cephede yer alan pencereleri kesme taştan kaideleri ve kemerli başlıkları ile taşırılmış sütunceler ve lentolar tanımlar. Pencerelerin sac kapakları yapıya sonradan eklenmiştir. Yapı aslına uygun olmayan şekilde sıvanarak, renkli olarak boyanmıştır. Bitişik nizam inşa edilen ek yapı ise tarihi yapılara yaklaşma sınırına uygun olmayan biçimde, yapıya bitişik olarak inşa edilmiştir.

4.4.3.15.18 Konut - E 24. 1994 Yılında 24 numaralı envanterle tescillenen yapının zemin katı, çingi taş malzemeden yığma teknikle inşa edilmiştir. Birinci katta tek hacimli yaşama mekânına sahip tek katlı yapı, kesme taştan yığma olarak inşa edilmiş ve beşik tonozla örtülmüştür.

Şekil 4.201 Solda Suvermez köyünde bulunan 209 ada 13 parselde bulunan yapının tarihi görünüşü, sağda ise güncel hali (İl Özel İdare arşivi, 1991)

Tarihi yapının kat yüksekliği aslına uygun olmayan şekilde artırılmıştır. Ayrıca ana cephenin yan duvarına yaslanarak inşa edilmiş balkon, yapının günümüze uyum sağlamak için geçirdiği bir müdahaledir.

Şekil 4.202 Solda, tarihi yapının cephe görünüşü ve çizimi (Kişisel arşiv, 2018)

Doğuda kalan ana cephede yer alan 2 adet pencere, kaide ve başlıkların taşırıldığı sütunceler ve lentolarla tanımlanmış, başlıklara oturan daire kemerler ve taşın

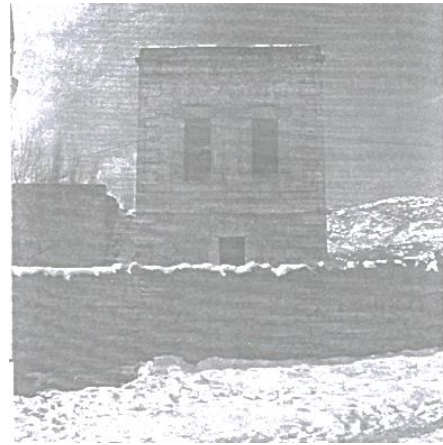
şekillendirilmesiyle işlenen yelpaze motifleriyle süslenmiştir. Yapının köşe dikmelerinde kabartılmış dendan bulunmaktadır.

Şekil 4.203 Tarihi yapının iç mekânı, solda giriş kapısı, ortada yüklük, sağda duvarda görülen gömme dolabın ahşap kapağı ve en sağda ise bahçede bulunan yekpare taştan üretilmiş yalak taşı (Kişisel arşiv, 2018)

Her iki yapının cephesi de sıvanarak boyanmış ve renklendirilmiştir. İç mekânda da kullanıcı ihtiyaçları doğrultusunda değişiklikler yapılmıştır. Ahşap dolap kapakları, nişler ve duvar kalınlıkları aslına uygun olarak korunmuştur. Yapıya bazı odalar eklenerek, bazıları da kullanım dışı bırakılmıştır. Bu durum yapının aktif kullanımına imkân verse de, orijinal yapı tipolojisinin dışına çıkılmasına neden olmuştur.

4.4.3.15.19 Konut - E 25. Yapının zemin katı, çingi taşından yığma teknikle inşa edilmiş, bir sıra çingi taşı bir sıra kesme taştan oluşan beşik tonoz üst örtü ile örtülmüştür.

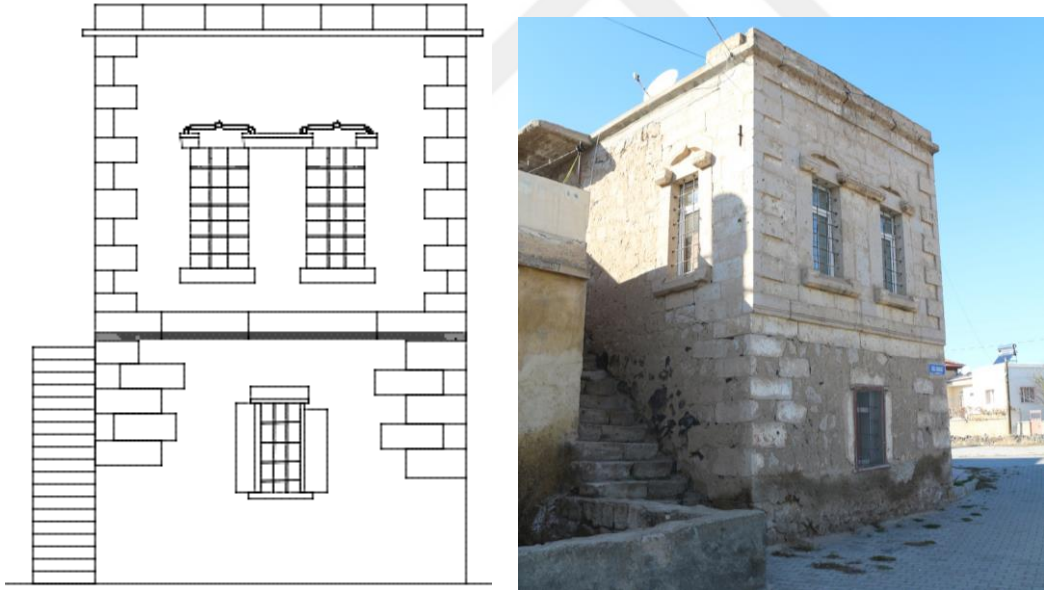

Şekil 4.204 Suvermez köyünde bulunan 06/10/1994 Tarihinde tescillenen, yapının tarihi görünüşü (İl Özel İdare arşivi, 1991)

Güneyde bulunan tek kollu, taş merdivenle ulaşılan üst kat yaşama mekânı kesme taştan yığma olarak inşa edilmiş ve enine ahşap kirişlerle örtülmüştür.

Şekil 4.205 Üst katta bulunan yaşama mekânına ulaşım sağlayan güneydeki tek kollu taş merdiven ve değişmediği düşünülen ahşap giriş kapısı (Kişisel arşiv, 2018)

Şekil 4.206 Tarihi yapının ön cephe çizimi ve görünüşü (Kişisel arşiv, 2018)

Zemin kata giriş, kuzey cephedeki, bitişik nizamlı betonarme ek yapının içinden geçilerek sağlanmaktadır. Yapının kuzey ve güney cephesinde de birer adet aynı ebat ve özelliklerde, bezemeli pencereler bulunmaktadır. Ayrıca bitişik nizamlı ek yapı betonarme malzemedan inşa edilmiştir.

Şekil 4.207 Solda yapının ana cephesi ve sağda yekpare taş çörtene (Kişisel arşiv, 2018)

Tarihi yapıda, taşın oyularak şekillendirildiği çörtene bozulmadan korunabilmiştir.

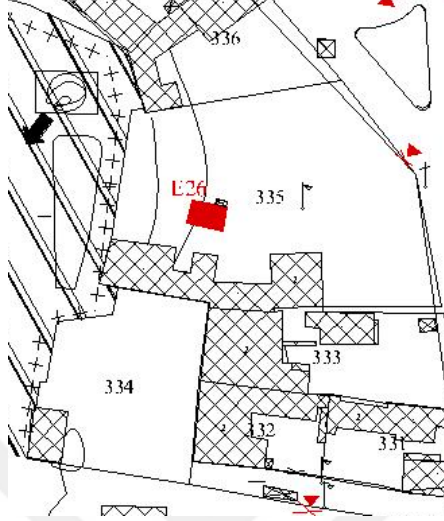
Doğuya bakan ana cephedeki pencereler, kaide ve başlıkları taşırılmış sütunceler ve lentolarla tanımlanmış ve kaş kemerle süslenmiştir. Üst katın her iki köşe dikmelerinde kesme taştan kabartılmış dendan kullanılmıştır. Çatı; düz toprak dam örtülüdür.

Şekil 4.208 Tarihi yapıya ait görüntüler (Kişisel arşiv, 2018)

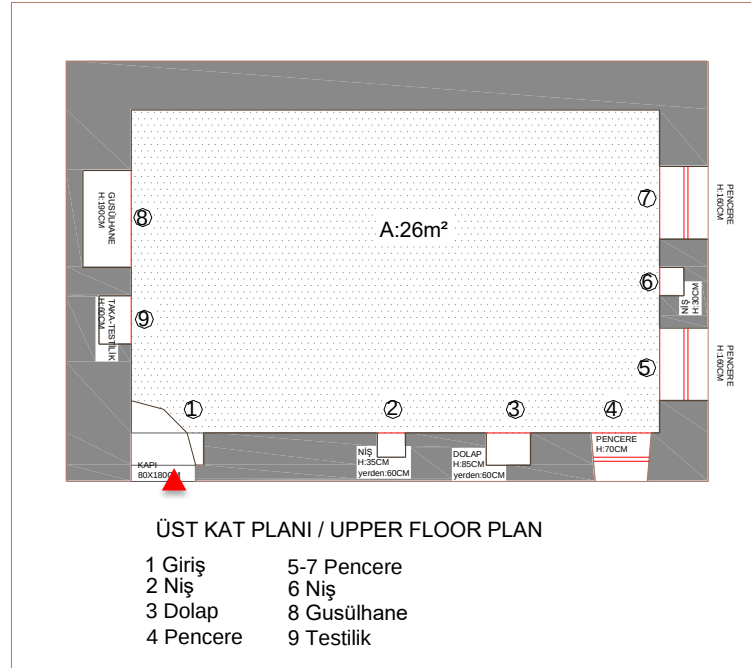
Güney cephedeki merdiven ile birleşik olarak inşa edilmiş komşu yapı, tarihi yapıdan tamamen farklı bir üslupla inşa edilmiştir. Yalnızca kat sayısı ve gabari korunmuştur.

4.4.3.15.20 Konut - E 26. Sokaktan bir avlu aracılığıyla ulaşılan yapı iki katlıdır. Yapının ön cephesinde 3 adet istiridye formunda oyulmuş taş çiçeklik bulunmaktadır.

Şekil 4.209 Suvermez köyünde 1994 tarihinde tescillenen 116 ada 335 parselde bulunan yapının konumu ve görünüşü (Kişisel arşiv, 2018)

Ön cephede zemin katta ise üst kotta bulunan açıklığa ilaveten, alt kotta şıralık adı verilen ağız biçiminde geniş bir açıklık yer almaktadır.

Şekil 4.210 Yapının nişler ve yüklü birimlerinin görülebileceği kat planı (Kişisel arşiv, 2018)

Yapının üst örtüsü kaburga tonozdur, ancak büyük bir kısmının yıkıldığı görülmektedir. Tonozun kaburgaları ve köşe dikmelerinin kesme taştan, kaburga aralarının ise çingi taştan inşa edildiği görülmektedir.

Güneyde bulunan merdivenin altından ulaşılan zemin katı, moloz taştan yığma olarak inşa edilmiş ve bir sıra moloz taş bir sıra kesme taş olarak beşik tonozla örtülmüştür.

Şekil 4.211 Solda yapının giriş ana cephesi duvarı, sağda ise üst örtüsü çökmüş yapının tavan kesiti (Kişisel arşiv, 2018)

Tek kollu merdivenle ulaşılan üst katta bulunan başoda, kesme taştan yığma teknikte inşa edilmiş ve beşik tonozla örtülmüştür.

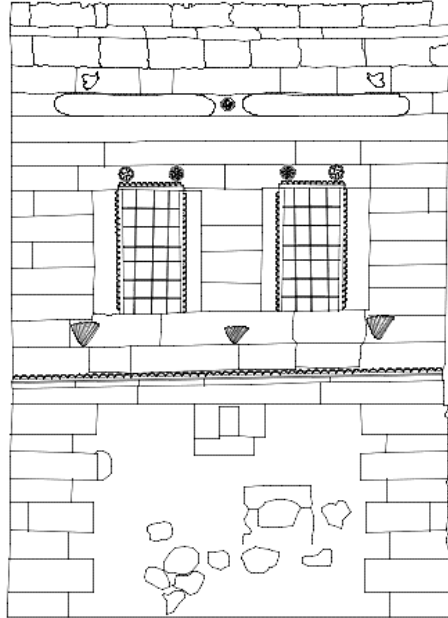
Şekil 4.212 Solda yapının beden duvarı çökmüş batı cephesi ve sağda birinci kat girişinin bulunduğu doğu cephesi (Kişisel arşiv, 2018)

Ana cephede kesme taş dikme ve lentolarla tanımlanmış iki adet dikdörtgen pencere bulunmaktadır. Pencereilerin üstünde, saçanın hemen altında yan yana iki adet kartuş yer almaktadır. Katları ayıran düz süsleme üslubuna sahip bir silme bulunmaktadır.

Şekil 4.213 Solda ön cephede yer alan çiçeklikler ve cephe görünüşü, sağda ise kaburga tonozlu üst örtü kesiti (Kişisel arşiv, 2019)

Ön cephede iki adet sade üsluba sahip, dikdörtgen pencere bulunmaktadır. Çatı saçığına ve kat silmesine yarım daire formunda motifler işlenmiştir. Yapının alt katı moloz taş, üst katı ise düzgün kesme taştan inşa edilmiştir. Kaburga kemerli çatının üzeri dolgu malzemesi ve toprak ile doldurulmuştur.

Şekil 4.214 Solda yapının ön cephe çizimi (Çizim: Mimar Nur Gemi, 2018)

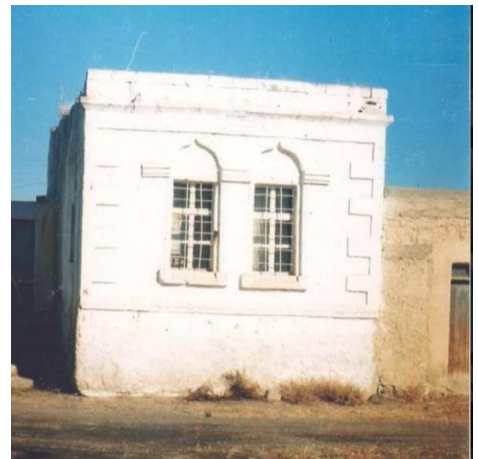
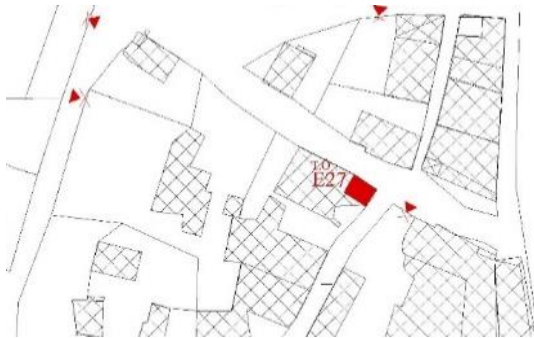
İç mekân duvarlarında çeşitli form ve ebatlarda nişler konumlandırılmıştır. Nişlerin üzeri koruyucu olduğu düşünülen çarkıfelek ve güneş motifleriyle süslenmiştir. Yapının üst örtüsü komple çökmüştür.

Şekil 4.215 Yapının 1. katında iç mekânda bulunan süslemeler, nişler, pencereler ve dolap görünüşü (Kişisel arşiv, 2018)

Yapı, köyde bulunan diğer yapılar gibi dikdörtgen plan şemasına sahip, kübik formda, net ve kontrollü açıklıkları bulunan, sade ancak gösterişli bir süsleme üslubuna sahiptir.

4.4.3.15.21 Konut - E 27. Yığma strüktürde, zemin katı moloz taş, birinci katı ise kesme taştan inşa edilen tarihi yapı, sade bir mimari üsluba sahiptir.

Şekil 4.216 Tarihi yapının vaziyet planı ve tarihi görünüşü (Nigdelis, 905)

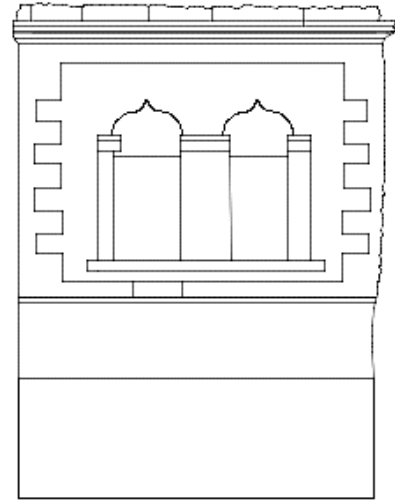
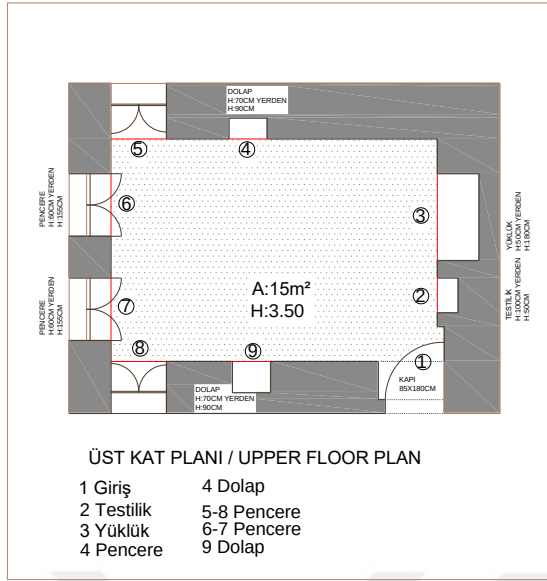
Arşiv kayıtlarına göre, avlusu bulunan yapının, avluda küçük bir servis mekânı da bulunmaktadır. Yaşama biriminin yanında kaburgalı tonozlu bir eyvan yer almaktadır. Eyvanın içinde bir tandır vardır. Eyvanın içinden taş merdivenle yaşama birimine çıkılır. Birinci katta bulunan yaşama birimi kaburgalı tonozludur. Ancak günümüzde baş odanın bulunduğu birim kısmen korunabilmiş, eyvan ve diğer birimler görülememiştir (İl Özel İdare arşivi, 1991).

Şekil 4.217 Tarihi yapının günümüzdeki görünüşleri (Kişisel arşiv, 2018)

İki katlı yapının, zamanla yol kotunun yükselmesinden kaynaklı olarak zemin katının bir kısmı toprak altında kalmıştır. Zemin katında, yolun kotunun yükselmesinden kaynaklı günümüzde görülmeyen bir penceresi bulunduğu kayıtlarda yer almaktadır.

Sağ yan cephe ise ana yola bakan cephenin simetriğidir. Giriş kapısı, geçmişte arka cephe olarak kullanılan sağ yan cephedendir. Yine aynı cephede dikdörtgen küçük ebatta bir pencere bulunmaktadır. Yapının çatısı düz toprak dam örtülüdür.

Şekil 4.218 Solda tarihi yapının cephe çizimi, sağda ise birinci kat planı (Çizim: Mimar Nur Gemi, 2018)

Yapının cephesi aslına uygun olmayan şekilde sıvanarak boyanmıştır. Yapı Vandal yaklaşımlara maruz kalmıştır. Yapının iç mekân özellikleri tümüyle kaybolmuştur.

4.3.3.15.22 Konut - E 28. Yığma moloz taş olarak inşa edilen yapı, her bir katta tek yaşama mekânına sahip olup, iki bir katlıdır. Üst kat yapı malzemesi kesme taş, zemin katı ise moloz taştır.

Şekil 4.219 Suvermez köyünde bulunan 1991 yılında tescillenmiş 214 ada 4 parselde bulunan yapının tarihi görünüşü (İl Özel İdare arşivi, 1991)

Giriş cephesi yola bakan doğu cephedir. Ana cephede dikme ve lentolarla tanımlanmış 2 adet dikdörtgen pencere bulunmaktadır. Sade üslupta bir saçak silmesi ve bir kat silmesi mevcuttur.

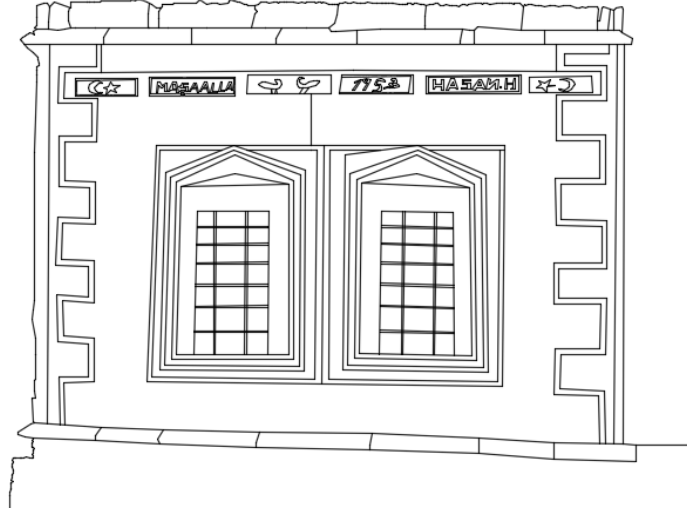
Şekil 4.220 Solda ana cephe ve sağda yapının yoldan görünüşü (Kişisel arşiv, 2018)

Pencerelerin üstü üçgen formlu, lentoları sade formda ve kabartmalıdır. Köşe dendanlar bulunmaktadır (Şekil 4.152).

Şekil 4.221 Yapının zemin kat girişinin ve merdivenin bulunduğu arka cephe görünüşü ve yapıya sokaktan yaklaşım (Kişisel arşiv, 2018)

Zemin katın girişi kuzey cephedendir. Yine aynı cephede yer alan taş merdivenle üst kata çıkış sağlanmaktadır. Üst katta kuzey cephe sağır olup güney cephede bir adet dikdörtgen formunda küçük oranlı pencere mevcuttur.

Şekil 4.222 Yapının 1. kat ön cephe çizimi (Çizim: Mimar Nur Gemi, 2018)

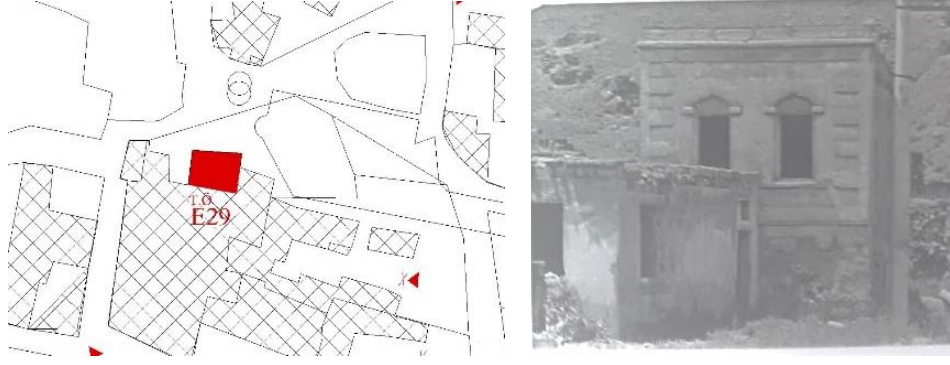
Yapının iç mekân tavan imalatı ahşap dikmelerle imal edilmiştir. Yapının cephesi korunmuş olmasına rağmen iç duvarları sıvanarak boyanmıştır. Tarihi yapılara uygulanan bu müdahaleler koruma prensiplerine aykırı kabul edilmektedir.

Şekil 4.223 Yapının ön cephesine işlenmiş yazı ve motifler (Kişisel arşiv, 2018)

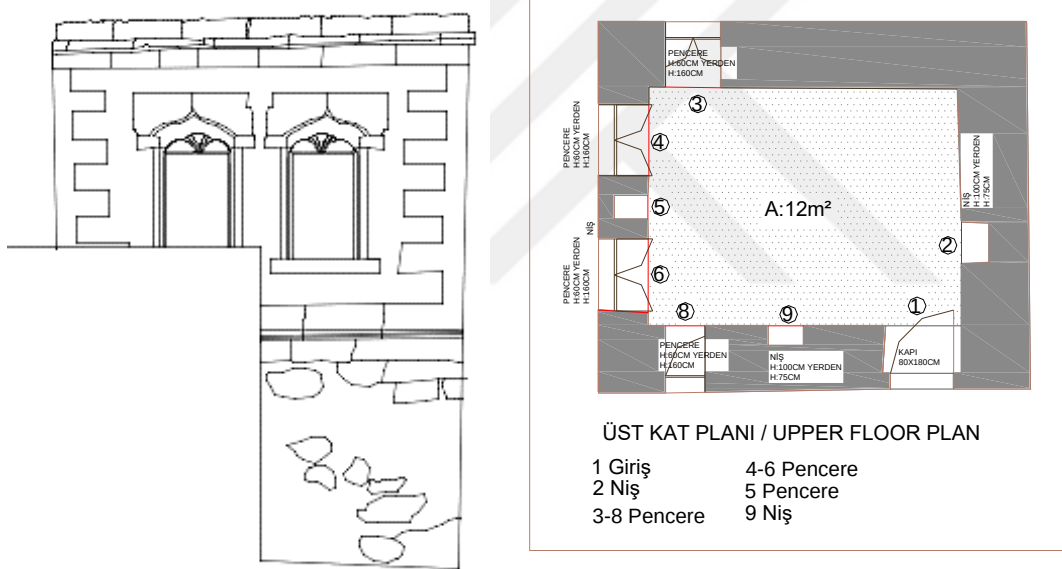
Yapının silmesine yakın üst kuşağında, 'MAŞAALLAH 1953 HASAN H.' yazısı, iki adet birbirine sırtını dönmüş kuş motifi, sağ ve solda ise Türk Bayrağı motifi bulunmaktadır (Şekil 4.155).

4.3.3.15.23 Konut - E 29. İki katlı yapının üst kat yapı malzemesi düzgün kesme taş, alt kat ise çingi taşıdır. Çatı örtüsü ise alt katta beşik tonoz, üst katta ise ahşap dikmelerle örülmüş, ancak günümüze kadar varlığını sürdürememiş düz toprak dam üst örtüdür.

Şekil 4.224 Suvermez köyünde bulunan 29 envanter numaralı, 1991 yılında tescillenmiş 221 ada 2 parselde bulunan yapının konumu, tarihi görünüşü (İl Özel İdare arşivi, 1991)

Yapının giriş cephesi yol cephesi de olan doğu cephesidir.

Şekil 4.225 Solda yapının ön cephe çizimi ve sağda birinci kat planı (Çizim: Mimar Nur GEMİ, 2018)

Zemin kata kuzey cepheden girilmekte ve yine aynı cepheden taş merdivenle birinci katta bulunan başodaya ulaşılmaktadır. Kuzey cephede, metal yağmur oluğu bulunmaktadır. Ön cephede iki adet kemerli kesme taş lentolu, sade üslupta 2 adet dikdörtgen pencere bulunmaktadır. Doğramalar ve korkuluklar korunamamıştır. Köşelerde kesme taş ile kabartma dendanlar mevcuttur. Yapının oldukça sade bir üslupta kat ve saçak silmesi mevcuttur.

Şekil 4.226 Tarihi yapının ön cephesine eklenen müstemilat birimi (Kişisel arşiv, 2018)

Tarihi yapılara yaklaşma sınırı ihlal edilerek, ön cephede yapıya saplanarak cephe ortasına kadar yaslanan ek bir yapı bulunmaktadır. Tek katlı bu yapı, tarihi yapının cephe algısını zedelemektedir.

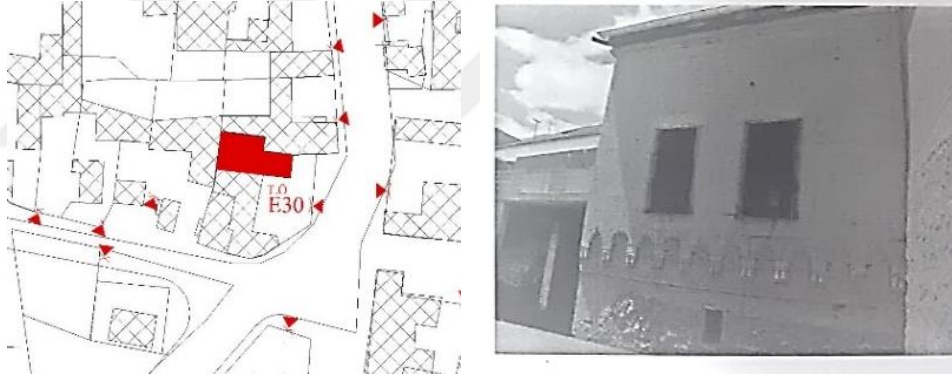
Şekil 4.227 Solda yapının giriş cephesinin görünüşü ve sağda ahşap kirişleme üst örtü kesit görünüşü (Kişisel arşiv, 2018)

Yapının üst örtüsü yok olmak üzeredir. Yalnızca ahşap dikmelerin bir kısmı görülebilmektedir. Giriş cephesinin ve taş merdivenin bulunduğu kuzey cephede ise tonozlu eyvan bulunmaktadır. Yine aynı cephede süslemesiz bir adet küçük pencere de mevcuttur.

Şekil 4.228 Solda yapının ön cephe penceresi, ortada tonozlu eyvan görünüşü, sağda iç mekânda niş olarak görülen testilik (Kişisel arşiv, 2018)

4.4.3.15.24 Konut - E 30. Tek hacimli bir yaşama mekânından oluşan tarihi yapı, kesme taştan yığma olarak inşa edilmiş olup, beşik tonozla örtülmüştür. Yapı üst örtüsü toprak dam olarak inşa edilmiştir. Üst örtü kiremit çatı olarak revize edilmiştir.

Şekil 4.229 Suvermez köyünde bulunan 30 envanter numaralı, 1991 yılında tescillenmiş 216 ada 7 parselde bulunan yapının konumu ve tarihi görünüşü (İl Özel İdare envanter arşivi, 1991)

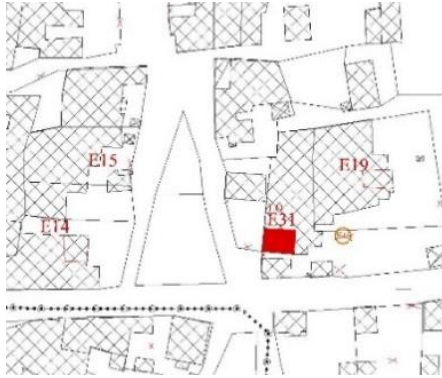
Ana cephede düzgün kesme taştan inşa edilmiş, sade üslupta, çift kanatlı, ahşap doğramalı 2 adet dikdörtgen pencere mevcuttur. Kuzey cephesi sağırdır. Yapının kat silmesi süslemeli ve kabartmalıdır. Ön cephe kat silmesi koruyuculuğuna inanılan dini sembollerle bezenmiştir.

Şekil 4.230 Sıva ve boya ile tarihi özelliğini kaybetmiş tarihi yapının güncel cephe görünüşü (Kişisel arşiv, 2018)

Yapının sonradan ilave edilen bahçe duvarı malzemesi betonarmedir. Yapının her iki yanına da bitişik nizam konut inşa edilmiştir. Kesme taş yapı, sıvanmış ve turuncu renkte boyanarak tarihi cephe görüntüsünü kaybetmiştir. Yeni yapılaşma arasında sıkışmış yapı, bahçe duvarı ve yüksek demir kapı, yapının tarihi algısını neredeyse yok etmiştir.

4.3.3.15.25 Konut - E 31. İki katlı yapının zemin katı moloz taş malzemedenden, birinci katı ise kesme taştan yığma teknikle inşa edilmiştir.

Şekil 4.231 Suvermez köyünde bulunan 31 envanter numaralı 188 ada 5 parselde bulunan tarihi yapının konumu ve tarihi görseli (İl Özel İdare arşivi, 1991)

Yapının üst katı sade süslemeli bir üsluba sahiptir. Yapının batı - sokak cephesi sağırdır. Üst kata hayatın doğu cephesinden taş merdivenle ulaşılmaktadır. Üst kat ön

cephe kesme taştan imal edilmiş olup, köşe bitişlerde kabartmalı yalın süslemeli dendanlar bulunmaktadır.

Şekil 4.232 Yapının birinci kat cephe görünüşü (Kişisel arşiv, 2018)

Zemin kat artı birinci kattan oluşan konutta alt kat kiler olarak kullanılırken, üst kat tek hacimli yaşama birimidir. Güney cephede iki adet kemer bitişli, sade süslemeli üsluba sahip iki adet ahşap doğramalı giyotin pencere, yan cephede ise küçük demir parmaklıklı ahşap doğramalı çift kanatlı birer adet pencere bulunmaktadır. Pencereilerin üstünde, saçığının hemen altında iki adet kartuş bulunmaktadır (Şekil 4.166).

Şekil 4.233 İç mekânda bulunan gömme dolap kapakları ve sağda ahşap giriş kapısı (Kişisel arşiv, 2018)

İç mekânda, giriş kapısının arkasında gusülhane, yüklük ve niş, karşı cephesinde iki pencere, yan cephelerde ise dolap ve nişler bulunmaktadır (Şekil 4.166).

Şekil 4.234 Solda seki ve kemer bitiş süslemeleri, ortada duvar nişleri, en sağda ise gusülhane (Kişisel arşiv, 2018)

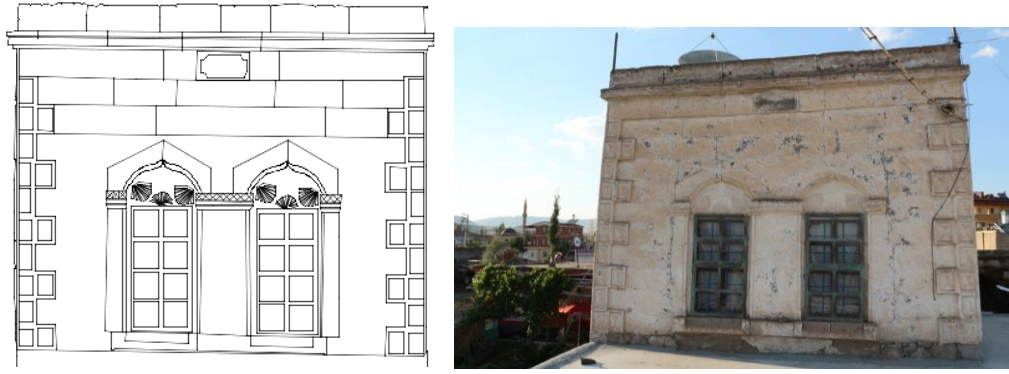
Başodada pencere önünde lineer uzanan, yerden 20 cm yükseklikte seki bulunmaktadır. İç mekânda çok sayıda duvar nişleri ve ahşap kapaklı gömme dolap bulunmaktadır.

Yaşama mekânının etrafında, hayatın içinde tandır evi, içerisinde ambar, şirahane ve tıraz denilen, peynir gömülen yer altındaki soğuk depo, hemen yanında ahır, soğuk kiler ve mutfak birimleri yapıya eklemlenerek, nüfusu artan aileler için tek hacimli yaşama birimi kullanışlı hale getirilmiştir.

Şekil 4.235 Solda yapının kitabesi, sağda ise tonoz kaburga üst örtüsüne sahip tandır evi ve hayat giriş kapısı görünüşü (Kişisel arşiv, 2018)

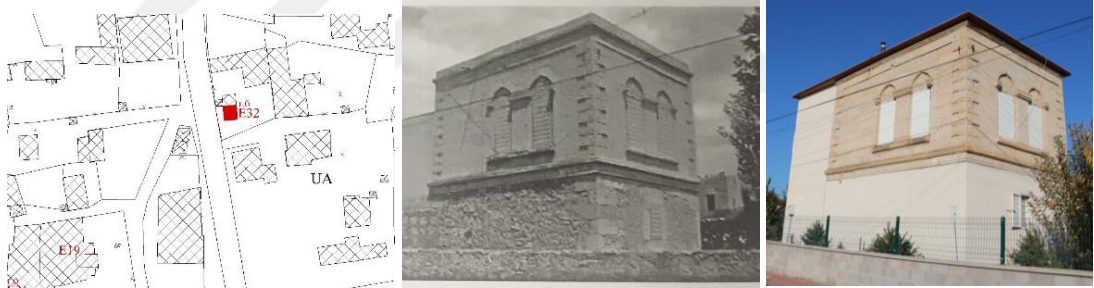
Üst katta pencerelerin ortasında, alına yakın kısımda konumlanan kitabede ‘ALLAH GÖNENDİRSİN 28 - 6 - 1963 MAŞAALLAH’ yazısı işlenmiştir.

Şekil 4.236 Tarihi yapının birinci kat ön cephe çizimi ve görünüşü (Kişisel arşiv, 2018)

Yapı, döneminin nitelikli taş ustası, dedem “Nuri Ünal” tarafından, kesme taştan inşa edilmiş olup, annemin doğduğu evdir.

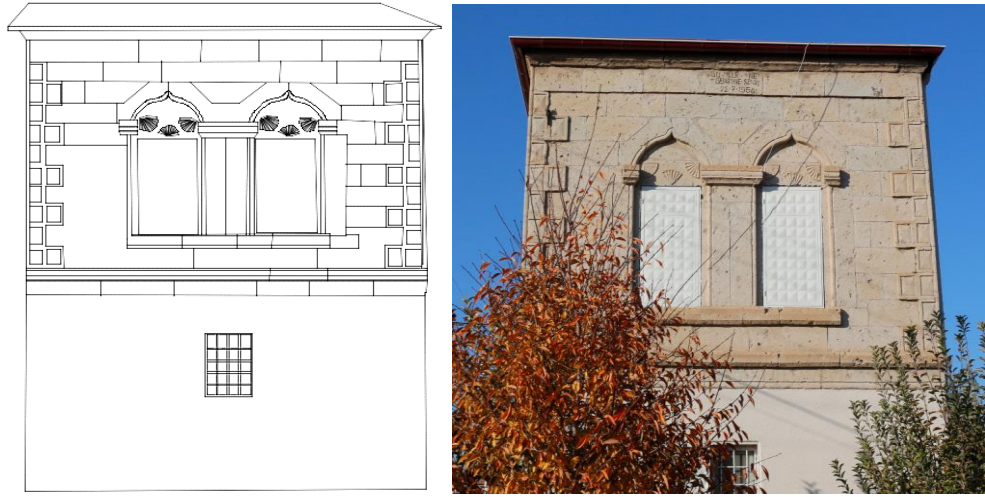
4.3.3.15.26 Konut - E 32. 1964 Yılı temmuz ayında, taş ustası rahmetli dedem “Nuri Ünal” tarafından yığma yapı tekniğiyle inşa edilen yapı, 1994 yılında tescillenmiştir. İki katlı yapı her bir katta, tek hacimli yaşama mekânına sahiptir.

Şekil 4.237 Tarihi yapının solda vaziyet planı, ortada eski tarihli görsel ve sağda yeni cephe görünüşü (İl Özel İdare arşivi, 1991)

Yapının giriş cephesi güney cephe olup, kuzey cephe sağırdır. Üst kata doğu cepheden merdivenle çıkılmaktadır. Katları ayıran silme düz bir süsleme üslubuna sahiptir. Üst katta köşe dikmelerinde kabartılmış dendanlar bulunmaktadır.

Ana cephe ve yan cephede, kesme taştan, kaideleri ve başlıkları taşırılmış sütunceler ve lentolarla tanımlanan ve başlıklara oturan daire kemerlerle süslenmiş 2 adet pencere vardır. Yan cephede, pencerelerin tam orta aksında, çatı silmesinin altındaki kitabe, ‘MAŞAALLAH 22.7.1964’, ana cephede ise ; ‘BU MÜLK NE BENİM NE SENİN 22.7.1964’ yazılıdır.

Şekil 4.238 Yapının solda ana cephe çizimi, sağda ise görünüşü (Kişisel arşiv, 2018)

Yapının zemin katı moloz taşından yığma teknikle inşa edilmiştir. Üst kat ise kesme taştan yığma olarak inşa edilmiş ve beşik tonozla örtülmüştür. Yapının ana strüktürü ve malzemesi sağlamlaştırılarak, düz dam olan çatı kırma çatı ile kaplanmış ve yapı doğu yönünde genişletilmiştir.

Zemin kat ve yeni eklenen mahallin sıvanması, orijinal görüntünün kaybolmasına neden olsa da, üst kata yer alan kesme taşın boya ve sıvaya maruz bırakılmaması olumlu bir çabadır. Yapının içine girilememiştir.

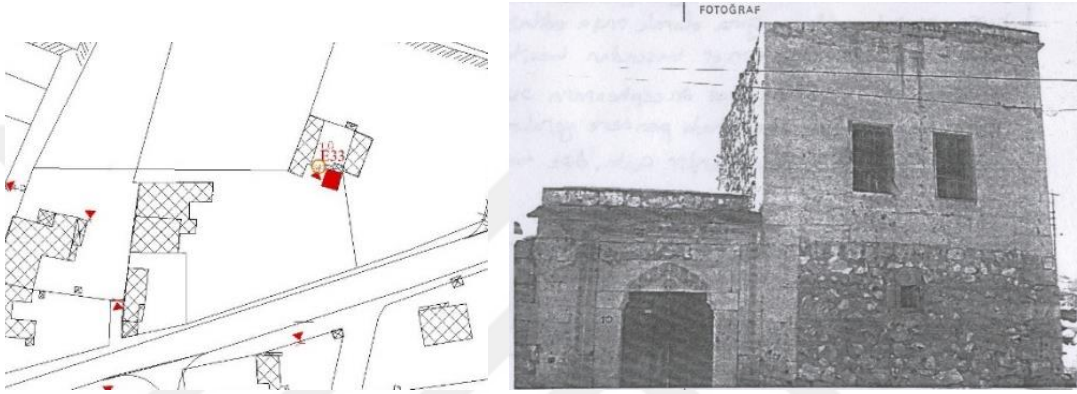

Şekil 4.239 Eski yapı ile yeni yapının birleşim detayı ve restorasyon sonrası yapıya eklenen kırma çatı ve baca detayı (Kişisel arşiv, 2018)

Pencere üstlerine işlenen figürlerin (her iki pencerede üçer adet yelpaze motifi), Tanrıça Tanit'i sembolize ettiği ve kötülüklerden korunma amaçlı taş malzeme

üzerinde yontularak elde edildiği düşünülmektedir. Yapının çörten ve baca detayları korunamamıştır.

4.3.3.15.27 *Konut-E 33*. 06/10/1994 Tarihinde tescillenen yapı, köy merkezinden uzakta konumlanmıştır. Parsel alanı oldukça geniş olan yapının müstemilat kısımları harabe durumundadır. Kesme taştan inşa edilen yapı tarihi özelliğini kısmen korumaktadır. Zemin katta yığma moloz taş, 1. katta ise düzgün kesme taş olarak inşa edilmiştir.

Şekil 4.240 Suvermez köyünde 162 ada 199 parselde bulunan tarihi yapının konumu ve tarihi görünüşü (İl Özel İdare arşivi, 1991).

Diğer tarihi yapılardaki gibi, alt kat depo, ambar, ahır, kiler; üst kat ise tek hacimli yaşama birimi olarak kullanılan zemin katta, bir adet havalandırma penceresi yer almaktadır.

Tek kollu taş merdivenle güneyden ulaşılan üst kat ise ana cephesi hariç çingi taşından yığma olarak inşa edilmiş ve zemin kat gibi bir sıra kesme taş, bir sıra çingi taşından beşik tonoz üst örtüsüyle örtülmüştür, sıvanmıştır. Güney cephe (ön) kesme taştan, diğer cepheler ise çingi taşından yöresel üslupla inşa edilmiş ve beşik tonozla örtülmüştür.

Şekil 4.241 Suvermez köyünde bulunan tarihi yapının ana cephesi (Kişisel arşiv, 2018)

Tek hacimli yaşama mekânına sahip iki katlı yapının ana cephesi, güney cephede iki adet sade süslemeli pencere, çatıya yakın kısımda iki adet kartuş ve motiflerle süslü üsluba sahip bir silme mevcuttur.

Güney cephesinde yer alan, süslemeli ve gösterişli sokak kapısının yan duvarları kesme taştan örülmüştür ve üstünde bulunan süslemeli silmenin bir kısmı yıkılmıştır. Kapı boşluğunun üzerinde, çiçek ve dal motiflerinin yanı sıra, koruyucu olduğuna inanılan papatya tekeri motifi de yer almaktadır. Süslemeli üsluba sahip silmede yer alan motifler, tanrıça tanit, köşelerde kesme taşlar dendanlı olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.242 Tarihi yapı hayat giriş kapısı (solda) ve kat silmesinde istiridye motifleri (sağda) (Kişisel arşiv, 2018)

Yapının süslü bir kat silmesi bulunmaktadır. Silmedeki motifler, eski dönemdeki inanışları sembolize etmektedir. "Güzelyurt'ta çarkıfelek ya da çiçek motifi olarak bilinen daha çok sivil ve dini mimari yapılarda karşımıza çıkan figür, Hristiyan inancında sıklıkla kullanılan "Papatya Tekerı" figürüdür. "Papatya Tekerı" Hristiyan

inancında, cadı işareti, altıgen pusula, apotropik (kötülüğe karşı koruyucu) bir sembol olduğu bilinmektedir (Gümüş, Gümüş ve Uray, 2017, s. 374).

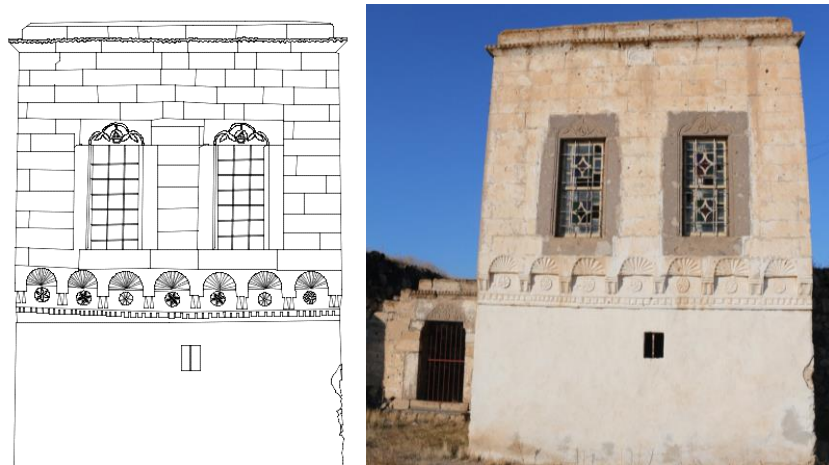
Güneşi temsil etmesinden dolayı bazı tarihçiler ve din adamları arasında kötülüğe karşı koruyucu ve engelleyici olduğu da düşünülmektedir. Genellikle savunmasız olduğu düşünülen kapı girişlerinde görülen bu sembol, kötülüğe karşı bir savunma olarak görülmektedir" (Emerson, 2014, s. 161 ve 210).

Şekil 4.243 Solda konutun kitabesi, sağda ise vitray süslemeli pencere (Kişisel arşiv, 2018)

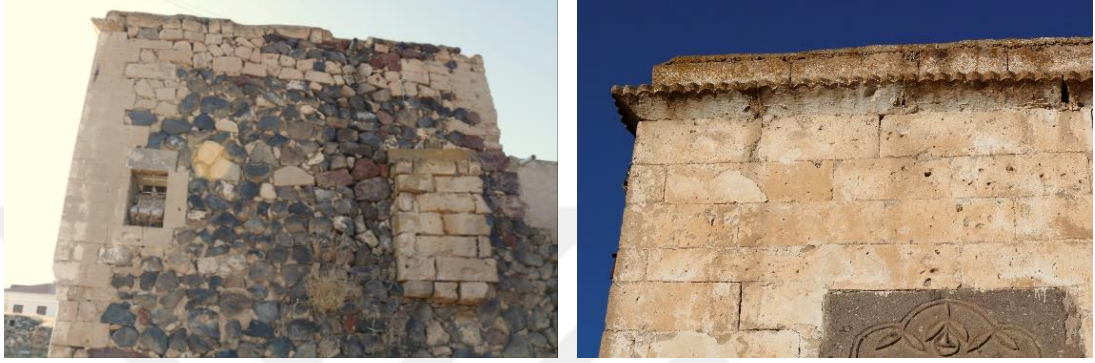
İki pencere arasında, saçak silmesinin hemen altında yer alan kitabede ‘MAŞALLAH 1940’ yazılıdır. Alın süslemesi kabartmalıdır.

İç mekânda, doğu cephesinde bulunan gusülhane, cephede çıkma yapmaktadır. Cephedeki bu çıkma, kesme taştan inşa edilmiştir. Ayrıca yapının pencere lento ve denizlikleri de kesme taştan inşa edilmiştir.

Şekil 4.244 Solda yapının ön cephe çizimi, sağda ise ön cephe görünüşü (Kişisel arşiv, 2018)

Yapının ahşap giyotin pencerelerinde bulunan vitray süsleme kısmı olarak korunmuştur. Üst katta, sadece ön cephede pencere yer almaktadır. Vitray motifi, yapının dönem kullanıcılarının, sosyal ya da ekonomik olarak daha üst bir statüde olduğunu da simgelemektedir. Batı cephesinde ise, bir adet sade ve motifsiz, nispeten küçük ebatlı pencere bulunmaktadır. Pencere söveleri sade olsa da, üst kısmında dal, yaprak motifleri ile papatya tekeri motifi mevcuttur.

Şekil 4.245 Solda cepheden okunabilen gusülhane birimi ve sağda üçgen motifli süslemeli saçak silmesi (Kişisel arşiv, 2018)

BÖLÜM BEŞ

SONUÇ

Yapılan çalışmada, yerinde gözlem ve analizler yapılarak, Suvermez köyünün sahip olduğu değerler detaylı olarak incelenmiştir. Bu değerlerin mevcut ve gelecek vaat eden potansiyelleri göz önünde bulundurularak, sorunlar ve tehditler üzerinden eldeki tüm veriler değerlendirilerek alanın tarihsel önemi ve yapı tipolojisi üzerinde durulmuştur.

Suvermez köyü, tarihin ilklerine sahip olması ve tarihi kültür varlıklarının büyük birçoğunun günümüzde varlığını koruması sonucunda geçmişten bugüne yaşayan bir köy olma özelliğini korumuştur. Din ve kültür farklılıklarının sonucunda, yapısal çeşitlilikler oluşsa da, yörenin sahip olduğu dokunun geleneksel bir dili bulunmaktadır. Mübadele sonrasında, karma kültür ve din hususunda oldukça artan çeşitlilik, birbiri ile harmanlanmıştır ve bu harmanın zamanla somut ve somut olmayan kültürel miras öğeleri haline gelerek dokuya aktarımı gerçekleşmiştir.

Suvermez köyü merkezinde bulunan, döneminin ilklerinden olan, ilköğretim yapısının ve köy ölçeğine göre oldukça büyük ölçekte bir kilisenin, şapellerin ve caminin varlığına ve mekânsal özelliklerine bakıldığında ve Rumların yaşadığı döneme ait elde edilen 100 yıllık fotoğraflardan da yola çıkılarak köyün sosyoekonomik açıdan önem teşkil ettiğinin birer işaretidir.

Tarihi açıdan değerli olduğu belirlenen ve tescillenmiş olan birçok yapının, mübadele sonrasında kullanıcı değiştirmesi sonucunda, fonksiyon değişikliği yapılarak kullanımına devam edilen yapıların yanı sıra, terk edilerek kullanım dışı kalan yapılar da mevcuttur. Kullanım dışı kalan yapılarda yok olma riski artmaktadır.

Yapıların kullanım dışı kalma sebebi, kimi zaman kullanıcıların göç yoluyla bölgeden ayrılması, kimi zamansa kullanıcısı vefat eden yapıların çocuklarının öğrenim veya geçim sıkıntısı nedeniyle ikamet değiştirmeleridir. Bölgede önemini yitiren tarımsal faaliyetler ve hayvancılık, yörede yaşayan genç nüfusun uğraş alanını kısıtlayarak göç etmelerine neden olmuştur. Bunun sonucunda ortaya çıkan atıl yapı ve alanlar ise giderek daha fazla tahrip olmaya başlamaktadır.

5.1 Suvermez Köyünde Korunması Gereken Değerler

Oğuz Tekin'e göre, Anadolu, dünyanın en zengin kültür miraslarından birini barındırır. Bu coğrafyadan sadece krallıklar, imparatorluklar, irili ufaklı devletler gelip geçmedi. Her birinin bıraktığı iz, kimi zaman bir diğerine temel oldu; kimi zaman bu izlerin yenisinin altında kaybolduğu düşünüldü. Tarihsel, kültürel ve sanatsal katmanlar yoluyla oluşan ve günümüze ulaşan bu mirasın korunmasından ve aktarılmasından hepimiz sorumluyuz (Tekin, 1998).

Bölgenin sahip olduğu tarihi geçmişin okunabilir izlerinin varlığı ve çeşitli arşiv kayıtlarında köyün adının ve bazı yapıların isminin geçmesine bakılarak, Suvermez kırsalının nitelikli bir doku olduğu anlaşılabilmektedir. Önerilecek sağlıklaştırma çalışmaları ve koruma yaklaşımlarının mevcut yapıların izlerinden yola çıkılarak belirlenmesi gerekliliği, doku niteliğinin ve tarihsel geçmişinin önemini artırmaktadır.

Arşiv kayıtlarında belirtildiği üzere, bölgede Derinkuyu ilçesinde eğitim ve öğretim hizmeti ilk olarak Suvermez köyünde, 1931 yılında başlamıştır. Diğer köylere ise eğitim hizmeti sonraki yıllarda ulaştırılmıştır. İlçede tek okulun bulunması, eğitim hizmeti alma amacıyla diğer köylerde yaşayan kesimin köye düzenli olarak gelen bir kesim olmasını sağlayarak, köyün diğer köylere kıyasla daha fazla gelişmesine olanak sağlamıştır.

Yerleşimde bulunan ibadet yapıları; birisi yıkılmış, diğeri kullanım dışı kalmış Şapel, bir diğeri yine kullanım dışı kalarak harap hale dönmüş kilise, diğeri ise restorasyon geçirmiş olan ve halen kullanımda olan camidir. Yörede ibadet yapılarının çeşitliliği ve sayıca fazlalığı, bölgenin Gayrimüslim ve Müslüman kültürlerinden oluşan karma bir yerleşim olduğunu kanıtlar niteliktedir. Çok kimlikli yapının göstergesi olan farklı dinlere ait ibadet yapılarının varlığı, yöre halkının da Osmanlı Devleti'nde var olan dinsel hoşgörüyü sürdürebilmiş olduğunun kanıtıdır. Arşiv kayıtlarında yer alan, tarihi Orta Cami'nin yanında bulunan tescilli tarihi çeşme ise korunamamış ve yıkılmıştır.

Suvermez köyünde geleneksel dokunun en önemli yapıtaşlarından olan konutlar, sivil mimarlık örnekleri olarak kabul edilmektedir. Mübadele öncesinde köyde

yaşayan nüfusun yaşadığı merkez yerleşimde bulunan bu örneklerin bir kısmı günümüze kadar ulaşamayıp yıkılmış, bir kısmı bazı yenileme çalışmaları sonucunda mevcut halinden kısmen uzaklaşmış olsa da kullanımda, bir kısmı ise kullanım dışı kalarak terk edilmesi nedeniyle tahrip olmuş ve acilen önlem alınması gereken yapı gruplarından oluşmaktadır. Tarihi dokunun izleri, genellikle köy merkezinde yer alan sivil mimarlık örnekleri ve anıtsal özellikteki yapılar üzerinden okunabilmektedir.

Yerleşimi önemli kılan ve korunması gerekli bir diğer değer, yöreye özgü yapı malzemeleri ve taş işçiliğidir. Yöredeki taş işçiliği Rum nüfusun ardından Müslümanlar tarafından da bozulmadan sürdürülmüştür. Taş malzeme üzerine çeşitli süslemeler yapılarak cepheler hareketlendirilmiş, taş işlenerek çeşitli formlara sokularak farklı amaçlar için kullanılmıştır. Mevcut kesme taş yalak, strüktürel eleman, silme, lento, baca, çörten ve eşik olmak üzere yapının farklı kısımlarında yekpare haliyle kullanılmıştır. Ayrıca, kesme taşın geniş açıklık geçebilmesi sayesinde kemer tonoz üst örtülü yapılar inşa edilmiş ve bu kemerin geçebileceği maksimum açıklık hesaplanarak, yapıların ebatları belirlenmiştir.

Köyde bulunan tarihi kale kalıntıları ve yer altı şehrinin varlığı köyün tarihinin ne kadar eski olduğunun göstergesidir. Aynı zamanda 1. Derece arkeolojik sit alanı olarak belirlenen yer altı şehri de köyün önemli değerlerindendir.

Tığraz adı verilen yer altı mağaraları da mübadele öncesinde yaşamış gayrimüslim halktan kalan, mübadele sonrasında da Müslüman halk tarafından yöresel olarak üretilen taze peynirlerin saklanarak yıllanması amacı ile soğuk depo olarak kullanımına devam edilen yapı birimlerindendir.

Tarihi yapıların kiminin müstemilat birimleri ve kimininse beşik tonoz üst örtülü bir eyvanı bulunmaktadır. Bazı yapılarda ise tonoz üst örtülü, içinde tandır adı verilen çukurun da bulunduğu, hayat adı verilen avlunun bir kenarında yer alan tandır evi adlı mekâna yer verilir. Tandır evi geleneği somut ve somut olmayan kültürel mirasın ortak değerlerinden olup, yörenin korunması gereken değerlerindendir.

Bölgenin bilinmeyen kimliği, bölge kullanımının yalnızca yerel olmasına neden olarak tarihi bakımdan özellikli yapılarının fark edilememesine ve bu konudaki duyarlılığın azalmasına neden olmaktadır.

Suvermez köyü, zaman zaman mübadele öncesi geçmişine ait izleri arayan, bu amaçla arşiv kayıtları ve kilise defterlerini incelemek ve alan araştırması yapmak isteyen Rum mübadillerin uğrak noktası olsa da, yalnızca yerel halkın sürekli olarak yaşadığı bir bölge konumundadır. Komşu köylerde bile, yörede bulunan tarihi açıdan nitelikli yapıların varlığı bilinmemektedir. Köyün sahip olduğu kültürel miras değerlerinin belgelenmesi yaşanmışlığın ve özellikli dokunun anlaşılabilmesi ve yapılacak diğer çalışmalara yol gösterebilecek olması nedeniyle önemlidir.

5.2 Yapısal Sorunlar ve Kullanıcı Müdahaleleri

Yapıların fiziksel durumlarını belirlemek amacıyla, alınan rölöveler çizimlere aktarılmış ve fotoğraflama çalışmaları sunulmuştur. Dokudaki bozulmaya sebep olan nedenler, insanların sebep olduğu sorunlar ve uzun süreli doğal nedenlere bağlı yapısal bozulmalar olarak ikiye ayrılabilir.

Yapıların çoğu, günümüze özgün plan ve cephe özelliklerini kısmen koruyarak ulaşabilmiştir. Ancak terk edilen yapılar, yağmur, kar yükü, hava şartları, bakımsızlık, Vandalizm gibi etmenler sonucunda bozulma sürecine girmiştir.

Suvermez köyü geleneksel dokusunda, yapıların durumları tespit edilerek mevcut durum analiz çalışması hazırlanmıştır. Bu çalışma sürecinde, yapıların bozulma durumu, onarım ihtiyaç düzeyleri, özgünlük durumu gibi tespitler yapılmıştır. Yapılan çalışmada, köyde bulunan tescilli tarihi yapıların yanlış müdahaleler ve korunma sorunları nedeniyle özgün karakterlerinin bozulduğu ve neredeyse yok olmak üzere oldukları görülmüştür.

Analizler sonucunda yapıların korunma dereceleri ve onarım ihtiyaçları belirlenmiştir. Restore edilen ya da iyi korunan yapı sayısı oldukça az olmakla birlikte, mevcut yapıların korunma biçimi hakkında yerel halkın farkındalığı ve izlenebilecek yol konusundaki bilgi de oldukça kısıtlıdır.

Şekil 5.1 Suvermez köyündeki koruma problemleri sonucunda yok olmak üzere olan özgün yapı örnekleri (Kişisel arşiv, 2016)

Tarihi yapılara yaygın olarak uygulanmış bazı olumsuz müdahalelerle karşılaşmaktadır. Yapılan yanlış müdahalelere örnek olarak, yerel dokuda var olan hayat alanının kullanım dışı kalarak bahçeye dönüştürülmesi sonucunda niteliğini büyük oranda yitirmesi, ahşap hayat kapılarının veya çatı örtülerinin mevcut haliyle korunamayarak farklı bir malzeme ile değiştirilerek yapılan yenileme çalışmaları veya özgün formlarının korunmasına rağmen, malzemelerinin nitelik değiştirmesi verilebilir. Hayat duvarlarının betonarme olarak yenilenmesi, kapı ve pencerelere kanatlarının sac malzeme ile değiştirilmesi, dış cephenin sıvanarak boyanması yapıların özgün görüntüsünü zedeleyen yenileme çalışmalarındandır (Şekil 5.2).

Şekil 5.2 Özgün doku ile uyumsuz cephe müdahaleleri (Kişisel arşiv, 2016)

Geleneksel dokunun temel sorunlarından bir diğeri kullanım dışı kalan yapıların, düzenli onarım görmemesi sonucunda tahribatının hızlanarak yok olmasıdır. Günden güne onarım ihtiyacı artan, yok olma tehlikesinde olan yapıların yok oluş süreçlerinin önüne geçilmesi ve korunması için gerekli önlemlerin alınması gerekmektedir (Şekil 5.2).

Şekil 5.3 Bakımsızlıktan yok olmak üzere olan özgün yapılara ait iç mekân örnekleri (Kişisel arşiv, 2016)

Yapıların yıkılma tehlikesi bulunması, kullanıcıların güvenliği açısından sorun teşkil ederken, Suvermez köyü dokusunun terk edilmiş ve bakımsız bir bölge olduğu izlenimini vermektedir. Kullanım dışı kalan yapılar, strüktürel açıdan dayanıklı olan taş malzemeden inşa edilmeleri sayesinde, günümüzde hala varlığını sürdürebilmektedirler (Şekil 5.4).

Şekil 5.4 Yapıların günümüzdeki durumları (Kişisel arşiv, 2016)

Yeni yapılar inşa edilirken, teknolojinin imkân verdiği yeni yapım teknikleri kullanılsa da tarihi yapıların izlerine ve bir araya geliş biçimlerine sadık kalınarak, cephe kompozisyonu, kütle formu, gabari, süsleme teknikleri, yapı yaklaşımı ve arazi konumlanması gibi tarihi yapı nitelikleri yeni yapılara aktarılabilirse, dokuda bütüncül kompozisyon oluşturulabilecektir. Ancak, yörede yeni yapılar inşa edilirken, tüm bu etmenlerin göz ardı edilmiş ve yapıların birçoğunun dış cephelerinde, fonksiyon özelliklerinde ve plan şemalarında, tarihi yapıların sahip olduğu yapım dili ile herhangi bir benzerliğin amaçlanmamış olduğu görülmektedir.

Şekil 5.5 Tarihi dokuyla uyumlu olmayan yapı örnekleri (Kişisel arşiv, 2018)

Tarihi dokuda bulunan yapılar, yapı, cephe ve plan özelinde değil, bütüncül bir anlayışla, dönemin özelliklerini ve yaşayış biçimini de aktaran doku bütünü olarak önemlidir. Yapılar, komşu yapılar, yapıların konumlandığı parseller, parselleri birbirine bağlayan yollar, sokaklar, kaldırımlar, aydınlatma elemanları ve tabelalar dokuyu oluşturan ve tekil olarak da önem teşkil eden birimlerdir.

Şekil 5.6 Tescilli tarihi yapılardaki kullanıcı müdahaleleri ile sağlanan adaptasyon (Kişisel arşiv, 2016)

Bölgenin sahip olduğu kültürel değer ve tarihi önemin yönlendirme ve bilgilendirme eksikliği sonucunda bilinmemesi nedeniyle, alışveriş için uğrayan ziyaretçiler, yalnızca köy merkezini ziyaret ederek geri dönmektedir. Meydanın hemen arka sokağında yer alan tarihi kilise ve camiye bile fark edememektedirler. Tüm bu nedenlerle, yörenin tarihi değerinin farkındalığı sağlanarak, tespit, belgeleme, koruma, restorasyon gibi tüm aşamalarda doku bütüncül olarak değerlendirilmelidir.

Suvermez köyünde giderek yok olmaya başlayan tarım ve hayvancılık gibi geçim faaliyetleri yerel halkın ve genç nüfusun bölgeyi terk etmesi şeklinde sonuçlanmaktadır. Köy sınırlarında açılan üniversite kampüsü bu durumun önüne geçememiştir.

Genç nüfus için iş imkânı sağlanmadıkça ve kazanç sağlayabilecekleri şartlar oluşturulmadıkça, kültürel aktarım sağlanamayarak bölge özellikleri kaybolmaya başlamaktadır.

Geleneksel mimari endüstrileşme ve küreselleşmenin karşısında doğru koruma politikaları ve yaklaşımları oluşturulmadığında en hızla yok olan korunması gerekli kültürel mirastır. Anadolu'nun zengin geleneksel mimari mirası; koruma konusundaki bilincin henüz yeterince gelişmemiş olması, ilgisizlik ve özellikle küçük kentler ile kırsal alanlardaki kullanıcıların yaşadıkları çevreleri terk etmeleri gibi sorunlar karşısında her geçen gün erimektedir. Taş, toprak, ahşap gibi doğal yapı malzemeleri ile inşa edilen geleneksel yapıların, canlı birer organizma gibi sürekli bakım gerektirdiği bilinmektedir (Çobancoğlu, Güler ve Ulusoy Binan, 2017).

Kullanıcı müdahaleleri genel olarak; ekleme, adapte etme ya da yok etme şeklindedir. Tarihi yapıların minimal ölçekte kurgulanması sebebiyle, yaşam tarzı ve alışkanlıklarının değişmesi sonucunda, tarihi yapıların yeni yaşam modeline uygun olmayışı nedeniyle daha çok yapının ebatlarını büyütmeye yöneliktir.

Şekil 5.7 170cm' lik modele göre kapı ölçeği (Kişisel arşiv, 2016)

Tarihi yapıdaki kat yüksekliği, oda sayıları, tuvaletin yapının dışında olması ve odaların üstü açık olarak hayat aracılığıyla birbirine bağlanması günümüz koşullarına adaptasyonda sorun oluşturmaktadır. Bu nedenle, yapıların kat yüksekliklerini artırma,

ek yapı müdahalesi, ilave hacimler, evin içerisine tuvalet ve daha büyük bir banyo eklenmesi, kapı yüksekliklerinin artırılması, odaları birbirine bağlayan kapalı koridor eklenmesi gibi müdahaleler, yapıların kullanımına devam edilmesi sürecinde gerekli hale gelmiştir (Şekil 5.6).

Günümüz kullanımında oranları değişen birimlerden birisi kapılardır. Köydeki evlerde giriş kapısı yükseklikleri 160-180 cm aralığındadır (Şekil 5.7). Günümüzde ise kapı yükseklikleri 200-220 cm aralığında yapılmaktadır.

Şekil 5.8 Bitişik nizamda ek yapı müdahalesi (Kişisel arşiv, 2018)

Yapıların kat yükseklikleri zemin katında 160-180cm olmakla birlikte, birinci katta daha fazladır. Ancak başodanın bulunduğu bu katlarda ise, gusülhane birimlerinin kat yükseklikleri yine günümüz kullanımında yetersiz kalmaktadır (Şekil 5.8).

Yerel halkın bölgeden göçmesi sonucunda kullanım dışı kalan yapılara düzenli bakım yapılamamakta, hatta kimi zaman yapıların bakım onarım masrafları düşünülerek, yapılar terk edilerek kendiliğinden yıkılması beklenmektedir. Yapılar, içinde aktif yaşam süren kullanıcıları olmadığı sürece, işlev dışı kalmakta ve düzenli onarım görmediği için daha hızlı yok olmaktadır.

Şekil 5.9 Tarihi yapıya bitişik nizamda ek yapı müdahalesi (Kişisel arşiv, 2018)

Tüm bu nedenlerle, tarihi yapıların onarımları sağlanarak, kullanımına ya da ziyaretlerine imkân verecek işlevler yüklenmeli ve köyde tarım ve diğer alanlarda çalışma ve yaşama şartları iyileştirilerek genç nüfusun köye dönmesine olanak sağlanmalıdır.

Şekil 5.10 Tarihi yapıya ihtiyaçlar sonucunda eklenen birimler (Kişisel arşiv, 2019)

Bazı yapıların hemen yanına bitişik nizam ek yapılmıştır. Ancak ek yapının cephe açıklıkları tarihi yapı ile uyumsuzdur. Kimi zaman ise yapının yıpranmasının önüne geçebilmek için taş cepheler ve iç mekân boyanmaktadır (Şekil 5.10).

Şekil 5.11 Kullanım dışı kalmış nitelikli bir yapı örneği (Kişisel arşiv, 2016)

Kültürel miras, çeşitli alt gruplara ayrılmış olsa da 2000' li yıllardan itibaren kültürel mirasın bir bütün olarak ele alınmasını savunan görüşler önem kazanmaktadır. Bu nedenle yapılmış olan kullanıcı müdahalelerinin, yapının çevresiyle birlikte uzun yıllar ayakta kalabilmesine imkân vermesi önemlidir.

Yerel ustaların bilgi ve deneyimi değerli görülmeyle birlikte, bu bilgi ve deneyimin belgelenmesi, akademik birikimle buluşması, eksikliklerini ve olası hataları en aza indirmek açısından oldukça önemlidir. Akademik alanın da aynı şekilde, yerel bilgi ve deneyimi göz ardı etmeden, koruma çalışmaları içinde yer alması önemli bir

kazanımıdır. Bu kazanım analitik gözlem ve deneylerle sorgulanarak desteklenmelidir (Akdemir ve Korkmaz, 2015).

5.3 Sonuç ve Değerlendirme

Kırsal mimarinin belirleyici faktörleri kültür, gelenekler, iklim ve topoğrafyadır. Türkiye, kırsal miras değerlerini oluşturan kültür ve gelenek faktörleri açısından zengin olmasının yanı sıra, iklim ve topoğrafya açısından da çeşitlidir. Kırsal alanlarda devam eden yaşam, miras değerlerin de yaşamasına imkân verse de, sosyal ve ekonomik nedenler göçlerin önüne geçmekte zorlanmaktadır. Üretime dayalı kır yaşamı, nüfus kaybına uğradığında, ülke ekonomisi açısından da olumsuz bir durum söz konusu olmaktadır. Şehirleşmenin daha az olduğu köy ve kır yerleşmeleri, kültürel ve tarihsel zenginlikleri ve kentsel müdahalelerden daha uzak kalabilmesi sayesinde nispeten az bozulmuştur.

Nüfusunu giderek kaybeden kırsal yerleşimlerin yeniden kullanımlarının sağlanabilmesi için geliştirilecek yaklaşımlarda, geleneksel sakinler sürece mutlaka dâhil edilmeli ve mülkiyet/kullanım haklarına saygı gösterilmelidir. Öncelikli olarak, yerel halkın yaşam kalitesinin artırılması yoluna gidilmelidir (Güler, 2019).

Dünyada geleneksel mimari mirasın korunmasındaki yaklaşımlar, kültürel miras öğelerinin somut, somut olmayan, taşınabilir ya da taşınmaz olarak ayrı değerlendirilmesi yaklaşımından uzaklaşmıştır. Özellikle kırsal alanda, kırsal mimari tanımının da içinde yer alan çevresel değerler ve gelenekler yapıların karakteristiğidir. Sadece evleri taşınmaz kültür varlığı olarak tescilleyip kaderleriyle baş başa bırakmanın koruma ve yaşatma anlamında çok da faydalı olmadığı bugün artık açıkça görülmektedir. Bazı durumlarda ekonomik olarak kalkınabilen köylerde yaşam devam etmekte ve yaşayan köylerde evler küçük müdahale ve tadilatlarla korunabilmektedir. Ancak tescilli yapıların olmadığı köylerde ise maddi imkanlar doğrultusunda köy evleri yıkılmakta ve kent yerleşiminden farklı olmayan çok katlı yapılar inşa edilmektedir. Bu bağlamda, koruma alanında kırsal ve kentsel ölçekte farklı yaklaşımlar geliştirmek ve farklı ilkeler belirlemek pratik ve anlamlı bir çözüme ulaşmaya yardımcı olacaktır. Kırsal alanlarda öncelikle tescillenmiş geleneksel konutların mutlaka belgelenmesi gerekmektedir. Sadece tescillemek bir belge niteliği taşımamaktadır. Yapıların plan ve malzeme analizleri yapılmalı, bozulmuşluk durumları tespit edilmelidir. Yine yapıların içinde bulunduğu çevre olan köylerin diğer kültürel değerleri incelenmeli ve kaydedilmelidir (Muşkara, 2017, s. 445).

Nevşehir'in Derinkuyu ilçesine bağlı Suvermez köyü, sahip olduğu tarihsel değer ve geçmiş, kültürel ve dinsel çeşitlilik, konumu nedeniyle yol üstü geçiş güzergâhında bulunması, sahip olduğu döneminin ilklerinden olan tarihi yapılar ile farklı değerleri bir arada bulundurabilen karma bir yerleşim yeridir. Somut ve somut olmayan birçok mimari değere sahip bu yerleşimde bulunan değerlerin ve yerleşime ait kültürün izlerinin kaybolmadan önce günümüz yaşantısı ile harmanlanarak sürdürülebilirliğinin sağlanması için atılması gereken bazı adımlar bulunmaktadır. Bu adımları atabilmek için yerel yönetimlerin yanı sıra, yerel halka düşen bazı görevler de bulunmaktadır.

Türkiye'de kırsal mimari mirasın korunması hususunda, kavramsal yaklaşımlar ve uygulama metotları bir bütün olarak değerlendirildiğinde, uluslararası standartlara uygun olan yaklaşımların daha çok dikkate alındığı görülmektedir. Bu nedenle, yörenin sahip olduğu kırsal mimarlık mirasının yok olmadan koruma ve belgeleme çalışmalarının her yapı için tek tek ve doku genelinde aktif olarak gerçekleştirilmesi

gerekmektedir. Yapıların kullanımının devamlılığının sağlanabilmesi için, bazı yerel ekonomik faaliyetlerin canlandırılarak halkın bölgeden göç etmesinin önüne geçilmelidir.

Kapadokya Bölgesinde yer alan Suvermez köyünün; kilisesi, şapeller, camisi, yer altı şehri, tarihi kalesi ve geleneksel konutları ile bir bütün olarak koruma altına alınması gerekmektedir. Alana dair tescilleri ve envanter çalışmaları yapılan geleneksel yapıların, yerleşimde henüz tespit edilmemiş nitelikli yapıları da içerir şekilde, tarihi ve kültürel değerlerin yok olmadan korunması için kentsel sit çalışmalarının bir an önce detaylandırılması büyük önem taşımaktadır.

Bu çalışmada yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalan, Suvermez köyü nitelikli ve tescilli mimari yapıları için, korumanın ilk adımı olarak kabul edilen belgeleme çalışması yapılmıştır. Suvermez köyünün tarihinin ve geleneksel dokusunun yapı özelinde ayrıntılı bir şekilde analiz edilerek tespit edildiği çalışmada, alanın mevcut durumunun tespiti, alana ait sorunlar, yapıların durumunun ve özelliklerinin analizleri, koruma ve olarak sağlıklılaştırma önerileri, güncel işlev önerileri ve alana ait iyileştirme önerileri detaylı olarak sunulmuştur. Yapılan tespit, analiz ve öneri çalışmalarının, Suvermez köyü için yakın zamanda planlanması umut edilen sağlıklılaştırma çalışmalarında, bu çalışmanın faydalanılacak bir doküman olması, bir takım teşviklere öncülük etmesi ve yerel halk ve yetkili kurumların bu ve bunun gibi tarihsel açıdan değeri olan bölgelere duyarlılığı konusunda farkındalık oluşturabilmek amaçlanmıştır.

Geleneksel mimari mirasın korunması yaklaşımları, dünyada belirlenen ve kabul edilen yasa ve tüzüklerin doğrultusunda, günümüzde ayrı yaklaşımlar adı altında sıralanmak yerine, somut, somut olmayan, taşınabilir ve taşınmaz kültür varlıkları ve müstemilatları ortak bir başlık altında değerlendirilmektedir. Yapıların karakteristiğini oluşturan bağlamı ve çevresel değerlerle birlikte korunması gereken kültür varlıkları için alınması gereken bazı koruma önlemleri ve müdahaleler bulunmaktadır. Gereken koruma önlemleri ve ayrılması gereken bütçe sağlanmadığı takdirde, kırsal yerleşimlerde bulunan değerler bazı küçük müdahalelerle sağlamlaştırma imkânına

sahipken, zaman geçtikçe bu şansı kaybederek çok büyük çaplı koruma müdahaleleri gerekmektedir.

Nitelikli kırsal alanlarda, öncelikle detaylı alan çalışması yapılarak, tescile değer bulunan yapıların yeniden gözden geçirilerek tescile değer başka yapılar varsa tespiti eklenerek gerekli belgelenmeler yapılmalıdır. Yapılar için, Suvermez köyü kırsalında yapılmış olan yalnızca tescilleme çalışması bir belge niteliği taşımamaktadır. Yapıların bağlamıyla birlikte çevre analizleri yapılmalı ve bozulmuşluk durumları da tespit edilmelidir. Bu tespitlerin ardından, yerel yönetimler ve sorumlu kurumların bu konu için özel ayıracağı bütçe ile yürütülen akademik çalışmalar da incelenerek gerekli çözümler bulunacaktır. Günümüzde, kentten kaçarak uzaklaşma isteği sonucunda ortaya çıkan kırsala dönüş faaliyetleri, tüketime dayalı yaşam biçiminin alternatifi olan köy hayatını yeniden gündeme getirmektedir. Bu şekilde, kırsal mimari mirasın belgelenerek korunması ve yaşatılması gerçekleştirilerek tarihi değerlerimize sahip çıkmaya çalışmalıyız.

Nevşehir iline, Derinkuyu ilçesine ve bahsi geçen köylerden Til köyüne yönelik çalışmalar mevcut olsa da, Suvermez köyüne yönelik yalnızca tarihçesinden bahseden bir kaynak dışında başka çalışma görülememiştir. Bu nedenle, örneklem alanda yapılan bu çalışma aracılığıyla, Suvermez köyünde bulunan, mübadelenin izlerini taşıyan, kültürel ve dinsel çeşitliliğin meydana getirdiği somut yansımalarının okunabildiği yapıları ve tarihsel açıdan nitelikli kabul edilen eserler hakkında bilgi aktarımı sağlanacaktır. Bu sayede yakın çevresinde bulunan kasaba ve köylerin de korunmasına yönelik projeler geliştirilebilecek ve yerel dokunun, yapı özelinde değil, bütüncül olarak korunması sağlanabilecektir. Geçmiş anlayarak bugüne daha sağlıklı şekilde aktarmak, sahip olduğumuz değerleri yok olmadan koruma altına alabilmek hem bugünümüz hem de gelecek için oldukça önem teşkil etmektedir.

KAYNAKLAR

- Adıbelli, R. (2002). *Kapadokya Bölgesi'ndeki Hristiyanlık tarihi*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Ahunbay, Z. (2007). *Tarihi çevre koruma ve restorasyon (12. Baskı)*. İstanbul: Yem Yayınları.
- Akdemir, M, Z. ve Korkmaz, E. (2015). Kemaliye ve çevre yerleşmelerinde yer alan geleneksel konutlarda yerel bilgi ve deneyim kullanılarak uygulanan koruma müdahalelerinin değerlendirilmesi. *Megaron*, 10 (4), 494 – 502.
- Akyürek, E. (1998). *M.S. IV. - XI. yüzyıllar: Kapadokya'daki Bizans*. İstanbul: Ayhan Şahenk Vakfı.
- Altuner, H. (2013). Geleneksel Niğde evleri giriş düzenlemeleri. *Turkish Studies*, 8, (8), 1643 - 1670.
- Ardos, M. ve Pekcan, N. (1997). *Jeomorfoloji sözlüğü*. İstanbul: Çantay Kitabevi.
- Atamulu, H. (1996). *Yontularım*. Ankara: Odak Ofset.
- Ataöv, A., Görmez, K., Kavruk, H., Önder, T. ve Yalçinkaya, G. (2002). *Kapadokya mevcut durum raporu*. Kapadokya: Yerel Gündem 21 Yayınları.
- Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi. (1973). *Council of Europe Committee of Ministers Resolution on rural revival policies in the balance between town and country* (73/3). 18 Mart 2019, http://www.euskadi.eus/contenidos/informacion/manifiestos_patrimonio/eu_8658/adjuntos/DOC36.pdf.
- Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi. (1979). *Rural architectural heritage*. (29 Kasım 2018), <http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-en.asp?fileid=14915&lang=en>.
- Avrupa Parlamentosu Yasama Gözlemevi. (2006). *Avrupa'nın kırsal ve ada bölgelerinde doğal, mimari ve kültürel mirasın korunması kararları*. 12 Şubat

- 2019,
[https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?lang=en&reference=2006/2050\(INI\)](https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?lang=en&reference=2006/2050(INI)).
- Aytekin, O. (2006). *Dünden bugüne Derinkuyu*. Niğde: Elma Ofset Matbaacılık.
- Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı. (2006). *Ulusal kırsal kalkınma stratejisi*. 27 Mart 2018, <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2006/02/20060204 - 9 - 2.pdf>.
- Bilgi, C. (2008). *Balkan Savaşı Birinci Dünya savaşı ve milli mücadele' de şehit olan Gülşehirliler üzerinde bir araştırma*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Büyükmıhçı, G. (1997). *Taş sivil mimarlık örneklerinde korumaya yönelik yöntem önerileri ve bu yöntemlerin Kayseri örneğinde uygulanışı*. Doktora Tezi, Mimar Sinan Üniversitesi, İstanbul.
- Büyükmıhçı, G. (2000). Anadolu'da konut I, Nevşehir evleri. (58 – 71). *Arkitekt*, (478), 58-71.
- Çağlayan, M. (2018). *IV. Uluslararası kültür ve medeniyet kongresi*. Kırsal mimarlığın korunması ile ilgili uluslararası çabalar, tüzükler, (273 - 279). Mardin: Mardin Artuklu Üniversitesi.
- Çataltepe, A. (2014). *Nevşehir ili Derinkuyu ilçesi Suvermez köyü tarihçesi*. Nevşehir: Suvermez Kasabası Derneği.
- ÇEKÜL. (2012). *Anadolu'da kırsal mimarlık*. Çekül Vakfı. 12 Mart 2018, <https://www.tarihikentlerbirligi.org/wp-content/uploads/AnadoludaKirsalMimarlik - Ekitap.pdf>
- Çetiner, A. (1980). *Kırsal yerleşmeler ve fiziki düzenleme ilkeleri*. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi Yayınları.
- Çevik, S. ve Eminağaoğlu, Z. K. (2006). Doğa - kırsal yerleşme birliktelikleri. *Kafkas Üniversitesi, Artvin Orman Fakültesi Dergisi*, 7(1), 28–40.

Çıtak, K. (2017). *8 Numaralı şer'iyye siciline göre Nevşehir'de sosyal ve ekonomik hayat*. Yüksek Lisans Tezi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Nevşehir.

Çobancoğlu, T., Güler, K. ve Ulusoy Binan, D. (2017). Anadolu'da geleneksel kerpiç mimari miras ve koruma sorunları. *1. Uluslararası toprak zirvesi yaşamın her karesinde toprak kitabı*. 3 Aralık 2015 içinde (160 – 185). İstanbul: İstanbul Aydın Üniversitesi.

Dawkins, R. M. (1916a). *Modern Greek in Asia Minor*. Cambridge: Cambridge University Press.

Dawkins, R. M. (1916b). *Modern Greek in Asia Minor*. Cambridge: Cambridge University Press.

Dawkins, R. M. (1916c). *Modern Greek in Asia Minor*. Cambridge: Cambridge University Press.

Dawkins, R. M. (1916d). *Modern Greek in Asia Minor*. Cambridge: Cambridge University Press..

Dawkins, R. M. (1916e). *Modern Greek in Asia Minor*. Cambridge: Cambridge University Press.

Derinkuyu Kaymakamlığı. (b.t.). *Derinkuyu bilgiler ve görseller*. 9 Ağustos 2020, <http://www.derinkuyu.gov.tr/>.

Dünya Doğayı Koruma Vakfı [WWF]. (2019). *Yenilenebilir enerji geleceği ve Türkiye*. 27 Mart 2020, https://d2hawiim0tjbd8.cloudfront.net/downloads/wwftr_yenilenebilirenerjigelecegiveturkiye.pdf.

ECOVAST (European Council for the Village and Small Town). (2006). *A Position Statement on Strategy for the rural regions of Europe*. 21 Temmuz 2018, http://www.ecovast.org/english/strategy_e.htm.

- Emerson, B. (2014). *A storm of witchcraft the salem trials and American experience*. USA: Oxford University Press.
- Eres, Z. (2008). *Türkiye’de planlı kırsal yerleşmelerin tarihsel gelişimi ve erken Cumhuriyet dönemi planlı kırsal mimarisinin korunması sorunu*. Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- Eres, Z. (2013). *Türkiye’de geleneksel kırsal mimarinin korunması: Tarihsel süreç, yasal boyut* (457 - 469). Mimari ve Kentsel Koruma, Prof. Dr. Nur Akın’a Armağan. İstanbul: Yem Yay.
- Eres, Z. (2016). Türkiye’de geleneksel köy mimarisini koruma olasılıkları. *Ege Mimarlık Dergisi*, 92, 8-13.
- Eyüce, A. (2005). *Geleneksel yapılar ve mekânlar (2)*. İstanbul: Birsan Yayınevi.
- Fibhaber. (2014). *Atatürk heykeli ve Derinkuyu Park camii*. 21 Temmuz 2018, <http://www.fibhaber.com/nevsehir/dunyanin-en-ilginc-camilerinden-biri-nevsehirde-h21329.html>.
- Gallent, N., Hamiduddin, I., Juntti, M., Kidd, S. ve Shaw, D. (2008). *Introduction to rural planning: economies, communities and landscapes, The natural and built environment series*. Newyork and London: Routledge.
- Gemi, N. ve Köşklük Kaya, N. (2019a). Kırsal alanlarda insan, mekân ve kültür etkileşimi: Suvermez köyü örneği. *Current Debates on Social Sciences 3 - Human Studies*. 28 - 29 Kasım 2019 içinde (694 - 707). Ankara: Bilgin Kültür Sanat Yayınları.
- Gemi, N. ve Köşklük Kaya, N. (2019b). Tarihi yapıların özgün mekân özelliklerinin incelenmesi: Nevşehir Derinkuyu Suvermez köyü örneği. 3. *Uluslararası SADA Disiplinlerarası sanat sempozyumu bildiriler kitabı*. 28 - 29 Kasım 2019 içinde (129 - 136). Ankara: Artsürem Bilim Sanat Danışmanlık.
- Gemi, N. ve Köşklük Kaya, N. (2020). Nevşehir Derinkuyu ilçesi Suvermez köyü kırsal mimari mirası. *İdil Sanat ve Dil Dergisi*, 9 (68), 687 - 701.

Geray, C. (1975). Türkiye'de kırsal yerleşme düzeni ve köy kent yaklaşımı. *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 30 (1), 45.

Google Maps. (b.t.). Suvermez köyü yerleşimi. 5 Ağustos 2020, <https://www.google.com/maps/place/Suvermez,+Derinkuyu%2FNev%C5%9Fehir/@38.3749464,34.6539952,4169m/data=!3m1!1e3!4m5!3m4!1s0x152a04fd22357a25:0x9b761e386fbc6b8c!8m2!3d38.369959!4d34.650247>.

Güler, K. (2019). Tarihi kırsal yerleşimlerin insansızlaşması: nedenleri, etkileri ve yeniden kullanım olasılıkları. *ICOMOS Uluslararası Anıtlar ve Sitler Günü 2019 yılı etkinlikleri, Kırsal Mimari Miras Sempozyumu*, 26-27 Nisan 2019 içinde (6-13). Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, İstanbul. http://kdm.eskisehir.edu.tr/universite_yayinlari/978-605-69034-3-4.pdf.

Gümüş, D., Gümüş, K. ve Uray, G. (2017). Sosyoekonomik kalkınmada sanat eserleri: Aksaray ili Güzelyurt (Gelveri) ilçesinde mimari yapılarda görülen bitkisel figürlü taş bezemeler ve anlamları. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(53), 371 - 380.

Gümüş, D. ve Uray, G. (2017). Aksaray ili Güzelyurt ilçesinde Tanrıça Tanit'in izleri. *Turkish Studies*, 12 (21), 519-530.

Hasol, D. (2014). *Ansiklopedik mimarlık sözlüğü*. İstanbul: YEM Yayın.

Holzmeister, C. ve Fahrner, R. (1955). *The face of anatolia (Caves and khans in Cappadocia)*. Vienna: Austrian National Printing Press.

Hovarth, B. (1996). *Anadolu 1913*. (T. Demirkan, Çev.), Ankara: Tarih Vakfı Yayınları.

ICOMOS (International Council on Monuments and Sites). (1964). *Venedik Tüzüğü*. 20 Temmuz 2019, http://www.icomos.org.tr/Dosyalar/ICOMOSTR_tr0243603001536681730.pdf

ICOMOS (International Council on Monuments and Sites). (1999). *Geleneksel mimari miras tüzüğü*. 20 Temmuz 2019, http://www.icomos.org.tr/Dosyalar/ICOMOSTR_tr0464062001536913566.pdf

ICOMOS (International Council on Monuments and Sites). (2003). *Mimari mirasın analizi, strüktürel restorasyonu için ilkeler*. 20 Temmuz 2019, http://www.icomos.org.tr/Dosyalar/ICOMOSTR_tr0033791001536913477.pdf

ICOMOS (International Council on Monuments and Sites). (2013). *Türkiye mimari mirası koruma bildirgesi. - Ulusal Mimari Koruma Uzmanları ve ICOMOS Türkiye Milli Komitesi*. 20 Temmuz 2019, http://www.icomos.org.tr/Dosyalar/ICOMOSTR_tr0784192001542192602.pdf.

İl Özel İdare Envanter Arşivi. (2019). *Suvermez köyü tescilli yapılar envanter fişleri*.

İncil. (2009). *Elçilerin İşleri- Kutsal ruh'un gelişi*. 21 Temmuz 2020, <https://incil.info/arama/Elcilerin+Isleri+2>.

Kabak, T. (2011). *Derinkuyu yöresi halk inanışları*. Yüksek Lisans Tezi, Nevşehir Üniversitesi, Nevşehir.

Kaegi, W. E. (2003). *Bizans ve ilk İslam fetihleri* (1.Baskı). İstanbul: Kaknüs Yayınları.

Kapadoki Kokarditsas. (b.t.). *Kapadokya haritası, Suvermez 'in konumu*. 26 Ağustos 2020, http://kapadokikokarditsas.blogspot.com/2016/01/blog-post_33.html.

Karabakla, S. (2003). *Tarihi - coğrafi ve kültürel yönleriyle Derinkuyu*. Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Kayseri.

Karakaya, M. (2008). *Seyahatnamelerde Nevşehir, Niğde, Aksaray ve Nevşehir tarihi üzerine*. s. 27 - 68, İstanbul: Kitabevi Yayınları.

Karatsareas, P. (2013). Understanding diachronic change in Cappadocian Greek. *Journal of Historical Linguistics*, 3(2), 192–229. 18 Ağustos 2020,

https://www.researchgate.net/publication/261397579_Understanding_diachronic_change_in_Cappadocian_Greek_The_dialectological_perspective.

Kaya, M. E. (2018). Kırsal peyzaj ve tasarımı üzerine. *XXI Dergisi*. 16 Temmuz 2019, <https://xxi.com.tr/i/kirsal-peyzaj-ve-tasarimi-uzerine>.

Kayın, E. (2012). Bir “kültürel manzara-kültürel peyzaj” ögesi olarak kırsal yerleşimlerin korunmasına yönelik kavramsal ve yasal irdelemeler. *Mimarlık Dergisi*, (367). 12 Mart 2019, <http://www.mimarlikdergisi.com/index.cfm?sayfa=mimarlik&DergiSayi=381&RecID=2998>.

Kebapçı, C. (2011). *17 Numaralı Nevşehir şer’iyye siciline göre Nevşehir ve havalisinde sosyal hayat*. Yüksek Lisans Tezi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Nevşehir.

Kınal, F. (1991). *Eski Anadolu tarihi (3. Baskı)*. Ankara: Türk Tarih Kurumu.

Köşklük Kaya, N. (2012). Şirince köyü örneğinde kırsal mimari mirasın kırsal turizmin gelişmesine katkısının tartışılması. *Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi Sosyal Ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 2012 (1), 119-123.

Köşklük Kaya, N. (2016). Kırsal mimarlık mirasının korunmasında turizmin rolü: Cumalıkızık köyü örneği. *Ege Mimarlık Dergisi*, 1 (92), 28-31.

Kuban, D. (2012). *Çağlar boyunca Türk sanatının ana hatları*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

KUMID (Kültürel Mirasın Dostları Derneği). (1977). *Granada talebi: Bölgesel planlamada kırsal mimari, Avrupa pilot projeler programı sempozyumu*. 29 Nisan 2020, <http://kumid.net/euproject/admin/userfiles/dokumanlar/K-Granada-Talebi%2c-COE%2c-1977.pdf>.

KUMID (Kültürel Mirasın Dostları Derneği). (1989). *Kırsal mimari mirasın korunması ve değerinin artırılması hakkında tavsiye*. 16 Temmuz 2019,

- <https://kumid.net/euproject/admin/userfiles/dokumanlar/K - Kirsal - Mimari - Mirasin - Korunmasi - - 89 - 6 - COE%2C - 1989.pdf>.
- Kuşat, N. (2014). Sürdürülebilir kırsal kalkınma için bir alternatif olarak kırsal turizm ve Türkiye'de uygulanabilirliği. *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 69 - 70.
- Kültür ve Turizm Bakanlığı. (1983). *Dünya kültürel ve doğal mirasın korunması Sözleşmesi*. 28 Kasım 2019, <https://teftis.ktb.gov.tr/TR-14269/dunya-kulturel-ve-dogal-mirasin-korunmasi-sozlesmesi.html>.
- Kültür ve Turizm Bakanlığı. (1989). *Avrupa mimari mirasının korunması sözleşmesi*. 16 Temmuz 2019, <https://teftis.ktb.gov.tr/TR-14268/avrupa-mimari-mirasinin-korunmasi-sozlesmesi.html>.
- Kültür Bakanlığı Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü. (1998). *XV. Araştırma sonuçları toplantısı*. (32). 13 Ocak 2019, <https://kvmgm.ktb.gov.tr/TR - 44761/arastirma - sonuclari - toplantilari.html>.
- Limnidis, İ. (1914). Flogita (Suvermez). *Asia Minor Calendar Astir* [Yıldız Anadolu Takvimi], 246.
- Madran, E. ve Özgönül, N. (1999). *Kırsaldan kentsele geleneksel yerleşmeler - International documents regards the preservation of cultural and natural heritage*. Ankara: ODTÜ Mimarlık Fakültesi Yayınları.
- Mnimes. (2012). *Kapadokya'nın Alevleri*. 26 Ağustos 2012, <https://www.mnimes.org/archives/flogita-kappadokias>.
- Muşkara, Ü. (2017). Kırsal ölçekte geleneksel konut mimarisinin korunması: özgünlük. *Selçuk Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Dergisi, SEFAD* (37), 437 - 448.
- Mutlu, S. (2015a). Suvermez köyü hava çekimi. 23 Şubat 2020, <https://www.youtube.com/watch?v=Diol2N7u72Q>.
- Mutlu, S. (2015b). Kabaktepe Dağı havadan çekim. 23 Şubat 2020, <https://www.youtube.com/watch?v=r5X9BKHTE8>.

- Nakracas, G. (2003). Anadolu ve Rum göçmenlerin kökeni, 1922 Emperyalist Yunan politikası ve Anadolu felaketi. (İ. Onsunoglu, Çev.) İstanbul: Belge Yayınları.
- Nevşehir İl Özel İdaresi. (2017). *Derinkuyu ilçesi Suvermez köyü GES nazım imar planı*, 10 Kasım 2018, <http://www.nevsehirozeliidare.gov.tr/ilimiz-derinkuyu-ilcesi-suvermez-koyu-383-ada-3-nolu-parsel-numarali-tasinmazlara-ait-yenilenebilir-enerji-alanina-ges-iliskin-nazim-imar-planı>.
- Nevşehir İl Özel İdaresi. (2018). *Suvermez köyü 1/1000 ölçekli koruma amaçlı imar planı*.
- Nevşehir Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü Arşivi. (2018). *Suvermez köyü kentsel sit alanı koruma amaçlı imar planı ve envanter fişleri*.
- Nigdelis, K. (905). *Kapadokya'nın Flogita köyü*. 26 Ağustos 2020, <https://www.mnimes.org/archives/flogita-souvermez>.
- Okuyucu, D. (2007). *Derinkuyu yeraltı şehri*. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Orakçı, M. (2018). *Karamanlıca kaynaklarda Türkçe konuşan Ortodokslar ve Türk-Yunan ilişkileri (1897-1930)*. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Öger, A. (2011). Karamanlıca yazılmış bir eser: Mikra Asya kıtasının coğrafyası, 1. *Uluslararası Nevşehir Tarih ve Kültür Sempozyumu Bildirileri*. 1, 37-49.
- Özeşsiz, M. (1995). *Nevşehir ili inanç coğrafyası*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Kayseri.
- Özgüner, O. (1970). *Köyde mimari Doğu Karadeniz*. Ankara: ODTÜ Mimarlık Fakültesi Yayınları.
- Özkul, A. (1991). *Dünden bugüne Nevşehir ve yöresi tarihi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Kayseri.
- Öztürk, İ. (2008). *Konya vilayet salnamelerine göre Niğde Sancağındaki eğitim öğretim: Niğde, Aksaray ve Nevşehir tarihi üzerine*. İstanbul: Kitabevi Yayınları.

Resmi Gazete. (27 Haziran 1957). *Yeniden (78) kaza kurulması ve İzmir vilâyetine bağlı Kuşadası kazasının Aydın vilâyetine bağlanması hakkında kanun*. (Sayı: 9644. s.17453). 14 Nisan 2020, <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/9644.pdf>.

Sevin, V. (1998). *M.Ö. I. binyıl: demir çağı*. İstanbul: Kapadokya.

Spyropoulos, I. (1950). Brotherhood of Flogites of Macedonia - Thrace "O Agios Georgios". *Agios Georgios Kilisesi, 1950' lerde Flogitaines'in Kapadokya'ya ilk gezisinden yıkık tapınağın fotoğrafı*. 25 Ağustos 2020, http://www.genealogies.gr/IME_genealogy/pep/pages/g_form_list_sources_popup?init=1&sid=1186.

Suvermez Kasabası Derneği, (b.t.). *Fotoğraf arşivi*. 10 Temmuz 2019, <https://nevsehirsuvermekasabasidernegi.tr.gg/FOTO%26%23286%3BRAFGALER%26%23304%3BS%26%23304%3B/index.htm>.

Sür, Ö. (1972). *Türkiye'nin özellikle İç Anadolu'nun genç volkanik alanlarının jeomorfolojisi*. Ankara: DTCF Yayınları.

Taş, B. (2016). *Türkiye'nin kırsal yerleşmeleri*. İstanbul: Yeditepe Yayınevi.

T.C. Başbakanlık Deprem Dairesi Başkanlığı (AFAD). (2020). *Nevşehir'in deprem durumu*. 20 Ağustos 2020, <https://www.afad.gov.tr/afet-haritalari>.

T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı. (2006). *Kırşehir, Nevşehir, Niğde, Aksaray 1/100.000 ölçekli çevre düzeni planı açıklama raporu*. 30 Temmuz 2020, https://webdosya.csb.gov.tr/db/mpgm/editordosya/file/CDP_100000/knna/knna_PLAN_ACIKLAMA_RAPORU.pdf.

T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı. (2020). *Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü, Kırşehir-Nevşehir- Aksaray Planlama Bölgesi, 1/100.000 Ölçekli çevre düzeni planı*. 30 Temmuz 2020, https://webdosya.csb.gov.tr/db/mpgm/editordosya/file/CDP_100000/knna/L_33_29062015.jpg.

- Tekin, O. (Ed). (1998). *Helenistik ve Roma dönemlerinde Anadolu, krallar, imparatorlar, kent devletleri*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Texier, C., ve Suat, A. (2002). *Küçük Asya :Coğrafyası, tarihi ve arkeolojisi*. 2. Küçük Asya. Ankara: Enformasyon ve dökümantasyon hizmetleri vakfı.
- Tuncel, M. (2000). *Oluşum çağları: yanardağların armağanı*. İstanbul: Ayhan Şahenk Vakfı.
- Tunçer, M. (2014). *Tarihi çevre yok olurken*. Ankara: Alter Yayıncılık.
- Turgut, H. (1989). *Kültür - davranış - mekân etkileşiminin saptanmasında kullanılabilecek bir yöntem*. Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- Türkiye Büyük Millet Meclisi, [TBMM]. (2003). *Avrupa Peyzaj Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğu dair kanun*. 10 Şubat 2020, <https://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k4881.html>.
- Türkiye İstatistik Kurumu. (2020). *Suvermez köy nüfusu*. 13 Ağustos 2020, <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr>.
- Tütengil, C. O. (1983). *100 soruda kırsal Türkiye'nin yapısı ve sorunları*. İstanbul: Gerçek Yayınevi.
- Umar, B. (1999). *İlkçağda Türkiye halkı*. İstanbul: İnkılap Yayınevi.
- Uray, G. (2019). Mimari yapılarda görülen taş kabartma süslemelerin din ve sanat ilişkisi açısından değerlendirilmesi (Aksaray ili Güzelyurt örneği). *Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, (42) 127-145. 16 Temmuz 2019, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/679494>.
- Uzunçarşılı, İ. H. (1969). *Anadolu Beylikleri ve Akkoyunlu, Karakoyunlu devletleri*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Üstünipek, M. ve Üstünipek, Ş. (2012). *Sanat tarihine giriş*. İstanbul: Artes Yayınları.
- Yılmaz, F. (1999). *İlk çağdan günümüze Niğde tarihi*. Niğde: Kültür Kitabevi.

Yurt Ansiklopedisi. (1982-1983). *Nevşehir maddesi*. İstanbul: Anadolu Yayıncılık.

EKLER

EK - 1: Suvermez Köyündeki Kùltür Varlıklarının Yapı Katalogları

Suvermez köyünde bulunan 33 adet tescilli ve nitelikli yapıya ilişkin yapı katalogları sıralanmıştır (Kişisel arşiv, 2020). Kataloglarda, yapıların cephe nitelikleri, vaziyet planındaki konumları, niteliğı, üst örtü ve varsa bezeme türleri gibi özellikleri tespit edilerek hazırlanan kataloglar üzerinde işaretlenerek belgelenmiştir.

EK – 1 devamı

NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ KÖYÜ YAPI KATALOĞU											
KATALOG NO:	1	ADA/PARSEL NO:	157/1	VAZİYET PLANI:		ANA CEPHE:					
YAPIM TARİHİ:	1830	İLİ:	NEVŞEHİR	 							
TESCİL KARARI:	K.K.T.V.K.K.02.08.1991-1078	İLÇE:	DERİNKUYU								
YAPI SAHİBİ:	DEVLET	ADRESİ:	SUVERMEZ KÖYÜ YENİ MAHALLE								
YAPININ BULUNDUĞU BÖLGENİN NİTELİĞİ:	KONUT ALANI	KONUT+TİCARET ALANI	MERKEZ İŞ ALANI	KAMU HİZMET ALANI	TİCARET ALANI	EĞİTİM ALANI	DİNSEL ALAN				
KONUT:											
DİNSEL YAPILAR:	CAMİ	KİLİSE	ŞAPEL	SİNAGOG	MANASTIR	TÜRBE	TEKKE				
TİCARET YAPILARI:	BAKKAL	FİRİN	DEĞİRMEN	KASAP	BERBER	LOKANTA	HIRDAVAT				
EĞİTİM-KÜLTÜR YAPILARI:	İLKOKUL	ÜNİVERSİTE	KÜLTÜR MERKEZİ	KÜTÜPHANE	MÜZE	TYATRO	SPOR TESİSİ				
GÜVENLİK YAPILARI:	KALE	SUR	KARAKOL	JANDARMA	KIŞLA	HAPİSHANE					
SAĞLIK YAPILARI:	HASTANE	SAĞLIK OCAĞI	DİSPENSER	YÖNETİM/İLETİŞİM YAPILARI:	MUHTARLIK	İTFAİYE	HAPİSHANE				
KENTSEL ÖĞE:	İSKELE	KÖPRÜ	YOL	MEYDAN	HEYKEL	MEZARLIK	TABELA/LEVHA				
DÖNEM:	ANTİK	ORTA ÇAĞ	OSMANLI	CUMHURİYET	GEÇ CUMHURİYET	ÇOK NİTELİKLİ YAPI	NİTELİKLİ YAPI				
BAKIMINDAN SORUMLU KURULUŞ:	DEVLET	ÖZEL	YAPIYA GİRİLDİ:	YAPIYA GİRİLEMEDİ:	BİTİŞİK NİZAM	AYRIK NİZAM	KÖŞE				
YAPININ FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ											
KAT ADEDİ:	BODRUM	ZEMİN	1KATLI	2KATLI	3KATLI	ÇOK KATLI	DİĞER				
TAŞIYICI SİSTEM:	HİMİŞ	BETONARME KARKAS	YIĞMA-TUĞLA	YIĞMA-TAŞ	YIĞMA+TUĞLA+TAŞ: ALMAŞIK	YIĞMA+KERPİÇ	ÇELİK KARKAS				
ÜST ÖRTÜ TÜRÜ:	DÜZ DAM	BEŞİK ÇATI	KIRMA ÇATI	DÜZ ÇATI	KUBBE	TONOZ	DİĞER				
ÜST ÖRTÜ MALZEMESİ:	ALATURKA KİREMİT	MARSİLYA KİREMİT	SAC	TAŞ	TOPRAK	BETON	DİĞER				
KONUT PLAN TİPİ:	İÇ SOFALI	DİŞ SOFALI	EYVANLI	AVLULU	AVLU-BAHÇE DUVARI ÖRGÜSÜ:	ALMAŞIK	TAŞ	BETON-ARME			
				BAHÇELİ	AVLU-BAHÇE DUVARI BİTİŞİ:	HARPUŞTA	KİREMİT	TAŞ			
ANA CEPHE ÖZELLİKLERİ											
KAPLAMA MALZEMESİ:	TAŞ	TUĞLA	SIVA	CEPHE ÖZELLİKLERİ:	NET CEPHE	ÇIKMA	BALKON				
PENCERE:	KEMERLİ	GIYOTİN	ÇİFT KANATLI	TEK KANATLI	TEPE	AHŞAP	PVC				
PENCERE ÖĞESİ:	KEPENK	PARMAKLIK	KAFES	RENKLİ CAM	MALZEME:	AHŞAP	METAL				
GİRİŞ KAPISI:	KEMERLİ	ÇİFT KANATLI	TEK KANATLI	GİRİŞ KAPISI MALZEMESİ:	AHŞAP	METAL	DİĞER				
YAPI ÖĞELERİ:	MİNARE	ÇAN KULESİ	ÜST ÖRTÜ	GÜL PENCERE	HAC FORMDA PENCERE	SÜTUNLAR	KEMER GEÇİŞLER				
TEKNİK DONATI:	ELEKTRİK	SU	KANALİZASYON	ISITMA:	KALORİFER	SOBA	GELENEKSEL				
BEZEME VE SÜSLEMELER:	GEOMETRİK MOTİFLER	KİTABE	KAT SİLME İŞLEMESİ	PENCERE ETRAFI İŞLEMESİ	DEVŞİRME MALZEMELER	YEKPARE TAŞ HAVUZ	KÖŞE DENDAN				
DURUMU:	HARABE	KÖTÜ	ORTA	İYİ	ONARIM GÖRMÜŞ	RESTORE EDİLMİŞ	DİĞER				
DEU FBE KIRSAL ALANLARDA YÖRESEL DOKU VE MİMARİ MİRASIN ANALİZİ:NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ KÖYÜ ÖRNEĞİ											
*HAZIRLAYAN : NUR GEMİ											
*TEZ DANIŞMANI :DOÇ.DR. NEZİHAT KOŞKLÜK KAYA											
NOT: BU FÖY TÜBA-TÜRKSEK TÜRKİYE KÜLTÜR VARLIKLARI ENYANTERİ FÖYÜ ESAS ALINARAK MİMAR NUR GEMİ TARAFINDAN HAZIRLANMIŞTIR.											

EK – 1 devamı

NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ KÖYÜ YAPI KATALOĞU											
KATALOG NO:	2	ADA/PARSEL NO:	156/1	VAZİYET PLANI:		ANA CEPHE:					
YAPIM TARİHİ:		İLİ:	NEVŞEHİR								
TESCİL KARARI:	K.K.T.V.K.K.02.08.1991-1078	İLÇE:	DERİNKUYU								
YAPI SAHİBİ:	DEVLET	ADRESİ:	SUVERMEZ KÖYÜ YENİ MAHALLE								
YAPININ BULUNDUĞU BÖLGENİN NİTELİĞİ:	KONUT ALANI	KONUT+TİCARET ALANI	MERKEZ İŞ ALANI	KAMU HİZMET ALANI	TİCARET ALANI	EĞİTİM ALANI	DİNSEL ALAN				
KONUT:											
DİNSEL YAPILAR:	CAMİ	KİLİSE	ŞAPEL	SİNAGOG	MANASTIR	TÜRBE	TEKKE				
TİCARET YAPILARI:	BAKKAL	FIRIN	DEĞİRMEN	KASAP	BERBER	LOKANTA	HIRDAVAT				
EĞİTİM-KÜLTÜR YAPILARI:	İLKOKUL	ÜNİVERSİTE	KÜLTÜR MERKEZİ	KÜTÜPHANE	MÜZE	TİYATRO	SPOR TESİSİ				
GÜVENLİK YAPILARI:	KALE	SUR	KARAKOL	JANDARMA	KIŞLA	HAPİSHANE					
SAĞLIK YAPILARI:	HASTANE	SAĞLIK OCAĞI	DİSPENSER	YÖNETİM/İLETİŞİM YAPILARI:	MUHTARLIK	İTFAİYE	HAPİSHANE				
KENTSEL ÖĞE:	İSKELE	KÖPRÜ	YOL	MEYDAN	HEYKEL	MEZARLIK	TABELA/LEVHA				
DÖNEM:	ANTİK	ORTA ÇAĞ	OSMANLI	CUMHURİYET	GEÇ CUMHURİYET	ÇOK NİTELİKLİ YAPI	NİTELİKLİ YAPI				
BAKIMINDAN SORUMLU KURULUŞ:	DEVLET	ÖZEL	YAPIYA GİRİLDİ:	YAPIYA GİRİLEMEDİ:	BİTİŞİK NİZAM	AYRIK NİZAM	KÖŞE				
YAPININ FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ											
KAT ADEDİ:	BODRUM	ZEMİN	1KATLI	2KATLI	3KATLI	ÇOK KATLI	DİĞER				
TAŞIYICI SİSTEM:	HİMİŞ	BETONARME KARKAS	YIĞMA+TUĞLA	YIĞMA+TAŞ	YIĞMA+TUĞLA+TAŞ: ALMAŞIK	YIĞMA+KERPİÇ	ÇELİK KARKAS				
ÜST ÖRTÜ TÜRÜ:	DÜZ DAM	BEŞİK ÇATI	KIRMA ÇATI	DÜZ ÇATI	KUBBE	TONOZ	DİĞER				
ÜST ÖRTÜ MALZEMESİ:	ALATURKA KİREMİT	MARSİLYA KİREMİT	SAC	TAŞ	TOPRAK	BETON	DİĞER				
KONUT PLAN TİPİ:	İÇ SOFALI	DIŞ SOFALI	EYVANLI	AVLULU	AVLU-BAHÇE DUVARI ÖRGÜSÜ: ALMAŞIK	TAŞ	BETON-ARME				
				BAHÇELİ	AVLU-BAHÇE DUVARI BİTİŞİ:	HARPUŞTA	KİREMİT	TAŞ			
ANA CEPHE ÖZELLİKLERİ											
KAPLAMA MALZEMESİ:	TAŞ	TUĞLA	SIVA	CEPHE ÖZELLİKLERİ:	NET CEPHE	ÇIKMA	BALKON				
PENCERE:	KEMERLİ	GİYOTİN	ÇİFT KANATLI	TEK KANATLI	TEPE	AHŞAP	PVC				
PENCERE ÖGESİ:	KEPENK	PARMAKLIK	KAFES	RENKLİ CAM	MALZEME:	AHŞAP	METAL				
GİRİŞ KAPISI:	KEMERLİ	ÇİFT KANATLI	TEK KANATLI	GİRİŞ KAPISI MALZEMESİ:	AHŞAP	METAL	DİĞER				
YAPI ÖGELERİ:	MİNARE	ÇAN KULESİ	ÜST ÖRTÜ	GÜL PENCERE	HAC FORMDA PENCERE	SÜTUNLAR	KEMER GEÇİŞLER				
TEKNİK DONATI:	ELEKTRİK	SU	KANALİZASYON	İSTİMA:	KALORİFER	SOBA	GELENEKSEL				
BEZEME VE SÜSLEMELER:	GEOMETRİK MOTİFLER	KİTABE	KAT SILME İŞLEMESİ	PENCERE ETRAFI İŞLEMESİ	DEVŞİRME MALZEMELER	YEKPARE TAŞ HAVUZ	KÖŞE DENDAN				
KORUNMA DURUMU:	HARABE	KÖTÜ	ORTA	İYİ	ONARIM GÖRMÜŞ	RESTORE EDİLMİŞ	DİĞER				
DEU FBE KIRSAL ALANLARDA YÖRESEL DOKU VE MİMARİ MİRASIN ANALİZİ:NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ KÖYÜ ÖRNEĞİ											
*HAZIRLAYAN : NUR GEMİ											
*TEZ DANIŞMANI : DOÇ.DR. NEZİHAT KOŞLUK KAYA											
NOT: BU FÖY TÜBA-TÜRKSEK TÜRKİYE KÜLTÜR VARLIKLARI ENYANTERİ FÖYÜ ESAS ALINARAK MİMAR NUR GEMİ TARAFINDAN HAZIRLANMIŞTIR.											

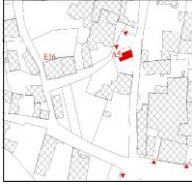
EK – 1 devamı

NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ KÖYÜ YAPI KATALOĞU													
KATALOG NO:	3	ADA/PARSEL NO:	130/3	VAZİYET PLANI:		ANA CEPHE:							
YAPIM TARİHİ:		İLİ:	NEVŞEHİR										
TESCİL KARARI:	K.K.T.V.K.K.02.08.1991-1078	İLÇE:	DERİNKUYU										
YAPI SAHİBİ:	DEVLET	ADRESİ:	SUVERMEZ KÖYÜ NİĞDE KARAYOLU ÜZERİ										
YAPININ BULUNDUĞU BÖLGENİN NİTELİĞİ:	KONUT ALANI	☒ KONUT+TİCARET ALANI	☐ MERKEZ İŞ ALANI	☐ KAMU HİZMET ALANI	☐ TİCARET ALANI	☐ EĞİTİM ALANI	☐ DİNSEL ALAN						
KONUT:													
DİNSEL YAPILAR:	CAMİ	☐ KİLİSE	☐ ŞAPEL	☒ SİNAGOG	☐ MANASTIR	☐ TÜRBE	☐ TEKKE						
TİCARET YAPILARI:	BAKKAL	FİRİN	DEĞİRMEN	KASAP	BERBER	LOKANTA	HIRDAVAT						
EĞİTİM-KÜLTÜR YAPILARI:	İLKOKUL	ÜNİVERSİTE	KÜLTÜR MERKEZİ	KÜTÜPHANE	MÜZE	TIYATRO	SPOR TESİSİ						
GÜVENLİK YAPILARI:	KALE	SUR	KARAKOL	JANDARMA	KIŞLA	HAPİSHANE							
SAĞLIK YAPILARI:	HASTANE	SAĞLIK OCAĞI	DİSPENSER	YÖNETİM/İLETİŞİM YAPILARI:	MUHTARLIK	İTFAİYE	HAPİSHANE						
KENTSEL ÖGE:	İSKELE	KÖPRÜ	YOL	MEYDAN	HEYKEL	MEZARLIK	TABELA/LEVHA						
DÖNEM:	ANTİK	ORTA ÇAĞ	☒ OSMANLI	CUMHURİYET	GEÇ CUMHURİYET	ÇOK NİTELİKLİ YAPI	☒ NİTELİKLİ YAPI						
BAKIMINDAN SORUMLU KURULUŞ:	DEVLET	☒ ÖZEL	YAPIYA GİRİLDİ:	☒ YAPIYA GİRİLEMEDİ:	BİTİŞİK NİZAM	AYRIK NİZAM	☒ KÖŞE						
YAPININ FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ													
KAT ADEDİ:	BODRUM	ZEMİN	İKATLI	☒ 2KATLI	3KATLI	ÇOK KATLI	DİĞER						
TAŞIYICI SİSTEM:	HİMİŞ	BETONARME KARKAS	YIĞMA+TUĞLA	YIĞMA+TAŞ	☒ YIĞMA+TUĞLA+TAŞ: ALMAŞIK	YIĞMA+KERPİÇ	ÇELİK KARKAS						
ÜST ÖRTÜ TÜRÜ:	DÜZ DAM	☒ BEŞİK ÇATI	KIRMA ÇATI	DÜZ ÇATI	KUBBE	TONOZ	☒ DİĞER						
ÜST ÖRTÜ MALZEMESİ:	ALATURKA KİREMİT	MARSİLYA KİREMİT	SAC	TAŞ	☒ TOPRAK	☒ BETON	DİĞER						
KONUT PLAN TİPİ:	İÇ SOFALI	DİŞ SOFALI	EYVANLI	AVLULU	AVLU-BAHÇE DUVARI ÖRGÜSÜ:	ALMAŞIK	TAŞ	BETONARME					
				BAHÇELİ	AVLU-BAHÇE DUVARI BİTİŞİ:	HARPUŞTA	KİREMİT	TAŞ					
ANA CEPHE ÖZELLİKLERİ													
KAPLAMA MALZEMESİ:	TAŞ	☒ TUĞLA	SİVA	CEPHE ÖZELLİKLERİ:	NET CEPHE	☒ ÇIKMA	BALKON						
PENCERE:	KEMERLİ	GİYOTİN	ÇİFT KANATLI	TEK KANATLI	TEPE	☒ AHŞAP	PVC						
PENCERE ÖĞESİ:	KEPENK	PARMAKLIK	KAFES	RENKLİ CAM	MALZEME:	AHŞAP	METAL						
GİRİŞ KAPISI:	KEMERLİ	ÇİFT KANATLI	TEK KANATLI	☒ GİRİŞ KAPISI MALZEMESİ:	AHŞAP	☒ METAL	DİĞER						
YAPI ÖĞELERİ:	MINARE	ÇAN KULESİ	ÜST ÖRTÜ	☒ GÜL PENCERE	HAC FORMDA PENCERE	SÖTUNLAR	☒ KEMER GEÇİŞLER						
TEKNİK DONATI:	ELEKTRİK	SU	KANALİZASYON	ISITMA:	KALORİFER	SOBA	GELENEKSEL						
BEZEME VE SÜSLEMELER:	GEOMETRİK MOTİFLER	KİTABE	KAT SİLME İŞLEMESİ	PENCERE ETRAFI İŞLEMESİ	DEVŞİRME MALZEMELER	TEKFARE TAŞ HAVUZ	KÖŞE DENDAN						
KORUNMA DURUMU:	HARABE	KÖTÜ	☒ ORTA	İYİ	ONARIM GÖRMÜŞ	RESTORE EDİLMİŞ	DİĞER						
DEU FBE KIRSAL ALANLARDA YÖRESEL DOKU VE MİMARİ MİRASIN ANALİZİ:NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ KÖYÜ ÖRNEĞİ													
*HAZIRLAYAN : NUR GEMİ													
*TEZ DANIŞMANI :DOÇ.DR. NEZİHAT KÖŞKÜK KAYA													
NOT: BU FÖY TÜBA-TÜRKİYE KÜLTÜR VARLIKLARI ENYANTERİ FÖYÜ ESAS ALINARAK MİMAR NUR GEMİ TARAFINDAN HAZIRLANMIŞTIR.													

EK – 1 devamı

NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ KÖYÜ YAPI KATALOĞU													
KATALOG NO:	4	ADA/PARSEL NO:	176/29	VAZİYET PLANI:		ANA CEPHE:							
YAPIM TARİHİ:		İLİ:	NEVŞEHİR	 									
TESCİL KARARI:	K.A.T.V.K.K.02.08.1991-1078	İLÇE:	DERİNKUYU										
YAPI SAHİBİ:	DEVLET	ADRESİ:	SUVERMEZ KÖYÜ YENİ MAHALLE										
YAPININ BULUNDUĞU BÖLGENİN NİTELİĞİ:	KONUT ALANI	☒ KONUT+TİCARET ALANI	MERKEZ İŞ ALANI	KAMU HİZMET ALANI	TİCARET ALANI	EĞİTİM ALANI	DİNSEL ALAN						
KONUT:													
DİNSEL YAPILAR:	CAMI	KİLİSE	ŞAPEL	☒ SİNAGOG	MANASTIR	TÜRBE	TEKKE						
TİCARET YAPILARI:	BAKKAL	FIRIN	DEĞİRMEN	KASAP	BERBER	LOKANTA	HIRDAVAT						
EĞİTİM-KÜLTÜR YAPILARI:	İLKOKUL	ÜNİVERSİTE	KÜLTÜR MERKEZİ	KÜTÜPHANE	MÜZE	TIYATRO	SPOR TESİSİ						
GÜVENLİK YAPILARI:	KALE	SUR	KARAKOL	JANDARMA	KIŞLA	HAPİSHANE							
SAĞLIK YAPILARI:	HASTANE	SAĞLIK OCAĞI	DISPENSER	YÖNETİM/İLETİŞİM YAPILARI:	MUHTARLIK	İTFAİYE	HAPİSHANE						
KENTSEL ÖGE:	İSKELE	KÖPRÜ	YOL	MEYDAN	HEYKEL	MEZARLIK	TABELA/LEVHA						
DÖNEM:	ANTİK	ORTA ÇAĞ	OSMANLI	CUMHURİYET	GEÇ CUMHURİYET	ÇOK NİTELİKLİ YAPI	☒ NİTELİKLİ YAPI						
BAKIMINDAN SORUMLU KURULUŞ:	DEVLET	☒ ÖZEL	YAPIYA GİRİLDİ:	☒ YAPIYA GİRİLEMEDİ:	BİTİŞİK NİZAM	AYRIK NİZAM	☒ KÖŞE						
YAPININ FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ													
KAT ADEDİ:	BODRUM	ZEMİN	1KATLI	☒ 2KATLI	3KATLI	ÇOK KATLI	DİĞER						
TAŞIYICI SİSTEM:	HİMİŞ	BETONARME KARKAS	YIĞMA+TUĞLA	YIĞMA+TAŞ	☒ YIĞMA+TUĞLA+TAŞ: ALMAŞIK	YIĞMA+KERPİÇ	ÇELİK KARKAS						
ÜST ÖRTÜ TÜRÜ:	DÜZ DAM	☒ BEŞİK ÇATI	KIRMA ÇATI	DÜZ ÇATI	KUBBE	TONOZ	☒ DİĞER						
ÜST ÖRTÜ MALZEMESİ:	ALATURKA KİREMIT	MARSİLYA KİREMIT	SAC	☒ TAŞ	TOPRAK	☒ BETON	DİĞER						
KONUT PLAN TİPİ:	İÇ SOFALI	DIŞ SOFALI	EYVANLI	AVLULU	AVLU-BAHÇE DUVARI ÖRGÜSÜ:	ALMAŞIK	TAŞ	BETONARME					
				BAHÇELİ	AVLU-BAHÇE DUVARI BİTİŞİ:	HARPUŞTA	KİREMIT	TAŞ					
ANA CEPHE ÖZELLİKLERİ													
KAPLAMA MALZEMESİ:	TAŞ	☒ TUĞLA	SIVA	CEPHE ÖZELLİKLERİ:	NET CEPHE	☒ ÇIKMA	BALKON						
PENCERE:	KEMERLİ	GIYOTİN	ÇİFT KANATLI	TEK KANATLI	TEPE	☒ AHŞAP	PVC						
PENCERE ÖGESİ:	KEPENK	PARMAKLİK	KAFES	RENKLİ CAM	MALZEME:	☒ AHŞAP	METAL						
GİRİŞ KAPISI:	KEMERLİ	☒ ÇİFT KANATLI	TEK KANATLI	☒ GİRİŞ KAPISI MALZEMESİ:	AHŞAP	☒ METAL	DİĞER						
YAPI ÖGELERİ:	MINARE	ÇAN KULESİ	ÜST ÖRTÜ	☒ GÜL PENCERE	HAC FORMDA PENCERE	☒ SÜTUNLAR	KEMER GEÇİŞLER						
TEKNİK DONATI:	ELEKTRİK	SU	KANALİZASYON	ISITMA:	KALORİFER	SOBA	GELENEKSEL						
BEZEME VE SÜSLEMELER:	GEOMETRİK MOTİFLER	KİTABE	KAT SILME İŞLEMESİ	PENCERE ETRAFI İŞLEMESİ	DEVŞİRME MALZEMELER	YEKPARE TAŞ HAVUZ	KÖŞE DENDAN						
KORUNMA DURUMU:	HARABE	KÖTÜ	☒ ORTA	İYİ	ONARIM GÖRMÜŞ	RESTORE EDİLMİŞ	DİĞER						
DEU FBE KIRSAL ALANLARDA YÖRESEL DOKU VE MİMARİ MİRASIN ANALİZİ:NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ KÖYÜ ÖRNEĞİ													
*HAZIRLAYAN : NUR GEMİ													
*TEZ DANIŞMANI : DOÇ.DR. NEZİHAT KÖŞKÜK KAYA													
NOT: BU FÖY TÜBA-TÜRKİYE KÜLTÜR VARLIKLARI ENYANTERİ FÖYÜ ESAS ALINARAK MİMAR NUR GEMİ TARAFINDAN HAZIRLANMIŞTIR.													

EK – 1 devamı

NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ KÖYÜ YAPI KATALOĞU													
KATALOG NO:	5	ADA/PARSEL NO:	155/6	VAZİYET PLANI:		ANA CEPHE:							
YAPIM TARİHİ:		İLİ:	NEVŞEHİR	 									
TESCİL KARARI:	K.K.T.V.K.K.02.08.1991-1078	İLÇE:	DERİNKUYU										
YAPI SAHİBİ:	DEVLET	ADRESİ:	SUVERMEZ KÖYÜ YENİ MAHALLE										
YAPININ BULUNDUĞU BÖLGENİN NİTELİĞİ:	KONUT ALANI	KONUT+TİCARET ALANI	MERKEZ İŞ ALANI	KAMU HİZMET ALANI	TİCARET ALANI	EĞİTİM ALANI	DİNSEL ALAN						
KONUT:													
DİNSEL YAPILAR:	CAMI	KİLİSE	ŞAPEL	X	SİNAGOG	MANASTIR	TÜRBE	TEKKE					
TİCARET YAPILARI:	BAKKAL	FİRİN	DEĞİRMEN		KASAP	BERBER	LOKANTA	HIRDAVAT					
EĞİTİM-KÜLTÜR YAPILARI:	İLKOKUL	ÜNİVERSİTE	KÜLTÜR MERKEZİ		KÜTÜPHANE	MÜZE	TIYATRO	SPOR TESİSİ					
GÜVENLİK YAPILARI:	KALE	SUR	KARAKOL		JANDARMA	KIŞLA	HAPİSHANE						
SAĞLIK YAPILARI:	HASTANE	SAĞLIK OCAĞI	DİSPENSER		YÖNETİM/İLETİŞİM YAPILARI:	MUHTARLIK	İTFAİYE	HAPİSHANE					
KENTSEL ÖĞE:	İSKELE	KÖPRÜ	YOL		MEYDAN	HEYKEL	MEZARLIK	TABELA/LEVHA					
DÖNEM:	ANTİK	ORTA ÇAĞ	X	OSMANLI	CUMHURİYET	GEÇ CUMHURİYET	ÇOK NİTELİKLİ YAPI	X	NİTELİKLİ YAPI				
BAKIMINDAN SORUMLU KURULUŞ:	DEVLET	X	ÖZEL	YAPIYA GİRİLDİ:	YAPIYA GİRİLEMEDİ:	BİTİŞİK NİZAM	AYRIK NİZAM	X	KÖŞE				
YAPININ FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ													
KAT ADEDİ:	BODRUM	ZEMİN	1KATLI	X	2KATLI	3KATLI	ÇOK KATLI	DİĞER					
TAŞIYICI SİSTEM:	HİMİŞ	BETONARME KARKAS	YIĞMA+TUĞLA		YIĞMA+TAŞ	X	YIĞMA+TUĞLA+TAŞ: ALMAŞIK	YIĞMA+KERPİÇ	ÇELİK KARKAS				
ÜST ÖRTÜ TÜRÜ:	DÜZ DAM	X	BEŞİK ÇATI	KIRMA ÇATI	DÜZ ÇATI	KUBBE	TONOZ	X	DİĞER				
ÜST ÖRTÜ MALZEMESİ:	ALATURKA KİREMİT	MARŞİLYA KİREMİT	SAC	TAŞ	X	TOPRAK	X	BETON	DİĞER				
KONUT PLAN TİPİ:	İÇ SOFALI	DIŞ SOFALI	EYVANLI	AVLULU	AVLU-BAHÇE DUVARI ÖRGÜSÜ:	ALMAŞIK	TAŞ	BETON-ARME					
				BAHÇELİ	AVLU-BAHÇE DUVARI BİTİŞİ:	HARPUŞTA	KİREMİT	TAŞ					
ANA CEPHE ÖZELLİKLERİ													
KAPLAMA MALZEMESİ:	TAŞ	X	TUĞLA	SIVA	CEPHE ÖZELLİKLERİ:	NET CEPHE	X	ÇIKMA	BALKON				
PENCERE:	KEMERLİ		GIYOTİN	ÇİFT KANATLI	TEK KANATLI	TEPE		AHŞAP	PVC				
PENCERE ÖGESİ:	KEPENK		PARMAKLIK	KAFES	RENKLİ CAM	MALZEME:		AHŞAP	METAL				
GİRİŞ KAPISI:	KEMERLİ		ÇİFT KANATLI	TEK KANATLI	X	GİRİŞ KAPISI MALZEMESİ:	AHŞAP	X	METAL	DİĞER			
YAPI ÖGELERİ:	MİNARE		ÇAN KULESİ	ÜST ÖRTÜ	GÜL PENCERE	HAC FORMDA PENCERE	SÜTUNLAR	KEMER GEÇİŞLER	X				
TEKNİK DONATI:	ELEKTRİK		SU	KANALİZASYON	ISITMA:	KALORİFER	SOBA	GELENEKSEL					
BEZEME VE SÜSLEMELER:	GEOMETRİK MOTİFLER		KİTABE	KAT SİLME İŞLEMESİ	PENCERE ETRAFI İŞLEMESİ	DEVŞİRME MALZEMELER	YEKPARE TAŞ HAVUZ	KÖŞE DENDAN					
KORUNMA DURUMU:	HARABE	X	KÖTÜ	X	ORTA	İYİ	ONARIM GÖRMÜŞ	RESTORE EDİLMİŞ	DİĞER				
DEU FBE KIRSAL ALANLARDA YÖRESEL DOKU VE MİMARİ MİRASIN ANALİZİ:NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ KÖYÜ ÖRNEĞİ													
*HAZIRLAYAN : NUR GEMİ													
*TEZ DANIŞMANI :DOÇ.DR. NEZİHAT KÖŞKLÜK KAYA													
NOT: BU FÖY TÜBA-TÜKSEK TÜRKİYE KÜLTÜR VARLIKLARI ENYANTERİ FÖYÜ ESAS ALINARAK MİMAR NUR GEMİ TARAFINDAN HAZIRLANMIŞTIR.													

EK – 1 devamı

NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ KÖYÜ YAPI KATALOĞU													
KATALOG NO:	6	ADA/PARSEL NO:	192/7	VAZİYET PLANI:				ANA CEPHE:					
YAPIM TARİHİ:		İLİ:	NEVŞEHİR										
TESCİL KARARI:	K.K.T.V.K.K.02.08.1991-1078	İLÇE:	DERİNKUYU										
YAPI SAHİBİ:	DEVLET	ADRESİ:	SUVERMEZ KÖYÜ YENİ MAHALLE										
YAPININ BULUNDUĞU BÖLGENİN NİTELİĞİ:	KONUT ALANI	KONUT+TİCARET ALANI	MERKEZ İŞ ALANI	KAMU HİZMET ALANI	TİCARET ALANI	EĞİTİM ALANI	DİNSEL ALAN						
KONUT:													
DİNSEL YAPILAR:	CAMİ	KİLİSE	ŞAPEL	SINAGOG	MANASTIR	TÜRBE	TEKKE						
TİCARET YAPILARI:	BAKKAL	FİRİN	DEĞİRMEN	KASAP	BERBER	LOKANTA	HIRDAVAT						
EĞİTİM-KÜLTÜR YAPILARI:	İLKOKUL	ÜNİVERSİTE	KÜLTÜR MERKEZİ	KÜTÜPHANE	MÜZE	TIYATRO	SPOR TESİSİ						
GÜVENLİK YAPILARI:	KALE	SUR	KARAKOL	JANDARMA	KIŞLA	HAPİSHANE							
SAĞLIK YAPILARI:	HASTANE	SAĞLIK OCAĞI	DISPENSER	YÖNETİM/İLETİŞİM YAPILARI:	MUHTARLIK	İTFAİYE	HAPİSHANE						
KENTSEL ÖĞE:	İSKELE	KÖPRÜ	YOL	MEYDAN	HEYKEL	MEZARLIK	TABELA/LEVHA						
DÖNEM:	ANTİK	ORTA ÇAĞ	OSMANLI	CUMHURİYET	GEÇ CUMHURİYET	ÇOK NİTELİKLİ YAPI	NİTELİKLİ YAPI						
BAKIMINDAN SORUMLU KURULUŞ:	DEVLET	ÖZEL	YAPIYA GİRİLDİ:	YAPIYA GİRİLEMEDİ:	BİTİŞİK NİZAM	AYRIK NİZAM	KÖŞE						
YAPININ FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ													
KAT ADEDİ:	BODRUM	ZEMİN	1KATLI	2KATLI	3KATLI	ÇOK KATLI	DİĞER						
TAŞIYICI SİSTEM:	HİMİŞ	BETONARME KARKAS	YIĞMA+TUĞLA	YIĞMA+TAŞ	YIĞMA+TUĞLA+TAŞ: ALMAŞIK	YIĞMA+KERPİÇ	ÇELİK KARKAS						
ÜST ÖRTÜ TÜRÜ:	DÜZ DAM	BEŞİK ÇATI	KIRMA ÇATI	DÜZ ÇATI	KUBBE	TONOZ	DİĞER						
ÜST ÖRTÜ MALZEMESİ:	ALATURKA KİREMİT	MARSİLYA KİREMİT	SAC	TAŞ	TOPRAK	BETON	DİĞER						
KONUT PLAN TİPİ:	İÇ SOFALI	DİŞ SOFALI	EYVANLI	AVLULU	AVLU-BAHÇE DUVARI ÖRGÜSÜ:	ALMAŞIK	TAŞ	BETON-ARME					
				BAHÇELİ	AVLU-BAHÇE DUVARI BİTİŞİ:	HARPUŞTA	KİREMİT	TAŞ					
ANA CEPHE ÖZELLİKLERİ													
KAPLAMA MALZEMESİ:	TAŞ	TUĞLA	SIVA	CEPHE ÖZELLİKLERİ:	NET CEPHE	ÇIKMA	BALKON						
PENCERE:	KEMERLİ	GIYOTİN	ÇİFT KANATLI	TEK KANATLI	TEPE	AHŞAP	PVC						
PENCERE ÖGESİ:	KEPENK	PARMAKLIK	KAFES	RENKLİ CAM	MALZEME:	AHŞAP	METAL						
GİRİŞ KAPISI:	KEMERLİ	ÇİFT KANATLI	TEK KANATLI	GİRİŞ KAPISI MALZEMESİ:	AHŞAP	METAL	DİĞER						
YAPI ÖĞELERİ:	MİNARE	ÇAN KULESİ	ÜST ÖRTÜ	GÜL PENCERE	HAC FORMDA PENCERE	SÜTUNLAR	KEMER GEÇİŞLER						
TEKNİK DONATI:	ELEKTRİK	SU	KANALİZASYON	ISITMA:	KALORİFER	SOBA	GELENEKSEL						
BEZEME VE SÜSLEMELER:	GEOMETRİK MOTİFLER	KİTABE	KAT SİLME İŞLEMESİ	PENCERE ETRAFI İŞLEMESİ	DEVŞİRME MALZEMELER	YEKPARE TAŞ HAVUZ	KÖŞE DENDAN						
KORUNMA DURUMU:	HARABE	KÖTÜ	ORTA	İYİ	ONARIM GÖRMÜŞ	RESTORE EDİLMİŞ	DİĞER						
DEU FBE KIRSAL ALANLARDA YÖRESEL DOKU VE MİMARİ MİRASIN ANALİZİ:NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ KÖYÜ ÖRNEĞİ													
*HAZIRLAYAN : NUR GEMİ													
*TEZ DANIŞMANI :DOÇ.DR.NEZİHAT KÖŞKLÜK KAYA													
NOT: BU FÖY TÜBA-TÜRKİYE KÜLTÜR VARLIKLARI ENVANTERİ FÖYÜ ESAS ALINARAK MİMAR NUR GEMİ TARAFINDAN HAZIRLANMIŞTIR.													

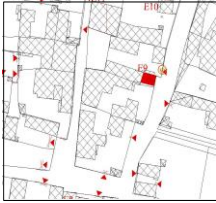
EK – 1 devamı

NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ KÖYÜ YAPI KATALOĞU													
KATALOG NO:	7	ADA/PARSEL NO:	176/14	VAZİYET PLANI:		ANA CEPHE:							
YAPIM TARİHİ:	1977	İLİ:	NEVŞEHİR	 									
TESCİL KARARI:	K.K.T.V.K.K.02.08.1991-1078	İLÇE:	DERİNKUYU										
YAPI SAHİBİ:	ZELİHA CÖMERT	ADRESİ:	SUVERMEZ KÖYÜ YENİ MAHALLE NO:8										
YAPININ BULUNDUĞU BÖLGENİN NİTELİĞİ:	KONUT ALANI	KONUT+TİCARET ALANI	MERKEZ İŞ ALANI	KAMU HİZMET ALANI	TİCARET ALANI	EĞİTİM ALANI	DİNSEL ALAN						
KONUT:													
DİNSEL YAPILAR:	CAMİ	KİLİSE	ŞAPEL	SİNAGOG	MANASTIR	TÜRBE	TEKKE						
TİCARET YAPILARI:	BAKKAL	FİRİN	DEĞİRMEN	KASAP	BERBER	LOKANTA	HIRDAVAT						
EĞİTİM-KÜLTÜR YAPILARI:	İLKOKUL	ÜNİVERSİTE	KÜLTÜR MERKEZİ	KÜTÜPHANE	MÜZE	TIYATRO	SPOR TESİSİ						
GÜVENLİK YAPILARI:	KALE	SUR	KARAKOL	JANDARMA	KIŞLA	HAPİSHANE							
SAĞLIK YAPILARI:	HASTANE	SAĞLIK OCAĞI	DISPENSER	YÖNETİM İLETİŞİM YAPILARI:	MUHTARLIK	İTFAİYE	HAPİSHANE						
KENTSEL ÖĞE:	İSKELE	KÖPRÜ	YOL	MEYDAN	HEYKEL	MEZARLIK	TABELA/LEVHA						
DÖNEM:	ANTİK	ORTA ÇAĞ	OSMANLI	CUMHURİYET	GEÇ CUMHURİYET	ÇOK NİTELİKLİ YAPI	NİTELİKLİ YAPI						
BAKIMINDAN SORUMLU KURULUŞ:	DEVLET	ÖZEL	YAPIYA GİRİLDİ:	YAPIYA GİRİLEMEDİ:	BİTİŞİK NİZAM	AYRIK NİZAM	KÖŞE						
YAPININ FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ													
KAT ADEDİ:	BODRUM	ZEMİN	1KATLI	2KATLI	3KATLI	ÇOK KATLI	DİĞER						
TAŞIYICI SİSTEM:	HİMİŞ	BETONARME KARKAS	YIĞMA+TUĞLA	YIĞMA+TAŞ	YIĞMA+TUĞLA+TAŞ: ALMAŞIK	YIĞMA+KERPİÇ	ÇELİK KARKAS						
ÜST ÖRTÜ TÜRÜ:	DÜZ DAM	BEŞİK ÇATI	KIRMA ÇATI	DÜZ ÇATI	KUBBE	TONOZ	DİĞER						
ÜST ÖRTÜ MALZEMESİ:	ALATURKA KİREMİT	MARSILYA KİREMİT	SAC	TAŞ	TOPRAK	BETON	DİĞER						
KONUT PLAN TİPİ:	İÇ SOFALI	DIŞ SOFALI	EYVANLI	AVLULU	AVLU-BAHÇE DUVARI ÖRGÜSÜ:	ALMAŞIK	TAŞ	BETON-ARME					
				BAHÇELİ	AVLU-BAHÇE DUVARI BİTİŞİ:	HARPUŞTA	KİREMİT	TAŞ					
ANA CEPHE ÖZELLİKLERİ													
KAPLAMA MALZEMESİ:	TAŞ	TUĞLA	SIVA	CEPHE ÖZELLİKLERİ:	NET CEPHE	ÇIKMA	BALKON						
PENCERE:	KEMERLİ	GIYOTİN	ÇİFT KANATLI	TEK KANATLI	TEPE	AHŞAP	PVC						
PENCERE ÖĞESİ:	KEPENK	PARMAKLIK	KAFES	RENKLİ CAM	MALZEME:	AHŞAP	METAL						
GİRİŞ KAPISI:	KEMERLİ	ÇİFT KANATLI	TEK KANATLI	ÇİRİŞ KAPISI	AHŞAP	METAL	DİĞER						
YAPI ÖĞELERİ:	BACA	ÇÖRTEN	SAKSILIK	BALKON	TESTİ HAVALANDIRMA	HAYAT	HAYAT KAPISI						
TEKNİK DONATI:	ELEKTRİK	SU	KANALİZASYON	ISITMA:	KALORİFER	SOBA	GELENEKSEL						
BEZEME VE SÜSLEMELER:	GEOMETRİK MOTİFLER	KİTABE	KAT SİLME İŞLEMESİ	PENCERE ETRAFI İŞLEMESİ	DEVŞİRME MALZEMELER	YEKPARE TAŞ HAVUZ	KÖŞE DENDAN						
KORUNMA DURUMU:	HARABE	KÖTÜ	ORTA	İYİ	ONARIM GÖRMÜŞ	RESTORE EDİLMİŞ	DİĞER						
DEU FBE KIRSAL ALANLARDA YÖRESEL DOKU VE MİMARİ MİRASIN ANALİZİ:NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ KÖYÜ ÖRNEĞİ													
*HAZIRLAYAN : NUR GEMİ													
*TEZ DANIŞMANI :DOÇ.DR. NEZİHAT KÖŞKÜK KAYA													
NOT: BU FÖY TÜBA-TÜRKİYE KÜLTÜR VARLIKLARI ENVANTERİ FÖYÜ ESAS ALINARAK MİMAR NUR GEMİ TARAFINDAN HAZIRLANMIŞTIR.													

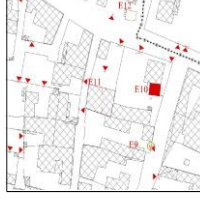
EK – 1 devamı

NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ KÖYÜ YAPI KATALOĞU											
KATALOG NO:	8	ADA/PARSEL NO:	176/15	VAZİYET PLANI:		ANA CEPHE:					
YAPIM TARİHİ:	9-14 NİSAN 1912	İLİ:	NEVŞEHİR	 							
TESCİL KARARI:	K.K.T.V.K.K.02.08.1991-1078	İLÇE:	DERİNKUYU								
YAPI SAHİBİ:	HASAN ÖZDEMİR	ADRESİ:	SUVERMEZ KÖYÜ KASABA İÇİ NO:56								
YAPININ BULUNDUĞU BÖLGENİN NİTELİĞİ:	KONUT ALANI	KONUT+TİCARET ALANI	MERKEZ İŞ ALANI	KAMU HİZMET ALANI	TİCARET ALANI	EĞİTİM ALANI	DİNSEL ALAN				
KONUT:											
DİNSEL YAPILAR:	CAMİ	KİLİSE	ŞAPEL	SİNAGOG	MANASTIR	TÜRBE	TEKKE				
TİCARET YAPILARI:	BAKKAL	FİRİN	DEĞİRMEN	KASAP	BERBER	LOKANTA	HIRDAVAT				
EĞİTİM-KÜLTÜR YAPILARI:	İLKOKUL	ÜNİVERSİTE	KÜLTÜR MERKEZİ	KÜTÜPHANE	MÜZE	TIYATRO	SPOR TESİSİ				
GÜVENLİK YAPILARI:	KALE	SUR	KARAKOL	JANDARMA	KIŞLA	HAPİSHANE					
SAĞLIK YAPILARI:	HASTANE	SAĞLIK OCAĞI	DİSPENSER	YÖNETİM/İLETİŞİM YAPILARI:	MUHTARLIK	İTFAİYE	HAPİSHANE				
KENTSEL ÖĞE:	İSKELE	KÖPRÜ	YOL	MEYDAN	HEYKEL	MEZARLIK	TABELA/LEVHA				
DÖNEM:	ANTİK	ORTA ÇAĞ	OSMANLI	CUMHURİYET	GEÇ CUMHURİYET	ÇOK NİTELİKLİ YAPI	NİTELİKLİ YAPI				
BAKIMINDAN SORUMLU KURULUŞ:	DEVLET	ÖZEL	YAPIYA GİRİLDİ:	YAPIYA GİRİLEMEDİ:	BİTİŞİK NİZAM	AYRIK NİZAM	KÖŞE				
YAPININ FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ											
KAT ADEDİ:	BODRUM	ZEMİN	1KATLI	2KATLI	3KATLI	ÇOK KATLI	DİĞER				
TAŞIYICI SİSTEM:	HİMİŞ	BETONARME KARKAS	YIĞMA+TUĞLA	YIĞMA+TAŞ	YIĞMA+TUĞLA+TAŞ: ALMAŞIK	YIĞMA+KERPİÇ	ÇELİK KARKAS				
ÜST ÖRTÜ TÜRÜ:	DÜZ DAM	BEŞİK ÇATI	KIRMA ÇATI	DÜZ ÇATI	KUBBE	TONOZ	DİĞER				
ÜST ÖRTÜ MALZEMESİ:	ALATURKA KİREMİT	MARSİLYA KİREMİT	SAC	TAŞ	TOPRAK	BETON	DİĞER				
KONUT PLAN TİPİ:	İÇ SOFALI	DIŞ SOFALI	EYVANLI	AVLULU	AVLU-BAHÇE DUVARI ÖRGÜSÜ: ALMAŞIK	TAŞ	TUĞLA				
				BAHÇELİ	AVLU-BAHÇE DUVARI BİTİŞİ:	HARPUŞTA	KİREMİT	TAŞ			
ANA CEPHE ÖZELLİKLERİ											
KAPLAMA MALZEMESİ:	TAŞ	TUĞLA	SIVA	CEPHE ÖZELLİKLERİ:	NET CEPHE	ÇIKMA	BALKON				
PENCERE:	KEMERLİ	GIYOTİN	ÇİFT KANATLI	TEK KANATLI	TEPE	AHŞAP	PVC				
PENCERE ÖĞESİ:	KEPENK	PARMAKLIK	KAFES	RENKLİ CAM	MALZEME:	AHŞAP	METAL				
GİRİŞ KAPISI:	KEMERLİ	ÇİFT KANATLI	TEK KANATLI	GİRİŞ KAPISI MALZEMESİ:	AHŞAP	METAL	DİĞER				
YAPI ÖĞELERİ:	BACA	ÇÖRTEN	SAKSILIK	BALKON	TESTİ HAVALANDIRMA	HAYAT	HAYAT KAPISI				
TEKNİK DONATI:	ELEKTRİK	SU	KANALİZASYON	ISITMA:	KALORİFER	SOBA	GELENEKSEL				
BEZEME VE SÜSLEMELER:	GEOMETRİK MOTİFLER	KİTABA	KAT SİLME İŞLEMESİ	PENCERE ETRAFI İŞLEMESİ	DEVŞİRME MALZEMELER	YEKPAKE TAŞ HAVUZ	KÖŞE DENDAN				
KORUNMA DURUMU:	HARABE	KÖTÜ	ORTA	İYİ	ONARIM GÖRMÜŞ	RESTORE EDİLMİŞ	DİĞER				
DEU FBE KIRSAL ALANLARDA YÖRESEL DOKU VE MİMARİ MİRASIN ANALİZİ:NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ KÖYÜ ÖRNEĞİ											
*HAZIRLAYAN : NUR GEMİ											
*TEZ DANIŞMANI : DOÇ.DR. NEZİHAT KÖŞKÜK KAYA											
NOT: BU FÖY TÜBA-TÜRKİYE KÜLTÜR VARLIKLARI ENYANTERİ FÖYÜ ESAS ALINARAK MİMAR NUR GEMİ TARAFINDAN HAZIRLANMIŞTIR.											

EK – 1 devamı

NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ KÖYÜ YAPI KATALOĞU													
KATALOG NO:	9	ADA/PARSEL NO:	202/3	VAZİYET PLANI: 		ANA CEPHE: 							
YAPIM TARİHİ:	1941	İLİ:	NEVŞEHİR										
TESCİL KARARI:	K.K.T.V.K.K.02.08.1991-1078	İLÇE:	DERİNKUYU										
YAPI SAHİBİ:	MUSTAFA TUNCA	ADRESİ:	SUVERMEZ KÖYÜ KASABA İÇİ NO:12										
YAPININ BULUNDUĞU BÖLGENİN NİTELİĞİ:	KONUT ALANI	KONUT+TİCARET ALANI	MERKEZ İŞ ALANI	KAMU HİZMET ALANI	TİCARET ALANI	EĞİTİM ALANI	DİNSEL ALAN						
KONUT:													
DİNSEL YAPILAR:	CAMİ	KİLİSE	ŞAPEL	SİNAGOG	MANASTIR	TÜRBE	TEKKE						
TİCARET YAPILARI:	BAKKAL	FİRİN	DEĞİRMEN	KASAP	BERBER	LOKANTA	HIRDAVAT						
EĞİTİM-KÜLTÜR YAPILARI:	İLKOKUL	ÜNİVERSİTE	KÜLTÜR MERKEZİ	KÜTÜPHANE	MÜZE	TIYATRO	SPOR TESİSİ						
GÜVENLİK YAPILARI:	KALE	SUR	KARAKOL	JANDARMA	KIŞLA	HAPİSHANE							
SAĞLIK YAPILARI:	HASTANE	SAĞLIK OCAĞI	DISPENSER	YÖNETİM/İLETİŞİM YAPILARI:	MUHTARLIK	İTFAİYE	HAPİSHANE						
KENTSEL ÖGE:	İSKELE	KÖPRÜ	YOL	MEYDAN	HEYKEL	MEZARLIK	TABELA/LEVHA						
DÖNEM:	ANTİK	ORTA ÇAĞ	OSMANLI	CUMHURİYET	GEÇ CUMHURİYET	ÇOK NİTELİKLİ YAPI	NİTELİKLİ YAPI						
BAKIMINDAN SORUMLU KURULUŞ:	DEVLET	ÖZEL	YAPIYA GİRİLDİ:	YAPIYA GİRİLEMEDİ:	BİTİŞİK NİZAM	AYRIK NİZAM	KÖŞE						
YAPININ FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ													
KAT ADEDİ:	BODRUM	ZEMİN	1KATLI	2KATLI	3KATLI	ÇOK KATLI	DİĞER						
TAŞIYICI SİSTEM:	HİMİŞ	BETONARME KARKAS	YIĞMA+TUĞLA	YIĞMA+TAŞ	YIĞMA+TUĞLA+TAŞ: ALMAŞIK	YIĞMA+KERPİÇ	ÇELİK KARKAS						
ÜST ÖRTÜ TÜRÜ:	DÜZ DAM	BEŞİK ÇATI	KIRMA ÇATI	DÜZ ÇATI	KUBBE	TONOZ	DİĞER						
ÜST ÖRTÜ MALZEMESİ:	ALATURKA KİREMİT	MARŞİLYA KİREMİT	SAC	TAŞ	TOPRAK	BETON	DİĞER						
KONUT PLAN TİPİ:	İÇ SOFALI	DIŞ SOFALI	EYVANLI	AVLULU	AVLU-BAHÇE DUVARI ÖRGÜSÜ:	ALMAŞIK	TAŞ						
				BAHÇELİ	AVLU-BAHÇE DUVARI BİTİŞİ:	HARPUŞTA	KİREMİT						
ANA CEPHE ÖZELLİKLERİ													
KAPLAMA MALZEMESİ:	TAŞ	TUĞLA	SIVA	CEPHE ÖZELLİKLERİ:	NET CEPHE	ÇIKMA	BALKON						
PENCERE:	KEMERLİ	GIYOTİN	ÇİFT KANATLI	TEK KANATLI	TEPE	AHŞAP	PVC						
PENCERE ÖGESİ:	KEPENK	PARMAKLIK	KAFES	RENKLİ CAM	MALZEME:	AHŞAP	METAL						
GİRİŞ KAPISI:	KEMERLİ	ÇİFT KANATLI	TEK KANATLI	GİRİŞ KAPISI MALZEMESİ:	AHŞAP	METAL	DİĞER						
YAPI ÖGELERİ:	BACA	ÇÖRTEN	SAKSILIK	BALKON	TESTİ HAVALANDIRMA KALORİFER	HAYAT	HAYAT KAPISI						
TEKNİK DONATI:	ELEKTRİK	SU	KANALİZASYON	ISITMA:	DEVŞİRME MALZEMELER	SOBA	GELENEKSEL						
BEZEME VE SÜSLEMELER:	GEOMETRİK MOTİFLER	KİTABE	KAT SİLME İŞLEMESİ	PENCERE ETRAFI İŞLEMESİ	YEKPALE TAŞ HAVUZ	KÖŞE DENDAN							
KORUNMA DURUMU:	HARABE	KÖTÜ	ORTA	İYİ	ONARIM GÖRMÜŞ	RESTORE EDİLMİŞ	DİĞER						
DEU FBE KIRSAL ALANLARDA YÖRESEL DOKU VE MİMARİ MİRASIN ANALİZİ:NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ KÖYÜ ÖRNEĞİ													
*HAZIRLAYAN :NUR GEMİ													
*TEZ DANIŞMANI :DOÇ.DR. NEZİHAT KOŞKLUK KAYA													
NOT: BU FÖY TÜRA-TÜSEK TÜRKİYE KÜLTÜR VARLIKLARI ENYANTERİ FÖYÜ ESAS ALINARAK MİMAR NUR GEMİ TARAFINDAN HAZIRLANMIŞTIR.													

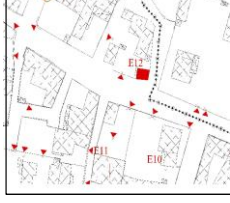
EK – 1 devamı

NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ KÖYÜ YAPI KATALOĞU													
KATALOG NO:	10	ADA/PARSEL NO:	202/2	VAZİYET PLANI: 		ANA CEPHE: 							
YAPIM TARİHİ:		İLİ:	NEVŞEHİR										
TESCİL KARARI:	K.K.T.V.K.K.02.08.1991-1078	İLÇE:	DERİNKUYU										
YAPI SAHİBİ:		ADRESİ:	SUVERMEZ KÖYÜ KASABA İÇİ NO:16										
YAPININ BULUNDUĞU BÖLGENİN NİTELİĞİ:	KONUT ALANI	KONUT+TİCARET ALANI	MERKEZ İŞ ALANI	KAMU HİZMET ALANI	TİCARET ALANI	EĞİTİM ALANI	DİNSEL ALAN						
KONUT:													
DİNSEL YAPILAR:	CAMİ	KİLİSE	ŞAPEL	SİNAGOG	MANASTIR	TÜRBE	TEKKE						
TİCARET YAPILARI:	BAKKAL	FIRIN	DEĞİRMEN	KASAP	BERBER	LOKANTA	HIRDAVAT						
EĞİTİM-KÜLTÜR YAPILARI:	İLKOKUL	ÜNİVERSİTE	KÜLTÜR MERKEZİ	KÜTÜPHANE	MÜZE	TİYATRO	SPOR TESİSİ						
GÜVENLİK YAPILARI:	KALE	SUR	KARAKOL	JANDARMA	KIŞLA	HAPİSHANE							
SAĞLIK YAPILARI:	HASTANE	SAĞLIK OCAĞI	DİSPENSER	YÖNETİM/İLETİŞİM YAPILARI:	MUHTARLIK	İTFAİYE	HAPİSHANE						
KENTSEL ÖĞE:	İSKELE	KÖPRÜ	YOL	MEYDAN	HEYKEL	MEZARLIK	TABELA/LEVHA						
DÖNEM:	ANTİK	ORTA ÇAĞ	OSMANLI	CUMHURİYET	GEÇ CUMHURİYET	ÇOK NİTELİKLİ YAPI	NİTELİKLİ YAPI						
BAKIMINDAN SORUMLU KURULUŞ:	DEVLET	ÖZEL	YAPIYA GİRİLDİ:	YAPIYA GİRİLEMEDİ:	BİTİŞİK NİZAM	AYRIK NİZAM	KÖŞE						
YAPININ FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ													
KAT ADEDİ:	BODRUM	ZEMİN	1KATLI	2KATLI	3KATLI	ÇOK KATLI	DİĞER						
TAŞIYICI SİSTEM:	HİMİŞ	BETONARME KARKAS	YIĞMA+TUĞLA	YIĞMA+TAŞ	YIĞMA+TUĞLA+TAŞ+ALMAŞIK	YIĞMA+KERPİÇ	ÇELİK KARKAS						
ÜST ÖRTÜ TÜRÜ:	DÜZ DAM	BEŞİK ÇATI	KIRMA ÇATI	DÜZ ÇATI	KUBBE	TONOZ	DİĞER						
ÜST ÖRTÜ MALZEMESİ:	ALATURKA KİREMİT	MARSİLYA KİREMİT	SAC	TAŞ	TOPRAK	BETON	DİĞER						
KONUT PLAN TİPİ:	İÇ SOFALI	DIŞ SOFALI	EYVANLI	AVLULU	AVLU-BAHÇE DUVARI ÖRGÜSÜ:	ALMAŞIK	TAŞ						
				BAHÇELİ	AVLU-BAHÇE DUVARI BİTİŞİ:	HARPUŞTA	KİREMİT						
							TAŞ						
ANA CEPHE ÖZELLİKLERİ													
KAPLAMA MALZEMESİ:	TAŞ	TUĞLA	SIVA	CEPHE ÖZELLİKLERİ:	NET CEPHE	ÇIKMA	BALKON						
PENCERE:	KEMERLİ	GIYOTİN	ÇİFT KANATLI	TEK KANATLI	TEPE	AHŞAP	PVC						
PENCERE ÖĞESİ:	KEPENK	PARMAKLIK	KAFES	RENKLİ CAM	MALZEME:	AHŞAP	METAL						
GİRİŞ KAPISI:	KEMERLİ	ÇİFT KANATLI	TEK KANATLI	GİRİŞ KAPISI MALZEMESİ:	AHŞAP	METAL	DİĞER						
YAPI ÖGELERİ:	BACA	ÇÖRTEN	SAKSILIK	BALKON	TESTİ HAVALANDIRMA	HAYAT	HAYAT KAPISI						
TEKNİK DONATI:	ELEKTRİK	SU	KANALİZASYON	ISITMA:	KALORİFER	SOBA	GELENEKSEL						
BEZEME VE SÜSLEMELER:	GEOMETRİK MOTİFLER	KİTABE	KAT SİLME İŞLEMESİ	PENCERE ETRAFI İŞLEMESİ	DEVİRME MALZEMELER	YEK PARE TAŞ HAVUZ	KÖŞE DENDAN						
KORUNMA DURUMU:	HARABE	KÖTÜ	ORTA	İYİ	ONARIM GÖRMÜŞ	RESTORE EDİLMİŞ	DİĞER						
DEU FBE KIRSAL ALANLARDA YÖRESEL DOKU VE MİMARİ MİRASIN ANALİZİ:NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ KÖYÜ ÖRNEĞİ													
*HAZIRLAYAN : NUR GEMİ													
*TEZ DANIŞMANI : DOÇ.DR. NEZİHAT KÖŞLÜK KAYA													
NOT: BU FÖY TÜBA-TÜRKİYE KÜLTÜR VARLIKLARI ENYANTERİ FÖYÜ ESAS ALINARAK MİMAR NUR GEMİ TARAFINDAN HAZIRLANMIŞTIR.													

EK – 1 devamı

NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ KÖYÜ YAPI KATALOĞU											
KATALOG NO:	11	ADA/PARSEL NO:	116/335	VAZİYET PLANI:		ANA CEPHE:					
YAPIM TARİHİ:		İLİ:	NEVŞEHİR	 							
TESCİL KARARI:	K.K.T.V.K.K.02.08.1991-1078	İLÇE:	DERİNKUYU								
YAPI SAHİBİ:	SELAMİ TUNCA	ADRESİ:	SUVERMEZ KÖYÜ KASABA İÇİ NO:14								
YAPININ BULUNDUĞU BÖLGENİN NİTELİĞİ:	KONUT ALANI	KONUT+TİCARET ALANI	MERKEZ İŞ ALANI	KAMU HİZMET ALANI	TİCARET ALANI	EĞİTİM ALANI	DİNSEL ALAN				
KONUT:											
DİNSEL YAPILAR:	CAMİ	KİLİSE	ŞAPEL	SİNAGOG	MANASTIR	TÜRBE	TEKKE				
TİCARET YAPILARI:	BAKKAL	FİRİN	DEĞİRMEN	KASAP	BERBER	LOKANTA	HIRDAVAT				
EĞİTİM-KÜLTÜR YAPILARI:	İLKOKUL	ÜNİVERSİTE	KÜLTÜR MERKEZİ	KÜTÜPHANE	MÜZE	TİYATRO	SPOR TESİSİ				
GÜVENLİK YAPILARI:	KALE	SUR	KARAKOL	JANDARMA	KIŞLA	HAPİSHANE					
SAĞLIK YAPILARI:	HASTANE	SAĞLIK OCAĞI	DİSPENSER	YÖNETİM/İLETİŞİM YAPILARI	MUHTARLIK	İTFAİYE	HAPİSHANE				
KENTSEL ÖGE:	İSKELE	KÖPRÜ	YOL	MEYDAN	HEYKEL	MEZARLIK	TABELA/LEVHA				
DÖNEM:	ANTİK	ORTA ÇAĞ	OSMANLI	CUMHURİYET	GEÇ CUMHURİYET	ÇOK NİTELİKLİ YAPI	NİTELİKLİ YAPI				
BAKIMINDAN SORUMLU KURULUŞ:	DEVLET	ÖZEL	YAPIYA GİRİLDİ:	YAPIYA GİRİLEMEDİ:	BİTİŞİK NİZAM	AYRIK NİZAM	KÖŞE				
YAPININ FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ											
KAT ADEDİ:	BODRUM	ZEMİN	1KATLI	2KATLI	3KATLI	ÇOK KATLI	DİĞER				
TAŞIYICI SİSTEM:	HİMİŞ	BETONARME KARKAS	YIĞMA+TUĞLA	YIĞMA+TAŞ	YIĞMA+TUĞLA+TAŞ ALMAŞIK	YIĞMA+KERPİÇ	ÇELİK KARKAS				
ÜST ÖRTÜ TÜRÜ:	DÜZ DAM	BEŞİK ÇATI	KIRMA ÇATI	DÜZ ÇATI	KUBBE	TONOZ	DİĞER				
ÜST ÖRTÜ MALZEMESİ:	ALATURKA KİREMİT	MARSILYA KİREMİT	SAC	TAŞ	TOPRAK	BETON	DİĞER				
KONUT PLAN TİPİ:	İÇ SOFALI	DİŞ SOFALI	EYVANLI	AVLULU	AVLU-BAHÇE DUVARI ÖRGÜSÜ:	ALMAŞIK	TAŞ	TUĞLA			
				BAHÇELİ	AVLU-BAHÇE DUVARI BİTİŞİ:	HARPUŞTA	KİREMİT	TAŞ			
ANA CEPHE ÖZELLİKLERİ											
KAPLAMA MALZEMESİ:	TAŞ	TUĞLA	SIVA	CEPHE ÖZELLİKLERİ:	NET CEPHE	ÇIKMA	BALKON				
PENCERE:	KEMERLİ	GİYOTİN	ÇİFT KANATLI	TEK KANATLI	TEPE	AHŞAP	PVC				
PENCERE ÖĞESİ:	KEPENK	PARMAKLIK	KAFES	RENKLİ CAM	MALZEME:	AHŞAP	METAL				
GİRİŞ KAPISI:	KEMERLİ	ÇİFT KANATLI	TEK KANATLI	GİRİŞ KAPISI MALZEMESİ:	AHŞAP	METAL	DİĞER				
YAPI ÖGELERİ:	BACA	ÇÖRTEN	SAKSILIK	BALKON	TESTİ HAVALANDIRMA	HAYAT	HAYAT KAPISI				
TEKNİK DONATI:	ELEKTRİK	SU	KANALİZASYON	ISITMA:	KALORİFER	SOBA	GELENEKSEL				
BEZEME VE SÜSLEMELER:	GEOMETRİK MOTİFLER	KİTABE	KAT SILME İŞLEMESİ	PENCERE ETRAFI İŞLEMESİ	DEVŞİRME MALZEMELER	YEKPARE TAŞ HAVUZ	KÖŞE DENDAN				
KORUNMA DURUMU:	HARABE	KÖTÜ	ORTA	İYİ	ONARIM GÖRMÜŞ	RESTORE EDİLMİŞ	DİĞER				
DEU FBE KIRSAL ALANLARDA YÖRESEL DOKU VE MİMARİ MİRASIN ANALİZİ:NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ KÖYÜ ÖRNEĞİ											
*HAZIRLAYAN : NUR GEMİ											
*TEZ DANIŞMANI :DOÇ.DR. NEZHAT KÖŞKLÜK KAYA											
NOT: BU FÖY TÜBA-TÜRKİYE KÜLTÜR VARLIKLARI ENVANTERİ FÖYÜ ESAS ALINARAK MİMAR NUR GEMİ TARAFINDAN HAZIRLANMIŞTIR.											

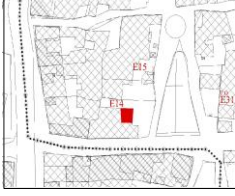
EK – 1 devamı

NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ KÖYÜ YAPI KATALOĞU													
KATALOG NO:	12	ADA/PARSEL NO:	160/1	VAZİYET PLANI:				ANA CEPHE:					
YAPIM TARİHİ:		İLİ:	NEVŞEHİR	 									
TESCİL KARARI:	K.K.T.V.K.K.02.08.1991-1078	İLÇE:	DERİNKUYU										
YAPI SAHİBİ:		ADRESİ:	SUVERMEZ KÖYÜ KASABA İÇİ NO:31/C										
YAPININ BULUNDUĞU BÖLGENİN NİTELİĞİ:	KONUT ALANI	KONUT+TİCARET ALANI	MERKEZ İŞ ALANI	KAMU HİZMET ALANI	TİCARET ALANI	EĞİTİM ALANI	DİNSEL ALAN						
KONUT:													
DİNSEL YAPILAR:	CAMİ	KİLİSE	ŞAPEL	SİNAGOG	MANASTIR	TÜRBE	TEKKE						
TİCARET YAPILARI:	BAKKAL	FİRİN	DEĞİRMEN	KASAP	BERBER	LOKANTA	HIRDAVAT						
EĞİTİM-KÜLTÜR YAPILARI:	İLKOKUL	ÜNİVERSİTE	KÜLTÜR MERKEZİ	KÜTÜPHANE	MÜZE	TIYATRO	SPOR TESİSİ						
GÜVENLİK YAPILARI:	KALE	SUR	KARAKOL	JANDARMA	KIŞLA	HAPİSHANE							
SAĞLIK YAPILARI:	HASTANE	SAĞLIK OCAĞI	DİSPENSER	YÖNETİM/İLETİŞİM YAPILARI:	MUHTARLIK	İTFAİYE	HAPİSHANE						
KENTSEL ÖGE:	İSKELE	KÖPRÜ	YOL	MEYDAN	HEYKEL	MEZARLIK	TABELA/LEVHA						
DÖNEM:	ANTİK	ORTA ÇAĞ	OSMANLI	CUMHURİYET	GEÇ CUMHURİYET	ÇOK NİTELİKLİ YAPI	NİTELİKLİ YAPI						
BAKIMINDAN SORUMLU KURULUŞ:	DEVLET	ÖZEL	YAPIYA GİRİLDİ:	YAPIYA GİRİLEMEDİ:	BİTİŞİK NİZAM	AYRIK NİZAM	KÖŞE						
YAPININ FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ													
KAT ADEDİ:	BODRUM	ZEMİN	1KATLI	2KATLI	3KATLI	ÇOK KATLI	Diğer						
TAŞIYICI SİSTEM:	HİMİŞ	BETONARME KARKAS	YIĞMA+TUĞLA	YIĞMA+TAŞ	YIĞMA+TUĞLA+TAŞ ALMAŞIK	YIĞMA+KERPİÇ	ÇELİK KARKAS						
ÜST ÖRTÜ TÜRÜ:	DÜZ DAM	BEŞİK ÇATI	KIRMA ÇATI	DÜZ ÇATI	KUBBE	TONOZ	Diğer						
ÜST ÖRTÜ MALZEMESİ:	ALATURKA KİREMIT	MARSİLYA KİREMIT	SAC	TAŞ	TOPRAK	BETON	Diğer						
KONUT PLAN TİPİ:	İÇ SOFALI	DIŞ SOFALI	EYVANLI	AVLULU BAHÇELİ	AVLU-BAHÇE DUVARI ÖRGÜSÜ:	ALMAŞIK	TAŞ	TUĞLA					
					AVLU-BAHÇE DUVARI BİTİŞİ:	HARPUŞTA	KİREMIT	TAŞ					
ANA CEPHE ÖZELLİKLERİ													
KAPLAMA MALZEMESİ:	TAŞ	TUĞLA	SIVA	CEPHE ÖZELLİKLERİ:	NET CEPHE	ÇIKMA	BALKON						
PENCERE:	KEMERLİ	GIYOTIN	ÇİFT KANATLI	TEK KANATLI	TEPE	AHŞAP	PVC						
PENCERE ÖGESİ:	KEPENK	PARMAKLIK	KAFES	RENKLİ CAM	MALZEME:	AHŞAP	METAL						
GİRİŞ KAPISI:	KEMERLİ	ÇİFT KANATLI	TEK KANATLI	GİRİŞ KAPISI MALZEMESİ:	AHŞAP	METAL	Diğer						
YAPI ÖÇELERİ:	BACA	ÇÖRTEN	SAKSILIK	BALKON	TESTİ HAVALANDIRMA KALORİFER	HAYAT	HAYAT KAPISI						
TEKNİK DONATI:	ELEKTRİK	SU	KANALİZASYON	ISITMA:		SOBA	GELENEKSEL						
BEZEME VE SÜSLEMELER:	GEOMETRİK MOTİFLER	KİTABA	KATI SILME İŞLEMESİ	PENCERE ETRAFI İŞLEMESİ	DEVŞİRME MALZEMELER	YEKPARE TAŞ HAVUZ	KÖŞE DENDAN						
KORUNMA DURUMU:	HARABE	KÖTÜ	ORTA	İYİ	ONARIM GÖRMÜŞ	RESTORE EDİLMİŞ	Diğer						
DEU FBE KIRSAL ALANLARDA YÖRESEL DOKU VE MİMARİ MİRASIN ANALİZİ:NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ KÖYÜ ÖRNEĞİ													
*HAZIRLAYAN :NUR GEMİ													
*TEZ DANIŞMANI :DOÇ.DR. NEZİHAT KOŞKLUK KAYA													
NOT: BU FÖY TİBA-TÜRKİYE KÜLTÜR VARLIKLARI ENYANTERİ FÖYÜ ESAS ALINARAK MİMAR NUR GEMİ TARAFINDAN HAZIRLANMIŞTIR.													

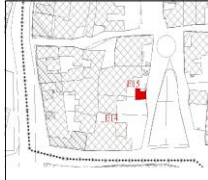
EK – 1 devamı

NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ KÖYÜ YAPI KATALOĞU													
KATALOG NO:	13	ADA/PARSEL NO:	194/4	VAZİYET PLANI: 		ANA CEPHE: 							
YAPIM TARİHİ:		İLİ:	NEVŞEHİR										
TESCİL KARARI:	K.K.T.V.K.06.10.1994	İLÇE:	DERİNKUYU										
YAPI SAHİBİ:		ADRESİ:	SUVERMEZ KÖYÜ										
YAPININ BULUNDUĞU BÖLGENİN NİTELİĞİ:	KONUT ALANI	KONUT+TİCARET ALANI	MERKEZ İŞ ALANI	KAMU HİZMET ALANI	TİCARET ALANI	EĞİTİM ALANI	DİNSEL ALAN						
KONUT:													
DİNSEL YAPILAR:	CAMİ	KİLİSE	ŞAPEL	SİNAGOG	MANASTIR	TÜRBE	TEKKE						
TİCARET YAPILARI:	BAKKAL	FIRIN	DEĞİRMEN	KASAP	BERBER	LOKANTA	HIRDAVAT						
EĞİTİM-KÜLTÜR YAPILARI:	İLKOKUL	ÜNİVERSİTE	KÜLTÜR MERKEZİ	KÜTÜPHANE	MÜZE	TIYATRO	SPOR TESİSİ						
GÜVENLİK YAPILARI:	KALE	SUR	KARAKOL	JANDARMA	KIŞLA	HAPİSHANE							
SAĞLIK YAPILARI:	HASTANE	SAĞLIK OCAĞI	DİSPENSER	YÖNETİM/İLETİŞİM YAPILARI:	MUHTARLIK	İTFAYE	HAPİSHANE						
KENTSEL ÖĞE:	İSKELE	KÖPRÜ	YOL	MEYDAN	HEYKEL	MEZARLIK	TABELA/LEVHA						
DÖNEM:	ANTİK	ORTA ÇAĞ	OSMANLI	CUMHURİYET	GEÇ CUMHURİYET	ÇOK NİTELİKLİ YAPI	NİTELİKLİ YAPI						
BAKIMINDAN SORUMLU KURULUŞ:	DEVLET	ÖZEL	YAPIYA GİRİLDİ:	YAPIYA GİRİLEMEDİ:	BİTİŞİK NİZAM	AYRIK NİZAM	KÖŞE						
YAPININ FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ													
KAT ADEDİ:	BODRUM	ZEMİN	1KATLI	2KATLI	3KATLI	ÇOK KATLI	DİĞER						
TAŞIYICI SİSTEM:	HİMİŞ	BETONARME KARKAS	YIĞMA+TUĞLA	YIĞMA+TAŞ	YIĞMA+TUĞLA+TAŞ: ALMAŞIK	YIĞMA+KERPİÇ	ÇELİK KARKAS						
ÜST ÖRTÜ TÜRÜ:	DÜZ DAM	BEŞİK ÇATI	KIRMA ÇATI	DÜZ ÇATI	KUBBE	TONOZ	DİĞER						
ÜST ÖRTÜ MALZEMESİ:	ALATURKA KİREMIT	MARSİLYA KİREMIT	SAC	TAŞ	TOPRAK	BETON	DİĞER						
KONUT PLAN TİPİ:	İÇ SOFALI	DIŞ SOFALI	EYVANLI	AVLULU	DUVAR ÖRGÜSÜ:	ALMAŞIK	TAŞ						
				BAHÇELİ	DUVAR BİTİŞİ:	HARPUŞTA	KİREMIT						
ANA CEPHE ÖZELLİKLERİ													
KAPLAMA MALZEMESİ:	TAŞ	TUĞLA	SIVA	CEPHE ÖZELLİKLERİ:	NET CEPHE	ÇIKMA	BALKON						
PENCERE:	KEMERLİ	GİYOTİN	ÇİFT KANATLI	TEK KANATLI	TEPE	AHŞAP	PVC						
PENCERE ÖĞESİ:	KEPENK	PARMAKLIK	KAFES	RENKLİ CAM	MALZEME:	AHŞAP	METAL						
GİRİŞ KAPISI:	KEMERLİ	ÇİFT KANATLI	TEK KANATLI	GİRİŞ KAPISI MALZEMESİ:	AHŞAP	METAL	DİĞER						
YAPI ÖGELERİ:	BACA	ÇÖRTEN	SAKSILIK	BALKON	TESTİ HAVALANDIRMA	HAYAT	HAYAT KAPISI						
TEKNİK DONATI:	ELEKTRİK	SU	KANALİZASYON	ISITMA:	KALORİFER	SOBA	GELENEKSEL						
BEZEME VE SÜSLEMELER:	GEOMETRİK MOTİFLER	KİTABE	KAT SILME İŞLEMESİ	PENCERE ETRAFI İŞLEMESİ	DEVŞİRME MALZEMELER	YEKPARE TAŞ HAVUZ	KÖŞE DENDAN						
KORUNMA DURUMU:	HARABE	KÖTÜ	ORTA	İYİ	ONARIM GÖRMÜŞ	RESTORE EDİLMİŞ	DİĞER						
DEU FBE KIRSAL ALANLARDA YÖRESEL DOKU VE MİMARİ MİRASIN ANALİZİ:NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ KÖYÜ ÖRNEĞİ													
*HAZIRLAYAN : NUR GEMİ													
*TEZ DANIŞMANI :DOÇ.DR. NEZİHAT KOŞKLUK KAYA													
NOT: BU FÖY TÜBA-TÜRKİYE KÜLTÜR VARLIKLARI ENYANTERİ FÖYÜ ESAS ALINARAK MİMAR NUR GEMİ TARAFINDAN HAZIRLANMIŞTIR.													

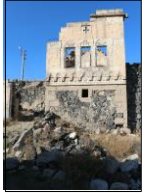
EK – 1 devamı

NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ KÖYÜ YAPI KATALOĞU													
KATALOG NO:	14	ADA/PARSEL NO:	186/8	VAZİYET PLANI:		ANA CEPHE:							
YAPIM TARİHİ:	1963	İLİ:	NEVŞEHİR										
TESCİL KARARI:	K.K.T.V.K.06.10.1994/43	İLÇE:	DERİNKUYU										
YAPI SAHİBİ:	MUSTAFA ÜNAL	ADRESİ:	SUVERMEZ KÖYÜ										
YAPININ BULUNDUĞU BÖLGENİN NİTELİĞİ:	KONUT ALANI		KONUT+TİCARET ALANI	MERKEZ İŞ ALANI	KAMU HİZMET ALANI	TİCARET ALANI	EĞİTİM ALANI	DİNSEL ALAN					
KONUT:													
DİNSEL YAPILAR:	CAMİ		KİLİSE	ŞAPEL	SİNAGOG	MANASTIR	TÜRBE	TEKKE					
TİCARET YAPILARI:	BAKKAL		FİRİN	DEĞİRMEN	KASAP	BERBER	LOKANTA	HIRDAVAT					
EĞİTİM-KÜLTÜR YAPILARI:	İLKOKUL		ÜNİVERSİTE	KÜLTÜR MERKEZİ	KÜTÜPHANE	MÜZE	TIYATRO	SPOR TESİSİ					
GÜVENLİK YAPILARI:	KALE		SUR	KARAKOL	JANDARMA	KIŞLA	HAPİSHANE						
SAĞLIK YAPILARI:	HASTANE		SAĞLIK OCAĞI	DİSPENSER	YÖNETİM/İLETİŞİM YAPILARI:	MUHTARLIK	İTFAİYE	HAPİSHANE					
KENTSEL ÖĞE:	İSKELE		KÖPRÜ	YOL	MEYDAN	HEYKEL	MEZARLIK	TABELA/LEVHA					
DÖNEM:	ANTİK		ORTA ÇAĞ	OSMANLI	CUMHURİYET	GEÇ CUMHURİYET	ÇOK NİTELİKLİ YAPI	NİTELİKLİ YAPI					
BAKIMINDAN SORUMLU KURULUŞ:	DEVLET		ÖZEL	YAPIYA GİRİLDİ:	YAPIYA GİRİLEMEDİ:	BİTİŞİK NİZAM	AYRIK NİZAM	KÖŞE					
YAPININ FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ													
KAT ADEDİ:	BODRUM		ZEMİN	1KATLI	2KATLI	3KATLI	ÇOK KATLI	DİĞER					
TAŞIYICI SİSTEM:	HİMİŞ		BETONARME KARKAS	YIĞMA+TUĞLA	YIĞMA+TAŞ	YIĞMA+TUĞLA+TAŞ: ALMAŞIK	YIĞMA+KERPİÇ	ÇELİK KARKAS					
ÜST ÖRTÜ TÜRÜ:	DÜZ DAM		BEŞİK ÇATI	KIRMA ÇATI	DÜZ ÇATI	KUBBE	TONOZ	DİĞER					
ÜST ÖRTÜ MALZEMESİ:	ALATURKA KİREMİT		MARSİLYA KİREMİT	SAC	TAŞ	TOPRAK	BETON	DİĞER					
KONUT PLAN TİPİ:	İÇ SOFALI		DIŞ SOFALI	EYVANLI	AVLULU	BAHÇELİ	DUVAR ÖRGÜSÜ:	ALMAŞIK	TAŞ	TUĞLA	BETON-ARME		
							DUVAR BİTİŞİ:	HARPUŞTA	KİREMİT	TAŞ	BETON-ARME		
ANA CEPHE ÖZELLİKLERİ													
KAPLAMA MALZEMESİ:	TAŞ		TUĞLA	SIVA	CEPHE ÖZELLİKLERİ:	NET CEPHE	ÇIKMA	BALKON					
PENCERE:	KEMERLİ		GİYOTİN	ÇİFT KANATLI	TEK KANATLI	TEPE	AHŞAP	PVC					
PENCERE ÖĞESİ:	KEPENK		PARMAKLIK	KAFES	RENKLİ CAM	MALZEME:	AHŞAP	METAL					
GİRİŞ KAPISI:	KEMERLİ		ÇİFT KANATLI	TEK KANATLI	GİRİŞ KAPISI MALZEMESİ:	AHŞAP	METAL	DİĞER					
YAPI ÖĞELERİ:	BACA		ÇÖRTEN	SAKSILIK	BALKON+KORKULUK	TESTİ HAVALANDIRMA	HAYAT	HAYAT KAPISI					
TEKNİK DONATI:	ELEKTRİK		SU	KANALİZASYON	ISITMA:	KALORİFER	SOBA	GELENEKSEL					
BEZEME VE SÜSLEMELER:	GEOMETRİK MOTİFLER		KİTABE	KAT SILME İŞLEMESİ	PENCERE ETRAFI İŞLEMESİ	DEVŞİRME MALZEMELER	YEKPARE TAŞ HAVUZ	KÖŞE DENDAN					
KORUNMA DURUMU:	HARABE		KÖTÜ	ORTA	İYİ	ONARIM GÖRMÜŞ	RESTORE EDİLMİŞ	DİĞER					
DEÜ FBE KIRSAL ALANLARDA YÖRESEL DOKU VE MİMARİ MİRASIN ANALİZİ:NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ KÖYÜ ÖRNEĞİ													
*HAZIRLAYAN : NUR GEMİ													
*TEZ DANIŞMANI : DOÇ.DR. NEZİHAT KOŞKLUK KAYA													
NOT: BU FÖY TÜBA-TÜRKİYE KÜLTÜR VARLIKLARI ENYANTERİ FÖYÜ ESAS ALINARAK MİMAR NUR GEMİ TARAFINDAN HAZIRLANMIŞTIR.													

EK – 1 devamı

NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ KÖYÜ YAPI KATALOĞU													
KATALOG NO:	15	ADA/PARSEL NO:	186/4	VAZİYET PLANI:		ANA CEPHE:							
YAPIM TARİHİ:	1963	İLİ:	NEVŞEHİR										
TESCİL KARARI:	K.K.T.V.K.K.02.08.1991-1078	İLÇE:	DERİNKUYU										
YAPI SAHİBİ:		ADRESİ:	SUVERMEZ KÖYÜ KASABA İÇİ NO:7										
YAPININ BULUNDUĞU BÖLGENİN NİTELİĞİ:	KONUT ALANI	KONUT+TİCARET ALANI	MERKEZ İŞ ALANI	KAMU HİZMET ALANI	TİCARET ALANI	EĞİTİM ALANI	DİNSEL ALAN						
KONUT:													
DİNSEL YAPILAR:	CAMİ	KİLİSE	ŞAPEL	SİNAGOG	MANASTIR	TÜRBE	TEKKE						
TİCARET YAPILARI:	BAKKAL	FİRİN	DEĞİRMEN	KASAP	BERBER	LOKANTA	HIRDAVAT						
EĞİTİM-KÜLTÜR YAPILARI:	İLKOKUL	ÜNİVERSİTE	KÜLTÜR MERKEZİ	KÜTÜPHANE	MÜZE	TIYATRO	SPOR TESİSİ						
GÜVENLİK YAPILARI:	KALE	SUR	KARAKOL	JANDARMA	KIŞLA	HAPİSHANE							
SAĞLIK YAPILARI:	HASTANE	SAĞLIK OCAĞI	DİSPENSER	YÖNETİM/İLETİŞİM YAPILARI:	MUHTARLIK	İTFAİYE	HAPİSHANE						
KENTSEL ÖGE:	İSKELE	KÖPRÜ	YOL	MEYDAN	HEYKEL	MEZARLIK	TABELA/LEVHA						
DÖNEM:	ANTİK	ORTA ÇAĞ	OSMANLI	CUMHURİYET	GEÇ CUMHURİYET	ÇOK NİTELİKLİ YAPI	NİTELİKLİ YAPI						
BAKIMINDAN SORUMLU KURULUŞ:	DEVLET	ÖZEL	YAPIYA GİRİLDİ:	YAPIYA GİRİLEMEDİ:	BİTİŞİK NİZAM	AYRIK NİZAM	KÖŞE						
YAPININ FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ													
KAT ADEDİ:	BODRUM	ZEMİN	1KATLI	2KATLI	3KATLI	ÇOK KATLI	Diğer						
TAŞIYICI SİSTEM:	HİMİŞ	BETONARME KARKAS	YIĞMA+TUĞLA	YIĞMA+TAŞ	YIĞMA+TUĞLA+TAŞ: ALMAŞIK	YIĞMA+KERPİÇ	ÇELİK KARKAS						
ÜST ÖRTÜ TÜRÜ:	DÜZ DAM	BEŞİK ÇATI	KIRMA ÇATI	DÜZ ÇATI	KUBBE	TONOZ	Diğer						
ÜST ÖRTÜ MALZEMESİ:	ALATURKA KİREMIT	MARSİLYA KİREMIT	SAC	TAŞ	TOPRAK	BETON	Diğer						
KONUT PLAN TİPİ:	İÇ SOFALI	DIŞ SOFALI	EYVANLI	AVLULU	BAHÇELİ	DUVAR ÖRGÜSÜ:	ALMAŞIK	TAŞ	TUĞLA	BETONARME	BETONARME		
						DUVAR BİTİŞİ:	HARPUSTA	KİREMIT	TAŞ				
ANA CEPHE ÖZELLİKLERİ													
KAPLAMA MALZEMESİ:	TAŞ	TUĞLA	SIVA	CEPHE ÖZELLİKLERİ:	NET CEPHE	ÇIKMA	BALKON						
PENCERE:	KEMERLİ	GIYOTİN	ÇİFT KANATLI	TEK KANATLI	TEPE	AHŞAP	PVC						
PENCERE ÖGESİ:	KEPENK	PARMAKLIK	KAFES	RENKLİ CAM	MALZEME:	AHŞAP	METAL						
GİRİŞ KAPISI:	KEMERLİ	ÇİFT KANATLI	TEK KANATLI	GİRİŞ KAPISI MALZEMESİ:	AHŞAP	METAL	Diğer						
YAPI ÖÇELERİ:	BACA	ÇÖRTEN	SAKSILIK	BALKON	TESTİ HAVALANDIRMA	HAYAT	HAYAT KAPISI						
TEKNİK DONATI:	ELEKTRİK	SU	KANALİZASYON	ISITMA:	KALORİFER	SOBA	GELENEKSEL						
BEZEME VE SÜSLEMELER:	GEOMETRİK MOTİFLER	KİTABE	KAT SİLME İŞLEMESİ	PENCERE ETRAFI İŞLEMESİ	DEVŞİRME MALZEMELER	YEKPARE TAŞ HAVUZ	KÖŞE DENDAN						
KORUNMA DURUMU:	HARABE	KÖTÜ	ORTA	İYİ	ONARIM GÖRMÜŞ	RESTORE EDİLMİŞ	Diğer						
DEU FBE KIRSAL ALANLARDA YÖRESEL DOKU VE MİMARİ MİRASIN ANALİZİ:NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ KÖYÜ ÖRNEĞİ													
*HAZIRLAYAN : NUR GEMİ													
*TEZ DANIŞMANI : DOÇ.DR. NEZİHAT KÖŞKÜK KAYA													
NOT: BU FÖY TÜBA-TÜRKİYE KÜLTÜR VARLIKLARI ENYANTERİ FÖYÜ ESAS ALINARAK MİMAR NUR GEMİ TARAFINDAN HAZIRLANMIŞTIR.													

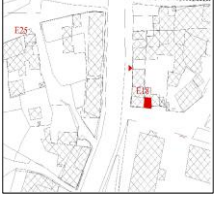
EK – 1 devamı

NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ KÖYÜ YAPI KATALOĞU													
KATALOG NO:	16	ADA/PARSEL NO:	156/6	VAZİYET PLANI:				ANA CEPHE:					
YAPIM TARİHİ:	1908	İLİ:	NEVŞEHİR										
TESCİL KARARI:	K.K.T.V.K.K.02.08.1991-1078	İLÇE:	DERİNKUYU										
YAPI SAHİBİ:	YAHYA KABATAŞ	ADRESİ:	SUVERMEZ KÖYÜ KASABA İÇİ NO:225										
YAPININ BULUNDUĞU BÖLGENİN NİTELİĞİ:	KONUT ALANI	KONUT+TİCARET ALANI	MERKEZ İŞ ALANI	KAMU HİZMET ALANI	TİCARET ALANI	EĞİTİM ALANI	DİNSEL ALAN						
KONUT:													
DİNSEL YAPILAR:	CAMİ	KİLİSE	ŞAPEL	SİNAGOG	MANASTIR	TÜRBE	TEKKE						
TİCARET YAPILARI:	BAKKAL	FİRİN	DEĞİRMEN	KASAP	BERBER	LOKANTA	HIRDAVAT						
EĞİTİM-KÜLTÜR YAPILARI:	İLKOKUL	ÜNİVERSİTE	KÜLTÜR MERKEZİ	KÜTÜPHANE	MÜZE	TİYATRO	SPOR TESİSİ						
GÜVENLİK YAPILARI:	KALE	SUR	KARAKOL	JANDARMA	KIŞLA	HAPİSHANE							
SAĞLIK YAPILARI:	HASTANE	SAĞLIK OCAĞI	DİSPENSER	YÖNETİM/İLETİŞİM YAPILARI:	MUHTARLIK	İTFAİYE	HAPİSHANE						
KENTSEL ÖGE:	İSKELE	KÖPRÜ	YOL	MEYDAN	HEYKEL	MEZARLIK	TABELA/LEVHA						
DÖNEM:	ANTİK	ORTA ÇAĞ	OSMANLI	CUMHURİYET	GEÇ CUMHURİYET	ÇOK NİTELİKLİ YAPI	NİTELİKLİ YAPI						
BAKIMINDAN SORUMLU KURULUŞ:	DEVLET	ÖZEL	YAPIYA GİRİLDİ:	YAPIYA GİRİLEMEDİ:	BİTİŞİK NİZAM	AYRIK NİZAM	KÖŞE						
YAPININ FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ													
KAT ADEDİ:	BODRUM	ZEMİN	1KATLI	2KATLI	3KATLI	ÇOK KATLI	Diğer						
TAŞIYICI SİSTEM:	HİMİŞ	BETONARME KARKAS	YIĞMA+TUĞLA	YIĞMA+TAŞ	YIĞMA+TUĞLA+TAŞ: ALMAŞIK	YIĞMA+KERPİÇ	ÇELİK KARKAS						
ÜST ÖRTÜ TÜRÜ:	DÜZ DAM	BEŞİK ÇATI	KIRMA ÇATI	DÜZ ÇATI	KUBBE	TONOZ	Diğer						
ÜST ÖRTÜ MALZEMESİ:	ALATURKA KİREMIT	MARSILYA KİREMIT	SAC	TAŞ	TOPRAK	BETON	Diğer						
KONUT PLAN TİPİ:	İÇ SOFALI	DIŞ SOFALI	EYVANLI	AVLULU	BAHÇELİ	DUVAR ÖRGÜSÜ:	ALMAŞIK	TAŞ	TUĞLA	BETON-ARME	BETON-ARME		
						DUVAR BİTİŞİ:	HARPUŞTA	KİREMIT	TAŞ				
ANA CEPHE ÖZELLİKLERİ													
KAPLAMA MALZEMESİ:	TAŞ	TUĞLA	SIVA	CEPHE ÖZELLİKLERİ:	NET CEPHE	ÇIKMA	BALKON						
PENCERE:	KEMERLİ	GIYOTİN	ÇİFT KANATLI	TEK KANATLI	TEPE	AHŞAP	PVC						
PENCERE ÖGESİ:	KEPENK	PARMAKLIK	KAFES	RENKLİ CAM	MALZEME:	AHŞAP	METAL						
GİRİŞ KAPISI:	KEMERLİ	ÇİFT KANATLI	TEK KANATLI	GİRİŞ KAPISI MALZEMESİ:	AHŞAP	METAL	Diğer						
YAPI ÖGELERİ:	BACA	ÇÖRTEN	SAKSILIK	BALKON	TESTİ HAVALANDIRMA	HAYAT	HAYAT KAPISI						
TEKNİK DONATI:	ELEKTRİK	SU	KANALİZASYON	ISITMA:	KALORİFER	SOBA	GELENEKSEL						
BEZEME VE SÜSLEMELER:	GEOMETRİK MOTİFLER	KİTABE	KAT SILME İŞLEMESİ	PENCERE ETRAFI İŞLEMESİ	DEVŞİRME MALZEMELER	YEKPARE TAŞ HAVUZ	KÖŞE DENDAN						
KORUNMA DURUMU:	HARABE	KÖTÜ	ORTA	İYİ	ONARIM GÖRMÜŞ	RESTORE EDİLMİŞ	Diğer						
DEU FBE KIRSAL ALANLARDA YÖRESEL DOKU VE MİMARİ MİRASIN ANALİZİ:NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ KÖYÜ ÖRNEĞİ													
*HAZIRLAYAN : NUR GEMİ													
*TEZ DANIŞMANI : DOÇ.DR. NEZİHAT KOŞKLUK KAYA													
NOT: BU FÖY TÜBA-TÜRKİYE KÜLTÜR VARLIKLARI ENYANTERİ FÖYÜ ESAS ALINARAK MİMAR NUR GEMİ TARAFINDAN HAZIRLANMIŞTIR.													

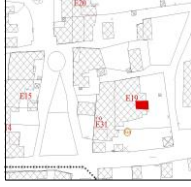
EK – 1 devamı

NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ KÖYÜ YAPI KATALOĞU													
KATALOG NO:	17	ADA/PARSEL NO:	200/2	VAZİYET PLANI:				ANA CEPHE:					
YAPIM TARİHİ:	1951	İLİ:	NEVŞEHİR										
TESCİL KARARI:	K.K.T.V.K.06/10/1994/43	İLÇE:	DERİNKUYU										
YAPI SAHİBİ:	ŞAHİS	ADRESİ:	SUVERMEZ KÖYÜ										
YAPININ BULUNDUĞU BÖLGENİN NİTELİĞİ:	KONUT ALANI	X	KONUT+TİCARET ALANI	MERKEZ İŞ ALANI	KAMU HİZMET ALANI	TİCARET ALANI	EĞİTİM ALANI	DİNSEL ALAN					
KONUT:		X											
DİNSEL YAPILAR:	CAMİ		KİLİSE	ŞAPEL	SİNAGOG	MANASTIR	TÜRBE	TEKKE					
TİCARET YAPILARI:	BAKKAL		FIRIN	DEĞİRMEN	KASAP	BERBER	LOKANTA	HIRDAVAT					
EĞİTİM-KÜLTÜR YAPILARI:	İLKOKUL		ÜNİVERSİTE	KÜLTÜR MERKEZİ	KÜTÜPHANE	MÜZE	TIYATRO	SPOR TESİSİ					
GÜVENLİK YAPILARI:	KALE		SUR	KARAKOL	JANDARMA	KIŞLA	HAPİSHANE						
SAĞLIK YAPILARI:	HASTANE		SAĞLIK OCAĞI	DISPENSER	YÖNETİM/İLETİŞİM YAPILARI:	MUHTARLIK	İTFAİYE	HAPİSHANE					
KENTSEL ÖĞE:	İSKELE		KÖPRÜ	YOL	MEYDAN	HEYKEL	MEZARLIK	TABELA/LEVHA					
DÖNEM:	ANTİK		ORTA ÇAĞ	OSMANLI	CUMHURİYET	GEÇ CUMHURİYET	X	ÇOK NİTELİKLİ YAPI	NİTELİKLİ YAPI	X			
BAKIMINDAN SORUMLU KURULUŞ:	DEVLET		ÖZEL	X	YAPIYA GİRİLDİ:	YAPIYA GİRİLEMEDİ:	BİTİŞİK NİZAM	AYRIK NİZAM	X	KÖŞE			
YAPININ FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ													
KAT ADEDİ:	BODRUM		ZEMİN	1KATLI	2KATLI	X	3KATLI	ÇOK KATLI	DİĞER				
TAŞIYICI SİSTEM:	HİMİŞ		BETONARME KARKAS	YIĞMA+TUĞLA	YIĞMA+TAŞ	X	YIĞMA+TUĞLA+TAŞ: ALMAŞIK	YIĞMA+KERPİÇ	ÇELİK KARKAS				
ÜST ÖRTÜ TÜRÜ:	DÜZ DAM	X	BEŞİK ÇATI	KIRMA ÇATI	DÜZ ÇATI		KUBBE	TONOZ	X	DİĞER			
ÜST ÖRTÜ MALZEMESİ:	ALATURKA KİREMİT		MARSİLYA KİREMİT	SAC	TAŞ		TOPRAK	X	BETON	DİĞER			
KONUT PLAN TİPİ:	İÇ SOFALI	X	DIŞ SOFALI	EYVANLI	X	AVLULU	X	DUVAR ÖRGÜSÜ:	ALMAŞIK	TAŞ	X	TUĞLA	BETON-ARME
						BAHÇELİ		DUVAR BİTİŞİ:	HARPUŞTA	KİREMİT		TAŞ	X
ANA CEPHE ÖZELLİKLERİ													
KAPLAMA MALZEMESİ:	TAŞ		TUĞLA	SIVA	CEPHE ÖZELLİKLERİ:	NET CEPHE	X	ÇIKMA	BALKON				
PENCERE:	KEMERLİ	X	GIYOTİN	ÇİFT KANATLI	TEK KANATLI		TEPE	AHŞAP	PVC				
PENCERE ÖGESİ:	KEPENK		PARMAKLIK	X	KAFES	RENKLİ CAM	MALZEME:	AHŞAP	X	METAL			
GİRİŞ KAPISI:	KEMERLİ	X	ÇİFT KANATLI	TEK KANATLI	X	GİRİŞ KAPISI MALZEMESİ:	AHŞAP	X	METAL	DİĞER			
YAPI ÖĞELERİ:	BACA		ÇÖRTEN	SAKSILIK	BALKON	TESTİ HAVALANDIRMA KALORİFER	HAYAT	X	HAYAT KAPISI	X			
TEKNİK DONATI:	ELEKTRİK		SU	KANALİZASYON	ISITMA:	DEVİSİRME MALZEMELER	SOBA		GELENEKSEL	X			
BEZEME VE SÜSLEMELER:	GEOMETRİK MOTİFLER	X	KİTABE	X	KAT SILME İŞLEMESİ	X	PENCERE ETRAFI İŞLEMESİ	X	YEKPARE TAŞ HAVUZ	KÖŞE DENDAN			
KORUNMA DURUMU:	HARABE		KÖTÜ	ORTA	İYİ	X	ONARIM GÖRMÜŞ	RESTORE EDİLMİŞ	DİĞER				
DEU FBE KIRSAL ALANLARDA YÖRESEL DOKU VE MİMARİ MİRASIN ANALİZİ:NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ KÖYÜ ÖRNEĞİ													
*HAZIRLAYAN : NUR GEMİ													
*TEZ DANIŞMANI :DOÇ.DR. NEZİHAT KOŞKLUK KAYA													
NOT: BU FÖY TÜRKİYE TÜRKİYE KÜLTÜR VARLIKLARI ENVANTERİ FÖYÜ ESAS ALINARAK MİMAR NUR GEMİ TARAFINDAN HAZIRLANMIŞTIR.													

EK – 1 devamı

NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ KÖYÜ YAPI KATALOĞU													
KATALOG NO:	18	ADA/PARSEL NO:	191/4	VAZİYET PLANI: 				ANA CEPHE: 					
YAPIM TARİHİ:	1964	İLİ:	NEVŞEHİR										
TESCİL KARARI:	K.K.T.V.K.06/10/1994/43	İLÇE:	DERİNKUYU										
YAPI SAHİBİ:	ŞAHİS	ADRESİ:	SUVERMEZ KÖYÜ										
YAPININ BULUNDUĞU BÖLGENİN NİTELİĞİ:	KONUT ALANI	KONUT+TİCARET ALANI	☒ MERKEZ İŞ ALANI	KAMU HİZMET ALANI	☐	TİCARET ALANI	☐	EĞİTİM ALANI	☒ DİNSEL ALAN	☐	☐	☐	☐
KONUT:	☐	☒	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
DİNSEL YAPILAR:	CAMİ	KİLİSE	ŞAPEL	SİNAGOG	MANASTIR	TÜRBE	TEKKE	☐	☐	☐	☐	☐	☐
TİCARET YAPILARI:	BAKKAL	FİRİN	DEĞİRMEN	KASAP	BERBER	LOKANTA	HIRDAVAT	☐	☐	☐	☐	☐	☐
EĞİTİM-KÜLTÜR YAPILARI:	İLKOKUL	ÜNİVERSİTE	KÜLTÜR MERKEZİ	KÜTÜPHANE	MÜZE	TIYATRO	SPOR TESİSİ	☐	☐	☐	☐	☐	☐
GÜVENLİK YAPILARI:	KALE	SUR	KARAKOL	JANDARMA	KIŞLA	HAPİSHANE	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
SAĞLIK YAPILARI:	HASTANE	SAĞLIK OCAĞI	DİSPENSER	YÖNETİM/İLETİŞİM YAPILARI:	MUHTARLIK	İTFAİYE	HAPİSHANE	☐	☐	☐	☐	☐	☐
KENTSEL ÖĞE:	İSKELE	KÖPRÜ	YOL	MEYDAN	HEYKEL	MEZARLIK	TABELA/LEVHA	☐	☐	☐	☐	☐	☐
DÖNEM:	ANTİK	ORTA ÇAĞ	OSMANLI	CUMHURİYET	GEÇ CUMHURİYET	☒ ÇOK NİTELİKLİ YAPI	NİTELİKLİ YAPI	☒	☐	☐	☐	☐	☐
BAKIMINDAN SORUMLU KURULUŞ:	DEVLET	ÖZEL	☒ YAPIYA GİRİLDİ:	YAPIYA GİRİLEMEDİ:	☒ BİTİŞİK NİZAM	AYRIK NİZAM	☒ KÖŞE	☐	☐	☐	☐	☐	☐
YAPININ FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ													
KAT ADEDİ:	BODRUM	ZEMİN	1KATLI	2KATLI	☒ 3KATLI	ÇOK KATLI	DİĞER	☐	☐	☐	☐	☐	☐
TAŞIYICI SİSTEM:	HİMİŞ	BETONARME KARKAS	YIĞMA+TUĞLA	YIĞMA+TAŞ	☒ YIĞMA+TUĞLA+TAŞ: ALMAŞIK	YIĞMA+KERPİÇ	ÇELİK KARKAS	☐	☐	☐	☐	☐	☐
ÜST ÖRTÜ TÜRÜ:	DÜZ DAM	☒ BEŞİK ÇATI	KIRMA ÇATI	DÜZ ÇATI	KUBBE	TONOZ	DİĞER	☐	☐	☐	☐	☐	☐
ÜST ÖRTÜ MALZEMESİ:	ALATURKA KİREMİT	MARSİLYA KİREMİT	SAC	TAŞ	TOPRAK	☒ BETON	DİĞER	☐	☐	☐	☐	☐	☐
KONUT PLAN TİPİ:	İÇ SOFALI	☒ DIŞ SOFALI	EYVANLI	AVLULU BAHÇELİ	DUVAR ÖRGÜSÜ:	ALMAŞIK	TAŞ	TUĞLA	BETON-ARME	☐	☐	☐	☐
					DUVAR BİTİŞİ:	HARPUŞTA	KİREMİT	TAŞ	BETON-ARME	☐	☐	☐	☐
ANA CEPHE ÖZELLİKLERİ													
KAPLAMA MALZEMESİ:	TAŞ	TUĞLA	SIVA	☒ CEPHE ÖZELLİKLERİ:	NET CEPHE	☒ ÇIKMA	BALKON	☐	☐	☐	☐	☐	☐
PENCERE:	KEMERLİ	☒ GİYOTİN	ÇİFT KANATLI	☒ TEK KANATLI	TEPE	AHŞAP	PVC	☒	☐	☐	☐	☐	☐
PENCERE ÖĞESİ:	KEPENK	PARMAKLIK	☒ KAFES	RENKLİ CAM	MALZEME:	AHŞAP	METAL	☐	☐	☐	☐	☐	☐
GİRİŞ KAPISI:	KEMERLİ	ÇİFT KANATLI	TEK KANATLI	GİRİŞ KAPISI MALZEMESİ:	AHŞAP	METAL	DİĞER	☐	☐	☐	☐	☐	☐
YAPI ÖĞELERİ:	BACA	ÇÖRTEN	SAKSILIK	BALKON	TESTİ HAVALANDIRMA	HAYAT	HAYAT KAPISI	☒	☐	☐	☐	☐	☐
TEKNİK DONATI:	ELEKTRİK	SU	KANALİZASYON	ISITMA:	KALORİFER	SOBA	GELENEKSEL	☒	☐	☐	☐	☐	☐
BEZEME VE SÜSLEMELER:	GEOMETRİK MOTİFLER	KİTABE	KAT SILME İŞLEMESİ	PENCERE ETRAFI İŞLEMESİ	DEVŞİRME MALZEMELER	YEKPARE TAŞ HAVUZ	KÖŞE DENDAN	☒	☐	☐	☐	☐	☐
KORUNMA DURUMU:	HARABE	KÖTÜ	ORTA	İYİ	ONARIM GÖRMÜŞ	RESTORE EDİLMİŞ	DİĞER	☐	☐	☐	☐	☐	☐
DEU FBE KIRSAL ALANLARDA YÖRESEL DOKU VE MİMARİ MİRASIN ANALİZİ:NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ KÖYÜ ÖRNEĞİ													
*HAZIRLAYAN :NUR GEMİ													
*TEZ DANIŞMANI :DOÇ.DR. NEZİHAT KÖŞKLÜK KAYA													
NOT: BU FÖY TÜRBA-TÜRKSEK TÜRKİYE KÜLTÜR VARLIKLARI EVYANTERİ FÖYÜ ESAS ALINARAK MİMAR NUR GEMİ TARAFINDAN HAZIRLANMIŞTIR.													

EK – 1 devamı

NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ KÖYÜ YAPI KATALOĞU													
KATALOG NO:	19	ADA/PARSEL NO:	188/4	VAZİYET PLANI:				ANA CEPHE:					
YAPIM TARİHİ:		İLİ:	NEVŞEHİR	 									
TESCİL KARARI:	K.K.T.V.K:02/08/1991-1078	İLÇE:	DERİNKUYU										
YAPI SAHİBİ:	ABDULLAH ERTAŞ	ADRESİ:	SUVERMEZ KÖYÜ NO:93										
YAPININ BULUNDUĞU BÖLGENİN NİTELİĞİ:	KONUT ALANI		KONUT+TİCARET ALANI	MERKEZ İŞ ALANI	KAMU HİZMET ALANI	TİCARET ALANI	EĞİTİM ALANI	DİNSEL ALAN					
KONUT:													
DİNSEL YAPILAR:	CAMİ		KİLİSE	ŞAPEL	SİNAGOG	MANASTIR	TÜRBE	TEKKE					
TİCARET YAPILARI:	BAKKAL		FIRIN	DEĞİRMEN	KASAP	BERBER	LOKANTA	HIRDAVAT					
EĞİTİM-KÜLTÜR YAPILARI:	İLKOKUL		ÜNİVERSİTE	KÜLTÜR MERKEZİ	KÜTÜPHANE	MÜZE	TIYATRO	SPOR TESİSİ					
GÜVENLİK YAPILARI:	KALE		SUR	KARAKOL	JANDARMA	KIŞLA	HAPİSHANE						
SAĞLIK YAPILARI:	HASTANE		SAĞLIK OCAĞI	DİSPENSER	YÖNETİM/İLETİŞİM YAPILARI:	MUHTARLIK	İTFAİYE	HAPİSHANE					
KENTSEL ÖĞE:	İSKELE		KÖPRÜ	YOL	MEYDAN	HEYKEL	MEZARLIK	TABELA/LEVHA					
DÖNEM:	ANTİK		ORTA ÇAĞ	OSMANLI	CUMHURİYET	GEÇ CUMHURİYET	ÇOK NİTELİKLİ YAPI	NİTELİKLİ YAPI					
BAKIMINDAN SORUMLU KURULUŞ:	DEVLET		ÖZEL	YAPIYA GİRİLDİ:	YAPIYA GİRİLEMEDİ:	BİTİŞİK NİZAM	AYRIK NİZAM	KÖŞE					
YAPININ FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ													
KAT ADEDİ:	BODRUM		ZEMİN	1KATLI	2KATLI	3KATLI	ÇOK KATLI	Diğer					
TAŞIYICI SİSTEM:	HİMİŞ		BETONARME KARKAS	YIĞMA+TUĞLA	YIĞMA+TAŞ	YIĞMA+TUĞLA+TAŞ: ALMAŞIK	YIĞMA+KERPİÇ	ÇELİK KARKAS					
ÜST ÖRTÜ TÜRÜ:	DÜZ DAM		BEŞİK ÇATI	KIRMA ÇATI	DÜZ ÇATI	KUBBE	TONOZ	Diğer					
ÜST ÖRTÜ MALZEMESİ:	ALATURKA KİREMİT		MARSİLYA KİREMİT	SAC	TAŞ	TOPRAK	BETON	Diğer					
KONUT PLAN TİPİ:	İÇ SOFALI		DIŞ SOFALI	EYVANLI	AVLULU	DUVAR ÖRGÜSÜ:	ALMAŞIK	TAŞ	TUĞLA	BETON-ARME	BETON-ARME		
					BAHÇELİ	DUVAR BİTİŞİ:	HARPUŞTA	KİREMİT	TAŞ				
ANA CEPHE ÖZELLİKLERİ													
KAPLAMA MALZEMESİ:	TAŞ		TUĞLA	SIVA	CEPHE ÖZELLİKLERİ:	NET CEPHE	ÇIKMA	BALKON					
PENCERE:	KEMERLİ		GIYOTİN	ÇİFT KANATLI	TEK KANATLI	TEPE	AHŞAP	PVC					
PENCERE ÖĞESİ:	KEPENK		PARMAKLIK	KAFES	RENKLİ CAM	MALZEME:	AHŞAP	METAL					
GİRİŞ KAPISI:	KEMERLİ		ÇİFT KANATLI	TEK KANATLI	GİRİŞ KAPISI MALZEMESİ:	AHŞAP	METAL	Diğer					
YAPI ÖGELERİ:	BACA		ÇÖRTEN	SAKSILIK	BALKON	TESTİ HAVALANDIRMA	HAYAT	HAYAT KAPISI					
TEKNİK DONATI:	ELEKTRİK		SU	KANALİZASYON	ISITMA:	KALORİFER	SOBA	GELENEKSEL					
BEZEME VE SÜSLEMELER:	GEOMETRİK MOTİFLER		KİTABE	KAT SILME İŞLEMESİ	PENCERE ETRAFI İŞLEMESİ	DEVŞİRME MALZEMELER	YEKPARE TAŞ HAVUZ	KÖŞE DENDAN					
KORUNMA DURUMU:	HARABE		KÖTÜ	ORTA	İYİ	ONARIM GÖRMÜŞ	RESTORE EDİLMİŞ	Diğer					
DEU FBE KIRSAL ALANLARDA YÖRESEL DOKU VE MİMARİ MİRASIN ANALİZİ:NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ KÖYÜ ÖRNEĞİ													
*HAZIRLAYAN : NUR GEMİ													
*TEZ DANIŞMANI : DOÇ.DR. NEZİHAT KÖŞKÜK KAYA													
NOT: BU FÖY TÜRA-TÜRKİYE KÜLTÜR VARLIKLARI ENVANTERİ FÖYÜ ESAS ALINARAK MİMAR NUR GEMİ TARAFINDAN HAZIRLANMIŞTIR.													

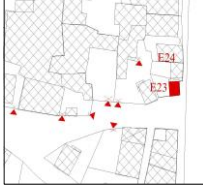
EK – 1 devamı

NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ KÖYÜ YAPI KATALOĞU													
KATALOG NO:	21	ADA/PARSEL NO:	202/1	VAZİYET PLANI: 		ANA CEPHE: 							
YAPIM TARİHİ:	1936	İLİ:	NEVŞEHİR										
TESCİL KARARI:	K.K.T.V.K.K.02.08.1991-1078	İLÇE:	DERİNKUYU										
YAPI SAHİBİ:	SELAMİ TUNCA	ADRESİ:	SUVERMEZ KÖYÜ NO:14										
YAPININ BULUNDUĞU BÖLGENİN NİTELİĞİ:	KONUT ALANI	KONUT+TİCARET ALANI	MERKEZ İŞ ALANI	KAMU HİZMET ALANI	TİCARET ALANI	EĞİTİM ALANI	DİNSEL ALAN						
KONUT:													
DİNSEL YAPILAR:	CAMİ	KİLİSE	ŞAPEL	SİNAGOG	MANASTIR	TÜRBE	TEKKE						
TİCARET YAPILARI:	BAKKAL	FİRİN	DEĞİRMEN	KASAP	BERBER	LOKANTA	HIRDAVAT						
EĞİTİM-KÜLTÜR YAPILARI:	İLKOKUL	ÜNİVERSİTE	KÜLTÜR MERKEZİ	KÜTÜPHANE	MÜZE	TİYATRO	SPOR TESİSİ						
GÜVENLİK YAPILARI:	KALE	SUR	KARAKOL	JANDARMA	KIŞLA	HAPİSHANE							
SAĞLIK YAPILARI:	HASTANE	SAĞLIK OCAĞI	DİSPENSER	YÖNETİM/İLETİŞİM YAPILARI:	MUHTARLIK	İTFAYE	HAPİSHANE						
KENTSEL ÖGE:	İSKELE	KÖPRÜ	YOL	MEYDAN	HEYKEL	MEZARLIK	TABELA/LEVHA						
DÖNEM:	ANTİK	ORTA ÇAĞ	OSMANLI	CUMHURİYET	GEÇ CUMHURİYET	ÇOK NİTELİKLİ YAPI	NİTELİKLİ YAPI						
BAKIMINDAN SORUMLU KURULUŞ:	DEVLET	ÖZEL	YAPIYA GİRİLDİ:	YAPIYA GİRİLEMEDİ:	BİTİŞİK NİZAM	AYRIK NİZAM	KÖŞE						
YAPININ FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ													
KAT ADEDİ:	BODRUM	ZEMİN	1KATLI	2KATLI	3KATLI	ÇOK KATLI	DİĞER						
TAŞIYICI SİSTEM:	HİMİŞ	BETONARME KARKAS	YIĞMA+TUĞLA	YIĞMA+TAŞ	YIĞMA+TUĞLA+TAŞ+ALMAŞIK	YIĞMA+KERPİÇ	ÇELİK KARKAS						
ÜST ÖRTÜ TÜRÜ:	DÜZ DAM	BEŞİK ÇATI	KIRMA ÇATI	DÜZ ÇATI	KUBBE	TONOZ	DİĞER						
ÜST ÖRTÜ MALZEMESİ:	ALATURKA KİREMIT	MARSİLYA KİREMIT	SAC	TAŞ	TOPRAK	BETON	DİĞER						
KONUT PLAN TİPİ:	İÇ SOFALI	DIŞ SOFALI	EYVANLI	AVLULU	DUVAR ÖRGÜSÜ:	ALMAŞIK	TAŞ						
				BAHÇELİ	DUVAR BİTİŞİ:	HARPUŞTA	KİREMIT						
						TUĞLA	BETON-ARME						
						TAŞ	BETON-ARME						
ANA CEPHE ÖZELLİKLERİ													
KAPLAMA MALZEMESİ:	TAŞ	TUĞLA	SIVA	CEPHE ÖZELLİKLERİ:	NET CEPHE	ÇIKMA	BALKON						
PENCERE:	KEMERLİ	GIYOTİN	ÇİFT KANATLI	TEK KANATLI	TEPE	AHŞAP	PVC						
PENCERE ÖGESİ:	KEPENK	PARMAKLIK	KAFES	RENKLİ CAM	MALZEME:	AHŞAP	METAL						
GİRİŞ KAPISI:	KEMERLİ	ÇİFT KANATLI	TEK KANATLI	GİRİŞ KAPISI MALZEMESİ:	AHŞAP	METAL	DİĞER						
YAPI ÖGELERİ:	BACA	ÇÖRTEN	SAKSILIK	BALKON	TESTİ HAVALANDIRMA	HAYAT	HAYAT KAPISI						
TEKNİK DONATI:	ELEKTRİK	SU	KANALİZASYON	ISITMA:	KALORİFER	SOBA	GELENEKSEL						
BEZEME VE SÜSLEMELER:	GEOMETRİK MOTİFLER	KİTABE	KAT SILME İŞLEMESİ	PENCERE ETRAFI İŞLEMESİ	DEVŞİRME MALZEMELER	YEKPARE TAŞ HAVUZ	KÖŞE DENDAN						
KORUNMA DURUMU:	HARABE	KÖTÜ	ORTA	İYİ	ONARIM GÖRMÜŞ	RESTORE EDİLMİŞ	DİĞER						
DEU FBE KIRSAL ALANLARDA YÖRESEL DOKU VE MİMARİ MİRASIN ANALİZİ:NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ KÖYÜ ÖRNEĞİ													
*HAZIRLAYAN : NUR GEMİ													
*TEZ DANIŞMANI : DOÇ.DR. NEZİHAT KÖŞKÜK KAYA													
NOT: BU FÖY TÜBA-TÜRKİYE KÜLTÜR VARLIKLARI ENVANTERİ FÖYÜ ESAS ALINARAK MİMAR NUR GEMİ TARAFINDAN HAZIRLANMIŞTIR.													

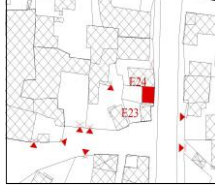
EK – 1 devamı

NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ KÖYÜ YAPI KATALOĞU													
KATALOG NO:	22	ADA/PARSEL NO:	181/2	VAZİYET PLANI:				ANA CEPHE:					
YAPIM TARİHİ:	1962	İLİ:	NEVŞEHİR	 									
TESCİL KARARI:	K.K.T.V.K.06/10/1994/43	İLÇE:	DERİNKUYU										
YAPI SAHİBİ:		ADRESİ:	SUVERMEZ KÖYÜ										
YAPININ BULUNDUĞU BÖLGENİN NİTELİĞİ:	KONUT ALANI	KONUT+TİCARET ALANI	MERKEZ İŞ ALANI	KAMU HİZMET ALANI	TİCARET ALANI	EĞİTİM ALANI	DİNSEL ALAN						
KONUT:													
DİNSEL YAPILAR:	CAMİ	KİLİSE	ŞAPEL	SİNAGOG	MANASTIR	TÜRBE	TEKKE						
TİCARET YAPILARI:	BAKKAL	FİRİN	DEĞİRMEN	KASAP	BERBER	LOKANTA	HIRDAVAT						
EĞİTİM-KÜLTÜR YAPILARI:	İLKOKUL	ÜNİVERSİTE	KÜLTÜR MERKEZİ	KÜTÜPHANE	MÜZE	TIYATRO	SPOR TESİSİ						
GÜVENLİK YAPILARI:	KALE	SUR	KARAKOL	JANDARMA	KIŞLA	HAPİSHANE							
SAĞLIK YAPILARI:	HASTANE	SAĞLIK OCAĞI	DİSPENSER	YÖNETİM/İLETİŞİM YAPILARI:	MUHTARLIK	İTFAİYE	HAPİSHANE						
KENTSEL ÖGE:	İSKELE	KÖPRÜ	YOL	MEYDAN	HEYKEL	MEZARLIK	TABELA/LEVHA						
DÖNEM:	ANTİK	ORTA ÇAĞ	OSMANLI	CUMHURİYET	GEÇ CUMHURİYET	ÇOK NİTELİKLİ YAPI	NİTELİKLİ YAPI						
BAKIMINDAN SORUMLU KURULUŞ:	DEVLET	ÖZEL	YAPIYA GİRİLDİ:	YAPIYA GİRİLEMEDİ:	BİTİŞİK NİZAM	AYRIK NİZAM	KÖŞE						
YAPININ FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ													
KAT ADEDİ:	BODRUM	ZEMİN	İKATLI	2KATLI	3KATLI	ÇOK KATLI	DİĞER						
TAŞIYICI SİSTEM:	HİMİŞ	BETONARME KARKAS	YIĞMA+TUĞLA	YIĞMA+TAŞ	YIĞMA+TUĞLA+TAŞ: ALMAŞIK	YIĞMA+KERPİÇ	ÇELİK KARKAS						
ÜST ÖRTÜ TÜRÜ:	DÜZ DAM	BEŞİK ÇATI	KIRMA ÇATI	DÜZ ÇATI	KUBBE	TONOZ	DİĞER						
ÜST ÖRTÜ MALZEMESİ:	ALATURKA KİREMİT	MARSILYA KİREMİT	SAC	TAŞ	TOPRAK	BETON	DİĞER						
KONUT PLAN TİPİ:	İÇ SOFALI	DIŞ SOFALI	EYVANLI	AVLULU	BAHÇELİ	DUVAR ÖRGÜSÜ:	ALMAŞIK	TAŞ	TUĞLA	BETON-ARME			
						DUVAR BİTİŞİ:	HARPUŞTA	KİREMİT	TAŞ	BETON-ARME			
ANA CEPHE ÖZELLİKLERİ													
KAPLAMA MALZEMESİ:	TAŞ	TUĞLA	SIVA	CEPHE ÖZELLİKLERİ:	NET CEPHE	ÇIKMA	BALKON						
PENCERE:	KEMERLİ	GIYOTİN	ÇİFT KANATLI	TEK KANATLI	TEPE	AHŞAP	PVC						
PENCERE ÖGESİ:	KEPENK	PARMAKLIK	KAFES	RENKLİ CAM	MALZEME:	AHŞAP	METAL						
GİRİŞ KAPISI:	KEMERLİ	ÇİFT KANATLI	TEK KANATLI	GİRİŞ KAPISI MALZEMESİ:	AHŞAP	METAL	DİĞER						
YAPI ÖGELERİ:	BACA	ÇÖRTEN	SAKSILIK	BALKON	TESTİ HAVALANDIRMA	HAYAT	HAYAT KAPISI						
TEKNİK DONATI:	ELEKTRİK	SU	KANALİZASYON	ISITMA:	KALORİFER	SOBA	GELENEKSEL						
BEZEME VE SÜSLEMELER:	GEOMETRİK MOTİFLER	KİTABE	KAT SILME İŞLEMESİ	PENCERE ETRAFI İŞLEMESİ	DEVŞİRME MALZEMELER	YEKPARE TAŞ HAVUZ	KÖŞE DENDAN						
KORUNMA DURUMU:	HARABE	KÖTÜ	ORTA	İYİ	ONARIM GÖRMÜŞ	RESTORE EDİLMİŞ	DİĞER						
DEU FBE KIRSAL ALANLARDA YÖRESEL DOKU VE MİMARİ MİRASIN ANALİZİ:NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ KÖYÜ ÖRNEĞİ													
*HAZIRLAYAN :NUR GEMİ													
*TEZ DANIŞMANI :DOÇ.DR. NEZİHAT KÖŞKLÜK KAYA													
NOT: BU FÖY TÜRA-TÜRKSEK TÜRKİYE KÜLTÜR VARLIKLARI ENVANTERİ FÖYÜ ESAS ALINARAK MİMAR NUR GEMİ TARAFINDAN HAZIRLANMIŞTIR.													

EK – 1 devamı

NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ KÖYÜ YAPI KATALOĞU													
KATALOG NO:	23	ADA/PARSEL NO:	209/13	VAZİYET PLANI:				ANA CEPHE:					
YAPIM TARİHİ:	1959	İLİ:	NEVŞEHİR										
TESCİL KARARI:	K.K.T.V.K/06/10/1994/43	İLÇE:	DERİNKUYU										
YAPI SAHİBİ:		ADRESİ:	SUVERMEZ KÖYÜ										
YAPININ BULUNDUĞU BÖLGENİN NİTELİĞİ:	KONUT ALANI	KONUT+TİCARET ALANI	MERKEZ İŞ ALANI	KAMU HİZMET ALANI	TİCARET ALANI	EĞİTİM ALANI	DİNSEL ALAN						
KONUT:													
DİNSEL YAPILAR:	CAMİ	KİLİSE	ŞAPEL	SİNAGOG	MANASTIR	TÜRBE	TEKKE						
TİCARET YAPILARI:	BAKKAL	FİRİN	DEĞİRMEN	KASAP	BERBER	LOKANTA	HIRDAVAT						
EĞİTİM-KÜLTÜR YAPILARI:	İLKOKUL	ÜNİVERSİTE	KÜLTÜR MERKEZİ	KÜTÜPHANE	MÜZE	TIYATRO	SPOR TESİSİ						
GÜVENLİK YAPILARI:	KALE	SUR	KARAKOL	JANDARMA	KIŞLA	HAPİSHANE							
SAĞLIK YAPILARI:	HASTANE	SAĞLIK OCAĞI	DİSPENSER	YÖNETİM/İLETİŞİM YAPILARI:	MUHTARLIK	İTFAİYE	HAPİSHANE						
KENTSEL ÖGE:	İSKELE	KÖPRÜ	YOL	MEYDAN	HEYKEL	MEZARLIK	TABELA/LEVHA						
DÖNEM:	ANTİK	ORTA ÇAĞ	OSMANLI	CUMHURİYET	GEÇ CUMHURİYET	ÇOK NİTELİKLİ YAPI	NİTELİKLİ YAPI						
BAKIMINDAN SORUMLU KURULUŞ:	DEVLET	ÖZEL	YAPIYA GİRİLDİ:	YAPIYA GİRİLEMEDİ:	BİTİŞİK NİZAM	AYRIK NİZAM	KÖŞE						
YAPININ FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ													
KAT ADEDİ:	BODRUM	ZEMİN	1KATLI	2KATLI	3KATLI	ÇOK KATLI	DİĞER						
TAŞIYICI SİSTEM:	HİMİŞ	BETONARME KARKAS	YIĞMA+TUĞLA	YIĞMA+TAŞ	YIĞMA+TUĞLA+TAŞ+ALMAŞIK	YIĞMA+KERPİÇ	ÇELİK KARKAS						
ÜST ÖRTÜ TÜRÜ:	DÜZ DAM	BEŞİK ÇATI	KIRMA ÇATI	DÜZ ÇATI	KUBBE	TONOZ	DİĞER						
ÜST ÖRTÜ MALZEMESİ:	ALATURKA KİREMİT	MARSİLYA KİREMİT	SAC	TAŞ	TOPRAK	BETON	DİĞER						
KONUT PLAN TİPİ:	İÇ SOFALI	DIŞ SOFALI	EYVANLI	AVLULU	DUVAR ÖRGÜSÜ:	ALMAŞIK	TAŞ	TUĞLA	BETON-ARME				
				BAHÇELİ	DUVAR BİTİŞİ:	HARPUŞTA	KİREMİT	TAŞ	BETON-ARME				
ANA CEPHE ÖZELLİKLERİ													
KAPLAMA MALZEMESİ:	TAŞ	TUĞLA	SIVA	CEPHE ÖZELLİKLERİ:	NET CEPHE	ÇIKMA	BALKON						
PENCERE:	KEMERLİ	GİYOTİN	ÇİFT KANATLI	TEK KANATLI	TEPE	AHŞAP	PVC						
PENCERE ÖGESİ:	KEPENK	PARMAKLIK	KAFES	RENKLİ CAM	MALZEME:	AHŞAP	METAL						
GİRİŞ KAPISI:	KEMERLİ	ÇİFT KANATLI	TEK KANATLI	GİRİŞ KAPISI MALZEMESİ:	AHŞAP	METAL	DİĞER						
YAPI ÖGELERİ:	BACA	ÇÖRTEN	SAKSILIK	BALKON	TESTİ HAVALANDIRMA	HAYAT	HAYAT KAPISI						
TEKNİK DONATI:	ELEKTRİK	SU	KANALİZASYON	ISITMA:	KALORİFER	SOBA	GELENEKSEL						
BEZEME VE SİSLEMELER:	GEOMETRİK MOTİFLER	KİTABE	KAT SILME İŞLEMESİ	PENCERE ETRAFI İŞLEMESİ	DEVŞİRME MALZEMELER	YEKPARE TAŞ HAVUZ	KÖŞE DENDAN						
KORUNMA DURUMU:	HARABE	KÖTÜ	ORTA	İYİ	ONARIM GÖRMÜŞ	RESTORE EDİLMİŞ	DİĞER						
DEU FBE KIRSAL ALANLARDA YÖRESEL DOKU VE MİMARİ MİRASIN ANALİZİ:NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ KÖYÜ ÖRNEĞİ													
*HAZIRLAYAN : NUR GEMİ													
*TEZ DANIŞMANI : DOÇ.DR. NEZİHAT KÖŞKLÜK KAYA													
NOT: BU FÖY TÜBA-TÜKSEK TÜRKİYE KÜLTÜR VARLIKLARI ENYANTERİ FÖYÜ ESAS ALINARAK MİMAR NUR GEMİ TARAFINDAN HAZIRLANMIŞTIR.													

EK – 1 devamı

NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ KÖYÜ YAPI KATALOĞU													
KATALOG NO:	24	ADA/PARSEL NO:	209/13	VAZİYET PLANI:		ANA CEPHE:							
YAPIM TARİHİ:	1959	İLİ:	NEVŞEHİR	 									
TESCİL KARARI:	K.K.T.V.K.06/10/1994/43	İLÇE:	DERİNKUYU										
YAPI SAHİBİ:		ADRESİ:	SUVERMEZ KÖYÜ										
YAPININ BULUNDUĞU BÖLGENİN NİTELİĞİ:	KONUT ALANI	KONUT+TİCARET ALANI	MERKEZ İŞ ALANI	KAMU HİZMET ALANI	TİCARET ALANI	EĞİTİM ALANI	DİNSEL ALAN						
KONUT:													
DİNSEL YAPILAR:	CAMİ	KİLİSE	ŞAPEL	SİNAGOG	MANASTIR	TÜRBE	TEKKE						
TİCARET YAPILARI:	BAKKAL	FIRIN	DEĞİRMEN	KASAP	BERBER	LOKANTA	HIRDAVAT						
EĞİTİM-KÜLTÜR YAPILARI:	İLKOKUL	ÜNİVERSİTE	KÜLTÜR MERKEZİ	KÜTÜPHANE	MÜZE	İYİTATRO	SPOR TESİSİ						
GÜVENLİK YAPILARI:	KALE	SUR	KARAKOL	JANDARMA	KIŞLA	HAPİSHANE							
SAĞLIK YAPILARI:	HASTANE	SAĞLIK OCAĞI	DİSPENSER	YÖNETİM/İLETİŞİM YAPILARI:	MUHTARLIK	İTFAİYE	HAPİSHANE						
KENTSEL ÖĞE:	İSKELE	KÖPRÜ	YOL	MEYDAN	HEYKEL	MEZARLIK	TABELA/LEVHA						
DÖNEM:	ANTİK	ORTA ÇAĞ	OSMANLI	CUMHURİYET	GEÇ CUMHURİYET	ÇOK NİTELİKLİ YAPI	NİTELİKLİ YAPI						
BAKIMINDAN SORUMLU KURULUŞ:	DEVLET	ÖZEL	YAPIYA GİRİLDİ:	YAPIYA GİRİLEMEDİ:	BİTİŞİK NİZAM	AYRIK NİZAM	KÖŞE						
YAPININ FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ													
KAT ADEDİ:	BODRUM	ZEMİN	1KATLI	2KATLI	3KATLI	ÇOK KATLI	DİĞER						
TAŞIYICI SİSTEM:	HİMİŞ	BETONARME KARKAS	YİĞMA+TUĞLA	YİĞMA+TAŞ	YİĞMA+TUĞLA+TAŞ: ALMAŞIK	YİĞMA+KERPİÇ	ÇELİK KARKAS						
ÜST ÖRTÜ TÜRÜ:	DÜZ DAM	BEŞİK ÇATI	KIRMA ÇATI	DÜZ ÇATI	KUBBE	TONOZ	DİĞER						
ÜST ÖRTÜ MALZEMESİ:	ALATURKA KİREMİT	MARŞİLYA KİREMİT	SAC	TAŞ	TOPRAK	BETON	DİĞER						
KONUT PLAN TİPİ:	İÇ SOFALI	DIŞ SOFALI	EYVANLI	AVLULU	DUVAR ÖRGÜSÜ:	ALMAŞIK	TAŞ	TUĞLA	BETON-ARME	BETON-ARME			
				BAHÇELİ	DUVAR BİTİŞİ:	HARPUŞTA	KİREMİT	TAŞ					
ANA CEPHE ÖZELLİKLERİ													
KAPLAMA MALZEMESİ:	TAŞ	TUĞLA	SIVA	CEPHE ÖZELLİKLERİ:	NET CEPHE	ÇIKMA	BALKON						
PENCERE:	KEMERLİ	GYÖTİN	ÇİFT KANATLI	TEK KANATLI	TEPE	AHŞAP	PVC						
PENCERE ÖGESİ:	KEPENK	PARMAKLIK	KAFES	RENKLİ CAM	MALZEME:	AHŞAP	METAL						
GİRİŞ KAPISI:	KEMERLİ	ÇİFT KANATLI	TEK KANATLI	GİRİŞ KAPISI MALZEMESİ:	AHŞAP	METAL	DİĞER						
YAPI ÖGELERİ:	BACA	ÇÖRTEN	SAKSILIK	BALKON	TESTİ HAVALANDIRMA	HAYAT	HAYAT KAPISI						
TEKNİK DONATI:	ELEKTRİK	SU	KANALİZASYON	ISITMA:	KALORİFER	SOBA	GELENEKSEL						
BEZEME VE SÜSLEMELER:	GEOMETRİK MOTİFLER	KİTABA	KAT SILME İŞLEMESİ	PENCERE ETRAFI İŞLEMESİ	DEVŞİRME MALZEMELER	YEKPALE TAŞ HAVUZ	KÖŞE DENDAN						
KORUNMA DURUMU:	HARABE	KÖTÜ	ORTA	İYİ	ONARIM GÖRMÜŞ	RESTORE EDİLMİŞ	DİĞER						
DEU FBE KIRSAL ALANLARDA YÖRESEL DOKU VE MİMARİ MİRASIN ANALİZİ:NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ KÖYÜ ÖRNEĞİ													
*HAZIRLAYAN : NUR GEMİ													
*TEZ DANIŞMANI : DOÇ.DR. NEZİHAT KÖŞKÜK KAYA													
NOT: BU FÖY TUBA-TÜRKİYE KÜLTÜR VARLIKLARI ENYANTERİ FÖYÜ ESAS ALINARAK MİMAR NUR GEMİ TARAFINDAN HAZIRLANMIŞTIR.													

EK – 1 devamı

NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ KÖYÜ YAPI KATALOĞU													
KATALOG NO:	25	ADA/PARSEL NO:	158/2	VAZİYET PLANI:		ANA CEPHE:							
YAPIM TARİHİ:		İLİ:	NEVŞEHİR	 									
TESCİL KARARI:		İLÇE:	DERİNKUYU										
YAPI SAHİBİ:	ŞAHİS	ADRESİ:	SUVERMEZ KÖYÜ										
YAPININ BULUNDUĞU BÖLGENİN NİTELİĞİ:	KONUT ALANI	KONUT+TİCARET ALANI	MERKEZ İŞ ALANI	KAMU HİZMET ALANI	TİCARET ALANI	EĞİTİM ALANI	DİNSEL ALAN						
KONUT:													
DİNSEL YAPILAR:	CAMİ	KİLİSE	ŞAPEL	SİNAGOG	MANASTIR	TÜRBE	TEKKE						
TİCARET YAPILARI:	BAKKAL	FIRIN	DEĞİRMEN	KASAP	BERBER	LOKANTA	HIRDAVAT						
EĞİTİM-KÜLTÜR YAPILARI:	İLKOKUL	ÜNİVERSİTE	KÜLTÜR MERKEZİ	KÜTÜPHANE	MÜZE	TIYATRO	SPOR TESİSİ						
GÜVENLİK YAPILARI:	KALE	SUR	KARAKOL	JANDARMA	KIŞLA	HAPİSHANE							
SAĞLIK YAPILARI:	HASTANE	SAĞLIK OCAĞI	DİSPENSER	YÖNETİM/İLETİŞİM YAPILARI:	MUHTARLIK	İTFAİYE	HAPİSHANE						
KENTSEL ÖGE:	İSKELE	KÖPRÜ	YOL	MEYDAN	HEYKEL	MEZARLIK	TABELA/LEVHA						
DÖNEM:	ANTİK	ORTA ÇAĞ	OSMANLI	CUMHURİYET	GEÇ CUMHURİYET	ÇOK NİTELİKLİ YAPI	NİTELİKLİ YAPI						
BAKIMINDAN SORUMLU KURULUŞ:	DEVLET	ÖZEL	YAPIYA GİRİLDİ:	YAPIYA GİRİLEMEDİ:	BİTİŞİK NİZAM	AYRIK NİZAM	KÖŞE						
YAPININ FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ													
KAT ADEDİ:	BODRUM	ZEMİN	1KATLI	2KATLI	3KATLI	ÇOK KATLI	DİĞER						
TAŞIYICI SİSTEM:	HİMİŞ	BETONARME KARKAS	YIĞMA+TUĞLA	YIĞMA+TAŞ	YIĞMA+TUĞLA+TAŞ: ALMAŞIK	YIĞMA+KERPİÇ	ÇELİK KARKAS						
ÜST ÖRTÜ TÜRÜ:	DÜZ DAM	BEŞİK ÇATI	KIRMA ÇATI	DÜZ ÇATI	KUBBE	TONOZ	DİĞER						
ÜST ÖRTÜ MALZEMESİ:	ALATURKA KİREMIT	MARSİLYA KİREMIT	SAC	TAŞ	TOPRAK	BETON	DİĞER						
KONUT PLAN TİPİ:	İÇ SOFALI	DIŞ SOFALI	EYVANLI	AVLULU	DUVAR ÖRGÜSÜ:	ALMAŞIK	TAŞ	TUĞLA	BETON-ARME				
				BAHÇELİ	DUVAR BİTİŞİ:	HARPUŞTA	KİREMIT	TAŞ	BETON-ARME				
ANA CEPHE ÖZELLİKLERİ													
KAPLAMA MALZEMESİ:	TAŞ	TUĞLA	SIVA	CEPHE ÖZELLİKLERİ:	NET CEPHE	ÇIKMA	BALKON						
PENCERE:	KEMERLİ	GIYOTİN	ÇİFT KANATLI	TEK KANATLI	TEPE	AHŞAP	PVC						
PENCERE ÖGESİ:	KEPENK	PARMAKLİK	KAFES	RENKLİ CAM	MALZEME:	AHŞAP	METAL						
GİRİŞ KAPISI:	KEMERLİ	ÇİFT KANATLI	TEK KANATLI	GİRİŞ KAPISI MALZEMESİ:	AHŞAP	METAL	DİĞER						
YAPI ÖGELERİ:	BACA	ÇÖRTEN	SAKSILIK	BALKON	TESTİ HAVALANDIRMA	HAYAT	HAYAT KAPISI						
TEKNİK DONATI:	ELEKTRİK	SU	KANALİZASYON	ISITMA:	KALORİFER	SOBA	GELENEKSEL						
BEZEME VE SÜSLEMELER:	GEOMETRİK MOTİFLER	KİTÂBE	KAT SILME İŞLEMESİ	PENCERE ETRAFI İŞLEMESİ	DEVŞİRME MALZEMELER	YEKPARE TAŞ HAVUZ	KÖŞE DENDAN						
KORUNMA DURUMU:	HARABE	KÖTÜ	ORTA	İYİ	ONARIM GÖRMÜŞ	RESTORE EDİLMİŞ	DİĞER						
DEU FBE KIRSAL ALANLARDA YÖRESEL DOKU VE MİMARİ MİRASIN ANALİZİ:NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ KÖYÜ ÖRNEĞİ													
*HAZIRLAYAN : NUR GEMİ													
*TEZ DANIŞMANI : DOÇ.DR. NEZİHAT KÖŞKÜK KAYA													
NOT: BU FÖY TÜBA-TÜRKİYE KÜLTÜR YARLIKARI ENVANTERİ FÖYÜ ESAS ALINARAK MİMAR NUR GEMİ TARAFINDAN HAZIRLANMIŞTIR.													

EK – 1 devamı

NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ KÖYÜ YAPI KATALOĞU													
KATALOG NO:	26	ADA/PARSEL NO:	116/335	VAZİYET PLANI: 		ANA CEPHE: 							
YAPIM TARİHİ:		İLİ:	NEVŞEHİR										
TESCİL KARARI:		İLÇE:	DERİNKUYU										
YAPI SAHİBİ:		ADRESİ:	SUVERMEZ KÖYÜ										
YAPININ BULUNDUĞU BÖLGENİN NİTELİĞİ:	KONUT ALANI	KONUT+TİCARET ALANI	MERKEZ İŞ ALANI	KAMU HİZMET ALANI	TİCARET ALANI	EĞİTİM ALANI	DİNSEL ALAN						
KONUT:													
DİNSEL YAPILAR:	CAMİ	KİLİSE	ŞAPEL	SİNAGOG	MANASTIR	TÜRBE	TEKKE						
TİCARET YAPILARI:	BAKKAL	FİRİN	DEĞİRMEN	KASAP	BERBER	LOKANTA	HIRDAVAT						
EĞİTİM-KÜLTÜR YAPILARI:	İLKOKUL	ÜNİVERSİTE	KÜLTÜR MERKEZİ	KÜTÜPHANE	MÜZE	TIYATRO	SPOR TESİSİ						
GÜVENLİK YAPILARI:	KALE	SUR	KARAKOL	JANDARMA	KIŞLA	HAPİSHANE							
SAĞLIK YAPILARI:	HASTANE	SAĞLIK OCAĞI	DİSPENSER	YÖNETİM/İLETİŞİM YAPILARI:	MUHTARLIK	İTFAİYE	HAPİSHANE						
KENTSEL ÖĞE:	İSKELE	KÖPRÜ	YOL	MEYDAN	HEYKEL	MEZARLIK	TABELA/LEVHA						
DÖNEM:	ANTİK	ORTA ÇAĞ	OSMANLI	CUMHURİYET	GEÇ CUMHURİYET	ÇOK NİTELİKLİ YAPI	NİTELİKLİ YAPI						
BAKIMINDAN SORUMLU KURULUŞ:	DEVLET	ÖZEL	YAPIYA GİRİLDİ:	YAPIYA GİRİLEMEDİ:	BİTİŞİK NİZAM	AYRIK NİZAM	KÖŞE						
YAPININ FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ													
KAT ADEDİ:	BODRUM	ZEMİN	1KATLI	2KATLI	3KATLI	ÇOK KATLI	DİĞER						
TAŞIYICI SİSTEM:	HİMİŞ	BETONARME KARKAS	YİĞMA+TUĞLA	YİĞMA+TAŞ	YİĞMA+TUĞLA+TAŞ: ALMAŞIK	YİĞMA+KERPİÇ	ÇELİK KARKAS						
ÜST ÖRTÜ TÜRÜ:	DÜZ DAM	BEŞİK ÇATI	KIRMA ÇATI	DÜZ ÇATI	KUBBE	TONOZ	DİĞER						
ÜST ÖRTÜ MALZEMESİ:	ALATURKA KİREMİT	MARSİLYA KİREMİT	SAC	TAŞ	TOPRAK	BETON	DİĞER						
KONUT PLAN TİPİ:	İÇ SOFALI	DIŞ SOFALI	EYVANLI	AVLULU	DUVAR ÖRGÜSÜ:	ALMAŞIK	TAŞ						
				BAHÇELİ	DUVAR BİTİŞİ:	HARPUŞTA	KİREMİT						
						TAŞ	BETON-ARME						
ANA CEPHE ÖZELLİKLERİ													
KAPLAMA MALZEMESİ:	TAŞ	TUĞLA	SIVA	CEPHE ÖZELLİKLERİ:	NET CEPHE	ÇIKMA	BALKON						
PENCERE:	KEMERLİ	GIYOTİN	ÇİFT KANATLI	TEK KANATLI	TEPE	AHŞAP	PVC						
PENCERE ÖĞESİ:	KEPENK	PARMAKLIK	KAFES	RENKLİ CAM	MALZEME:	AHŞAP	METAL						
GİRİŞ KAPISI:	KEMERLİ	ÇİFT KANATLI	TEK KANATLI	GİRİŞ KAPISI MALZEMESİ:	AHŞAP	METAL	DİĞER						
YAPI ÖGELERİ:	BACA	ÇÖRTEN	SAKSILIK	BALKON	TESTİ HAVALANDIRMA	HAYAT	HAYAT KAPISI						
TEKNİK DONATİ:	ELEKTRİK	SU	KANALİZASYON	ISITMA:	KALORİFER	SOBA	GELENEKSEL						
BEZEME VE SÜSLEMELER:	GEOMETRİK MOTİFLER	KİTABE	KAT SILME İŞLEMESİ	PENCERE ETRAFI İŞLEMESİ	DEVŞİRME MALZEMELER	YEKPARE TAŞ HAVUZ	KÖŞE DENDAN						
KORUNMA DURUMU:	HARABE	KÖTÜ	ORTA	İYİ	ONARIM GÖRMÜŞ	RESTORE EDİLMİŞ	DİĞER						
DEU FBE KIRSAL ALANLARDA YÖRESEL DOKU VE MİMARİ MİRASIN ANALİZİ:NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ KÖYÜ ÖRNEĞİ													
*HAZIRLAYAN : NUR GEMİ													
*TEZ DANIŞMANI :DOÇ.DR. NEZİHAT KÖŞKLÜK KAYA													
NOT: BU FÖY TÜBA-TÜRKİYE TÜRKİYE KÜLTÜR VARLIKLARI ENVANTERİ FÖYÜ ESAS ALINARAK MİMAR NUR GEMİ TARAFINDAN HAZIRLANMIŞTIR.													

EK – 1 devamı

NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ KÖYÜ YAPI KATALOĞU													
KATALOG NO:	27	ADA/PARSEL NO:	213/3	VAZİYET PLANI:				ANA CEPHE:					
YAPIM TARİHİ:	1968	İLİ:	NEVŞEHİR	 									
TESCİL KARARI:	K.K.T.V.K.K.02.08.1991-1078	İLÇE:	DERİNKUYU										
YAPI SAHİBİ:	AHMET İNAL	ADRESİ:	SUVERMEZ KÖYÜ SOYDERE CADDESİ NO:37/A										
YAPININ BULUNDUĞU BÖLGENİN NİTELİĞİ:	KONUT ALANI		KONUT+TİCARET ALANI	MERKEZ İŞ ALANI	KAMU HİZMET ALANI	TİCARET ALANI	EĞİTİM ALANI	DİNSEL ALAN					
KONUT:													
DİNSEL YAPILAR:	CAMİ		KİLİSE	ŞAPEL	SİNAGOG	MANASTIR	TÜRBE	TEKKE					
TİCARET YAPILARI:	BAKKAL		FİRİN	DEĞİRMEN	KASAP	BERBER	LOKANTA	HIRDAVAT					
EĞİTİM-KÜLTÜR YAPILARI:	İLKOKUL		ÜNİVERSİTE	KÜLTÜR MERKEZİ	KÜTÜPHANE	MÜZE	TIYATRO	SPOR TESİSİ					
GÜVENLİK YAPILARI:	KALE		SUR	KARAKOL	JANDARMA	KIŞLA	HAPİSHANE						
SAĞLIK YAPILARI:	HASTANE		SAĞLIK OCAĞI	DİSPENSER	YÖNETİM/İLETİŞİM YAPILARI:	MUHTARLIK	İTFAYE	HAPİSHANE					
KENTSEL ÖGE:	İSKELE		KÖPRÜ	YOL	MEYDAN	HEYKEL	MEZARLIK	TABELA/LEVHA					
DÖNEM:	ANTİK		ORTA ÇAĞ	OSMANLI	CUMHURİYET	GEÇ CUMHURİYET	ÇOK NİTELİKLİ YAPI	NİTELİKLİ YAPI					
BAKIMINDAN SORUMLU KURULUŞ:	DEVLET		ÖZEL	YAPIYA GİRİLDİ:	YAPIYA GİRİLEMEDİ:	BİTİŞİK NİZAM	AYRIK NİZAM	KÖŞE					
YAPININ FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ													
KAT ADEDİ:	BODRUM		ZEMİN	1KATLI	2KATLI	3KATLI	ÇOK KATLI	DİĞER					
TAŞIYICI SİSTEM:	HİMİŞ		BETONARME KARKAS	YİĞMA+TUĞLA	YİĞMA+TAŞ	YİĞMA+TUĞLA+TAŞ ALMAŞIK	YİĞMA+KERPIÇ	ÇELİK KARKAS					
ÜST ÖRTÜ TÜRÜ:	DÜZ DAM		BEŞİK ÇATI	KIRMA ÇATI	DÜZ ÇATI	KUBBE	TONOZ	DİĞER					
ÜST ÖRTÜ MALZEMESİ:	ALATURKA KİREMİT		MARSİLYA KİREMİT	SAC	TAŞ	TOPRAK	BETON	DİĞER					
KONUT PLAN TİPİ:	İÇ SOFALI		DIŞ SOFALI	EYVANLI	AVLULU	DUVAR ÖRGÜSÜ:	ALMAŞIK	TAŞ	TUĞLA	BETON-ARME			
					BAHÇELİ	DUVAR BİTİŞİ:	HARPUŞTA	KİREMİT	TAŞ	BETON-ARME			
ANA CEPHE ÖZELLİKLERİ													
KAPLAMA MALZEMESİ:	TAŞ		TUĞLA	SIVA	CEPHE ÖZELLİKLERİ:	NET CEPHE	ÇIKMA	BALKON					
PENCERE:	KEMERLİ		GİYOTİN	ÇİFT KANATLI	TEK KANATLI	TEPE	AHŞAP	PVC					
PENCERE ÖĞESİ:	KEPENK		PARMAKLIK	KAFES	RENKLİ CAM	MALZEME:	AHŞAP	METAL					
GİRİŞ KAPISI:	KEMERLİ		ÇİFT KANATLI	TEK KANATLI	GİRİŞ KAPISI MALZEMESİ:	AHŞAP	METAL	DİĞER					
YAPI ÖĞELERİ:	BACA		ÇÖRTEN	SAKSILIK	BALKON	TESTİ HAVALANDIRMA	HAYAT	HAYAT KAPISI					
TEKNİK DONATI:	ELEKTRİK		SU	KANALİZASYON	ISITMA:	KALORİFER	SOBA	GELENEKSEL					
BEZEME VE SÜSLEMELER:	GEOMETRİK MOTİFLER		KİTABE	KAT SILME İŞLEMESİ	PENCERE ETRAFI İŞLEMESİ	DEVŞİRME MALZEMELER	YEKPARE TAŞ HAVUZ	KÖŞE DENDAN					
KORUNMA DURUMU:	HARABE		KÖTÜ	ORTA	İYİ	ONARIM GÖRMÜŞ	RESTORE EDİLMİŞ	DİĞER					
DEU FBE KIRSAL ALANLARDA YÖRESEL DOKU VE MİMARİ MİRASIN ANALİZİ:NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ KÖYÜ ÖRNEĞİ													
*HAZIRLAYAN : NUR GEMİ													
*TEZ DANIŞMANI :DOÇ.DR. NEZİHAT KÖŞKLÜK KAYA													
NOT: BU FÖY TÜBA-TÜRKİYE KÜLTÜR VARLIKLARI ENVANTERİ FÖYÜ ESAS ALINARAK MİMAR NUR GEMİ TARAFINDAN HAZIRLANMIŞTIR.													

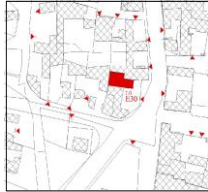
EK – 1 devamı

NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ KÖYÜ YAPI KATALOĞU													
KATALOG NO:	28	ADA/PARSEL NO:	214/4	VAZİYET PLANI:				ANA CEPHE:					
YAPIM TARİHİ:	1953	İLİ:	NEVŞEHİR	 									
TESCİL KARARI:		İLÇE:	DERİNKUYU										
YAPI SAHİBİ:	HASAN H.	ADRESİ:	SUVERMEZ KÖYÜ										
YAPININ BULUNDUĞU BÖLGENİN NİTELİĞİ:	KONUT ALANI	KONUT+TİCARET ALANI	MERKEZ İŞ ALANI	KAMU HİZMET ALANI	TİCARET ALANI	EĞİTİM ALANI	DİNSEL ALAN						
KONUT:													
DİNSEL YAPILAR:	CAMİ	KİLİSE	ŞAPEL	SİNAGOG	MANASTIR	TÜRBE	TEKKE						
TİCARET YAPILARI:	BAKKAL	FİRİN	DEĞİRMEN	KASAP	BERBER	LOKANTA	HIRDAVAT						
EĞİTİM-KÜLTÜR YAPILARI:	İLKOKUL	ÜNİVERSİTE	KÜLTÜR MERKEZİ	KÜTÜPHANE	MÜZE	TIYATRO	SPOR TESİSİ						
GÜVENLİK YAPILARI:	KALE	SUR	KARAKOL	JANDARMA	KIŞLA	HAPİSHANE							
SAĞLIK YAPILARI:	HASTANE	SAĞLIK OCAĞI	DİSPENSER	YÖNETİM/İLETİŞİM YAPILARI:	MUHTARLIK	İTFAİYE	HAPİSHANE						
KENTSEL ÖGE:	İSKELE	KÖPRÜ	YOL	MEYDAN	HEYKEL	MEZARLIK	TABELA/LEVHA						
DÖNEM:	ANTİK	ORTA ÇAĞ	OSMANLI	CUMHURİYET	GEÇ CUMHURİYET	ÇOK NİTELİKLİ YAPI	NİTELİKLİ YAPI						
BAKIMINDAN SORUMLU KURULUŞ:	DEVLET	ÖZEL	YAPIYA GİRİLDİ:	YAPIYA GİRİLEMEDİ:	BİTİŞİK NİZAM	AYRIK NİZAM	KÖŞE						
YAPININ FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ													
KAT ADEDİ:	BODRUM	ZEMİN	1KATLI	2KATLI	3KATLI	ÇOK KATLI	DİĞER						
TAŞIYICI SİSTEM:	HİMİŞ	BETONARME KARKAS	YIĞMA+TUĞLA	YIĞMA+TAŞ	YIĞMA+TUĞLA+TAŞ: ALMAŞIK	YIĞMA+KERPİÇ	ÇELİK KARKAS						
ÜST ÖRTÜ TÜRÜ:	DÜZ DAM	BEŞİK ÇATI	KIRMA ÇATI	DÜZ ÇATI	KUBBE	TONOZ	DİĞER						
ÜST ÖRTÜ MALZEMESİ:	ALATURKA KİREMIT	MARSİLYA KİREMIT	SAC	TAŞ	TOPRAK	BETON	DİĞER						
KONUT PLAN TİPİ:	İÇ SOFALI	DIŞ SOFALI	EYVANLI	AVLULU	DUVAR ÖRGÜSÜ:	ALMAŞIK	TAŞ	TUĞLA	BETON-ARME				
				BAHÇELİ	DUVAR BİTİŞİ:	HARPUŞTA	KİREMIT	TAŞ	BETON-ARME				
ANA CEPHE ÖZELLİKLERİ													
KAPLAMA MALZEMESİ:	TAŞ	TUĞLA	SIVA	CEPHE ÖZELLİKLERİ:	NET CEPHE	ÇIKMA	BALKON						
PENCERE:	KEMERLİ	GIYOTİN	ÇİFT KANATLI	TEK KANATLI	TEPE	AHŞAP	PVC						
PENCERE ÖGESİ:	KEPENK	PARMAKLIK	KAFES	RENKLİ CAM	MALZEME:	AHŞAP	METAL						
GİRİŞ KAPISI:	KEMERLİ	ÇİFT KANATLI	TEK KANATLI	GİRİŞ KAPISI MALZEMESİ:	AHŞAP	METAL	DİĞER						
YAPI ÖGELERİ:	BACA	ÇÖRTEN	SAKSILIK	BALKON	TESTİ HAVALANDIRMA	HAYAT	HAYAT KAPISI						
TEKNİK DONATI:	ELEKTRİK	SU	KANALİZASYON	ISITMA:	KALORİFER	SOBA	GELENEKSEL						
BEZEME VE SÜSLEMELER:	GEOMETRİK MOTİFLER	KİTABE	KAT SILME İŞLEMESİ	PENCERE ETRAFI İŞLEMESİ	DEVŞİRME MALZEMELER	YEKPARE TAŞ HAVUZ	KÖŞE DENDAN						
KORUNMA DURUMU:	HARABE	KÖTÜ	ORTA	İYİ	ONARIM GÖRMÜŞ	RESTORE EDİLMİŞ	DİĞER						
DEU FBE KIRSAL ALANLARDA YÖRESEL DOKU VE MİMARİ MİRASIN ANALİZİ:NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ KÖYÜ ÖRNEĞİ													
*HAZIRLAYAN : NUR GEMİ													
*TEZ DANIŞMANI :DOÇ.DR. NEZİHAT KOŞKLUK KAYA													
NOT: BU FÖY TÜRKİYE KÜLTÜR VARLIKLARI ENVANTERİ FÖYÜ ESAS ALINARAK MİMAR NUR GEMİ TARAFINDAN HAZIRLANMIŞTIR.													

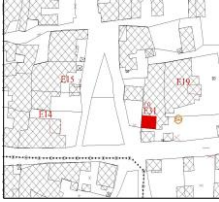
EK – 1 devamı

NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ KÖYÜ YAPI KATALOĞU													
KATALOG NO:	29	ADA/PARSEL NO:	221/2	VAZİYET PLANI:		ANA CEPHE:							
YAPIM TARİHİ:		İLİ:	NEVŞEHİR										
TESCİL KARARI:	K.K.T.V.K.K.02.08.1991-1078	İLÇE:	DERİNKUYU										
YAPI SAHİBİ:		ADRESİ:	SUVERMEZ KÖYÜ										
YAPININ BULUNDUĞU BÖLGENİN NİTELİĞİ:	KONUT ALANI	KONUT+TİCARET ALANI	MERKEZ İŞ ALANI	KAMU HİZMET ALANI	TİCARET ALANI	EĞİTİM ALANI	DİNSEL ALAN						
KONUT:													
DİNSEL YAPILAR:	CAMI	KİLİSE	ŞAPEL	SİNAGOG	MANASTIR	TÜRBE	TEKKE						
TİCARET YAPILARI:	BAKKAL	FİRİN	DEĞİRMEN	KASAP	BERBER	LOKANTA	HIRDAVAT						
EĞİTİM-KÜLTÜR YAPILARI:	İLKOKUL	ÜNİVERSİTE	KÜLTÜR MERKEZİ	KÜTÜPHANE	MÜZE	TIYATRO	SPOR TESİSİ						
GÜVENLİK YAPILARI:	KALE	SUR	KARAKOL	JANDARMA	KIŞLA	HAPİSHANE							
SAĞLIK YAPILARI:	HASTANE	SAĞLIK OCAĞI	DİSPENSER	YÖNETİM/İLETİŞİM YAPILARI:	MUHTARLIK	İTFAYE	HAPİSHANE						
KENTSEL ÖGE:	İSKELE	KÖPRÜ	YOL	MEYDAN	HEYKEL	MEZARLIK	TABELA/LEVHA						
DÖNEM:	ANTİK	ORTA ÇAĞ	OSMANLI	CUMHURİYET	GEÇ CUMHURİYET	ÇOK NİTELİKLİ YAPI	NİTELİKLİ YAPI						
BAKIMINDAN SORUMLU KURULUŞ:	DEVLET	ÖZEL	YAPIYA GİRİLDİ	YAPIYA GİRİLEMEDİ:	BİTİŞİK NİZAM	AYRIK NİZAM	KÖŞE						
YAPININ FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ													
KAT ADEDİ:	BODRUM	ZEMİN	1KATLI	2KATLI	3KATLI	ÇOK KATLI	DİĞER						
TAŞIYICI SİSTEM:	HİMİŞ	BETONARME KARKAS	YIĞMA+TUĞLA	YIĞMA+TAŞ	YIĞMA+TUĞLA+TAŞ: ALMAŞIK	YIĞMA+KERPİÇ	ÇELİK KARKAS						
ÜST ÖRTÜ TÜRÜ:	DÜZ DAM	BEŞİK ÇATI	KIRMA ÇATI	DÜZ ÇATI	KUBBE	TONOZ	DİĞER						
ÜST ÖRTÜ MALZEMESİ:	ALATURKA KİREMIT	MARSİLYA KİREMIT	SAC	TAŞ	TOPRAK	BETON	DİĞER						
KONUT PLAN TİPİ:	İÇ SOFALI	DIŞ SOFALI	EYVANLI	AVLULU	DUVAR ÖRGÜSÜ:	ALMAŞIK	TAŞ	TUĞLA	BETON-ARME				
				BAHÇELİ	DUVAR BİTİŞİ:	HARPUŞTA	KİREMIT	TAŞ	BETON-ARME				
ANA CEPHE ÖZELLİKLERİ													
KAPLAMA MALZEMESİ:	TAŞ	TUĞLA	SIVA	CEPHE ÖZELLİKLERİ:	NET CEPHE	ÇIKMA	BALKON						
PENCERE:	KEMERLİ	GIYOTİN	ÇİFT KANATLI	TEK KANATLI	TEPE	AHŞAP	PVC						
PENCERE ÖGESİ:	KEPENK	PARMAKLIK	KAFES	RENKLİ CAM	MALZEME:	AHŞAP	METAL						
GİRİŞ KAPISI:	KEMERLİ	ÇİFT KANATLI	TEK KANATLI	GİRİŞ KAPISI MALZEMESİ:	AHŞAP	METAL	DİĞER						
YAPI ÖGELERİ:	BACA	ÇÖRTEN	SAKSILIK	BALKON	TESTİ HAVALANDIRMA KALORİFER	HAYAT	HAYAT KAPISI						
TEKNİK DONATI:	ELEKTRİK	SU	KANALİZASYON	ISITMA:	DEVŞİRME MALZEMELER	SOBA	GELENEKSEL						
BEZEME VE SÜSLEMELER:	GEOMETRİK MOTİFLER	KİTABE	KAT SILME İŞLEMESİ	PENCERE ETRAFI İŞLEMESİ	DEVŞİRME MALZEMELER	YEKPARE TAŞ HAVUZ	KÖŞE DENDAN						
KORUNMA DURUMU:	HARABE	KÖTÜ	ORTA	İYİ	ONARIM GÖRMÜŞ	RESTORE EDİLMİŞ	DİĞER						
DEU FBE KIRSAL ALANLARDA YÖRESEL DOKU VE MİMARİ MİRASIN ANALİZİ:NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ KÖYÜ ÖRNEĞİ													
*HAZIRLAYAN : NUR GEMİ													
*TEZ DANIŞMANI :DOÇ.DR. NEZİHAT KÖŞKLÜK KAYA													
NOT: BU FÖY TÜBA-TÜRKİYE KÜLTÜR VARLIKLARI ENVANTERİ FÖYÜ ESAS ALINARAK MİMAR NUR GEMİ TARAFINDAN HAZIRLANMIŞTIR.													

EK – 1 devamı

NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ KÖYÜ YAPI KATALOĞU													
KATALOG NO:	30	ADA/PARSEL NO:	216/7	VAZİYET PLANI:			ANA CEPHE:						
YAPIM TARİHİ:		İLİ:	NEVŞEHİR										
TESCİL KARARI:	K.K.T.V.K.K.02.08.1991-1078	İLÇE:	DERİNKUYU										
YAPI SAHİBİ:		ADRESİ:	SUVERMEZ KÖYÜ										
YAPININ BULUNDUĞU BÖLGENİN NİTELİĞİ:	KONUT ALANI	☒ KONUT+TİCARET ALANI		MERKEZ İŞ ALANI	KAMU HİZMET ALANI	TİCARET ALANI	EĞİTİM ALANI	DİNSEL ALAN					
KONUT:		☒											
DİNSEL YAPILAR:	CAMİ	☒ KİLİSE	ŞAPEL	SINAGOG	MANASTIR	TÜRBE	TEKKE						
TİCARET YAPILARI:	BAKKAL	FIRIN	DEĞİRMEN	KASAP	BERBER	LOKANTA	HIRDAVAT						
EĞİTİM-KÜLTÜR YAPILARI:	İLKOKUL	ÜNİVERSİTE	KÜLTÜR MERKEZİ	KÜTÜPHANE	MÜZE	TİYATRO	SPOR TESİSİ						
GÜVENLİK YAPILARI:	KALE	SUR	KARAKOL	JANDARMA	KIŞLA	HAPİSHANE							
SAĞLIK YAPILARI:	HASTANE	SAĞLIK OCAĞI	DİSPENSER	YÖNETİM/İLETİŞİM YAPILARI:	MUHTARLIK	İTFAİYE	HAPİSHANE						
KENTSEL ÖĞE:	İSKELE	KÖPRÜ	YOL	MEYDAN	HEYKEL	MEZARLIK	TABELA/LEVHA						
DÖNEM:	ANTİK	ORTA ÇAĞ	OSMANLI	CUMHURİYET	GEÇ CUMHURİYET	☒ ÇOK NİTELİKLİ YAPI	NİTELİKLİ YAPI	☒					
BAKIMINDAN SORUMLU KURULUŞ:	DEVLET	ÖZEL	☒ YAPIYA GİRİLDİ:	YAPIYA GİRİLEMEDİ:	☒ BİTİŞİK NİZAM	☒ AYRIK NİZAM	KÖŞE						
YAPININ FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ													
KAT ADEDİ:	BODRUM	ZEMİN	1KATLI	2KATLI	☒ 3KATLI	ÇOK KATLI	DİĞER						
TAŞIYICI SİSTEM:	HİMİŞ	BETONARME KARKAS	YIĞMA+TUĞLA	YIĞMA+TAŞ	☒ YIĞMA+TUĞLA+TAŞ ALMAŞIK	YIĞMA+KERPİÇ	ÇELİK KARKAS						
ÜST ÖRTÜ TÜRÜ:	DÜZ DAM	☒ BEŞİK ÇATI	KIRMA ÇATI	DÜZ ÇATI	KUBBE	TONOZ	DİĞER						
ÜST ÖRTÜ MALZEMESİ:	ALATURKA KİREMİT	MARSİLYA KİREMİT	SAC	TAŞ	TOPRAK	☒ BETON	DİĞER						
KONUT PLAN TİPİ:	İÇ SOFALI	☒ DİŞ SOFALI	EYVANLI	AVLULU	☒ DUVAR ÖRGÜSÜ:	ALMAŞIK	TAŞ	TUĞLA	BETON-ARME	BETON-ARME	☒		
				BAHÇELİ	DUVAR BİTİŞİ:	HARPUŞTA	KİREMİT	TAŞ			☒		
ANA CEPHE ÖZELLİKLERİ													
KAPLAMA MALZEMESİ:	TAŞ	☒ TUĞLA	SIVA	☒ CEPHE ÖZELLİKLERİ:	NET CEPHE	☒ ÇIKMA	BALKON						
PENCERE:	KEMERLİ	GİYOTİN	ÇİFT KANATLI	☒ TEK KANATLI	TEPE	AHŞAP	☒ PVC						
PENCERE ÖĞESİ:	KEPENK	PARMAKLIK	☒ KAFES	RENKLİ CAM	MALZEME:	AHŞAP	METAL	☒					
GİRİŞ KAPISI:	KEMERLİ	ÇİFT KANATLI	TEK KANATLI	☒ GİRİŞ KAPISI MALZEMESİ:	AHŞAP	☒ METAL	DİĞER						
YAPI ÖGELERİ:	BACA	ÇÖRTEN	SAKSILIK	BALKON	TESTİ HAVALANDIRMA	HAYAT	☒ HAYAT KAPISI	☒					
TEKNİK DONATİ:	ELEKTRİK	SU	KANALİZASYON	ISITMA:	KALORİFER	SOBA	GELENEKSEL	☒					
BEZEME VE SÜSLEMELER:	GEOMETRİK MOTİFLER	☒ KİTABE	☒ KAT SILME İŞLEMESİ	☒ PENCERE ETRAFI İŞLEMESİ	DEVŞİRME MALZEMELER	YEKPARE TAŞ HAVUZ	KÖŞE DENDAN						
KORUNMA DURUMU:	HARABE	KÖTÜ	☒ ORTA	İYİ	ONARIM GÖRMÜŞ	RESTORE EDİLMİŞ	DİĞER						
DEU FBE KIRSAL ALANLARDA YÖRESEL DOKU VE MİMARİ MİRASIN ANALİZİ:NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ KÖYÜ ÖRNEĞİ													
*HAZIRLAYAN :NUR GEMİ													
*TEZ DANIŞMANI :DOÇ.DR. NEZİHAT KÖŞKLÜK KAYA													
NOT: BU FÖY TÜBA-TÜRKİYE KÜLTÜR VARLIKLARI ENVANTERİ FÖYÜ ESAS ALINARAK MİMAR NUR GEMİ TARAFINDAN HAZIRLANMIŞTIR.													

EK – 1 devamı

NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ KÖYÜ YAPI KATALOĞU													
KATALOG NO:	31	ADA/PARSEL NO:	188/5	VAZİYET PLANI:		ANA CEPHE:							
YAPIM TARİHİ:	1963	İLİ:	NEVŞEHİR										
TESCİL KARARI:		İLÇE:	DERİNKUYU										
YAPI SAHİBİ:	HİKMET ÜNAL	ADRESİ:	SUVERMEZ KÖYÜ										
YAPININ BULUNDUĞU BÖLGENİN NİTELİĞİ:	KONUT ALANI		KONUT+TİCARET ALANI	MERKEZ İŞ ALANI	KAMU HİZMET ALANI	TİCARET ALANI	EĞİTİM ALANI	DİNSEL ALAN					
KONUT:													
DİNSEL YAPILAR:	CAMİ		KİLİSE	ŞAPEL	SİNAGOG	MANASTIR	TÜRBE	TEKKE					
TİCARET YAPILARI:	BAKKAL		FIRIN	DEĞİRMEN	KASAP	BERBER	LOKANTA	HIRDAVAT					
EĞİTİM-KÜLTÜR YAPILARI:	İLKOKUL		ÜNİVERSİTE	KÜLTÜR MERKEZİ	KÜTÜPHANE	MÜZE	TIYATRO	SPOR TESİSİ					
GÜVENLİK YAPILARI:	KALE		SUR	KARAKOL	JANDARMA	KIŞLA	HAPİSHANE						
SAĞLIK YAPILARI:	HASTANE		SAĞLIK OCAĞI	DİSPENSER	YÖNETİM/İLETİŞİM YAPILARI:	MUHTARLIK	İTFAİYE	HAPİSHANE					
KENTSEL ÖGE:	İSKELE		KÖPRÜ	YOL	MEYDAN	HEYKEL	MEZARLIK	TABELA/LEVHA					
DÖNEM:	ANTİK		ORTA ÇAĞ	OSMANLI	CUMHURİYET	GEÇ CUMHURİYET	ÇOK NİTELİKLİ YAPI	NİTELİKLİ YAPI					
BAKIMINDAN SORUMLU KURULUŞ:	DEVLET		ÖZEL	YAPIYA GİRİLDİ:	YAPIYA GİRİLEMEDİ:	BİTİŞİK NİZAM	AYRIK NİZAM	KÖŞE					
YAPININ FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ													
KAT ADEDİ:	BODRUM		ZEMİN	1KATLI	2KATLI	3KATLI	ÇOK KATLI	DİĞER					
TAŞIYICI SİSTEM:	HİMİŞ		BETONARME KARKAS	YIĞMA+TUĞLA	YIĞMA+TAŞ	YIĞMA+TUĞLA+TAŞ ALMAŞIK	YIĞMA+KERPİÇ	ÇELİK KARKAS					
ÜST ÖRTÜ TÜRÜ:	DÜZ DAM		BEŞİK ÇATI	KIRMA ÇATI	DÜZ ÇATI	KUBBE	TONOZ	DİĞER					
ÜST ÖRTÜ MALZEMESİ:	ALATURKA KİREMİT		MARŞİLYA KİREMİT	SAC	TAŞ	TOPRAK	BETON	DİĞER					
KONUT PLAN TİPİ:	İÇ SOFALI		DIŞ SOFALI	EYVANLI	AVLULU	DUVAR ÖRGÜSÜ:	ALMAŞIK	TAŞ	TUĞLA	BETON-ARME	BETON-ARME		
					BAHÇELİ	DUVAR BİTİŞİ:	HARPUŞTA	KİREMİT	TAŞ				
ANA CEPHE ÖZELLİKLERİ													
KAPLAMA MALZEMESİ:	TAŞ		TUĞLA	SIVA	CEPHE ÖZELLİKLERİ:	NET CEPHE	ÇIKMA	BALKON					
PENCERE:	KEMERLİ		GIYOTİN	ÇİFT KANATLI	TEK KANATLI	TEPE	AHŞAP	PVC					
PENCERE ÖGESİ:	KEPENK		PARMAKLIK	KAFES	RENKLİ CAM	MALZEME:	AHŞAP	METAL					
GİRİŞ KAPISI:	KEMERLİ		ÇİFT KANATLI	TEK KANATLI	GİRİŞ KAPISI MALZEMESİ:	AHŞAP	METAL	DİĞER					
YAPI ÖGELERİ:	BACA		ÇÖRTEN	SAKSILIK	BALKON	TESTİ HAVALANDIRMA	HAYAT	HAYAT KAPISI					
TEKNİK DONATI:	ELEKTRİK		SU	KANALİZASYON	ISITMA:	KALORİFER	SOBA	GELENEKSEL					
BEZEME VE SÜSLEMELER:	GEOMETRİK MOTİFLER		KİTABE	KAT SİLME İŞLEMESİ	PENCERE ETRAFI İŞLEMESİ	DEVŞİRME MALZEMELER	YEKPARE TAŞ HAVUZ	KÖŞE DENDAN					
KORUNMA DURUMU:	HARABE		KÖTÜ	ORTA	İYİ	ONARIM GÖRMÜŞ	RESTORE EDİLMİŞ	DİĞER					
DEU FBE KIRSAL ALANLARDA YÖRESEL DOKU VE MİMARİ MİRASIN ANALİZİ:NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ KÖYÜ ÖRNEĞİ													
*HAZIRLAYAN : NUR GEMİ													
*TEZ DANIŞMANI : DOÇ.DR. NEZİHAT KÖŞKÜK KAYA													
NOT: BU FÖY TÜBA-TÜRKİYE KÜLTÜR VARLIKLARI ENVANTERİ FÖYÜ ESAS ALINARAK MİMAR NUR GEMİ TARAFINDAN HAZIRLANMIŞTIR.													

EK – 1 devamı

NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ KÖYÜ YAPI KATALOĞU													
KATALOG NO:	32	ADA/PARSEL NO:	173/58	VAZİYET PLANI:				ANA CEPHE:					
YAPIM TARİHİ:	1964	İLİ:	NEVŞEHİR	 									
TESCİL KARARI:	K.K.T.V.K.06/10/1994/43	İLÇE:	DERİNKUYU										
YAPI SAHİBİ:		ADRESİ:	SUVERMEZ KÖYÜ										
YAPININ BULUNDUĞU BÖLGENİN NİTELİĞİ:	KONUT ALANI	KONUT+TİCARET ALANI	MERKEZ İŞ ALANI	KAMU HİZMET ALANI	TİCARET ALANI	EĞİTİM ALANI	DİNSEL ALAN						
KONUT:													
DİNSEL YAPILAR:	CAMİ	KİLİSE	ŞAPEL	SİNAGOG	MANASTIR	TÜRBE	TEKKE						
TİCARET YAPILARI:	BAKKAL	FİRİN	DEĞİRMEN	KASAP	BERBER	LOKANTA	HİRDAVAT						
EĞİTİM-KÜLTÜR YAPILARI:	İLKOKUL	ÜNİVERSİTE	KÜLTÜR MERKEZİ	KÜTÜPHANE	MÜZE	TİYATRO	SPOR TESİSİ						
GÜVENLİK YAPILARI:	KALE	SUR	KARAKOL	JANDARMA	KIŞLA	HAPİSHANE							
SAĞLIK YAPILARI:	HASTANE	SAĞLIK OCAĞI	DISPENSER	YÖNETİM/İLETİŞİM YAPILARI:	MUHTARLIK	İTFAYE	HAPİSHANE						
KENTSEL ÖGE:	İSKELE	KÖPRÜ	YOL	MEYDAN	HEYKEL	MEZARLIK	TABELA/LEVHA						
DÖNEM:	ANTİK	ORTA ÇAĞ	OSMANLI	CUMHURİYET	GEÇ CUMHURİYET	ÇOK NİTELİKLİ YAPI	NİTELİKLİ YAPI						
BAKIMINDAN SORUMLU KURULUŞ:	DEVLET	ÖZEL	YAPIYA GİRİLDİ:	YAPIYA GİRİLEMEDİ:	BİTİŞİK NİZAM	AYRIK NİZAM	KÖŞE						
YAPININ FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ													
KAT ADEDİ:	BODRUM	ZEMİN	1KATLI	2KATLI	3KATLI	ÇOK KATLI	DİĞER						
TAŞIYICI SİSTEM:	HİMİŞ	BETONARME KARKAS	YIĞMA+TUĞLA	YIĞMA+TAŞ	YIĞMA+TUĞLA+TAŞ+ALMAŞIK	YIĞMA+KERPİÇ	ÇELİK KARKAS						
ÜST ÖRTÜ TÜRÜ:	DÜZ DAM	BEŞİK ÇATI	KIRMA ÇATI	DÜZ ÇATI	KUBBE	TONOZ	DİĞER						
ÜST ÖRTÜ MALZEMESİ:	ALATURKA KİREMİT	MARSİLYA KİREMİT	SAC	TAŞ	TOPRAK	BETON	DİĞER						
KONUT PLAN TİPİ:	İÇ SOFALI	DIŞ SOFALI	EYVANLI	AVLULU	DUVAR ÖRGÜSÜ:	ALMAŞIK	TAŞ	TUĞLA	BETON-ARME				
				BAHÇELİ	DUVAR BİTİŞİ:	HARPUŞTA	KİREMİT	TAŞ	BETON-ARME				
ANA CEPHE ÖZELLİKLERİ													
KAPLAMA MALZEMESİ:	TAŞ	TUĞLA	SIVA	CEPHE ÖZELLİKLERİ:	NET CEPHE	ÇIKMA	BALKON						
PENCERE:	KEMERLİ	GIYOTIN	ÇİFT KANATLI	TEK KANATLI	TEPE	AHŞAP	PVC						
PENCERE ÖGESİ:	KEPENK	PARMAKLIK	KAFES	RENKLİ CAM	MALZEME:	AHŞAP	METAL						
GİRİŞ KAPISI:	KEMERLİ	ÇİFT KANATLI	TEK KANATLI	GİRİŞ KAPISI MALZEMESİ:	AHŞAP	METAL	DİĞER						
YAPI ÖGELERİ:	BACA	ÇÖRTEN	SAKSİLİK	BALKON	TESTİ HAVALANDIRMA KALORİFER	HAYAT	HAYAT KAPISI						
TEKNİK DONATI:	ELEKTRİK	SU	KANALİZASYON	ISITMA:	DEVŞİRME MALZEMELER	SOBA	GELENEKSEL						
BEZEME VE SÜSLEMELER:	GEOMETRİK MOTİFLER	KİTABE	KAT SILME İŞLEMESİ	PENCERE ETRAFI İŞLEMESİ	DEVŞİRME MALZEMELER	YEKPARE TAŞ HAVUZ	KÖŞE DENDAN						
KORUNMA DURUMU:	HARABE	KÖTÜ	ORTA	İYİ	ONARIM GÖRMÜŞ	RESTORE EDİLMİŞ	DİĞER						
DEU FBE KIRSAL ALANLARDA YÖRESEL DOKU VE MİMARİ MİRASIN ANALİZİ:NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ KÖYÜ ÖRNEĞİ													
*HAZIRLAYAN :NUR GEMİ													
*TEZ DANIŞMANI :DOÇ.DR. NEZHAT KÖŞKÜK KAYA													
NOT: BU FÖY TÜBA-TÜRKSEK TÜRKİYE KÜLTÜR VARLIKLARI ENVANTERİ FÖYÜ ESAS ALINARAK MİMAR NUR GEMİ TARAFINDAN HAZIRLANMIŞTIR.													

EK – 1 devamı

NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ KÖYÜ YAPI KATALOĞU													
KATALOG NO:	33	ADA/PARSEL NO:	162/199	VAZİYET PLANI:				ANA CEPHE:					
YAPIM TARİHİ:	1940	İLİ:	NEVŞEHİR	 									
TESCİL KARARI:	K.K.T.V.K.06/10/1994/43	İLÇE:	DERİNKUYU										
YAPI SAHİBİ:		ADRESİ:	SUVERMEZ KÖYÜ										
YAPININ BULUNDUĞU BÖLGENİN NİTELİĞİ:	KONUT ALANI	KONUT+TİCARET ALANI	MERKEZ İŞ ALANI	KAMU HİZMET ALANI	TİCARET ALANI	EĞİTİM ALANI	DİNSEL ALAN						
KONUT:													
DİNSEL YAPILAR:	CAMİ	KİLİSE	ŞAPEL	SİNAGOG	MANASTIR	TÜRBE	TEKKE						
TİCARET YAPILARI:	BAKKAL	FIRIN	DEĞİRMEN	KASAP	BERBER	LOKANTA	HIRDAVAT						
EĞİTİM-KÜLTÜR YAPILARI:	İLKOKUL	ÜNİVERSİTE	KÜLTÜR MERKEZİ	KÜTÜPHANE	MÜZE	TİYATRO	SPOR TESİSİ						
GÜVENLİK YAPILARI:	KALE	SUR	KARAKOL	JANDARMA	KIŞLA	HAPİSHANE							
SAĞLIK YAPILARI:	HASTANE	SAĞLIK OCAĞI	DİSPENSER	YÖNETİM/İLETİŞİM YAPILARI:	MUHTARLIK	İTFAİYE	HAPİSHANE						
KENTSEL ÖGE:	İSKELE	KÖPRÜ	YOL	MEYDAN	HEYKEL	MEZARLIK	TABELA/LEVHA						
DÖNEM:	ANTİK	ORTA ÇAĞ	OSMANLI	CUMHURİYET	GEÇ CUMHURİYET	ÇOK NİTELİKLİ YAPI	NİTELİKLİ YAPI						
BAKIMINDAN SORUMLU KURULUŞ:	DEVLET	ÖZEL	YAPIYA GİRİLDİ:	YAPIYA GİRİLEMEDİ:	BİTİŞİK NİZAM	AYRIK NİZAM	KÖŞE						
YAPININ FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ													
KAT ADEDİ:	BODRUM	ZEMİN	1KATLI	2KATLI	3KATLI	ÇOK KATLI	DİĞER						
TAŞIYICI SİSTEM:	HİMİŞ	BETONARME KARKAS	YIĞMA+TUĞLA	YIĞMA+TAŞ	YIĞMA+TUĞLA+TAŞ ALMAŞIK	YIĞMA+KERPİÇ	ÇELİK KARKAS						
ÜST ÖRTÜ TÜRÜ:	DÜZ DAM	BEŞİK ÇATI	KIRMA ÇATI	DÜZ ÇATI	KUBBE	TONOZ	DİĞER						
ÜST ÖRTÜ MALZEMESİ:	ALATURKA KİREMİT	MARSİLYA KİREMİT	SAC	TAŞ	TOPRAK	BETON	DİĞER						
KONUT PLAN TİPİ:	İÇ SOFALI	DIŞ SOFALI	EYVANLI	AVLULU	BAHÇELİ	DUVAR ÖRGÜSÜ:	ALMAŞIK	TAŞ	TUĞLA	BETON-ARME			
						DUVAR BİTİŞİ:	HARPUŞTA	KİREMİT	TAŞ	BETON-ARME			
ANA CEPHE ÖZELLİKLERİ													
KAPLAMA MALZEMESİ:	TAŞ	TUĞLA	SIVA	CEPHE ÖZELLİKLERİ:	NET CEPHE	ÇIKMA	BALKON						
PENCERE:	KEMERLİ	GIYOTİN	ÇİFT KANATLI	TEK KANATLI	TEPE	AHŞAP	PVC						
PENCERE ÖGESİ:	KEPENK	PARMAKLIK	KAFES	RENKLİ CAM	MALZEME:	AHŞAP	METAL						
GİRİŞ KAPISI:	KEMERLİ	ÇİFT KANATLI	TEK KANATLI	GİRİŞ KAPISI MALZEMESİ:	AHŞAP	METAL	DİĞER						
YAPI ÖGELERİ:	BACA	ÇÖRTEN	SAKSILIK	BALKON	TESTİ HAVALANDIRMA	HAYAT	HAYAT KAPISI						
TEKNİK DONATI:	ELEKTRİK	SU	KANALİZASYON	İSTİMA:	KALORİFER	SOBA	GELENEKSEL						
BEZEME VE SÜSLEMELER:	GEOMETRİK MOTİFLER	KİTABE	KAT SILME İŞLEMESİ	PENCERE ETRAFI İŞLEMESİ	DEVŞİRME MALZEMELER	YEKPARE TAŞ HAVUZ	KÖŞE DENDAN						
KORUNMA DURUMU:	HARABE	KÖTÜ	ORTA	İYİ	ONARIM GÖRMÜŞ	RESTORE EDİLMİŞ	DİĞER						
DEU FBE KIRSAL ALANLARDA YÖRESEL DOKU VE MİMARİ MİRASIN ANALİZİ:NEVŞEHİR DERİNKUYU SUVERMEZ KÖYÜ ÖRNEĞİ													
*HAZIRLAYAN :NUR GEMİ													
*TEZ DANIŞMANI :DOÇ.DR. NEZİHAT KÖŞKÜK KAYA													
NOT: BU FÖY TÜBA-TÜRKİYE KÜLTÜR VARLIKLARI ENVANTERİ FÖYÜ ESAS ALINARAK MİMAR NUR GEMİ TARAFINDAN HAZIRLANMIŞTIR.													